

รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

นางสาวมลลดา อู่ยก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SPATIAL USE PATTERN IN TOURISM AREAS IN NAKORN SONGKHLA MUNICIPALITY

Miss Montuda Ouiyok

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning Program in Urban Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

สาขาวิชา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

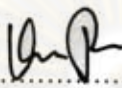
รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

นางสาวมลลดา ชูยยก

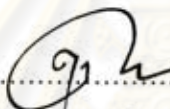
การวางผังเมือง

รองศาสตราจารย์ ดร.ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

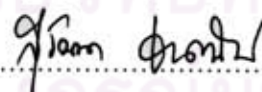

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต จุลาลัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี ทายตะคุ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ภูจินดา)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ)

มลลุดา ชุ่มยก : รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา. (SPATIAL USE PATTERN IN TOURISM AREAS IN NAKORN SONGKHLA MUNICIPALITY) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร.ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์, 207 หน้า.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) อธิบายลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา 2) วิเคราะห์รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา 3) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย การสำรวจและการสังเกตการณ์ และ การใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย และประชาชนในพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่าเทศบาลนครสงขลาประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยว 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม และด้วยองค์ประกอบของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย ทั้งนี้แหล่งเที่ยวนอกจากมีความสำคัญต่อการเป็นพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ยังมีความสำคัญในการเป็นพื้นที่เพื่อการค้าและประกอบอาชีพของประชาชนในเมือง และ เป็นพื้นที่ศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมจากการจัดงานเทศกาลและประเพณีท้องถิ่น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทอาจมีกิจกรรมการใช้พื้นที่ที่เหมือนหรือแตกต่างกัน จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจากประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีการใช้พื้นที่จากกิจกรรมที่หลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวที่จำกัดกิจกรรมและช่วงเวลาการเข้าใช้ และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของเมือง

จากผลการศึกษาสามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 4 แนวทาง คือ 1) แนวทางการจัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม 2) แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งและการสัญจร 3) แนวทางการปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ 4) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่เป็นสิ่งดึงดูดใจและคาดหวังในการเดินทางของนักท่องเที่ยว และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ศูนย์รวมทางสังคม การศึกษา วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญอย่างยั่งยืน

ภาควิชา.....การวางแผนภาคและเมือง.....ลายมือชื่อนิลิต.....มลลุดา.....ชุ่มยก.....
สาขาวิชา.....การวางผังเมือง.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา...2552.....

4974143225 : MAJOR URBAN PLANNING

KEYWORDS : SPATIAL USE PATTERN / TOURISM AREAS / NAKORN SONGKHLA MUNICIPALITY

MONTUDA QUIYOK : SPATIAL USE PATTERN IN TOURISM AREAS IN NAKORN SONGKHLA MUNICIPALITY. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. RAHUTH RODJANAPRADIED, Ph.D., 207 pp.

Objectives of this study were to 1) explain physical, economic and social characteristics as well as tourist resources in Nakorn Songkhla Municipality 2) analyze patterns of area uses at tourist attractions in Nakorn Songkhla Municipality 3) suggest guidelines for the development and improvement of tourism areas in Nakorn Songkhla Municipality. Tools used in the study included surveys and observations as well as questionnaires responded by samplings of Thai tourists and local people.

It was found in the study that Nakorn Songkhla Municipality had comprised 3 types of tourist attractions consisting of natural tourist attractions, historical and archaeological tourist attractions and cultural tourist attractions and activities. Moreover, various elements of areas of each type of tourist attractions had led to variety of area use behaviors. Tourism areas, apart from playing a vital role in being tourist places and places of relaxation, had been also important as trading areas and working places of local people. As well, these tourism areas had become centers of social activities and local festivals and traditions. Each type of tourist attractions might be good for similar or different activities of area uses. According to the study, it could be concluded that patterns of uses tourism areas had been caused from three types of activities including tourist attractions of which area uses had been caused from variety of activities, tourist attractions for activities and specific times and tourist attractions for relaxation of local people.

The study led to four guidelines for the development and improvement of tourism areas comprising 1) guidelines for tourist resources and environment management 2) guidelines for the development and improvement of transportation and travel systems 3) guidelines for the improvement of essential elements and facilities/ services 4) guidelines for the development and promotion of tourism by considering uniqueness of each tourist place used as attractions and expectations of tourists as well as ability to sustainably respond to the needs of people in using areas for relaxation, social centers, education, way of life and local culture.

Department : Urban and Regional Planning

Student's Signature Montuda Quiyok

Field of Study : Urban Planning

Advisor's Signature R. Rodjanapradied

Academic Year : 2009

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากได้รับความเมตตาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี ทายตะคุ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ภูจินดา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำกับผู้ศึกษา

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองทุกท่านที่ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาในการศึกษา

ขอขอบคุณ อาจารย์จีฟ้า แก้วแพรก เจ้าหน้าที่เทศบาลนครสงขลา กรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานหาดใหญ่ การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา และหน่วยงานอื่นๆ ที่อนุเคราะห์ข้อมูลให้แก่ผู้ศึกษา นอกจากนี้ขอขอบคุณนักท่องเที่ยว ประชาชนจังหวัดสงขลา และผู้ประกอบการร้านค้า ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

ท้ายนี้ใคร่ขอขอบพระคุณบิดา-มารดา และครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจและสนับสนุนในทุกด้าน สุดท้ายขอขอบคุณรุ่นพี่ และเพื่อน ผม.31 ทุกคนที่คอยให้กำลังใจ และช่วยเหลือในทุกเรื่องตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

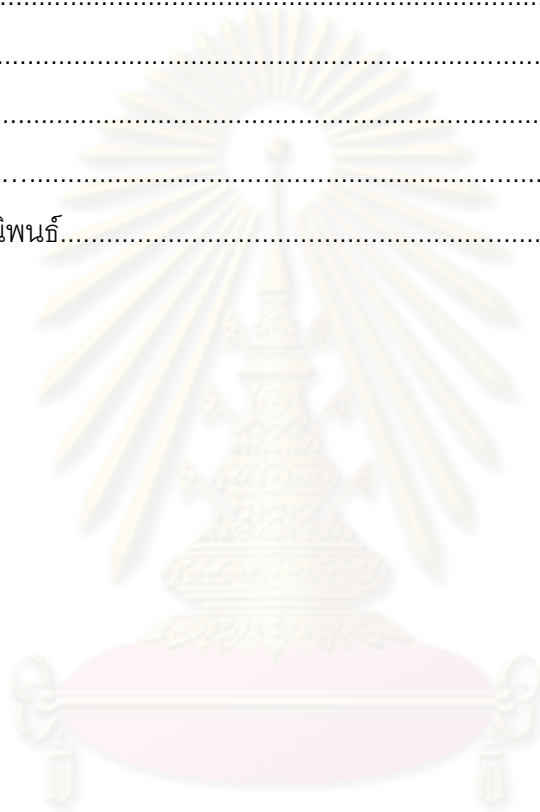
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
สารบัญแผนที่.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามงานวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	3
1.6 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	4
1.7 แหล่งที่มาของข้อมูล.....	5
1.8 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	6
1.9 ข้อจำกัดในการศึกษา.....	7
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	7
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการนันทนาการ.....	8
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	11
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเมือง.....	15
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว.....	22
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
2.6 กรอบแนวความคิดในการศึกษา.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานและองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยวของเทศบาลนครสงขลา.....	26
3.1 ลักษณะทางกายภาพ.....	26
3.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	31
3.3 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม.....	32
3.4 ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวและองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยว.....	34
3.5 สรุปศักยภาพและข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลนครสงขลา.....	44
3.6 ลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบที่สำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว.....	47
3.7 สรุปสภาพทั่วไปและองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนครสงขลา.....	69
บทที่ 4 พฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	71
4.1 ภาพรวมด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	71
4.2 ข้อมูลพฤติกรรมและรูปแบบการเดินทางเข้าใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	75
4.3 ทศนคติและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	83
4.4 การใช้พื้นที่ภายในสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	86
4.5 สรุปพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	112
บทที่ 5 การวิเคราะห์ศักยภาพและรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนครสงขลา.....	121
5.1 การวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อ การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	121
5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	127
5.3 การวิเคราะห์และสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	140
5.4 ผลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	160
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	163
6.1 สถานการณ์การท่องเที่ยว.....	163
6.2 สรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	165

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนครสงขลา.....	169
6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	179
รายการอ้างอิง.....	180
ภาคผนวก.....	182
ภาคผนวก ก.....	183
ภาคผนวก ข.....	199
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	207

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรแบ่งตามช่วงอายุในเขตเทศบาลนครสงขลาปี พ.ศ. 2550...	32
ตารางที่ 3.2 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติในจังหวัดสงขลาปี พ.ศ.2546-2550	35
ตารางที่ 3.3 จำนวนนักท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครสงขลาปี พ.ศ.2547.....	37
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	72
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	74
ตารางที่ 4.3 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจในการเลือกใช้ของประชาชน.....	77
ตารางที่ 4.4 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจในการเลือกใช้ของนักท่องเที่ยว.....	81
ตารางที่ 4.5 ทักษะและปัญหาด้านการคมนาคมและการเข้าถึง.....	83
ตารางที่ 4.6 ทักษะและปัญหาด้านที่พักแรม.....	83
ตารางที่ 4.7 ทักษะและปัญหาด้านความปลอดภัย.....	84
ตารางที่ 4.8 ทักษะและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ.....	84
ตารางที่ 4.9 ทักษะและปัญหาด้านสภาพภูมิทัศน์.....	85
ตารางที่ 4.10 ทักษะและปัญหาด้านการจัดการ.....	85
ตารางที่ 4.11 ทักษะและปัญหาด้านความสำคัญ/เอกลักษณ์.....	85
ตารางที่ 4.12 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ.....	86
ตารางที่ 4.13 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนสองทะเล.....	88
ตารางที่ 4.14 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณควาเรียมสงขลา.....	90
ตารางที่ 4.15 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ.....	92
ตารางที่ 4.16 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณเจดีย์เขาดังกวน.....	94
ตารางที่ 4.17 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดสมิหลา.....	95
ตารางที่ 4.18 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเสรี.....	97
ตารางที่ 4.19 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดชลาทัศน์.....	99
ตารางที่ 4.20 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดเก้าเส้ง.....	100
ตารางที่ 4.21 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา.....	102
ตารางที่ 4.22 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามวงษ์.....	104
ตารางที่ 4.23 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง.....	105
ตารางที่ 4.24 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดมัชฌิมาวาส.....	107
ตารางที่ 4.25 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดชัยมงคล.....	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.26 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา.....	110
ตารางที่ 4.27 สรุปพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	117
ตารางที่ 5.1 ทักษะคดีด้านการเข้าถึงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ.....	127
ตารางที่ 5.2 ทักษะคดีด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ.....	128
ตารางที่ 5.3 ทักษะคดีด้านสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ.....	128
ตารางที่ 5.4 ทักษะคดีด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ.....	129
ตารางที่ 5.5 ทักษะคดีด้านการเข้าถึงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน.....	130
ตารางที่ 5.6 ทักษะคดีด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน.....	130
ตารางที่ 5.7 ทักษะคดีด้านสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน.....	131
ตารางที่ 5.8 ทักษะคดีด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน.....	131
ตารางที่ 5.9 ทักษะคดีด้านการเข้าถึงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม.....	132
ตารางที่ 5.10 ทักษะคดีด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม.....	133
ตารางที่ 5.11 ทักษะคดีด้านสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม.....	133
ตารางที่ 5.12 ทักษะคดีด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม.....	134
ตารางที่ 5.13 การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านและให้ค่าคะแนน.....	137
ตารางที่ 5.14 จำแนกศักยภาพตามจำนวนและประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว.....	138
ตารางที่ 5.15 สรุปลักษณะและรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	155
ตารางที่ 5.16 สรุปการใช้พื้นที่จำแนกตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยว.....	159

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ.....	47
ภาพที่ 3.2 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณสวนสองทะเล.....	48
ภาพที่ 3.3 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบควาเรียมสงขลา.....	50
ภาพที่ 3.4 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณลานสระบัวและ สวนประติมากรรมเฉลิมพระเกียรติ.....	51
ภาพที่ 3.5 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบเขาดังกวน.....	53
ภาพที่ 3.6 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณหาดสมิหลา.....	54
ภาพที่ 3.7 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบสวนเสรี.....	55
ภาพที่ 3.8 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณหาดชลาทัศน์.....	57
ภาพที่ 3.9 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณหาดแก้วแสง.....	58
ภาพที่ 3.10 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา.....	59
ภาพที่ 3.11 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบพิพิธภัณฑพิอำมะรงค์.....	61
ภาพที่ 3.12 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	62
ภาพที่ 3.13 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบวัดมัชฌิมาวาส.....	63
ภาพที่ 3.14 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบวัดชัยมงคล.....	65
ภาพที่ 3.15 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา.....	66
ภาพที่ 4.1 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ.....	87
ภาพที่ 4.2 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนสองทะเล.....	89
ภาพที่ 4.3 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณควาเรียมสงขลา.....	90
ภาพที่ 4.4 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ.....	92
ภาพที่ 4.5 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณเจดีย์เขาดังกวน.....	94
ภาพที่ 4.6 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดสมิหลา.....	96
ภาพที่ 4.7 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเสรี.....	97
ภาพที่ 4.8 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดชลาทัศน์.....	99
ภาพที่ 4.9 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดแก้วแสง.....	101
ภาพที่ 4.10 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา.....	102
ภาพที่ 4.11 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑพิอำมะรงค์.....	104
ภาพที่ 4.12 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง...	106

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.13 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดมัชฌิมาวาส.....	107
ภาพที่ 4.14 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดชัยมงคล.....	109
ภาพที่ 4.15 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา.....	111
ภาพที่ 5.1 ถนนไทรบุรี.....	122
ภาพที่ 5.2 ถนนนครนอก-นครใน.....	122
ภาพที่ 5.3 เส้นทางเดินเท้า.....	122

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 กรอบแนวความคิด.....	25
แผนภูมิที่ 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่เข้าพักโรงแรมปี พ.ศ.2550.....	36
แผนภูมิที่ 4.1 อาชีพกับช่วงอายุของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	72
แผนภูมิที่ 4.2 ที่มาของนักท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	73
แผนภูมิที่ 4.3 อาชีพกับช่วงอายุของนักท่องเที่ยวที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	74
แผนภูมิที่ 4.4 ยานพาหนะกับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	75
แผนภูมิที่ 4.5 จำนวนผู้ร่วมเดินทางกับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	75
แผนภูมิที่ 4.6 ความถี่กับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	76
แผนภูมิที่ 4.7 วันที่มาใช้กับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	76
แผนภูมิที่ 4.8 ช่วงเวลากับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	77
แผนภูมิที่ 4.9 เหตุผลในการเลือกใช้สถานที่กับอาชีพของประชาชน ที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว.....	77
แผนภูมิที่ 4.10 ความถี่ในการเดินทางมาเมืองสงขลา กับอาชีพของนักท่องเที่ยว.....	78
แผนภูมิที่ 4.11 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาเมืองสงขลา กับอาชีพ ของนักท่องเที่ยว.....	79
แผนภูมิที่ 4.12 มูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเที่ยวภายในเมืองสงขลา กับอาชีพ ของนักท่องเที่ยว.....	79
แผนภูมิที่ 4.13 ระยะเวลาที่พักในเมืองสงขลา กับอาชีพของนักท่องเที่ยว.....	79
แผนภูมิที่ 4.14 ผู้ร่วมเดินทางมาเมืองสงขลา กับอาชีพของนักท่องเที่ยว.....	80
แผนภูมิที่ 4.15 ประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางกับอาชีพของนักท่องเที่ยว.....	80
แผนภูมิที่ 4.16 เหตุผลในการเลือกใช้สถานที่ท่องเที่ยว กับอาชีพของนักท่องเที่ยว.....	81

สารบัญแนบที่

	หน้า
แนบที่ 1.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	3
แนบที่ 1.2 ตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยว.....	7
แนบที่ 3.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	30
แนบที่ 3.2 เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึงภายในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	40
แนบที่ 3.3 ที่ตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวภายในเทศบาลนครสงขลา.....	42
แนบที่ 3.4 ตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	46
แนบที่ 3.5 การใช้ประโยชน์อาคารและที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา....	67
แนบที่ 3.6 ที่ตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ และที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยวใน เขตเทศบาลนครสงขลา.....	68
แนบที่ 5.1 ที่ตั้งลานจอดรถ และ จุดให้บริการดูแลรักษาความปลอดภัย ในเขตเทศบาลนครสงขลา.....	126
แนบที่ 5.2 จำแนกศักยภาพตามประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว.....	139
แนบที่ 6.1 แนวทางการปรับปรุงระบบการคมนาคมและการสัญจร.....	176
แนบที่ 6.2 แนวทางการปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก.....	177

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญเพราะสามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ นำมาซึ่งการสร้างรายได้ การสร้างงาน การขยายงานบริการของชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้นนั้น นอกจากพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ให้เจริญก้าวหน้าพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นแล้ว ยังจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้การท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

เทศบาลนครสงขลาเป็นเมืองหนึ่งที่มีความสำคัญด้วยบทบาทการเป็นเมืองหลักของภาคใต้ตอนล่างในด้านการเป็นเมืองศูนย์กลางราชการและการศึกษา และด้วยความเป็นเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา ย่านประวัติศาสตร์เมืองเก่า เป็นต้น ส่งผลให้เมืองสงขลาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่และเพิ่มสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ เช่น อควาเรียมสงขลา ประติมากรรมพญานาค บริเวณสวนสองทะเล เป็นต้น เพื่อสร้างความน่าสนใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมเยือนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวเมืองให้ดีขึ้น รวมทั้งมีประโยชน์ต่อเมืองในด้านความสวยงาม การจัดระเบียบของเมือง และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

จากการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวทำให้สถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งภายในเมืองสงขลาเป็นที่รู้จักและเป็นที่มาของชื่อเสียงของภาคใต้ แต่ทั้งนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกหลายแห่งที่ไม่ได้รับความสนใจแม้แต่ประชาชนในพื้นที่เอง ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองสงขลาได้รับความนิยมน้อยเฉพาะแห่งเท่านั้น ส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวและใช้พื้นที่ในระยะเวลาสั้นๆ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการใช้พื้นที่ที่เกิดจากกลุ่มผู้ใช้ช่วงเวลาและกิจกรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจในรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ภายในเมืองสงขลา เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยยังคงเอกลักษณ์ของเมือง อันจะเป็นการส่งเสริมให้เมืองสงขลาเป็นเมืองน่าอยู่และเมืองน่าเที่ยวต่อไป

1.2 คำถามงานวิจัย

รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลนครสงขลามีกิจกรรมการใช้พื้นที่อย่างไร และองค์ประกอบของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีผลต่อกิจกรรมการใช้พื้นที่อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. อธิบายลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา
2. วิเคราะห์รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา
3. เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากที่สุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1) ขอบเขตด้านพื้นที่

เทศบาลนครสงขลามีพื้นที่ 9.27 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้ (แผนที่ 1.1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตอำเภอสิงหนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตเทศบาลตำบลเขารูปช้าง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลสาบสงขลา

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงสภาพโดยรวมของเทศบาลนครสงขลา ด้านพฤติกรรมการใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมด้านการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ ซึ่งศึกษาจากผู้ใช้งานพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการใช้พื้นที่ที่เกิดจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม และด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และนำเสนอแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม

แผนที่ 1.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

1) ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย แนวความคิดเกี่ยวกับการนันทนาการ แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวความคิดพฤติกรรมและการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเมือง แนวความคิดการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษา

2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา เพื่อนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นในการสำรวจภาคสนามและวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลส่วนอื่นๆ

3) การสำรวจภาคสนาม ทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพ องค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมการใช้พื้นที่จากกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่เกิดขึ้น

4) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้ในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งในเขตเทศบาลนครสงขลา เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมและกิจกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและประชาชนในพื้นที่

5) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจากแบบสอบถามในด้านองค์ประกอบทางกายภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามเบื้องต้น

6) การสัมภาษณ์หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา เพื่อทราบถึงบทบาทหน้าที่ ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่

- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา
- สำนักงานเทศบาลนครสงขลา ได้แก่ กองพัฒนาการท่องเที่ยว กองวิชาการและแผนงาน สำนักการช่าง

7) ประมวลและวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งในส่วนของพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ร่วมกับผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา จากแบบสำรวจและแบบสอบถาม ร่วมกับแนวความคิด ทฤษฎีและข้อมูลอื่นๆ ที่ได้จากการศึกษาข้างต้น เพื่อสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

8) สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

1.6 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มผู้มาใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ประกอบด้วยประชาชนในจังหวัดสงขลาและนักท่องเที่ยวชาวไทย

กลุ่มตัวอย่าง

1) ประชาชนในพื้นที่ คือ ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลา รวมทั้งผู้ที่มาศึกษาและทำงานประจำอยู่ในจังหวัดสงขลา

2) นักท่องเที่ยวชาวไทย คือ ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักถาวรของตน เป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อน รวมทั้งเพื่อประชุมสัมมนา อบรม ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา ติดต่อธุรกิจและเยี่ยมญาติ

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและประชาชนในพื้นที่ โดยใช้สูตรของ Taro Yamane

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05

2) กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ Quota sampling โดยกำหนดสัดส่วน (Proportion Stratified to size) ของผู้เข้ามาใช้พื้นที่ในวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ ดังนี้ ตารางที่ 1.1 จำนวนผู้เข้ามาใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาทำการสุ่มในช่วง วันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์

วัน	จำนวนผู้เข้ามาใช้พื้นที่ คน/วัน	จำนวนตัวอย่าง
วันธรรมดา	772	140
วันหยุดสุดสัปดาห์	1,426	259
รวม	2,198	399

ที่มา : การสำรวจภาคสนาม

3) การศึกษาใช้การแจกแบบสอบถามจากการกำหนดพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 15 แห่ง (แผนที่ 1.2) กำหนดแจกแบบสอบถามสถานที่ท่องเที่ยวละ 30 ชุด รวม 450 ชุด แบ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย 225 ชุด และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ 225 ชุด ทำการแจกแบบสอบถามทั้งในช่วงวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายแตกต่างในช่วงเวลา

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบ่งนี้ยึดหลักการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย สุ่มตัวอย่างจากประชากรแต่ละกลุ่มย่อยมาเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ซึ่งมีข้อดีคือ จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรเพราะได้แบ่งกลุ่มย่อยแล้วสุ่มจากแต่ละกลุ่มย่อย ดังนั้นโอกาสที่จะเป็นตัวแทนที่มีคุณลักษณะทุกประเภทของประชากร

1.7 แหล่งที่มาของข้อมูล

1) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ประกอบด้วย

- สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดสงขลา
- สำนักงานเทศบาลนครสงขลา
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานหาดใหญ่ (สงขลา-พัทลุง)

-หอสมุดกลางและห้องสมุดสถาบันการศึกษา

-เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

2) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม และการสัมภาษณ์ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษากิจกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การสำรวจภาคสนาม เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและองค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยว การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่าง

1.8 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1) แบบสำรวจลักษณะทางกายภาพ องค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว ด้วยการสังเกตการณ์และบันทึกในรูปแบบสำรวจ

2) แบบสอบถามปลายปิด การแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยทำการแจกแบบสอบถามผู้ใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง เพื่อทราบถึงพฤติกรรมและทัศนคติด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการของสถานที่ท่องเที่ยวและในเขตเทศบาลนครสงขลา โดยมีประเด็นที่ใช้ในการสอบถาม ดังนี้

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ที่พักปัจจุบัน รายได้

(2) ข้อมูลการเดินทางเข้าถึงเมืองสงขลา ได้แก่ ครั้งที่เดินทาง วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง ระยะเวลาที่อยู่ในเมืองสงขลาและมูลเหตุจูงใจ เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการเดินทางท่องเที่ยวในเมืองสงขลา

(3) ข้อมูลการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว เช่น ผู้ร่วมเดินทาง เหตุผลในการใช้พื้นที่กิจกรรมและระยะเวลาในการทำกิจกรรม เป็นต้น เพื่อให้ทราบพฤติกรรมการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

(4) ข้อมูลด้านทัศนคติและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการในสถานที่ท่องเที่ยวและภายในเขตเทศบาลนครสงขลา เพื่อทราบถึงศักยภาพและข้อจำกัดหรือปัญหาในการให้บริการ เพื่อนำมาสู่แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสม

แผนที่ 1.2 ตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยว

1.9 ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ กำหนดใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น ซึ่งจากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวหลักของจังหวัดสงขลาเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยกว่าร้อยละ 70 ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มทัวร์ที่มีกำหนดระยะเวลา และเดินทางท่องเที่ยวเฉพาะแห่งเท่านั้น จึงเป็นข้อจำกัดในการให้ข้อมูลและทำแบบสอบถาม

1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1) ทราบถึงพฤติกรรมและรูปแบบการใช้พื้นที่ รวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

2) ทราบถึงศักยภาพและข้อจำกัดในด้านองค์ประกอบทางกายภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

3) ได้มาซึ่งแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อส่งเสริมและดึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครสงขลา

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้เป็นการศึกษาทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นประเด็นหลัก ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการนันทนาการ
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
3. แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเมือง
4. แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวความคิดในการศึกษา

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการนันทนาการ

2.1.1 ความหมายของนันทนาการ

นันทนาการ (Recreation) เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม โดยใช้เวลารว่างหรือเวลาอิสระเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายตามความสมัครใจและสนใจ นันทนาการมีความหมายหลายประการ ดังนี้ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 17-18)

1) นันทนาการ หมายถึง การทำให้สดชื่นหรือสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ (Re+Fresh, Re+Creation) การที่บุคคลได้รับอาหารแล้วเปลี่ยนเป็นพลังงาน โดยแรงขับภายในทำให้สามารถใช้พลังงานในรูปของการเคลื่อนไหวหรือทำกิจกรรม และก่อให้เกิดการเหนื่อยเมื่อยล้าอีกครั้ง ดังนั้นบุคคลจึงต้องการนันทนาการเพื่อสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่หรือสร้างความสดชื่นขึ้นมาอีกครั้ง

2) นันทนาการ หมายถึง กระบวนการ (Process) นันทนาการเป็นกระบวนการในการพัฒนาประสบการณ์ และคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือสังคม โดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อ ในช่วงเวลารว่าง เวลาอิสระ เป็นการเข้าร่วมโดยสมัครใจหรือมีแรงจูงใจที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุข สนุกสนาน และสงบสุข

3) นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม (Activities) ซึ่งมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของบุคคล ก่อให้เกิดผลการพัฒนาอารมณ์สุข สนุกสนานและ/หรือสุขสงบ

4) นันทนาการ หมายถึง สวัสดิการสังคม (Social Welfare) ซึ่งรัฐบาลและฝ่ายบริหารท้องถิ่น มีหน้าที่จัดการให้บริการแก่ชุมชน เพื่อสร้างบรรยากาศของเมืองให้น่าอยู่

นันทนาการ เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์ต่อผู้เข้าร่วมโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลารว่างและโดยความสมัครใจของผู้กระทำเอง และกิจกรรมนั้น

จะต้องเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่ใช่ข้อบายมุข โดยมีองค์ประกอบหรือคุณสมบัติที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ (สุรเชษฐ์ เชนฐมาส, 2525)

1) นันทนาการจะต้องเป็นกิจกรรม กล่าวคือจะต้องเป็นการกระทำหรือปฏิบัติโดยที่ร่างกาย หรือกล้ามเนื้อ หรืออวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดเคลื่อนไหว

2) การเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ โดยเกิดจากแรงกระตุ้นภายในตนเอง ไม่ได้เกิดจากการบังคับแต่อย่างใด

3) กิจกรรมนันทนาการต้องเกิดขึ้นในเวลาว่าง หรือช่วงเวลาที่อิสระจากภารกิจการงาน และปฏิบัติกิจส่วนตัวอื่นๆ

4) กิจกรรมนั้นต้องมีผลทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความพึงพอใจหรือความรื่นรมย์โดยตรง

5) ต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่ใช่ข้อบายมุข หรือผิดศีลธรรมเช่น การพนัน ดื่มสุรา

6) กิจกรรมที่กระทำนั้นต้องไม่ยึดถือเป็นอาชีพเช่น นักกีฬาอาชีพ

2.1.2 ลักษณะการพักผ่อนหย่อนใจของมนุษย์และกิจกรรมนันทนาการ

การพักผ่อนหย่อนใจของมนุษย์ สามารถสรุปลักษณะของการพักผ่อนที่คนเราต้องการ และเลือกพักผ่อนตามความพอใจได้เป็น 2 ลักษณะ คือ (เอี่ยมพร วิสมหมาย, 2539: 23)

(1) การพักผ่อนในลักษณะสงบ (Passive Recreation) เป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ไม่ใช่การออกกำลังกายหรือออกกำลังกาย แต่เป็นการพักผ่อนในลักษณะที่สงบผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยได้แก่ การชมภูมิทัศน์ของเมือง การได้ใกล้ชิดธรรมชาติ การนั่ง/เดินหรือการฟังดนตรีในสวนสาธารณะ การชมสัตว์ในสวนสัตว์ เป็นต้น

(2) การพักผ่อนในลักษณะออกกำลังกาย (Active Recreation) คือ การพักผ่อนที่ต้องออกกำลังกายหรือออกกำลังกายได้แก่ การเดิน/วิ่งออกกำลังกาย การขี่จักรยาน การเล่นกีฬา เป็นต้น

นอกจากนี้ กิจกรรมนันทนาการยังสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ (นิศา ชัชกุล, 2551: 298)

(1) นันทนาการเพื่อความบันเทิง เป็นกิจกรรมที่สร้างความบันเทิง ผู้ทำกิจกรรมเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน ผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจเช่น การร้องเพลง เล่นดนตรี เป็นต้น

(2) นันทนาการเพื่อสุขภาพ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของคนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเช่น เดินรำ กีฬาชนิดต่างๆ ออกกำลังกาย เต้นแอโรบิก โยคะ เป็นต้น

(3) นันทนาการเพื่อการเรียนรู้และทักษะ เป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความสามารถและทักษะ ก่อให้เกิดการพัฒนาทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเช่น การอ่านหนังสือ การวาดภาพ การจัดสวน การตกปลา และงานหัตถกรรมต่างๆ เป็นต้น

2.1.3 ประโยชน์ของแหล่งนันทนาการ

แหล่งนันทนาการก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านการบริการทางนันทนาการ และนอกจากนี้ยังสามารถที่จะแยกประโยชน์ และคุณค่าของการนันทนาการออกเป็น 6 ด้าน (สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์, 2535)

1) ด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพร่างกายที่ดีและความแข็งแรงของประชาชนจัดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่ง ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรด้านนันทนาการเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้เวลาว่างไปปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น

2) ด้านจิตใจ ทุกวันนี้คนเราอยู่ในสภาวะเร่งรัด ความแออัด และสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษ อันเนื่องมาจากการขยายตัวของเมือง ทำให้เกิดความเครียด และเหนื่อยหน่ายต่อภารกิจการทำงาน และชีวิตความเป็นอยู่ ด้วยเหตุนี้การได้สัมผัสธรรมชาติและได้ใกล้ชิดธรรมชาติช่วยทำให้คนเราเกิดความความรู้สึกปลอดภัย ผ่อนคลาย และมีความสุข

3) ด้านเศรษฐกิจ นันทนาการเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ช่วยทำให้เกิดการจ้างงาน และกระจายรายได้ไปสู่กลุ่มคนในสังคม และนันทนาการยังเกี่ยวกับธุรกิจด้านต่างๆ อีกมากมาย เช่น การขนส่ง การสื่อสาร อาหารเครื่องดื่มของที่ระลึก เป็นต้น ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในทุกระดับอย่างมากมาย ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4) ด้านสังคม หากรัฐสามารถจัดหาและพัฒนาพื้นที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้เพียงพอกับความต้องการ ก็จะส่งผลดีต่อประชาชนและสังคมโดยรวม โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน และวัยรุ่น ถ้าได้ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการอย่างเต็มที่

5) ด้านวัฒนธรรม นันทนาการเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสเรียนรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนสิ่งที่เป็นมรดกของชาติ

6) ด้านการศึกษา พื้นที่นันทนาการทุกแห่งเปรียบได้กับห้องปฏิบัติการธรรมชาติ เปิดโอกาสให้คนทุกระดับเข้าไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้พื้นที่นันทนาการยังเป็นสถานที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยที่สำคัญ

2.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมท่องเที่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ

1) การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการนันทนาการที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างมีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้องโดยเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการในด้านกายภาพ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณีและการยอมรับนับถือ

2) กิจกรรมนันทนาการเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยว จากการพิจารณาประเภทของการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์กับรูปแบบนันทนาการ พบว่า

(1) การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เพื่อการพักผ่อนและเพื่อศึกษาวัฒนธรรม เป็นรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยว ทัศนศึกษา โดยมีสิ่งดึงดูดความสนใจในด้านสถานที่ การท่องเที่ยวลักษณะนี้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างสูงเพราะไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถหรือทักษะเฉพาะทางในการทำกิจกรรม

(2) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา ในลักษณะที่เป็นการออกกำลังกายและกิจกรรมกีฬา ในหมู่คณะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนันทนาการในการพัฒนาจิตใจและความสงบสุข และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง/นอกเมือง เน้นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพตามความถนัดและความสนใจ

(3) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การประชุม/อบรม/สัมมนา มักมีกิจกรรมการท่องเที่ยว นันทนาการในลักษณะต่างๆ ผ่างมาด้วย เพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียดจากภารกิจ โดยกิจกรรมนันทนาการที่มีบทบาทคือ กิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวทัศนศึกษาเป็นการทัศนศึกษายังแหล่งท่องเที่ยวภายหลังการประชุม โดยมีสิ่งดึงดูดในท้องถิ่นที่จัดประชุมเป็นแหล่งท่องเที่ยว

(3) กิจกรรมนันทนาการเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่ต้องผ่านการแปรรูปซึ่งก็คือ กิจกรรมนันทนาการทำให้การท่องเที่ยวซึ่งมีสถานะเหมือนผู้บริโภคสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544: 18)

กล่าวโดยสรุป นันทนาการเป็นการมุ่งส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนเข้าร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยใช้เวลารว่างหรือเวลาอิสระเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายตามความสมัครใจและสนใจ ในขณะที่การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลารว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายไปยังอีกที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนันทนาการและการท่องเที่ยวมีเป้าหมายเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การสหประชาชาติ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 11)

1) การเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับ หรือเพื่อสินจ้าง โดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง

2) จุดหมายปลายทาง (Destination) หมายถึง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาช่วงหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้น แล้วเดินทางกลับที่อยู่หรือภูมิลำเนาเดิม

3) ความมุ่งหมาย(Purpose) คือ มีความมุ่งหมายในการเดินทางใดก็ได้ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ผู้เดินทางคนหนึ่งอาจมีความมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่าหนึ่งอย่าง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อธิบายว่า การท่องเที่ยวคือ การเดินทางตามเงื่อนไขที่กำหนดเป็นสากล 3 ประการ คือ

- (1) เดินทางจากที่อยู่ปกติไปที่อื่นชั่วคราว
- (2) เดินทางโดยสมัครใจ
- (3) ไม่ใช่เดินทางไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ และไม่ใช่นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในจังหวัดที่เดินทางไป โดยที่จุดประสงค์ของการเดินทางไม่เฉพาะเพื่อการพักผ่อนหรือสนุกสนานรื่นเริง แต่รวมถึงเพื่อประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา ติดต่อธุรกิจ หรือเยี่ยมญาติ

2.2.2 ประเภทของการท่องเที่ยว

การแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของการเดินทางสามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 3 รูปแบบ คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 15-16)

1) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Leisure Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อนและหาประสบการณ์แปลกใหม่

2) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปติดต่อธุรกิจ หรือประชุม โดยมีระยะเวลา 2-3 วันแรกให้ไปท่องเที่ยว

3) การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อที่เกิดจากความสนใจ กิจกรรมพิเศษ สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 4 รูปแบบ คือ

(1) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ สนุกสนาน ชื่นชม และการศึกษาในแหล่งธรรมชาติ

(2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้ และภาคภูมิใจที่มุ่งเน้นเสนอลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น

(3) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการและพึงพอใจในการพักผ่อน สนุกสนาน การออกกำลังกาย โดยมุ่งเน้นการได้รับบริการที่เหมาะสม

(4) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจและประชุมสัมมนา เกิดจากผลพลอยได้ในการเดินทางไปติดต่อธุรกิจหรือประชุมสัมมนา ซึ่งอาจมีหรือไม่มีการศึกษาดูงาน และการทัศนศึกษารวมอยู่ด้วยก็ได้ หรือมีเวลาว่างจากการติดต่อธุรกิจ หรือประชุมสัมมนาก็อาจเดินทางเองก็ได้

2.2.3 รูปแบบการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะแตกต่างกันตามมิติของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งแยกออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ หรือเชิงนิเวศน์ (Natural Tourism) ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวคือ การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาธรรมชาติ ทัศนศึกษาในแหล่งธรรมชาติ การผจญภัย

2) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ซึ่งจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ การแสดงทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน การเยี่ยมชมโบราณสถาน

3) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ (Recreation Tourism) ซึ่งจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวคือ การท่องเที่ยวแหล่งบริการ และสถานบันเทิงเริงรมย์ รวมถึงการท่องเที่ยวทางเพศ คาสีโน และเกมกีฬาบางประเภท

4) รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมหรือสัมมนา (Convention Tourism) ซึ่งจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวคือ การประชุม สัมมนานอกสถานที่ รวมถึงการติดต่อธุรกิจนอกสถานที่

องค์การท่องเที่ยวโลก Goeldner and Ritchie, 2006 (อ้างถึงใน บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา, 2548: 60-65) ได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ 3 แบบ คือ

1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (marine eco tourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (geo tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (eco tourism) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (astrological tourism) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism)

2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism หรือ village tourism) และการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism หรือ village tourism)

3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่ผสมผสานการท่องเที่ยวกับความต้องการอื่นเพิ่มเติมซึ่งประกอบด้วยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (edu-meditation tourism) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (ethnic tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sports tourism) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (adventure travel) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (home stay & farm stay tourism) และการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (long stay tourism)

2.2.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเดินทาง และกิจกรรมอื่นๆ มากมาย เป็นการนำทรัพยากรด้านต่างๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศ Gunn(1975) ได้จำแนกองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท

1) นักท่องเที่ยว คือ องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว ดังนั้นองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจะต้องทำการศึกษาวิจัย และเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2) ตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว การโฆษณา และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร เป็นต้น

3) การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยวคือ การเดินทางไปที่ถึงจุดหมายปลายทางตามที่นักท่องเที่ยวตั้งใจด้วยวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การเดินทางที่มีประสิทธิภาพจะต้องสามารถอำนวยความสะดวกในการเดินทางทั้งสภาพยานพาหนะ ระบบเส้นทางที่มีความปลอดภัย และประหยัด ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเดินทางเพิ่มขึ้น

4) ทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

5) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาให้เกิดความประทับใจ เพื่อทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยวและใช้เวลาในวันขึ้น หรือกลับมาเที่ยวซ้ำในโอกาสหน้า

2.2.5 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่อยู่ลักษณะที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และอยู่ในลักษณะที่เป็นนามธรรมไม่สามารถสัมผัสได้แต่สามารถสัมผัสได้ด้วยทางอื่นเช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษา ความเป็นชนเผ่า การแสดงพื้นบ้าน เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549: 15-17)

1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งรวมถึงบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรับปรุงแต่งเพิ่มเติมจากสภาพธรรมชาติในบางส่วน

2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในสมัยปัจจุบัน ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อยที่สำคัญ คือ (1) ประเภทโบราณสถาน และ (2) ประเภทโบราณวัตถุ

3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมแต่ละกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสังคมที่มีผลต่อการดึงดูดนักท่องเที่ยว

2.2.6 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ หรือ 3 A's ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 10-12)

1) สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ อาจเป็นสิ่งที่ให้ความรู้ หรือความเพลิดเพลิน ซึ่งแตกต่างกันไปตามความต้องการ และความสนใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคนแต่ละกลุ่ม

2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยมีเส้นทางหรือโครงข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง

3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenity) เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสุข ความสะดวกสบาย และ ความประทับใจ โดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหา และพัฒนาเพื่อบริการแก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอาคาร สิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านป้ายในแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการในแหล่งท่องเที่ยว

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเมือง

2.3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในเมือง (Urban Tourism) คือ การท่องเที่ยวในเขตเมืองซึ่งเน้นกิจกรรมที่มักเกิดขึ้นในเมืองเช่น การชมพิพิธภัณฑ์ การชมเมือง การซื้อสินค้า เป็นต้น อย่างไรก็ตามต้องมีการจัดแบ่งประเภทของเมืองตามลักษณะเด่น ดังนี้

1) **ประเภทของเมืองท่องเที่ยว** การท่องเที่ยวในเมืองเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่มีความนิยมสูงในปัจจุบัน ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของเมืองได้ 2 ลักษณะ คือ แบ่งตามลักษณะเด่นของเมือง และ แบ่งตามบทบาทและหน้าที่ของเมือง ดังนี้ (เดชา บุญค้ำ, 2531: 2-4)

(1) แบ่งตามลักษณะเด่นของเมือง

ก. เมืองธรรมชาติ ได้แก่ เมืองชายทะเล ตั้งอยู่ริมชายหาด มีกิจกรรมทางน้ำ และทิวทัศน์ธรรมชาติที่อยู่ในเมือง ส่วนเมืองภูเขา ตั้งอยู่บนเทือกเขาหรือที่สูงที่มีความสวยงามเป็นพิเศษจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ข. เมืองประวัติศาสตร์ เป็นเมืองที่เคยมีความสำคัญในอดีต มีร่องรอยความเจริญรุ่งเรือง มีแหล่งที่ตั้งของโบราณสถาน หรือศาสนสถานที่สำคัญ

ค. เมืองศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม เป็นเมืองที่มีลักษณะเด่นอันเนื่องมาจากศิลปะท้องถิ่นขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิตความเป็นอยู่

(2) แบ่งตามบทบาทและหน้าที่ของเมือง

ก. เมืองที่เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว เป็นเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้น เมืองจึงมีความสำคัญและเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวโดยตรง

ข. เมืองที่เป็นเมืองบริวาร เมืองอาจมีหรือไม่มีแหล่งท่องเที่ยวก็ได้ แต่จะอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เมืองมีหน้าที่ให้บริการสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่โดยรอบหรือใกล้เคียงเช่น แหล่งที่พักและรับประทานอาหาร หรือเป็นสถานที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ค. เมืองที่เป็นจุดแวะพัก เมืองตั้งอยู่ระหว่างจุดตั้งต้นและจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว เมืองมีหน้าที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่แวะพักในระยะเวลาสั้น ๆ

ง. เมืองที่เป็นทางผ่าน มีลักษณะเป็นทางผ่านของการท่องเที่ยว อาจอยู่ในเส้นทางการท่องเที่ยว หรือใกล้เคียงก็ได้ แต่ไม่มีแรงดึงดูดให้แวะเที่ยวชม เนื่องจากไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดมากพอหรือยังไม่ได้มีการพัฒนา ขาดการประชาสัมพันธ์ทำให้ไม่เป็นที่รู้จัก

ดังนั้นการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยวควรรักษาลักษณะ หรือคุณสมบัติเด่นของเมือง เพราะเอกลักษณ์ของเมืองคือสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวโดยตรง และด้วยบทบาทหน้าที่ของเมืองที่ผสมผสานกันทำให้เมืองแต่ละเมืองมีแนวทางในการพัฒนาแตกต่างกันออกไป

2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ในเมือง

การจำแนกแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ภายในเมืองเป็นการแบ่งตามลักษณะเด่นของความน่าสนใจและกิจกรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการกำหนดตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเมือง (เดชา บุญค้ำ, 2531: 4-5)

- (1) ประเภทโบราณสถาน เช่น สิ่งก่อสร้าง อาคารสำคัญ อนุสาวรีย์ เป็นต้น
- (2) ประเภทศาสนสถาน เช่น วัด โบสถ์ เจดีย์ ศูนย์กิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น
- (3) ประเภทธรรมชาติ เช่น ทะเล ชายหาด ป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา ทะเลสาบ เป็นต้น
- (4) ประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม หรือย่านที่มีสินค้าท้องถิ่น ประเพณี เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าไปเยี่ยมชม
- (5) ประเภทสถานเริงรมย์ เช่น โรงละครและการแสดง ร้านอาหารที่มีชื่อเสียง ร้านขายของในศูนย์การค้าหรือย่านสำหรับกิจกรรมกลางคืน เป็นต้น
- (6) ประเภทอุตสาหกรรมหัตถกรรม เช่น อุตสาหกรรมทำเครื่องเงิน จักสาน ทอผ้า

(7) ประเภทอื่นๆ เช่น สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สวนสนุก หรือย่านท่องเที่ยวอันเกิดจากกิจกรรมของประชาชน เช่น ตลาด

2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

1) รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเมือง

รูปแบบของนักท่องเที่ยวในเมืองอาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมักมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจต่อศิลปวัฒนธรรม มีกำลังในการใช้จ่ายค่อนข้างสูง มีความคาดหวังในการกำหนดทิศทาง (Orientation) ของตัวเอง ต้องการความสะดวก สะดวกสบาย และเอกลักษณ์มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย (เดชา บุญค้ำ, 2540: 8-9)

รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

(1) นักท่องเที่ยวที่มาโดยลำพังคือ นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว อาจได้รับคำแนะนำจากเอกสารการท่องเที่ยว ไม่คาดหวังในเรื่องความสะดวกสบายของการเดินทางมากนัก แต่คาดหวังในเรื่องที่พัก ทิศทาง และตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยวค่อนข้างสูง

(2) นักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มคือ นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว มีความต้องการการบอกเล่า และความสะดวกสบาย นักท่องเที่ยวในลักษณะนี้อาจทำความรอบกวนแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น หากจัดเตรียมสถานที่และการจัดการไม่ดีพอ

พฤติกรรมรวมของนักท่องเที่ยวในเมืองสามารถจำแนกได้ ดังนี้

(1) การชมเมืองโดยรวมได้แก่ การนั่งรถ เดินชมเมือง หรือใช้ยานพาหนะอื่นๆ เช่น รถม้า รถสามล้อ เป็นการสัญจรไปตามเส้นทางผ่านบริเวณสำคัญของเมือง ระหว่างทางอาจมีการบรรยายถึงประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การทำมาหากินของชาวเมืองและสถานที่สำคัญของเมือง

(2) การเข้าชมสถานที่สำคัญ และสถานที่ที่น่าสนใจ มักเป็นสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม บ้านบุคคลสำคัญในอดีต พิพิธภัณฑ์ โรงงานผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ต้องมีการจัดเส้นทางเดินให้เหมาะสมกับกลุ่ม พร้อมทั้งเตรียมพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้นำทาง มักจะมีของที่ระลึกขายในบริเวณ

(3) การขึ้นที่สูงเพื่อชมเมือง อาจเป็นหอคอย เจดีย์สูง ความสะดวกในการเข้าชมจะขึ้นอยู่กับการจัดสถานที่ หรือจัดโปรแกรมให้สถานที่นั้น หากสถานที่ที่มีความเหมาะสมอาจจัดร้านอาหารหรือจุดชมเมืองในเวลากลางคืนได้ด้วย

(4) การชมการละเล่นพื้นเมืองหรืองานเทศกาล การจัดสถานที่ขึ้นอยู่กับรูปแบบและขนาดของการละเล่น อาจเป็นการจัดถาวร หรือจัดเป็นครั้งคราวเช่น เทศกาลต่างๆ

(5) การจับจ่ายซื้อของได้แก่ การซื้อของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองต่างๆ อาจจัดรวมเป็นบริเวณขายอาหารและจับจ่ายซื้อของไปด้วยกัน

(6) การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้มักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย กิจกรรมที่ทำได้แก่ การซื้อรูปเขียนบูชา การไหว้พระปิดทอง การบริจาคเงิน การรดน้ำมนต์ การแก้บน และมักจบลงด้วยการจับจ่ายซื้อของที่นำมาวางขายในบริเวณนั้น

2) กิจกรรมที่เกิดขึ้นตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

(1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทชายหาด มีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลิน และนันทนาการในรูปแบบที่ใกล้ชิดธรรมชาติและอาจเสริมกิจกรรมเพื่อการศึกษาหาความรู้เข้าไปด้วย ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นบริเวณชายหาดได้แก่ การเล่นน้ำ การอาบแดด กีฬาทางน้ำ การนั่งพักผ่อน รับประทานอาหาร เป็นต้น

(2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อแสดงถึงอารยธรรม และความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น อันเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนเช่น อนุสาวรีย์แห่งชาติ ย่านประวัติศาสตร์ วัด และเจดีย์ เป็นต้น กิจกรรมที่เกิดขึ้นควรเป็นไปด้วยความเคารพและสำรวม การปฏิบัติเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของศาสนา เช่น พระพุทธรูป ต้องไม่ดูหมิ่นดูแคลน และให้เข้าใจการปฏิบัติเกี่ยวกับพิธีทางศาสนาอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ให้บริการงานประเพณีการทำบุญต่างๆ ในวันสำคัญทางศาสนาซึ่งมีอยู่แทบตลอดทั้งปี สถานที่ให้การศึกษาแก่ชุมชน ศิลปกรรม สถานที่ให้ความสงบเยือกเย็นทางจิตใจ และเป็นสถานที่ชุมนุมของสังคมและประกอบพิธีกรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549: 120)

(3) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อจูงใจให้เกิดความต้องการในเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมนั้นและอยู่ยาวนานขึ้น จึงทำให้เกิดรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2549: 150-156)

ก. แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรมและประเพณี เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์ เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม

ข. แหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว โดยมีกิจกรรมที่แตกต่างกัน ดังนี้

- กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทให้ความรู้และประสบการณ์ เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเน้นเรื่องการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก หรือที่เรียกว่ากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย

- กิจกรรมพักผ่อนชมทิวทัศน์ธรรมชาติ ลักษณะของกิจกรรมเป็นการชื่นชมและใกล้ชิดกับธรรมชาติ เน้นการให้ความเคารพกับความเป็นธรรมชาติไม่ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวน และการรักษาความสะอาด

- กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร ลักษณะของกิจกรรมเป็นการนำอาหารไปรับประทานหรือซื้อจากร้านค้าใกล้เคียง การจัดพื้นที่ในบรรยากาศที่สงบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ไม่เป็นแหล่งที่เปราะบางทางนิเวศ และไม่ไกลจากที่จอดรถ สิ่งที่ต้องระวังจากกิจกรรม คือ การ การรักษาความสะอาดและสภาพแวดล้อมของสถานที่ เป็นต้น

- กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทให้ความบันเทิง เป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อเป็นการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจ

2.3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของประชาชนในการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

จากการจำแนกประเภทของแหล่งท่องเที่ยว พบว่าสถานที่ท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวบางประเภทยังมีบทบาทเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะที่สำคัญภายในเมือง นอกเหนือจากการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ชวัญสรวง อติโพธิ, 2547 (อ้างถึงใน สุภาดา ศรีสารคาม, 2550: 15-16) พื้นที่ว่างสาธารณะ เป็นสถานที่ภายนอกอาคารที่คนในเมืองหรือชุมชนมารวมกันเพื่อพบปะกันทางสังคม วัฒนธรรม ซึ่งในวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทยจัดว่าเป็นเสมือนศูนย์กลางในการดำเนินชีวิต โดยการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะเช่น วัด โรงเรียน ศาลาประชาคม เป็นที่พบปะพูดคุยหรือพักผ่อนในการดำเนินชีวิตประจำวัน และอาจเป็นศูนย์รวมการจัดกิจกรรมของชุมชน รวมถึงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นและชุมชน

1) ความสำคัญและประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่ว่างสาธารณะ

Tunnard , Pushkarew และ Tankel (อ้างถึงใน สุภาดา ศรีสารคาม, 2550: 17) กล่าวถึงความสำคัญของพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีผลต่อกิจกรรมต่างๆ คือ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวชุมชนเมือง ทั้งในด้านการพักผ่อนที่มีการออกกำลังกาย เช่น การเดิน ขี่จักรยาน เล่นกีฬา วิ่งออกกำลังกาย เป็นต้น และการพักผ่อนที่ไม่ออกกำลังกาย เช่น การชื่นชมธรรมชาติ ภูมิทัศน์ของเมือง ฟังดนตรี นั่งเล่นในสวนสาธารณะ นอกจากนี้พื้นที่ว่างสาธารณะยังเป็นส่วนที่ช่วยประดับประดา ส่งเสริมให้ทิวทัศน์ของเมืองมีความสวยงาม เป็นการเสริมคุณค่าทางด้านลักษณะเมืองจนก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของเมือง พื้นที่ว่างสาธารณะยังมีผลทางด้านจิตใจต่อชุมชนในเมืองที่ทำให้รู้สึกสงบ หลุดพ้นจากความสับสนวุ่นวาย

กฤติยา ไชยธนะสัตติต, 2518 (อ้างถึงใน ปราณระฟ้า พรหมประวัตติ, 2550: 35-36) ความสำคัญของพื้นที่ว่างสาธารณะในชุมชนเมืองสำหรับประเทศไทย เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในด้านต่างๆ คือ

- (1) เพื่อการค้า เป็นพื้นที่เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า
- (2) เพื่อการสื่อสาร เป็นสถานที่เพื่อกิจกรรมทางสังคม เป็นจุดที่มีการแลกเปลี่ยนหรือกระจายข่าวสาร เป็นที่ที่ผู้คนมาพบปะ พูดคุย
- (3) เพื่อการนันทนาการ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อน

(4) เพื่อการเคารพศรัทธา มักจะเป็นทางเข้าบริเวณด้านหน้าอาคารทางศาสนา เพื่อประกอบพิธี การบูชา การสวดมนต์

(5) เพื่อเน้นให้ความสำคัญ หรือความเป็นเอกลักษณ์ของอาคารที่มีความสำคัญ เช่น ศาลากลาง อนุสาวรีย์ หรือเน้นจุดที่การสัญจรสำคัญมาตัดกัน

(6) เพื่อผลทางด้านกรมมองเห็น ความต้องการพื้นที่ว่างบริเวณรอบอาคารสำคัญ หรือสิ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของเมือง เพื่อผลด้านความงาม และบางครั้งยังเป็นสถานที่เพื่อกระจาย คนจำนวนมากออกมาจากตัวอาคาร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พื้นที่ว่างสาธารณะ เป็นพื้นที่ภายนอกอาคาร หรือพื้นที่สภาพแวดล้อมกลางแจ้ง มีความสำคัญในการใช้ประโยชน์ผสมผสานเพื่อกิจกรรมทางสังคม กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และ กิจกรรมนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจของชาวเมือง ทั้งนี้ยังรวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ภายในเมืองที่เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ว่างสาธารณะ เพื่อรองรับกลุ่มผู้ใช้ ช่วงเวลาและกิจกรรมที่หลากหลายในพื้นที่

2) รูปแบบและกิจกรรมของประชาชนในการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้เกิดการใช้พื้นที่จะต้องมีองค์ประกอบสำคัญด้านความหลากหลายของคน เวลา และกิจกรรม (กาญจน์ นทีอุตุมิกุล, 2550: 33-35)

1) คน Project for Public Space (1978) และ Marcus (1975-1988) ความหลากหลายของคนขึ้นอยู่กับระดับการติดต่อ ยังมีคนใช้พื้นที่มากเท่าไรย่อมทำให้ช่วงอายุ และเพศของผู้ใช้ ได้ผลแตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้ามีคนใช้มาก ความหลากหลายของเพศ และวัยจะมากขึ้นด้วย ดังนั้น ความสำคัญของพื้นที่จึงขึ้นอยู่กับระดับของการเข้าร่วมของคนและความอิสระของการติดต่อ

2) เวลา Golledge and Stimson (1997) รูปแบบกิจกรรมของคนในชุมชนมีหลายระดับ เวลา ทั้งระดับวัน สัปดาห์ ประจำปี ฤดูกาล และช่วงชีวิต กิจกรรมที่เกิดขึ้นทำให้เกิดบทบาทโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่นั้น นอกจากนี้ความหลากหลายของเวลาขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศด้วย Lynch (1981) และ Jacobs (1961) ได้กล่าวถึงเวลาของกิจกรรมมีความสำคัญมากพอๆ กับพื้นที่กิจกรรม การปรากฏตัวของคนในชุมชนในเวลาต่างๆ กันทำให้เกิดความหลากหลายของเวลา สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมย่อมทำให้คนใช้ระยะเวลาในพื้นที่ยาวนานขึ้น และยักรวมถึงความถี่ของการใช้พื้นที่ด้วย

3) กิจกรรม Gehl (1994: 11-14) (อ้างถึงใน เอกสารประกอบการสอนวิชาฟื้นฟูเมือง, 2550) ได้จำแนกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองไว้เป็นประเภทหลักๆ ดังนี้

(1) กิจกรรมจำเป็น (Necessary activities) หมายถึง กิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินกิจวัตรประจำวันของคนที่ไม่มีความเลือกในการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้แก่ กิจกรรมที่

เกี่ยวกับการเดินเป็นหลักเช่น การเดินไปโรงเรียน หรือไปทำงาน รอครถประจำทาง ชื่อของ ทำธุระต่างๆ เป็นต้น

(2) กิจกรรมทางเลือก หรือกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ (Optional or recreational activities) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของคนที่จะทำและเป็นกิจกรรมที่คนตัดสินใจแล้วแต่ช่วงเวลา และสถานที่อำนวยความสะดวก โดยเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนหย่อนใจเป็นหลักเช่น การเดินเล่น ยืนหรือนั่งเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน ออกกำลังกาย เป็นต้น

(3) กิจกรรมทางสังคม (Resultant or social activities) กิจกรรมที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากกิจกรรมทั้งสองข้างต้นได้แก่ การทักทาย สนทนา การละเล่น รวมไปถึงการปฏิสัมพันธ์ทางอ้อมเช่น การดูหรือฟังบุคคลอื่น ยังหมายรวมถึงการรวมกลุ่มกันของประชากรจำนวนมากเพื่อประกอบพิธีกรรม งานประเพณี งานเฉลิมฉลองและงานรื่นเริงต่างๆ

กิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการสร้างชีวิตชีวาให้กับพื้นที่ การใช้พื้นที่ที่จะแสดงถึงช่วงเวลาและกิจกรรมต่างๆ เช่น การเฉลิมฉลอง การเผยแพร่ข่าวสาร ที่นัดพบ และค้าขายสินค้า เป็นต้น นอกจากนี้การใช้พื้นที่ยังขึ้นอยู่กับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมของที่ตั้งระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในถิ่นที่อยู่ นั้น โอกาสและความต้องการทำกิจกรรมของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ Crawford, 1999 (อ้างถึงใน กาญจน นทีวุฒิกุล, 2550: 33-35) กล่าวว่า

เศรษฐกิจนอกระบบ (Information Economy) ร้านค้าหาบเร่ริมถนนช่วยสร้างความมีชีวิตชีวาของเมือง สามารถดึงดูดลูกค้าในทุกระดับชนชั้น การนำสินค้ามาวางขายริมถนนหรือตลาด สร้างแรงจูงใจให้คนเดินผ่านไปมามากขึ้น เกิดโอกาสในการสนทนาขยับขึ้นระหว่างผู้ซื้อผู้ขาย มีความรู้สึกเป็นมิตรมากขึ้น และนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน Marcus and Francis (1990) ได้ศึกษาการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะในเมืองซิดนีย์ ออสเตรเลีย พบว่าผู้ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะในย่านคนทำงานที่อายุน้อยกว่า 30 ปี ยากไปใช้พื้นที่เพื่อต้องการพักผ่อนร้อยละ 62 ไปกินร้อยละ 22 และเดินร้อยละ 10 สิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มมากขึ้น คือ ร้านอาหารกลางแจ้ง ร้านกาแฟ และหาบเร่บนท้องถนน การค้าขายแบบนี้มีผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม ทำให้สินค้ามีราคาถูกลงและเป็นทางเลือกของผู้มีรายได้น้อย

เศรษฐกิจรอบพื้นที่ (Economic Location) พื้นที่เมืองที่น่าอยู่จะต้องอ้างถึงการใช้อยู่แบบอเนกประโยชน์และมีสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลาย เช่น โรงแรม โรงเรียน ธนาคาร ตลาด ย่านการค้าสำคัญ ตลาดกลางคืน หลักการรวมองค์ประกอบพื้นที่ใช้อยู่สร้างพื้นที่เมืองให้มีชีวิตชีวา Mumford ปฏิเสธหลักการจัดโซนนิ่งในปัจจุบันที่ทำให้ขาดความหลากหลาย ย่านที่ผสมผสานของโรงแรมและอพาร์ทเมนต์ อาคารสำนักงาน ร้านค้า สามารถดึงดูดคนที่มาทำงาน นักท่องเที่ยวและครอบครัวสร้างชีวิตชีวาและความคึกคักให้กับย่านนั้น

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

2.4.1 การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

การวางแผนการท่องเที่ยวในเมืองควรเป็นส่วนหนึ่งของผังเมืองรวมหรือแผนพื้นที่ใจกลางเมืองเพื่อให้มีความสอดคล้องต่อกันอย่างมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ แต่หากต้องมีการจัดทำแยกออกจากกันควรต้องให้ความสำคัญกับภาพรวมของเนื้อเมืองและระบบการคมนาคมขนส่งในระดับสูง กระบวนการวางแผนการท่องเที่ยวในเมืองเริ่มด้วยการสำรวจ จัดทำแผนที่การใช้ที่ดิน และจัดลำดับความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ วิเคราะห์ตลาดและจัดทำเป้าหมายตลาดที่สัมพันธ์กับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เหล่านี้ รวมทั้งความสัมพันธ์ระดับภูมิภาค(จัดทำวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเมืองโดยรวม) วัตถุประสงค์ของการพัฒนาองค์ประกอบที่สำคัญคือ การพิจารณาถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้อยู่อาศัยในเมือง และต้องไม่ได้รับผลกระทบเชิงลบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.4.2 ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นแนวคิดที่มุ่งดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงและเสริมแต่งแหล่งท่องเที่ยวจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่ดีขึ้นเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะต้องควบคู่กับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ในขณะที่ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวย่อมมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

ทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว เมื่อพิจารณาความสำคัญเพื่อการพัฒนาตามขั้นตอนโดยพิจารณาถึงศักยภาพในการพัฒนา (Development Potential) องค์ประกอบสำคัญที่นำมาเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว มี 4 ประการ คือ

1) ปัจจัยจูงใจหลักของการท่องเที่ยว (Primary Attraction) พิจารณาได้จากความสำคัญของสถานที่ตั้ง และลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในหลายๆ ด้าน เช่น ความต้องการพักผ่อนอย่างสงบ ความสนุกตื่นเต้น การหาประสบการณ์ เป็นต้น ปัจจัยหลักนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น

2) ปัจจัยสนับสนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก (Supporting Facilities) ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ไ้ระดับมาตรฐานในด้านการบริการ ที่พักและอาหาร การติดต่อเข้าใจทางด้านภาษา การให้ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านความบันเทิง เจริญและร้านค้าของที่ระลึก

3) ปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม (Infrastructure and Transportation) ได้แก่ โครงข่ายการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศที่สะดวกสบาย

บริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า น้ำใช้ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งโสโครก ตลอดจนระบบสื่อสาร โทรคมนาคม

4) ปัจจัยประกอบ (Complementary Factor) ได้แก่ คุณค่าที่ดึงดูดใจหรือเกิดความประทับใจในสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะภูมิทัศน์อันเป็นเอกลักษณ์ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสะท้อนเท่าที่ พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งในด้านโจร ผู้ร้าย ภัยธรรมชาติ และการเมือง

สำหรับคุณค่าที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น วิวัฒน์ บุญยภักดี (2531) ได้ให้ความสำคัญทางด้านจินตภาพของพื้นที่ (Image) เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยจินตภาพของพื้นที่ หมายถึงเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่นของพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในความรู้สึกรู้สึกของนักท่องเที่ยวอาจเป็นไปได้ทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเช่น จินตภาพทางกายภาพ จินตภาพทางลักษณะศิลปวัฒนธรรม จินตภาพทางอภิปรัชญาของผู้คน เป็นต้น ดังนั้นจินตภาพของแหล่งท่องเที่ยวจึงเปรียบเหมือนเสน่ห์ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปถึงและพอใจที่จะได้เดินทางไปสัมผัสด้วยความชื่นชม ฉะนั้นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องอนุรักษ์ หรือคงจินตภาพเดิมไว้ เพื่อเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดใจและสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน ในทางตรงกันข้ามหากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมิได้คำนึงถึงจินตภาพของพื้นที่ อาจทำให้แหล่งท่องเที่ยวสูญเสียจินตภาพเดิมไป ซึ่งย่อมจะมีผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยวในแง่ลบ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงและไม่สามารถพบกับสิ่งที่เขาคาดหวังไว้ ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะไม่มายังแหล่งท่องเที่ยวอีก

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วางแผนมีประเด็นสำคัญที่ต้องวิเคราะห์ คือ การประเมินศักยภาพและจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 2 ด้าน คือ คุณค่าความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและความพร้อมในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในขั้นต่อไป จุฑามาศย์ (2531) ได้จำแนกตัวแปรด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวว่าประกอบด้วย คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การจัดการ ทัศนคติของคนในท้องถิ่น และกิจกรรม ส่วนตัวแปรด้านความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวประกอบด้วย ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพภูมิทัศน์ การบริการและการรักษาความสะอาด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนวรรณ วิบุษกษมานนท์ (2544) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนของผู้เยี่ยมเยือน พบว่า ปัจจัยความสะดวกในการเดินทางเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวมากที่สุด และสำหรับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน พบว่า ส่วนมากเคยเดินทางมาชายหาดบางแสนแล้ว เพื่อนเป็นผู้แนะนำให้มาเที่ยว ทราบข้อมูลชายหาดบางแสนจากหนังสือหรือนิตยสาร เดินทางมาเพื่อพักผ่อนหรือเพื่อท่องเที่ยว ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยมากกับเพื่อนด้วยรถส่วนตัว มักจะมานั่งพักผ่อนส่วนมากไม่ค้างคืน

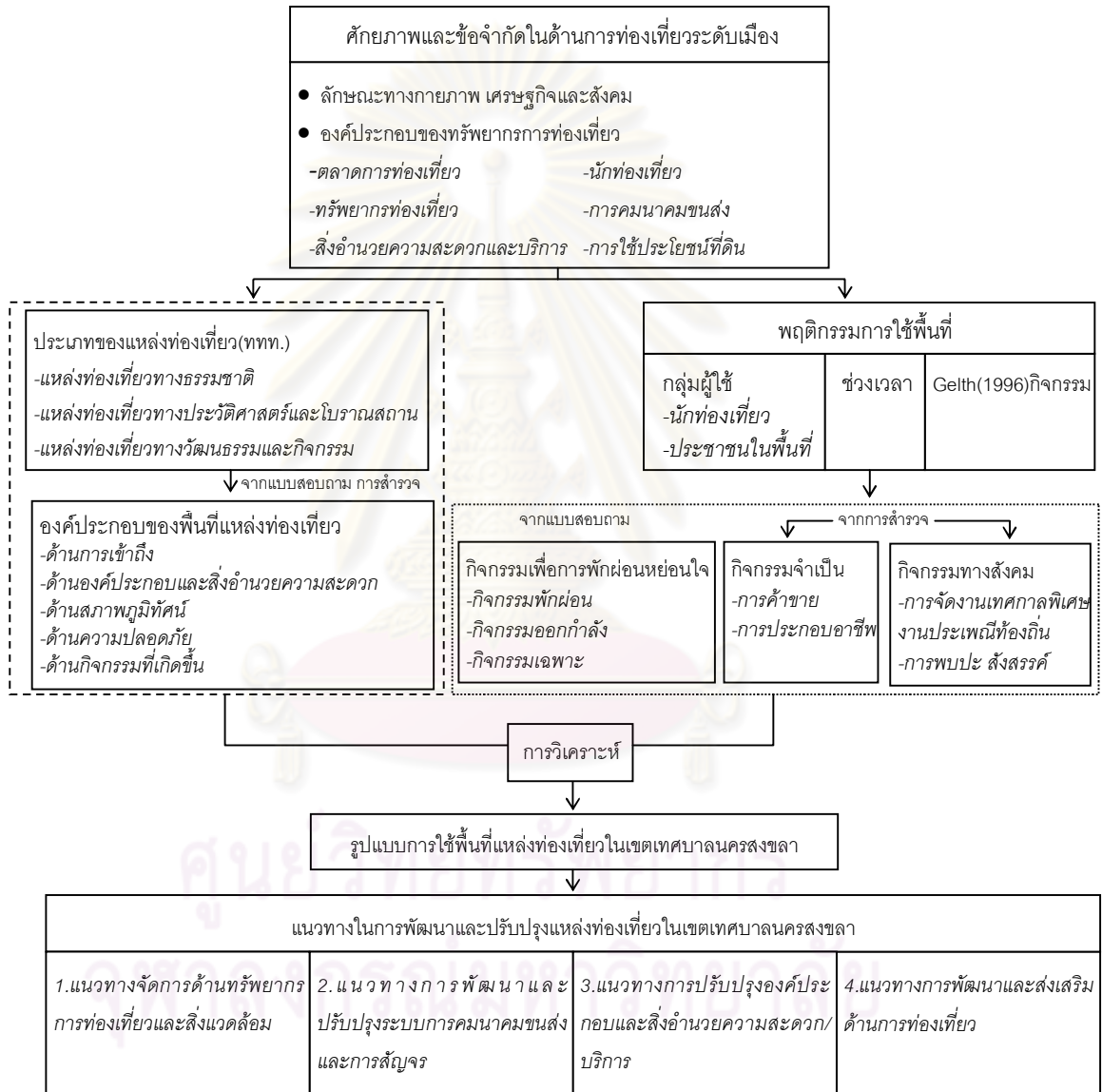
ณัฐวุฒิ คำหวั่น (2545) ได้ศึกษาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเมืองสุโขทัย-ลก เพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน โดยศึกษาศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเมือง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเมืองสุโขทัย-ลก มีจุดเด่นในด้านโครงสร้างของเส้นทางที่เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงกับเมืองต่างๆ ได้ทุกทิศ สามารถเดินทางเชื่อมโยงสู่แหล่งท่องเที่ยวและเมืองอื่นๆ ในภูมิภาค รวมถึงประเทศมาเลเซียได้อย่างสะดวก ความพร้อมด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการเป็นประตูการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนในของจังหวัดนราธิวาส ในขณะที่จุดด้อยภายในเมืองส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยว คือ ปัญหาการคมนาคมภายในเมือง และความแออัดของย่านพาณิชยกรรมใจกลางเมือง ความเสื่อมโทรมของด่านและสถานีรถไฟ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของเมือง จึงได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาต่างๆ ดังนี้ 1) การวางแผนการใช้ที่ดิน 2) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน 3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองและสร้างภูมิทัศน์ของเมืองให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน

2.6 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

จากการศึกษาทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวความคิดในการศึกษาครั้งนี้ เมืองท่องเที่ยวควรเป็นเมืองที่มีความเหมาะสมที่ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่เกื้อหนุนต่อการท่องเที่ยว ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงศักยภาพ ข้อจำกัดและปัญหาต่างๆ ของเมืองที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำเป็นต้องทราบลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของเมือง รวมทั้งด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ทำให้เห็นภาพรวมของเมือง

รูปแบบการใช้พื้นที่ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้พื้นที่คือ กลุ่มผู้ใช้ ช่วงเวลา และกิจกรรม โดย Gehl (1994) ได้จำแนกกิจกรรมหลักที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ไว้ 3 ประเภท คือ กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมจำเป็น และกิจกรรมทางสังคม ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทย่อมมีลักษณะเฉพาะของสถานที่ที่แตกต่างกัน และด้วย

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเช่น ด้านการเข้าถึง ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนทำให้เกิดการใช้พื้นที่จากกิจกรรมที่หลากหลายและมีความสัมพันธ์ซึ่งกัน เพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์และสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องโดยคำนึงถึงความต้องการในการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

แผนภูมิที่ 2.1 กรอบแนวความคิด

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานและองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยวของเทศบาลนครสงขลา

ในรายละเอียดของบทนี้จะเป็นการอธิบายลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของเทศบาลนครสงขลา รวมถึงองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันของพื้นที่ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้

3.1 ลักษณะทางกายภาพ

3.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

เทศบาลนครสงขลาตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ่อยาง มีลักษณะเป็นแหลมอยู่ระหว่างทะเลสาบสงขลากับอ่าวไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 9.27 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,739.75 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้ (แผนพัฒนาเทศบาลนครสงขลา ,2550)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	เขตอำเภอสิงหนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตเทศบาลตำบลเขารูปช้าง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลสาบสงขลา

3.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเลมีลักษณะลาดเอียงจากฝั่งทะเลอ่าวไทยไปทางด้านทะเลสาบสงขลา รูปร่างของพื้นที่มีลักษณะเป็นแหลมแคบยาวตามแนวทิศใต้สู่อ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา มีคลองลำโรงไหลตามแนวทิศตะวันออกสู่ตะวันตกเชื่อมระหว่างอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลา ความยาว 5.27 กิโลเมตร ทางด้านทิศตะวันออกมีชายหาดเรียบตัวเมืองมีความยาวประมาณ 8 กิโลเมตร ภายในเขตเทศบาลมีภูเขาอยู่ทางด้านทิศเหนือคือ เขาน้อยและเขาดังกวน มีคลองระบายน้ำ 2 สาย ได้แก่ คลองขวางและคลองลำโรง ความยาวประมาณ 1.4 และ 5.27 กิโลเมตร

3.1.3 การคมนาคมขนส่ง

1) การคมนาคมทางบก

(1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 (กาญจนวณิช) เชื่อมต่อระหว่างอำเภอเมืองสงขลา กับอำเภอหาดใหญ่

(2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 414 (ลพบุรีรามศวร์) เชื่อมต่อระหว่างอำเภอหาดใหญ่กับทางหลวงหมายเลข 407 เข้าสู่เมืองสงขลา

(3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 (สงขลา-สิงหนคร) เชื่อมต่อระหว่างอำเภอสิงหนคร สะพานติณสูลานนท์กับกับทางหลวงหมายเลข 407 เข้าสู่อำเภอเมืองสงขลา

(4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408(สงขลา-นาทวี) เชื่อมระหว่างอำเภอจะนะและนาทวี เข้าสู่อำเภอเมืองสงขลา

2) การคมนาคมทางน้ำ

ท่าแพขนานยนต์ มีแพให้บริการจำนวน 3 ลำ รับส่งผู้โดยสารระหว่างเมืองสงขลากับหัวเขาแดง ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร อยู่ในความดูแลของหน่วยงานแพขนานยนต์สงขลา กรมเจ้าท่า สามารถย่นระยะทางสำหรับผู้ที่ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 ที่ต้องการเข้าเมืองสงขลา

3.1.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารภายในเขตเทศบาลนครสงขลา

การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตเทศบาลนครสงขลาตามผังเมืองรวมเมืองสงขลาปีพ.ศ. 2540 แบ่งเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่พักอาศัยและพาณิชยกรรมปะปนกันอย่างหนาแน่นบริเวณตอนกลางและกระจายลงมาทางตอนใต้ของเมืองตามแนวถนนไทรบุรี ประมาณร้อยละ 41.50 การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน ส่วนใหญ่เป็นบริเวณทางด้านตะวันออกตามแนวถนนสายหลักและกระจายอยู่ทั่วไปตามชุมชน ประมาณร้อยละ 44.30 การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้าจะตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองเรียงชายฝั่งทะเลสาบซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลจากการประมงประมาณร้อยละ 4.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประมาณร้อยละ 10 โดยสามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารภายในเขตเทศบาลนครสงขลา(สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา, 2550)(แผนที่ 3.1)

1) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่พักอาศัย ส่วนใหญ่เป็นย่านชุมชนเมืองเก่าที่มีการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ในอดีต โดยมีลักษณะเป็นอาคารห้องแถวเก่าชั้นเดียวและสองชั้น และอาคารเดี่ยวเกาะกลุ่มกันอย่างหนาแน่นบริเวณถนนนครนอก ถนนนครใน ถนนวิเชียรชม ส่วนบริเวณที่เป็นอาคารตึกแถวและอาคารพาณิชย์เป็นย่านชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังและมีการรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่นได้แก่ บริเวณถนนทะเลหลวง ถนนชัยมงคล ถนนสระเกษ และถนนไทรบุรี เป็นต้น ทั้งนี้เมืองสงขลามีทิศทางการขยายตัวไปทางทิศใต้จึงพบรูปแบบอาคารและที่พักอาศัยที่เกิดขึ้นใหม่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น ทั้งบ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ อพาร์ทเมนต์ ตึกแถว เพราะข้อจำกัดในการขยายตัวของเมืองทำให้ที่ดินภายในเมืองมีราคาค่อนข้างสูงและมีการใช้ประโยชน์ที่ค่อนข้างเข้มข้น

2) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและกึ่งพาณิชยกรรม ส่วนใหญ่กระจายอยู่ทั่วไปตามแนวถนนสายหลักและแทรกตัวรวมกับที่พักรักษาตัวในแหล่งชุมชนได้แก่ ถนนไทรบุรี และถนนรามวิถี เป็นกิจกรรมประเภทให้บริการเช่น ศูนย์บริการและโชว์รูมรถยนต์ ร้านจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง ธนาคาร และโรงแรม ส่วนแหล่งพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ของเมืองตั้งอยู่บนถนนเพชรศรีซึ่งเป็นตลาดสดเอกชน(ตลาดทรัพย์สิน)ที่ใหญ่ที่สุดในเมืองสงขลาประกอบด้วยร้านค้าประเภทต่างๆ บริเวณโดยรอบซึ่งเป็นแหล่งค้าขายสินค้าอุปโภคและบริโภคหลากหลายชนิด

ทั้งค้าปลีกและค้าส่ง นอกจากนี้กลุ่มพาณิชย์กรรมและกิ่งพาณิชย์กรรมที่กระจายตามแหล่งชุมชน ได้แก่ ย่านเมืองเก่าบริเวณถนนนครนอก ถนนนครใน ถนนนางงาม ถนนพัทลุง ถนนทะเลหลวง ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าประเภทห้องแถวที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการเช่น ร้านขายของชำ ร้านอาหาร ร้านเช่าวีดีโอ เป็นต้น

3) **การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า** ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตผลจากการประมง มีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กในครัวเรือนโดยกระจายอยู่บริเวณท่าเทียบเรือประมงท่าสะพานไปทางด้านทิศใต้ตามแนวถนนเตาหลวง ถนนเตาอิฐ ถนนราษฎร์อุทิศ 1 และบริเวณแนวริมคลองสำโรง ส่วนอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ภายในเมืองเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ให้บริการกับประชาชนในเมืองเช่น ชูซ่อมรถยนต์ โรงงานน้ำแข็ง โรงกลิ้ง เป็นต้น

4) **การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ** เมืองสงขลาเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการสำคัญเป็นจำนวนมาก โดยศูนย์กลางที่สำคัญของย่านนี้ได้แก่ บริเวณถนนราชดำเนินนอก ซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด สำนักงานเทศบาล สำนักงานที่ดินจังหวัด ศาลจังหวัด ศาลแขวงสงขลา ซึ่งเป็นสถานที่ราชการที่มีความสำคัญระดับจังหวัด ส่วนบริเวณถนนชลาทัศน์และถนนไทรบุรี เป็นกลุ่มสถาบันราชการที่เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงของประเทศได้แก่ ฐานทัพเรือสงขลา และกองทัพอากาศ 4

5) **การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสาธารณูปโภค** เมืองสงขลาเป็นที่ตั้งของหน่วยงานด้านสาธารณูปโภค โดยมีหน่วยงานที่สำคัญคือ การประปาเขต 5 การประปาส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสงขลา สถานีขนส่งจังหวัดสงขลา ท่าเทียบเรือสงขลา ท่าเทียบเรือเทศบาลนครสงขลา สถานีโทรคมนาคมเคเบิลใต้น้ำ สถานีเรือดับเพลิง และสำนักงานบริการโทรศัพท์ ส่วนใหญ่จะตั้งกระจายอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา

6) **การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา** เมืองสงขลาเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้ เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษานานาชาติที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงมาตั้งแต่อดีต ทั้งในระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาเช่น โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ โรงเรียนวนาวรีเฉลิม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาลัยพยาบาลสงขลา สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณถนนสายหลักเช่น ถนนราชดำเนินนอก ถนนปละท่า ถนนรามวิถี ส่วนสถาบันการศึกษานานาชาติและขนาดเล็กตั้งกระจายอยู่ตามแหล่งชุมชนของเมือง

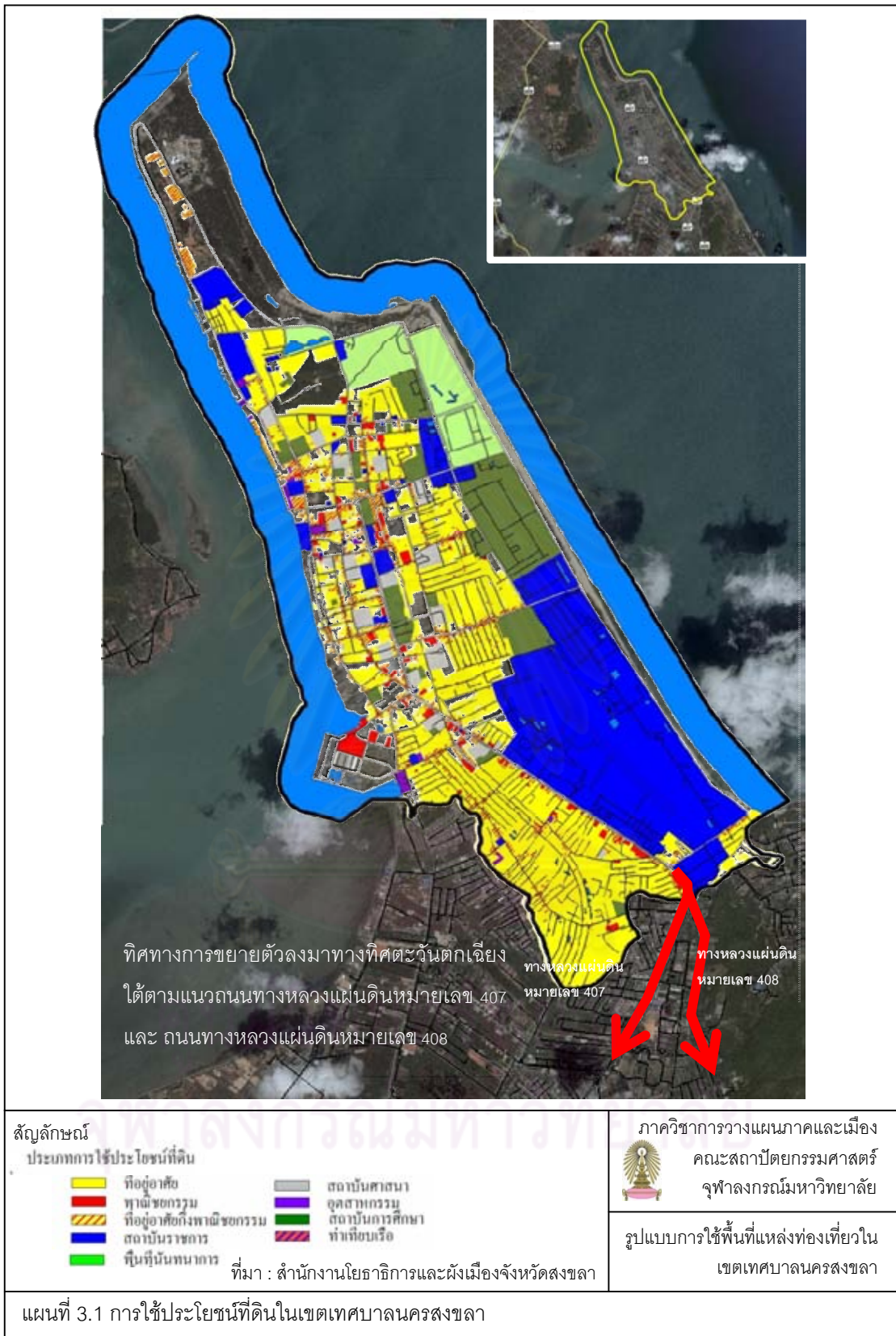
7) **การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทศาสนสถาน** ประกอบด้วยวัดซึ่งเป็นศาสนสถานส่วนใหญ่ในเมือง รองลงมาได้แก่ ศาลเจ้า มัสยิดและโบสถ์คริสต์ ซึ่งกระจายอยู่ตามแหล่งชุมชนในย่านเมืองเก่า เมืองสงขลาเป็นเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานทำให้ภายในเมืองมีวัดซึ่งเป็นศาสนสถานสำคัญๆ หลายแห่ง และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมืองอีกด้วย

8) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกจากหาดเก้าเส้ง หาดสมิหลาไปจนถึงบริเวณปลายแหลมสนอ่อน บริเวณเขาน้อยและเขาดังกวน อันเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่จัดกิจกรรมทางสังคมและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเมือง

กล่าวโดยสรุปจากสภาพภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นแหลมยื่นออกไปในทะเลด้านทิศเหนือ ทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดด้านทิศทางการขยายตัวของเมือง ปัจจุบันเมืองจึงมีการขยายตัวไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 และ 407 (ถนนกาญจนวนิช) นอกจากนี้เมืองสงขลามีบทบาทในด้านต่างๆ ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรมการประมง ศูนย์กลางของสถาบันราชการและการศึกษา ศูนย์กลางด้านพาณิชยกรรมและการบริการ รวมถึงพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่นอกจากส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่แล้ว ยังเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมต่อการท่องเที่ยวภายในเมืองด้วยเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาลักษณะทางด้านเศรษฐกิจของเมืองสงขลา โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพของประชากร สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปตามประเภทของกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจของเมือง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปด้านเศรษฐกิจของเมืองสงขลา

3.2.1 อาชีพ

ประชากรในเขตเทศบาลนครสงขลา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมากกว่าร้อยละ 60 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ โดยอาชีพรับจ้างส่วนใหญ่ได้แก่ ค้าขาย พนักงานบริษัท รวมถึงแรงงานในภาคอุตสาหกรรมด้วย ส่วนอาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องจากบทบาทในการเป็นเมืองศูนย์กลางราชการทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญในด้านการเป็นเมืองการปกครองมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3.2.2 ประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1) ด้านพาณิชยกรรมและการบริการ

การประกอบธุรกิจการค้าพาณิชยกรรมและบริการของเทศบาลนครสงขลานั้นนอกจากเป็นการให้บริการแก่ประชากรในเมืองเป็นหลักแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางการให้บริการแก่พื้นที่ใกล้เคียง ในปี พ.ศ. 2550 มีสถานประกอบการค้าและบริการกว่า 900 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการประเภทร้านค้าปลีกและสถานบริการเช่น ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ร้านอาหาร ศูนย์กลางการค้าและตลาด รวมถึงสถาบันทางการเงินรวม 22 แห่ง ปัจจุบันเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของชุมชนเมืองสงขลา มีแนวโน้มในการขยายตัวสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่กำลังมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ประกอบกับการเป็นเมืองศูนย์กลางราชการและการศึกษา จึงทำให้เกิดธุรกิจและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่หลากหลายเช่น โรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหารและสถานบันเทิง

2) ด้านอุตสาหกรรม

ปัจจุบันสถานประกอบการด้านอุตสาหกรรมยังคงมีบทบาทที่สำคัญทางเศรษฐกิจหลักของเมืองสงขลา ในปี พ.ศ.2550 มีสถานประกอบการที่จดทะเบียนกว่า 800 แห่ง กิจกรรมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและเป็นการให้บริการแก่ผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณเมืองสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อพิจารณาตามประเภทของผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตของอุตสาหกรรมพบว่าส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทการขนส่ง/ปลีกและการซ่อมแซมร้อยละ 53.98 ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับโรงกลึงเหล็ก ศูนย์บริการยานยนต์ รองลงมาคือ อุตสาหกรรมด้านการผลิตร้อยละ 11.19 ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับรับทำทองแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมงและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมด้านการบริการโรงแรม/ภัตตาคาร ร้อยละ 6.59 การขนส่ง/คมนาคม สถานที่เก็บสินค้าและกิจกรรมอสังหาริมทรัพย์/ธุรกิจและการให้เช่า

3.3 ลักษณะทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

การศึกษาลักษณะทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพทั่วไปในปัจจุบันในด้านสังคม ทั้งทางด้านประชากร บริการทางสังคม และ ประเพณีและเทศกาลที่สำคัญของเมือง ซึ่งข้อมูลที่ได้มาเป็นพื้นฐานและอาจจะนำข้อมูลบางส่วนไปใช้ประกอบการวิเคราะห์ในบทต่อไป

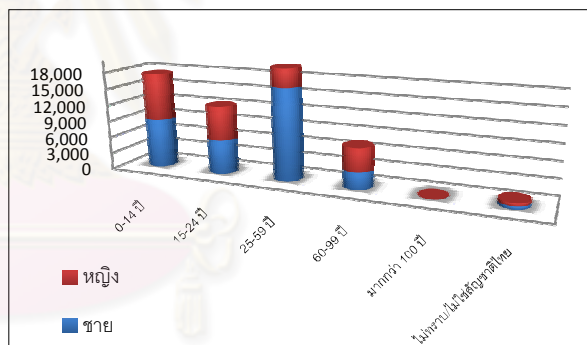
3.3.1 ประชากร

ในปีพ.ศ.2550 เทศบาลนครสงขลา มีประชากรทั้งหมด 73,912 คน เป็นชาย 35,544 คน และหญิง 38,368 คน จำนวนบ้าน 24,850 หลังจำนวนครัวเรือน 19,276 ครัวเรือน บ้านชั่วคราว 2,090 หลัง ความหนาแน่นเฉลี่ย 7,929.77 คน/ตร.กม. จำนวนประชากรเฉลี่ย 3.81 คนหลังคาเรือน

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างอายุของประชากร พบว่าประชากรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงาน ซึ่งมีช่วงอายุ 25-59 ปี ร้อยละ 48.81 ของประชากรทั้งหมด ประชากรวัยเด็กและเยาวชนซึ่งมีช่วงอายุตั้งแต่ 0-24 ปี ร้อยละ 41.02 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลนครสงขลาเป็นเมืองศูนย์กลางราชการและการศึกษาของจังหวัดสงขลา ส่งผลให้เมืองมีประชากรกลุ่มนี้สูง ในขณะที่ประชากรที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดมีช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.16

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรแบ่งตามช่วงอายุในเขตเทศบาลนครสงขลาปี พ.ศ.2550

อายุ	ชาย	หญิง	รวม
0-14 ปี	8,988	8,510	17,498
15-24 ปี	6,237	6,149	12,386
25-59 ปี	16,645	18,913	35,558
60-99 ปี	3,127	4,237	7,364
มากกว่า 100 ปี	16	23	39
*ไม่ทราบ/ไม่ใช่สัญชาติไทย	531	536	1,067
รวม	35,544	38,368	73,912

หมายเหตุ : *ไม่ทราบ = ไม่ทราบ/ระบุปีจันทรคติ + ผู้อยู่ในทะเบียนบ้านกลาง + ผู้อยู่ในระหว่างการย้าย

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

3.3.2 บริการทางสังคม

1) **สถานที่ราชการ** เทศบาลนครสงขลาเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการระดับภาคและระดับจังหวัดโดยย่านศูนย์ราชการตั้งอยู่บริเวณถนนราชดำเนิน ได้แก่ ศาลากลางจังหวัดสงขลา สำนักงานเทศบาลนครสงขลา ที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลา ศาลจังหวัดสงขลา สถานีตำรวจภูธรภาค 9 สถานกงสุลมาเลเซีย รวมทั้งยังเป็นที่ตั้งของกองทัพเรือสงขลาหรือค่ายกรมหลวงสงขลานครินทร์

2) **สถาบันการศึกษา** เทศบาลนครสงขลา มีสถานศึกษาในทุกๆระดับชั้นตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งนักเรียน/นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาภายในเขตเทศบาลนครสงขลาที่มีมาจากต่างอำเภอและจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ โดยมีสถานศึกษาระดับประถม-มัธยมศึกษาทั้งหมด

22 แห่ง ระดับอุดมศึกษา 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาล 9 ศูนย์ รวมถึงโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ 1 แห่ง และยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน

3) สถานบริการสาธารณสุข ประกอบด้วยสถานบริการสาธารณสุขระดับโรงพยาบาลจำนวน 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลเมืองสงขลา(เดิม) ขนาด 10 เตียง โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์(โรงพยาบาลประสาท) ขนาด 300 เตียง และโรงพยาบาลกองทัพเรือ ขนาด 10 เตียง ศูนย์บำบัดรักษาพยาบาลติดสงขลาสามารถรองรับผู้ป่วยใน 200 เตียง ศูนย์บริการสาธารณสุข 2 แห่ง คือ ศูนย์บริการสาธารณสุข 1 (ถนนเตาหลวง) และศูนย์บริการสาธารณสุข 2 (ถนนสระเกษ) และคลินิกเอกชนจำนวน 51 แห่ง

4) ตลาดสด เทศบาลนครสงขลามีตลาดสดให้บริการประชาชน แบ่งเป็นตลาดเอกชน 2 แห่ง และตลาดชุมชน 4 แห่ง ดังนี้

ตลาดทรัพย์สิน ตั้งอยู่บนถนนเพชรคีรี เป็นตลาดเอกชนและย่านพาณิชย์กรรมที่ใหญ่ที่สุด รวมทั้งยังเป็นห้างสรรพสินค้ากลางเมืองที่จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภค ขยายปลีก-ส่ง ผลผลิตของสินค้ามีทั้งอาหารทะเลและสินค้าทางการเกษตร

ตลาดสถานีรถไฟ ตั้งอยู่บนถนนปละท่า เป็นตลาดเอกชนที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยที่มีรถไฟเข้าถึงภายในเมือง ซึ่งปัจจุบันยังคงให้บริการทุกวัน โดยเฉพาะวันอาทิตย์จะมีสินค้าจากคนในท้องถิ่นมารวมตัวกันอย่างคึกคัก

ตลาดบ่อนไก่ ตั้งอยู่บริเวณริมถนนไทรบุรี เป็นตลาดที่ตั้งอยู่ในชุมชน

ตลาดเก้าเส้ง ตั้งอยู่บนถนนชลาลัย เป็นตลาดในชุมชนชาวประมง โดยเริ่มขายสินค้ากันในช่วงเย็น สินค้าส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากการประมงและอาหารทะเลสด

ตลาดเทศบาล ตั้งอยู่บริเวณหลังท่าเทียบเรือประมงสงขลา เป็นตลาดนัดเฉพาะวันเสาร์ สินค้ามีหลากหลายตั้งแต่ผลผลิตทางการเกษตร ประมงและของใช้เบ็ดเตล็ด

ตลาดใต้รุ่ง ตั้งอยู่บนถนนทะเลหลวง มีลักษณะเป็นตลาดนัดกับข้าวที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และมีร้านค้าให้บริการ โดยเริ่มจำหน่ายไปตั้งแต่ 18.00 น.-3.00 น.ทุกวัน

3.3.3 ประเพณีและเทศกาลที่สำคัญ

สงขลาเป็นเมืองเก่าที่มีโบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาและการละเล่นพื้นบ้านที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมมากมาย เช่น ประเพณีลากพระตักบาตรเทโว ประเพณีทำบุญวันสารทเดือนสิบ ภายในเมืองสงขลามีแหล่งโบราณสถานที่กรมศิลปากรขึ้นทะเบียน ได้แก่ กำแพงเมืองสงขลา วัดมัสยิดมิมาวาส และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ

- 1) ประเพณีลากพระและตักบาตรเทโว จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ณ บริเวณสระบัวและการตักบาตรเทโว บริเวณบันไดเขาดังกวน
- 2) ประเพณีสงกรานต์ เป็นประเพณีที่สำคัญของชาวไทยถือเป็นวันขึ้นปีใหม่หรือเถลิงศกใหม่แบบไทย เทศบาลนครสงขลาได้ร่วมสืบสานวัฒนธรรมไทยและจัดกิจกรรมขึ้นเป็นประจำทุกปี
- 3) งานแข่งขันว่าวนานาชาติ เป็นกิจกรรมที่ทางเทศบาลนครสงขลาเล็งเห็นว่าเป็นวัฒนธรรมที่ควรส่งเสริมและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก จึงจัดให้มีการแข่งขันขึ้นเป็นประจำทุกปี
- 4) เทศกาลอาหารทะเลและอาหารพื้นบ้าน เมืองสงขลาได้ชื่อว่าเป็นเมืองสองทะเล ด้วยความสมบูรณ์ของแหล่งอาหารทะเล เทศบาลนครสงขลาจึงจัดให้มีการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

3.4 ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวและองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว

การศึกษาภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา เพื่อทราบถึงแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของเมืองสงขลา รวมถึงองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพทั่วไปและความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวของเมือง และนำข้อมูลที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการประกอบการวิเคราะห์ถึงศักยภาพและข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ต่อไป

3.4.1 ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคใต้ตอนล่าง ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับการท่องเที่ยว อีกทั้งจังหวัดสงขลา มีชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซียและมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกทำให้มีการติดต่อธุรกิจข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซียอยู่เสมอ

สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2546-2550 (ตารางที่ 3.2) พบว่าการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.12 โดยอัตราการเติบโตมาจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีแนวโน้มลดลงและค่อนข้างคงที่ ซึ่งเป็นเพราะปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา หากพิจารณาจากประเภทของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 590,064 คน ค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.84 โดยนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณมากที่สุดเป็นนักท่องเที่ยวจากภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2550 มีปริมาณนักท่องเที่ยวจากภาคใต้คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวจากกรุงเทพฯ และภาคกลาง ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่าลดลงจากปี พ.ศ. 2546 เป็นจำนวน 284,182 คน มีค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ 7.63 ในขณะที่นักท่องเที่ยวจากทวีปเอเชียที่มีปริมาณสูงสุดร้อยละ

75 ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักยังคงเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมากที่สุด รองลงมาคือ สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ส่วนนักท่องเที่ยวจากทวีปอื่นๆ ถึงจะมีปริมาณที่น้อยแต่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ได้แก่ นักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกา ยุโรปและโอเชียเนีย เป็นต้น

ตาราง 3.2 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติในจังหวัดสงขลาปี พ.ศ. 2546-2550

พ.ศ.	นักท่องเที่ยวชาวไทย	นักท่องเที่ยวต่างชาติ	รวม	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2546	1,294,988	1,044,900	2,339,888	-0.36
2547	1,509,409	852,234	2,361,643	+0.93
2548	1,628,628	720,860	2,349,488	-0.51
2549	1,760,696	818,784	2,579,480	+9.79
2550	1,885,052	760,718	2,645,770	+2.57
2546-2550	+590,064 (+9.84)	-284,182 (-7.63)	+305,882	+3.12

ที่มา : กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีพ.ศ.2546-2550

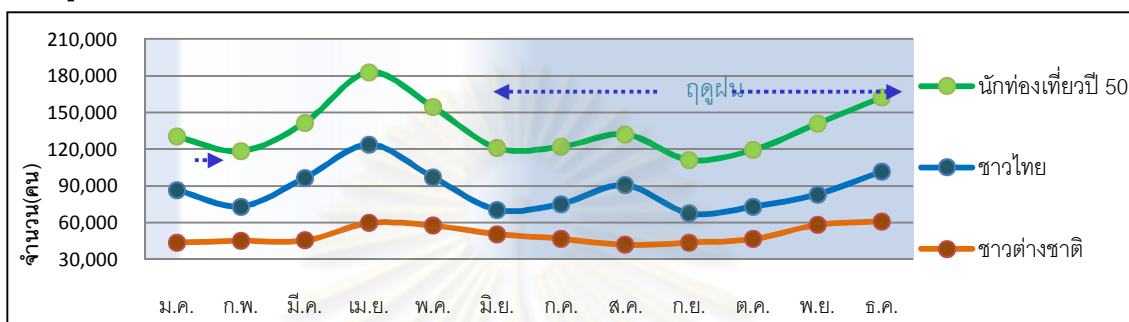
สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปีและช่วงอายุ 25-34 ปี มากที่สุด เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นิยมเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 42.49 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.84 รองลงมาคือ รถโดยสารและเครื่องบิน สำหรับวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อน โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวแบ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวภายในละแวกพื้นที่ใกล้เคียงมักนิยมท่องเที่ยวภายในเมืองเพื่อซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้า ตลาดกิมหยง และกลุ่มที่นิยมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเดินทางเป็นกลุ่มครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนและมีการเดินทางไปกลับภายในวันเดียว ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นนิยมเดินทางในช่วงเทศกาลช้อปปิ้งของที่ระลึกและท่องเที่ยวภายในเมือง

นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปี รองลงมาคือ ช่วงอายุ 25-34 ปี และช่วงอายุ 35-44 ปี ตามลำดับ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นิยมเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุดร้อยละ 36.65 ซึ่งลดลงร้อยละ 16.15 รองลงมาคือ เครื่องบินและรถโดยสาร ตามลำดับ สำหรับวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อเยี่ยมญาติ/เพื่อนและติดต่อธุรกิจ โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวแบ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยววัยรุ่นมีความชื่นชอบกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน รื่นเริง ชอบเที่ยวในสถานบันเทิงและร่วมกิจกรรมในช่วงเทศกาล กลุ่มนักท่องเที่ยววัยผู้ใหญ่นิยมเที่ยวภายในเมืองเพื่อจับจ่ายซื้อของที่ระลึก นิยมไปเที่ยวตามวัดและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ชื่นชอบการรับประทานอาหารทะเลเป็นพิเศษ หากเป็นนักท่องเที่ยวสัญชาติอื่นๆ มีความชื่นชอบแตกต่างจากนักท่องเที่ยวชาวเอเชียเพราะนิยมเดินทางท่องเที่ยวตามลำพังและมีความสนใจในการเที่ยวชมบ้านเมือง วัฒนธรรมและธรรมชาติ

สำหรับฤดูกาลการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสงขลาสามารถเดินทางเข้ามาได้ตลอดทั้งปี โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยว 2 ช่วง คือ ช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม โดยเฉพาะช่วงเดือนเมษายนมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุดเพราะเป็นช่วงที่สถานศึกษาปิดภาค

เวียนและมีวันหยุดนักขัตฤกษ์ติดต่อกันหลายวัน ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมซึ่งเป็นช่วงสิ้นปีที่มีวันหยุดนักขัตฤกษ์ติดต่อกันหลายวันเช่นเดียวกัน ส่วนช่วงเดือนที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางน้อยที่สุดคือ ช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคมเพราะเป็นช่วงฤดูฝนของภาคใต้ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ยังนิยมเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์เพราะด้วยระยะทางที่ใกล้และการคมนาคมที่สะดวกทำให้เอื้อต่อการเดินทางเข้าถึง

แผนภูมิ 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้าพักโรงแรมปี พ.ศ.2550

ที่มา : กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ.2550

3.4.2 การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

สงขลาเป็นเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีทั้งป่าเขา ทะเลสาบ สงขลาและอ่าวไทย จึงมีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นจำนวนมาก

จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2547 พบว่ามีนักท่องเที่ยวในเมืองสงขลาจำนวน 317,320 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 92.68 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติร้อยละ 7.32 โดยนักท่องเที่ยวในเทศบาลนครสงขลาคิดเป็นร้อยละ 13.44 ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา

สำหรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากพื้นที่ใกล้เคียงสามารถเดินทางไปกลับภายในวันเดียว มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ โดยเดินทางเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโดยเฉพาะหาดสมิหลา กิจกรรมที่เป็นที่นิยมได้แก่ การนั่งรับประทานอาหารหรือซื้ออาหารทะเลมาประกอบอาหารรับประทานร่วมกัน การเล่นน้ำทะเล ส่วนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้แก่ ชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลักให้ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้แก่ หาดสมิหลา เขาตังกวน และการบริโภคอาหารทะเล นิยมเดินทางท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะโดยใช้บริการกับบริษัททัวร์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาจากทวีปยุโรป ออสเตรเลียและอื่นๆ นิยมเดินทางท่องเที่ยวแบบลำพังและชอบผจญภัยและให้ความสนใจในการท่องเที่ยวชมเมืองและพิพิธภัณฑ์มากกว่า

เมื่อพิจารณาอัตราการเข้าพักโรงแรมภายในเมืองสงขลา พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราการเข้าพักคิดเป็นร้อยละ 24.73 ของนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติมีอัตราการเข้าพักคิดเป็นร้อยละ 44.24 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ตารางที่ 3.3 จำนวนนักท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครสงขลาปี พ.ศ.2547

สถานที่	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
1.ด้านตรวจคนเข้าเมือง	237	4,427	4,664
2.โรงแรม	72,726	10,270	82,996
3.พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	17,691	601	18,292
4.พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	918	151	1,069
5.ลิฟท์เขาดังกวน	202,533	7,766	210,299
รวม	294,105	23,215	317,320

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

3.4.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

1) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ หาดชลาทัศน์ หาดสมิหลา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา และเป็นชายหาดที่อยู่ภายในเมืองที่ได้รับการส่งเสริมและจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เช่น บริเวณลานแสดงดนตรีและวัฒนธรรม งานแข่งขันว่า เป็นต้น ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมเป็นจำนวนมากในแต่ละปี และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในเมืองและที่อยู่ใกล้เคียง

2) การเที่ยวชมสถาปัตยกรรม และโบราณสถาน สงขลาเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาและความเจริญรุ่งเรืองจากการค้าขายระหว่างชาวจีนและนานาชาติที่ยาวนานกว่า 200 ปี ซึ่งปัจจุบันยังคงเหลือร่องรอยในอดีตจากอาคารบ้านเรือน ตึกแถวโบราณที่เป็นสถาปัตยกรรมยุคโคโลเนียลผสมศิลปะจีนที่สวยงามบริเวณย่านถนนนครนอก ถนนนครในและถนนนางงาม รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด และพิพิธภัณฑสถาน

3) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชน ในอดีตเมืองสงขลาเคยเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญ ปัจจุบันยังคงพบเห็นวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวสงขลาได้บริเวณย่านเมืองเก่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ที่ได้เก็บรวบรวมข้าวของเครื่องใช้ของตระกูลดิณสุลานนท์ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของจังหวัดสงขลาและประเทศไทย

4) การท่องเที่ยวตามเทศกาลและงานประเพณี ในช่วงเทศกาลและงานประเพณี พบว่านักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเทศกาลสงกรานต์ เทศกาลสงท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เป็นต้น ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ นอกจากนี้ยังมีเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่นที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐบาลและเอกชน เช่น เทศกาลอาหาร 2 ทะเล งานประเพณีลากพระและตักบาตรเทโว เป็นต้น ที่ได้รับความนิยมและมีการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าในช่วงเวลาปกติ

5) การท่องเที่ยวเพื่อการซื้อสินค้าและของที่ระลึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมขึ้นชอปปารซื้อสินค้าประเภทของกินและสินค้าของที่ระลึกที่บ้านที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้แก่ ข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา เม็ดมะม่วงหิมพานต์ ขนมไทยโบราณ และผ้าทอเกาะยอ เป็นต้น

3.4.4 การเดินทางเข้าถึงเทศบาลนครสงขลา

โดยการขนส่งสาธารณะสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) การขนส่งสาธารณะระหว่างภูมิภาค

(1) **ทางอากาศ** สนามบินหาดใหญ่ ตั้งอยู่ที่อำเภอคลองหอยโข่งห่างจากเมืองสงขลา ประมาณ 30 กิโลเมตร มีบริการเที่ยวบินภายในประเทศระหว่างกรุงเทพฯ-หาดใหญ่ ประจำทุกวัน โดยมีสายการบินให้บริการได้แก่ สายการบินการบินไทย สายการบินนกแอร์ สายการบินแอร์เอเชีย

(2) **ทางรถไฟ** สถานีรถไฟชุมทางหาดใหญ่มีเส้นทางรถไฟ 3 สาย คือ เส้นทางรถไฟสายใต้หลักระหว่างกรุงเทพฯ-หาดใหญ่-สุโขทัย และเส้นทางรถไฟสายแยกไปหาดใหญ่ (เชื่อมต่อกับทางรถไฟของมาเลเซีย) มีให้บริการ 28 ขบวน โดยที่ 26 ขบวนเป็นของทางรถไฟแห่งประเทศไทย อีก 2 ขบวน เป็นของบริษัทการรถไฟมาเลเซีย (KTMB) ประเทศมาเลเซีย วิ่งระหว่างชุมทางหาดใหญ่-เซ็นทรัลควาลาลัมเปอร์

(3) **รถโดยสารประจำทาง** สถานีขนส่งสายใต้(สงขลา) ตั้งอยู่บนถนนเตาหลวง บริเวณท่าเรือประมงสงขลา มีรถโดยสารประจำทางระหว่างกรุงเทพฯ-สงขลา ให้บริการทุกวัน

2) การขนส่งสาธารณะภายในภูมิภาค

สงขลา-นครศรีธรรมราช บริษัทระโนดเดินรถ จำกัด ตั้งอยู่บนถนนไทรบุรี เป็นสถานีขนส่งภาคใต้ตอนล่าง

สงขลา-ปัตตานี-ยะลา มีท่ารถตู้โดยสารอยู่บริเวณถนนรามวิถีตรงข้ามกรมป่าไม้ การขนส่งสาธารณะภายในจังหวัด เป็นรถโดยสารขนาดเล็กที่ให้บริการระหว่างอำเภอภายในจังหวัดสามารถแบ่งสายต่างๆ ได้ ดังนี้

สงขลา-นาทวี ได้แก่ รถตู้โดยสารและรถสองแถว จุดให้บริการบริเวณถนนรามวิถี

สงขลา-จะนะ ได้แก่ รถสองแถว มีท่ารถอยู่บริเวณหลังตลาดทรัพย์สินริมคลองขวาง

สงขลา-หาดใหญ่ ได้แก่ รถสองแถว รถแท็กซี่ รถตู้โดยสารและรถประจำทาง

วิธีการในการเดินทางท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

1) **การเดินเท้า** เป็นการเดินทางสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่เกาะกลุ่มกันอยู่ในระยะใกล้ๆ เช่น บริเวณหาดสมิหลา สถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ภายในตัวเมืองเช่น ย่านเมืองเก่าถนนนครใน ถนนนางงาม ซึ่งจำเป็นต้องเดินทางด้วยรถโดยสารขนาดเล็กหรือการเดินเท้า เนื่องจากถนนภายในเมืองมีลักษณะค่อนข้างแคบรถโดยสารขนาดใหญ่จึงไม่สามารถเข้าถึงได้

2) **สามล้อถีบ** เป็นจักรยานสามล้อที่มีที่นั่งผู้โดยสารพ่วงอยู่ด้านข้างเป็นการขนส่งในยุคแรกของเมืองสงขลา สามารถให้บริการในระยะทางใกล้ๆ บริการผู้โดยสารไม่เกิน 2 คน อัตราค่าโดยสารขึ้นอยู่กับระยะทางโดยมีจุดให้บริการอยู่บริเวณถนนเพชรคีรี ปัจจุบันเทศบาลนครสงขลา ได้จัดโครงการนั่งสามล้อชมเมืองมีจุดให้บริการอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเพื่อส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพและเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในเมืองสงขลา

3) **รถจักรยานยนต์รับจ้าง** เป็นรถรับจ้างที่ไม่มีเส้นทางวิ่งประจำ ผู้โดยสารสามารถบอกจุดหมายปลายทางที่ต้องการโดยอัตราค่าโดยสารขึ้นอยู่กับระยะทาง มีจุดให้บริการอยู่ทั่วไปบริเวณถนนสายหลักและต้นซอย

4) **รถตุ๊กตุ๊ก** มีให้บริการอยู่ทั่วไปภายในเมืองสงขลาโดยมีเส้นทางทั้งภายในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลบางส่วน อัตราค่าโดยสารตั้งแต่ 10 บาทขึ้นไป

กล่าวโดยสรุปสำหรับระบบการขนส่งของเมืองสงขลาถึงแม้จะมีการขนส่งที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของเมืองแต่การให้บริการส่วนใหญ่เป็นการให้บริการโดยภาคเอกชนซึ่งยังขาดมาตรฐานการให้บริการที่ดี รวมถึงด้านความปลอดภัยแก่ผู้ใช้บริการ เนื่องจากผู้ให้บริการมีการแข่งขันกันเองขาดความเป็นระเบียบในการให้บริการ ดังนั้นทางหน่วยงานรัฐควรเข้ามามีส่วนในการควบคุมจัดการเพื่อกำหนดมาตรฐานในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชนและเพื่อสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว

3.4.5 สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

1) **ที่พักแรม** ภายในเมืองสงขลามีที่พักแรมรวม 20 แห่ง จำนวนห้องพักรวม 1,037 ห้อง ส่วนใหญ่เป็นที่พักประเภทโรงแรม นอกจากนี้เป็นโฮเต็ล เกตส์เฮาส์และแมนชั่นเพียงเล็กน้อย ตั้งอยู่ภายในเมืองบริเวณถนนสายหลักไทรบุรี ถนนรามวิถี ถนนปละท่าและย่านชุมชน ส่วนบริเวณริม

หาดมี 2 แห่ง ได้แก่ บริเวณหาดสมิหลาและบริเวณหาดชลาทัศน์ สำหรับอัตราราคาห้องพักมีหลากหลายตั้งแต่ 200-50,000 บาท ส่วนใหญ่มีอัตราเฉลี่ยอยู่ที่ 500 บาทต่อคืน และด้วยบรรยากาศที่ดีและมีความพร้อมในการให้บริการจึงเป็นที่นิยมในการจัดประชุมสัมมนาทั้งจากหน่วยงานราชการและเอกชน

2) **ร้านอาหาร ภัตตาคารและสถานบันเทิง** ร้านอาหารส่วนใหญ่ตั้งกระจายอยู่ทั่วไปภายในเมือง ซึ่งมีอาหารมากมายหลายประเภท บริเวณย่านเมืองเก่า ถนนนางงามเป็นที่ขึ้นชื่อที่สุดสำหรับอาหารพื้นเมือง เช่น ข้าวสตู ไอคอกрімไข่ ขนมบอกและขนมไทยโบราณ ส่วนร้านอาหารทะเลที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณริมหาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์ที่ให้บริการทั้งในช่วงกลางวันและกลางคืน ส่วนแหล่งที่กินอื่นๆ ได้แก่ ตลาดหน้าไปรษณีย์สงขลา ถนนพัทลุง ตลาดสวนแก้วและตลาดวชิรา สำหรับสถานบันเทิงประเภทผับและร้านอาหารกึ่งผับภายในเมืองสงขลามีค่อนข้าน้อยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ภายในโรงแรมขนาดใหญ่และบริเวณริมหาดชลาทัศน์ ส่วนร้านอาหารที่มีตู้เพลงและคาราโอเกะตั้งรวมกลุ่มบริเวณถนนนครนอก ถนนเตาหลวง ถนนกำแพงเพชร เพราะบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นย่านท่าเรือประมง

3) **ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและธนาคาร/บริการแลกเงิน** สำหรับสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลาได้แก่ ผ้าทอเกาะยอ ข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา เม็ดมะม่วงหิมพานต์ ขนมไทยโบราณ เช่น ขนมทองเอก ขนมส้มปั้นนี้ และลากรอบ สามารถหาซื้อได้จากร้านค้าบริเวณย่านเมืองเก่า ศูนย์จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ตั้งอยู่บริเวณลานดอกแก้วหน้าหาดสมิหลา นอกจากนี้สามารถหาซื้อได้จากร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกภายในสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนสถาบันการเงินภายในเมืองสงขลามีสำนักงานสาขาของธนาคารต่างๆ จำนวน 15 แห่ง ส่วนใหญ่ตั้งภายในเมืองและบริเวณถนนสายหลักได้แก่ ถนนสายไทรบุรี ถนนรามวิถี ถนนเพชรคีรี และมีตู้ให้บริการเบิกเงินอัตโนมัติตั้งกระจายอยู่ทั่วไปภายในเมือง ย่านชุมชน และสถานที่ราชการที่สำคัญ

4) **บริการนำเที่ยวและข่าวสารการท่องเที่ยว** ภายในเมืองสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียงมีบริษัทนำเที่ยวเพียง 6 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการด้านการจองตั๋วเครื่องบินและรถโดยสาร ส่วนศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวตั้งอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลาได้มีโครงการก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบริเวณหาดสมิหลา ซึ่งจะช่วยประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักเมืองสงขลามากขึ้น ส่วนข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของเมืองสงขลาสามารถหาข้อมูลได้จากทางเว็บไซต์ซึ่งเป็นข้อมูลภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวหลักที่บริษัทนำเที่ยวมักพาเที่ยวชมหรือร่วมกิจกรรมได้แก่ หาดสมิหลา เขาตังกวน อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

5) การคมนาคมและบริการการเดินทาง ด้านการเดินทางเข้าถึงด้วยระบบขนส่งสาธารณะซึ่งกล่าวไว้ในหัวข้อ 3.4.3 ส่วนการให้บริการรถเช่าภายในเมืองสงขลา ยังไม่มีการให้บริการ ทั้งนี้จะต้องใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยวภายในเมืองหาดใหญ่ซึ่งมีทั้งรถยนต์และรถตู้ ราคาตั้งแต่ 1,000-2,000 บาท/วัน

3.4.6 โครงการและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

เทศบาลนครสงขลามีโครงการและแผนงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด รวมทั้งแผนพัฒนาที่ทางเทศบาลจัดทำขึ้นซึ่งมีโครงการและแผนงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1) โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย (IMT-GT) เป็นการร่วมมือเฉพาะพื้นที่บางส่วนของแต่ละประเทศ โดยมีทิศทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ความร่วมมือทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและอื่นๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้เกิดความเชื่อมโยงเครือข่ายการคมนาคมขนส่งในกลุ่มประเทศ สำหรับภาคใต้ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดน ซึ่งการพัฒนาสามารถดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวและการลงทุนในพื้นที่

2) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน 2 (สงขลา-สตูล) โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดได้กำหนดเป้าประสงค์ไว้ 4 ยุทธศาสตร์ได้แก่ (1) การเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการค้าภาคใต้กับนานาชาติ (2) การเป็นเมืองท่องเที่ยวและกีฬาในระดับมาตรฐานสากล (3) การเป็นศูนย์กลางทางพาราโลก (4) การเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้

3) โครงการกระเช้าลอยฟ้าเขาตังกวน-เขาแดง เป็นโครงการที่ทางเทศบาลนครสงขลาจัดขึ้น มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่ระดับสากลในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและการเข้าถึงที่สะดวกปลอดภัย ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการศึกษาเตรียมการ ผลที่ได้จะเป็นการเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยว

4) โครงการศูนย์จำหน่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว เป็นโครงการที่ทางสำนักงานช่าง เทศบาลนครสงขลาจัดทำขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนจากวัตถุดิบที่อยู่ในท้องถิ่น สร้างงานและกระจายรายได้แก่ชุมชน และจัดระเบียบร้านค้าบริเวณแหลมสนอ่อน ผลที่ได้จะทำให้เกิดสภาพภูมิทัศน์ที่น่าประทับใจ และเป็นการเปิดจุดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ต่อเนื่องกับบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ อควาเรียมสงขลา และท่าแพขนานยนต์

5) โครงการศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นโครงการที่ทางเทศบาลนครสงขลาจัดทำขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบริเวณแหลมสนอ่อนให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวลักษณะแคมป์ เพิ่มสีสันและกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่งเสริมพื้นที่ธรรมชาติที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่สวยงาม

6) โครงการสามล้อชมเมืองสงขลา เป็นโครงการที่ทางเทศบาลนครสงขลาจัดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกลุ่มอาชีพสามล้อที่เหลืออยู่ประมาณ 50 คัน รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเมืองสงขลาและรณรงค์การประหยัดพลังงาน

7) โครงการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยด้วยระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด เป็นโครงการที่ทางเทศบาลนครสงขลาจัดขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตและ

ทรัพย์สินให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว รวมทั้งบุคคลสำคัญที่เดินทางมาประชุม/สัมมนาและการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมศักยภาพ ภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวของเทศบาลนครสงขลา

3.5 สรุปศักยภาพและข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลนครสงขลา

จุดแข็ง

1) เมืองสงขลามีทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่หลากหลายทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานฯ ทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นจากจินตภาพของเมืองที่ทำให้เมืองสงขลามีเอกลักษณ์เฉพาะทางกายภาพ คุณค่าทางสถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือนและโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและงานประเพณีประจำท้องถิ่น ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้สนับสนุนต่อการท่องเที่ยว

2) โครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่สามารถเชื่อมโยงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ประกอบด้วยท่าอากาศยานขนาดใหญ่ ท่าเรือน้ำลึกสงขลา ท่าแพขนานยนต์ โครงข่ายถนนสายหลักและสายรองที่เชื่อมโยงเข้าสู่เมืองสงขลาและชุมชนต่างๆ กับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์

3) เมืองสงขลาได้ถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านการบริหารการปกครอง การศึกษา และวัฒนธรรม ทำให้มีที่ตั้งของสถาบันราชการและเกิดการพัฒนาคความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานของเมืองที่สมบูรณ์ ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและสนับสนุนต่อการท่องเที่ยวของเมือง

4) เมืองสงขลามีบทบาทด้านการเป็นเมืองบริการรองจากเมืองขนาดใหญ่ ส่งผลให้เมืองเป็นศูนย์กลางการให้บริการทั้งแก่ประชาชนในเมืองและพื้นที่โดยรอบ เพื่อรองรับกิจกรรมและให้บริการจากบทบาทด้านต่างๆ ของเมืองไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารราชการ ด้านการศึกษา รวมทั้งด้านการท่องเที่ยว

จุดอ่อน

1) ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินเกือบครึ่งของเมืองถูกใช้เป็นที่ตั้งของสถาบันราชการและพื้นที่ทางทหาร ทำให้ภายในเมืองมีการใช้ที่ดินเพื่อเพิ่มความคุ้มค่าและมีความเข้มข้นมากขึ้น ส่งผลให้เมืองมีความหนาแน่นและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่เหมาะสมทำให้เมืองสงขลาขาดความน่าอยู่และไร้เอกลักษณ์ในที่สุด

2) อุตสาหกรรมประมง/แพปลา เป็นอุตสาหกรรมหลักในพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อเมืองด้านมลภาวะทางกลิ่นและมลพิษทางน้ำหากขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่ประทับใจกับนักท่องเที่ยว ผู้เดินทางติดต่อภายในเมืองรวมทั้งคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวเมือง

3) ปัญหาการอนุรักษ์โบราณสถาน ภายในเมืองสงขลาเป็นที่ตั้งของโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่ง แต่ยังคงขาดการดูแลรักษา ปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดี และน่าสนใจ รวมทั้งขาดการ

ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมเส้นทางเข้าชม ซึ่งหากมีการพัฒนาปรับปรุงจะทำให้เกิดความน่าสนใจ ในการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

4) การท่องเที่ยวถูกจำกัดในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่ในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลง รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานริมชายฝั่งทะเลโดยรอบ

โอกาส

1) จังหวัดสงขลาเป็นเมืองศูนย์กลางการคมนาคมของภาคใต้(ตอนล่าง)โดยเฉพาะการมีสนามบินขนาดใหญ่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและมีโอกาสในการรองรับสายการบินระหว่างประเทศ ซึ่งมีความได้เปรียบกว่าจังหวัดใกล้เคียงทำให้มีโอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมต่อการท่องเที่ยวภายในเมืองสงขลา

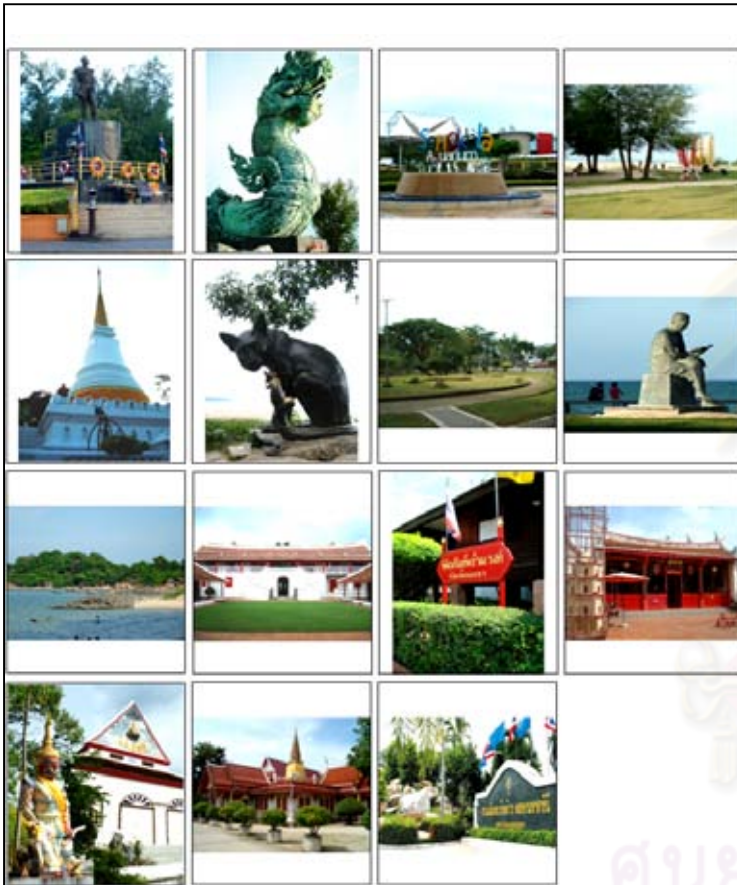
2) จังหวัดสงขลามีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนประเทศมาเลเซีย โดยมีระยะทางจากศูนย์กลางจากเมืองสงขลา-สะเดา 90 กม. ทำให้สะดวกในการเข้าถึงและมีเส้นทางเชื่อมโยงเข้าสู่ตัวเมืองโดยตรง ซึ่งเป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจชาวมาเลเซีย และสิงคโปร์ เดินทางเข้าออกเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน

3) รัฐบาลมีโครงการภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย โดยการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเป็นสาขาหนึ่งของความร่วมมือที่มีความพร้อมในการลงทุนและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

ภาวะคุกคาม

1) ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลงเป็นอย่างมากในช่วงระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการท่องเที่ยวที่ซบเซาลงอย่างมาก

2) ผลต่อเนื่องจากปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลให้เกิดการระงับเส้นทางการบินระหว่างประเทศและเกิดการแข่งขันระหว่างจังหวัดภาคในภูมิภาคที่มีการเพิ่มเที่ยวบินภายในประเทศทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสในการเลือกเส้นทางในการท่องเที่ยวได้มากขึ้น

สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองสงขลา

- 1.อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ
- 2.สวนสองทะเล
- 3.อควาเรียมสงขลา
- 4.ลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ
- 5.เจดีย์เขาดังกวน
- 6.หาดสมิหลา
- 7.สวนเสรี
- 8.หาดชลาทัศน์
- 9.หาดเก้าเส้ง
- 10.พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา
- 11.พิพิธภัณฑท์อำมะรงค์
- 12.ย่านเมืองเก่า ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง
- 13.วัดมณีนิมิต
- 14.วัดชัยมงคล
- 15.สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลนครสงขลา

แผนที่ 3.4 ตำแหน่งที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

3.6 ลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบที่สำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว

3.6.1 อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมา และสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนแหลมสนอ่อน ลักษณะเป็นพื้นที่เปิดโล่ง ตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเลด้านทิศเหนือของเมือง เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากอควาเรียมสงขลา ทางถนนแหลมสนอ่อน และสวนสองทะเล ทางถนนแหล่งพระราม ก่อตั้งโดยกลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติในทะเลเมื่อปี พ.ศ.2530 เป็นที่สักการบูชาของทหารเรือและชาวเรือก่อนออกทะเล และเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ บริเวณโดยรอบล้อมรอบด้วยป่าสน ภายในบริเวณประกอบด้วยอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ ศาลกรมหลวงชุมพรฯ

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบ พบว่าอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ ตั้งอยู่บนพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ที่ดินจึงถูกจำกัดในด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจ บริเวณโดยรอบมีเพียงร้านอาหารถาวรและกึ่งถาวรเพียงไม่กี่ร้านไว้บริการผู้มาใช้พื้นที่

ภาพที่ 3.1 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน มีช่องทางรถจักรยานแยกจากถนนสัญจร ที่จอดรถสามารถรองรับได้ทั้งรถประจำทาง(รถทัวร์)และรถยนต์ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการปานกลาง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ลานคอนกรีต ลานสนามหญ้า ห้องสุขา ร้านอาหารและเครื่องดื่มกึ่งถาวร จุดให้บริการดอกไม้/ธูปเทียน และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในช่วงเย็นจะมีรถขายอาหารเคลื่อนที่ให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสวยงาม สะอาด ได้รับการดูแลอยู่เสมอ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 1)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นสถานที่แสดงความเคารพบุคคลสำคัญของชาวสงขลา และเป็นที่พักทางจิตใจไม่ว่าจะเป็นการขอพรขอโชคลาภ เมื่อประสบความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการมักมาแก้บนด้วยการจุดประทัด มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเชื่อของชาวประมงและทหารเรือ

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การสักการะอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ นั่งพักผ่อนวาดรูป/ระบายสี ทานอาหารและถ่ายรูป มีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็นเพราะเป็นช่วงเวลาหลังเลิกงานและเลิกเรียน ผู้ใช้พื้นที่มีทั้งกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน

-กิจกรรมแบบออกกำลังกาย ได้แก่ การตกปลา เดิน-วิ่งออกกำลังกาย และปั่นจักรยาน กิจกรรมเกิดขึ้นค่อนข้างเบาบาง

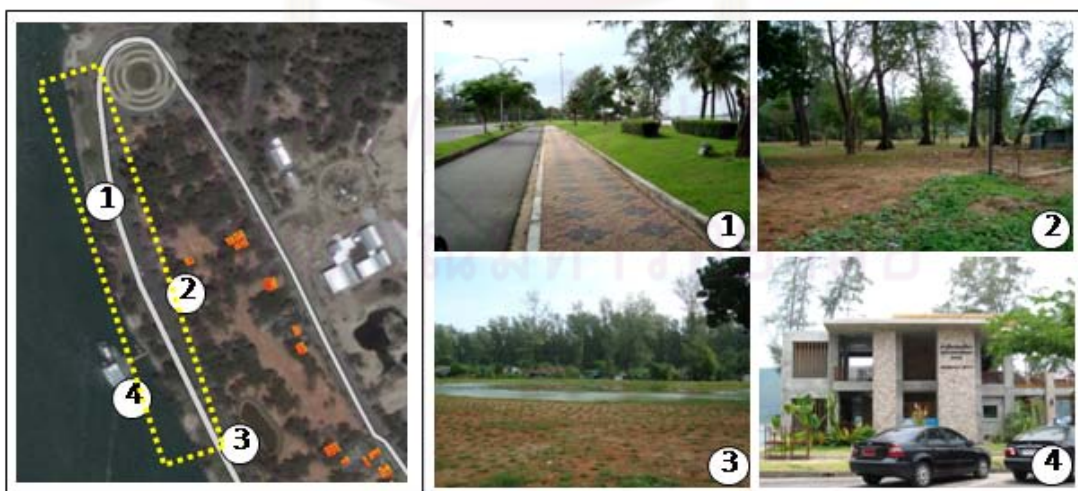
(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นการค้าขายและให้บริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่เช่น ร้านอาหาร รถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่

(3) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย รวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น

3.6.2 สวนสองทะเล

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมา และสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนแหล่งพระราม มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะเปิดโล่งเลียบริมชายฝั่งทะเล ตั้งอยู่ริมชายฝั่งทะเลด้านทิศเหนือของเมืองต่อเนื่องจากอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ ภายในบริเวณมีประติมากรรมพญานาคพ่นน้ำส่วนหัว ซึ่งเป็นจุดเด่นและเอกลักษณ์ของพื้นที่ และประติมากรรมอื่นๆ บริเวณใกล้เคียงเป็นจุดให้บริการท่าเรือท่องเที่ยวและร้านอาหารของเทศบาลนครสงขลา

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าสวนสองทะเลตั้งอยู่บนพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการใช้ที่ดินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจจึงถูกจำกัดเช่นเดียวกับบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพร

ภาพที่ 3.2 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณสวนสองทะเล

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง สามารถเข้าถึงได้ 2 เส้นทาง คือ เส้นทางถนนภายในเมืองและทางท่าแพขนานยนต์ฝั่งหัวเขาแดง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน มีช่องทางรถจักรยานแยกจากถนนสัญจร มีที่สำหรับจอดรถยนต์ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกปานกลาง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน เครื่องเล่นเด็ก ลานคอนกรีตโล่ง ลานสนามหญ้า ห้องสุขา 1 แห่ง ร้านอาหารและเครื่องดื่มกึ่งถาวร 2-3 แห่ง อยู่ในระยะห่างกัน ในช่วงเย็นจะมีรถขายอาหารเคลื่อนที่ให้บริการ ส่วนในวันหยุดสุดสัปดาห์จะมีรถสมุดเคลื่อนที่ให้บริการสำหรับเด็กและเยาวชน ภูมิทัศน์โดยรวมมีความสวยงาม สะอาด ได้รับการดูแล (ภาคผนวก ก ภาพที่ 2)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่ และมีงานประติมากรรมจากบุคคลที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา โดยเฉพาะประติมากรรมพญานาคพ่นน้ำที่ได้แรงบันดาลใจจากประเพณีลอยกระทงและเรือพระ ที่สะท้อนถึงตำนานความเชื่อของคนไทย และเป็นการพัฒนาพื้นที่ว่างให้เกิดภูมิทัศน์ที่สวยงาม ส่งเสริมศักยภาพด้านเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ 9

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งพักผ่อนบริเวณลานสนามหญ้า วาดรูป/ระบายสีและอ่านหนังสือ ส่วนบริเวณหัวพญานาคพ่นน้ำเป็นการนั่งเล่น/นั่ง-ยืนชมวิว ถ่ายรูป และสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเวลาเย็น ผู้มาใช้พื้นที่มีทั้งกลุ่มวัยเด็กจนถึงกลุ่มวัยสูงอายุ

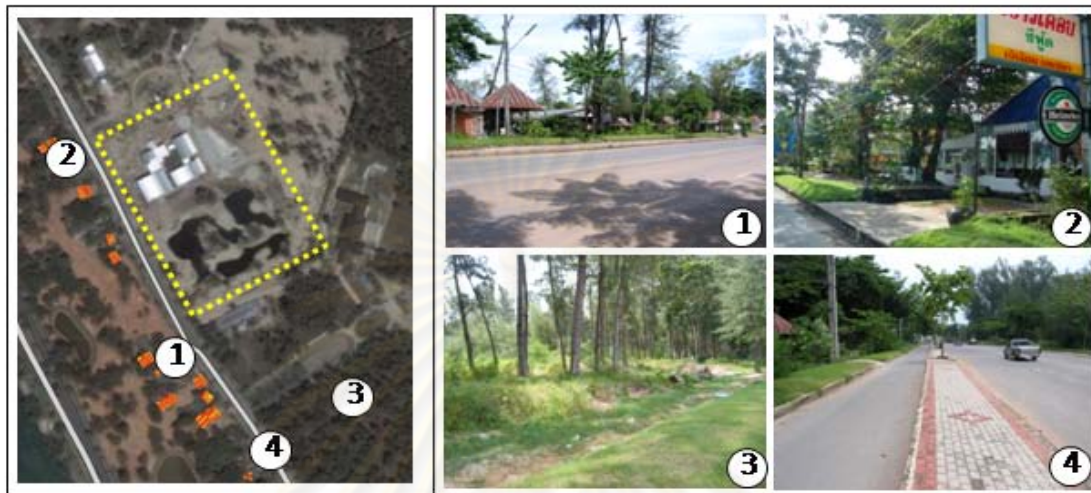
-กิจกรรมแบบออกกำลัง ได้แก่ การตกปลา เดิน-วิ่งออกกำลัง ปั่นจักรยาน กิจกรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างเบาบาง และกิจกรรมกายบริหารของกลุ่มวัยเด็กบริเวณสนามหญ้า

(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นการค้าขายและให้บริการเพียงชั่วคราวจากรถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่

3.6.3 อควาเรียมสงขลา

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมา และสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนแหลมสนอ่อน บริเวณด้านทิศเหนือของเมือง ขนาดพื้นที่ประมาณ 7.5 ไร่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศทางน้ำและพันธุ์สัตว์น้ำ ภายในบริเวณกำหนดโซนแสดงพันธุ์สัตว์น้ำไว้ 4 โซน ได้แก่ โซนนิเวศน้ำจืด โซนนิเวศน้ำกร่อย โซนนิเวศน้ำเค็ม และโซนทะเลอ่าวไทย เปิดให้บริการวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 09.00-19.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 08.00-20.00 น. ค่าบริการเด็ก 80 บาท ผู้ใหญ่ 150 บาท นักท่องเที่ยวต่างชาติ 300 บาท

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าควาเรือมสงขลาคั้งอยู่บนพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการใช้ที่ดินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรอบจึงถูกจำกัดเช่นเดียวกับบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพร บริเวณโดยรอบมีร้านอาหารทะเลตั้งกระจายริมถนน ซึ่งร้านอาหารส่วนใหญ่ปิดให้บริการไปแล้ว เพราะทางเทศบาลนครสงขลา มีโครงการที่จะจัดระเบียบร้านค้าในบริเวณนี้

ภาพที่ 3.3 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบควาเรือมสงขลา

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน ที่จอดรถสามารถรองรับได้ทั้งรถประจำทาง(รถทัวร์)และรถยนต์ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสูง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ลานจัดกิจกรรม เจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูล/เอกสารและรักษาความปลอดภัย ป้ายบอกเล่าประวัติให้ความรู้ ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ศูนย์อาหาร และกิจกรรมเสริม กำหนดราคาเข้าชมและเวลาในการให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสวยงามและได้รับการดูแลอยู่เสมอ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 3)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นแหล่งเรียนรู้และทัศนศึกษาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตใต้น้ำทางด้านชีววิทยาและนิเวศวิทยา ทำให้คนในท้องถิ่นได้รับความรู้และเกิดจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งพักผ่อน นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม การทัศนศึกษาชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ ซื้อสินค้าของที่ระลึก

-กิจกรรมแบบออกกำลังกาย ได้แก่ ขับรถโกคาร์ด บริเวณลานสนามแข่งรถโกคาร์ด

(2) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย รวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาลต่างๆ

3.6.4 ลานสระบัวและสวนประติมากรรมเฉลิมพระเกียรติ

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บริเวณถนนราชดำเนินนอก มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะเปิดโล่งริมชายทะเลและลานจัดกิจกรรมของเมือง อยู่บริเวณด้านทิศเหนือของเมือง ต่อเนื่องจากหาดสมิหลาและเขาตังกวน สวนประติมากรรมเฉลิมพระเกียรติเป็นโครงการจัดทำขึ้นเพื่อร่วมเฉลิมฉลองในวโรกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ภายในบริเวณมีลานชมดาวซึ่งเป็นลานคอนกรีตโล่ง และประติมากรรมพญานาคพ่นน้ำ(ส่วนสระดือ)และอื่นๆ มากมาย

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ ตั้งอยู่ในพื้นที่เพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม บริเวณโดยรอบมีการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่พักอาศัย บ้านพักข้าราชการประเภทบ้านเดี่ยว สถานศึกษาและสถานที่ราชการหลายแห่ง ส่วนร้านค้าร้านอาหารเพียงไม่กี่แห่ง เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เป็นเนินเขาและป่าสนทำให้เป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดินมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3.4 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน สามารถจอดรถได้บริเวณริมถนน มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกปานกลาง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ลานคอนกรีตโล่ง ลานสนามหญ้า เครื่องเล่นเด็ก ป้ายบอกเล่าประวัติ ในช่วงเวลาเย็นจะมีรถขายอาหารเคลื่อนที่ให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบสะอาดและได้รับการตกแต่งเป็นระยะ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 4)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ ลานสระบัวมีความสำคัญในการเป็นลานจัดกิจกรรมระดับเมือง ส่วนใหญ่เป็นงานเทศกาลและงานประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่นและจังหวัด รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษานอกสถานที่จากการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาและค่ายพักแรมของนักเรียน/นักศึกษา

4)กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งเล่น/นั่งพักผ่อน ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์ วาดรูป/ระบายสี อ่านหนังสือ ถ่ายรูปและเล่นดนตรี/ฟังเพลง มีการใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบางในช่วงกลางวันและหนาแน่นมากที่สุดในช่วงเย็น

-กิจกรรมแบบออกกำลัง ได้แก่ การเดินเล่น เดิน-วิ่งออกกำลังกาย และปั่นจักรยาน กิจกรรมเกิดขึ้นค่อนข้างเบาบาง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนวัยทำงานและกลุ่มวัยสูงอายุ ส่วนสนามเด็กเล่นบริเวณสวนประติมากรรมฯ เป็นกิจกรรมกายบริหารของกลุ่มวัยเด็กและการเล่นน้ำทะเล

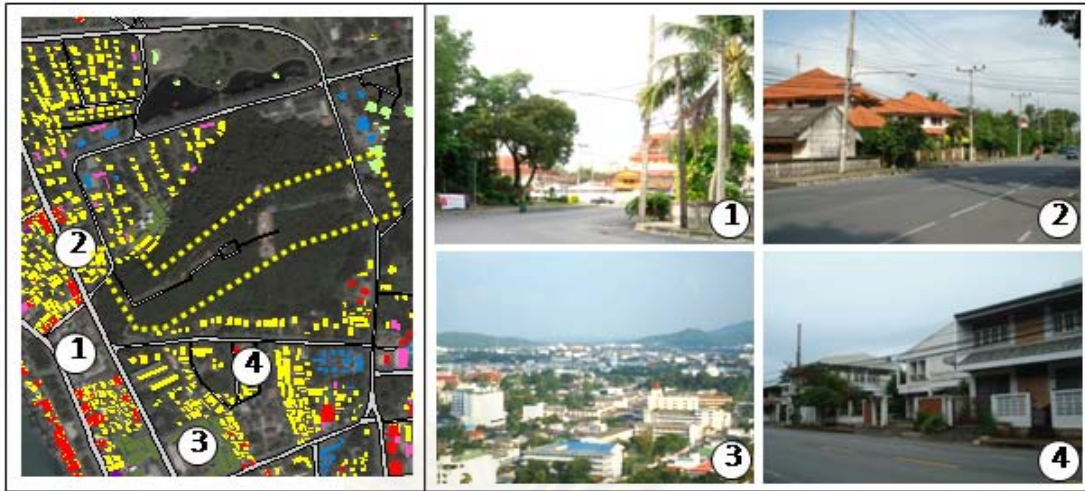
(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นการค้าขายและให้บริการเพียงไม่กี่แห่งแก่ผู้มาใช้พื้นที่ เช่น รถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่ หาบเร่ แผงลอย

(3) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา รวมทั้งกิจกรรมในช่วงเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น เช่น งานประเพณีลากพระ งานกาชาด เป็นต้น

3.6.5 เจดีย์เขาดังกวน

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนสุขุม การเดินทางขึ้นไปเที่ยวชมมี 2 วิธี คือ ใช้บริการสถานีลิฟต์และขึ้นบันไดฟ้บังคับไดพญานาค บริเวณถนนราชดำเนินภายในบริเวณมีสถานที่ที่น่าสนใจ ได้แก่ เจดีย์พระธาตุคู่เมืองสงขลา สันนิฐานว่าสร้างในสมัยอาณาจักรนครศรีธรรมราชเป็นศิลปะทวารวดี ศาลาวิหารแดง(พลับพลาที่ประทับ) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างถวายตามพระราชประสงค์เมื่อพ.ศ.2431 ส่วนบริเวณตีนเขาใกล้สถานีลิฟต์เป็นลานคอนกรีตกว้างสำหรับให้อาหารลิง เปิดให้บริการวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 10.00-19.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 08.00-19.00 น. ค่าบริการ 20 บาท

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าเขาาดังกวนตั้งอยู่ในพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ที่ดินบริเวณโดยรอบได้แก่ ถนนราชดำเนินนอกและถนนแหลมทราย เป็นที่ตั้งสถาบันราชการ สถาบันการศึกษาและบ้านพักข้าราชการ ถนนสุขุม เป็นที่ตั้งสถานกงสุลมาเลเซีย ถนนชายเขาเป็นย่านที่พักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยวมีพื้นที่และตึกแถว รวมทั้งมีโรงแรมและเกสต์เฮาส์ให้บริการ 2 แห่ง การใช้ที่ดินบริเวณโดยรอบจัดเป็นย่านที่ค่อนข้างเงียบสงบ ส่วนย่านที่พักอาศัยกึ่งพานิชยกรรมจะตั้งเกาะกลุ่มตามถนนสายหลักที่อยู่ห่างออกไป ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมค้าขายและให้บริการแก่ประชาชนในเมือง เช่น ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายเครื่องใช้อุปโภค-บริโภค เป็นต้น

ภาพที่ 3.5 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบเขาตั้งกวน

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน มีที่จอดรถสามารถรองรับได้ทั้งรถประจำทาง(รถทัวร์)และรถยนต์ บริเวณสถานีรถไฟและเจดีย์พระธาตุ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสูง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ห้องสุขา ป้ายบอกเล่าเรื่องราวและประวัติ เจ้าหน้าที่คอยให้บริการข้อมูลและดูแลรักษาความปลอดภัย ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและเครื่องดื่ม กำหนดราคาและเวลาให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสวยงาม สะอาด ได้รับการดูแลอยู่เสมอ ส่วนบริเวณฝั่งบันได้พญานาคและศาลาวิหารแดง มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการค่อนข้างจำกัด ขาดการดูแลและปรับปรุงพื้นที่ ทั้งในด้านความสะอาดและความสวยงาม รวมทั้งด้านภูมิทัศน์ที่ขาดการดูแล ทำให้บริเวณนี้ไม่ค่อยมีผู้มาใช้พื้นที่มากนักเพราะขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ส่วนบริเวณตีนเขาใกล้สถานีรถไฟฯ มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม และผลไม้สำหรับให้อาหารลิง (ภาคผนวก ก ภาพที่ 5)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เจดีย์เขาตั้งกวนเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติ บนยอดเขาเป็นที่ประดิษฐานเจดีย์พระธาตุคู่เมืองสงขลา ทุกๆ ปีจะมีการจัดงานประเพณีตักบาตรเทโวบริเวณเชิงบันไดพญานาคและประเพณีห่มผ้าองค์พระเจดีย์หลวง

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นั่งพักผ่อน ชมวิว ถ่ายรูป และเดินเล่น ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก บริเวณลานสนามหญ้าเนินเขาเป็นการให้อาหารลิง นั่งเล่น มีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์จะมีผู้มาใช้มากยิ่งขึ้น

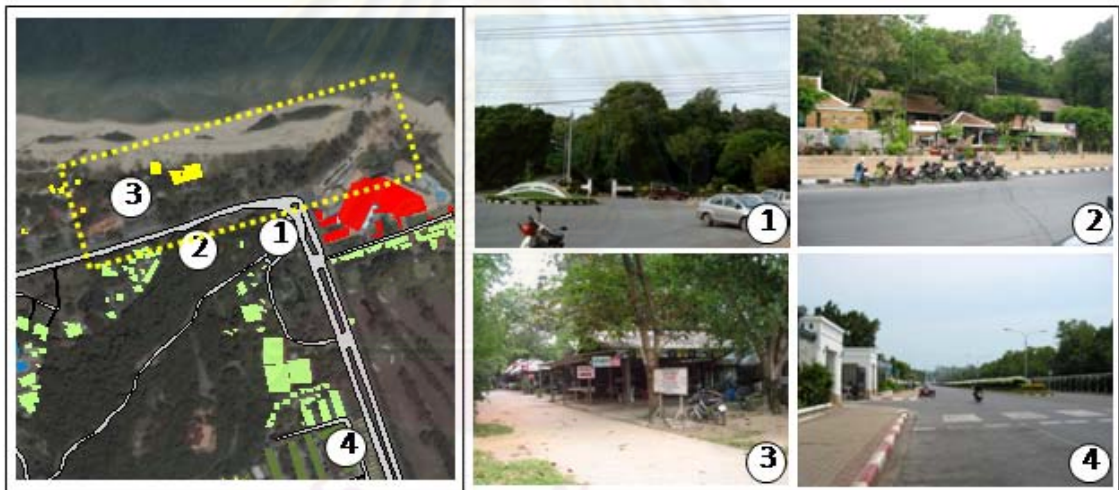
-กิจกรรมแบบออกกำลังกาย ได้แก่ การเดิน-วิ่งออกกำลังกาย บริเวณเชิงเขาฝั่งบันไดพญานาค กิจกรรมเกิดขึ้นค่อนข้างเบาบางและเป็นประชาชนในพื้นที่

(2) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา รวมทั้งกิจกรรมในช่วงงานประเพณีท้องถิ่น

3.6.6 หาดสมิหลา

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนราชดำเนินนอก มีลักษณะเป็นชายหาดเปิดโล่ง ภายในบริเวณมีรูปหล่อนางเงือกซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของหาดสมิหลา โดยนายชาญ กาญจนาคพันธุ์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองสงขลาเมื่อพ.ศ. 2509 มีความเป็นมาจากนิยายปรัมปราของไทยจากคำบอกเล่าของบิดา คือ ชุนวิจิตรมาตรา นอกจากนี้ยังมีรูปปั้นหนู-แมว ประติมากรรมสงขลาจำลองเพื่อความดึงดูดใจแก่ผู้มาใช้พื้นที่

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าหาดสมิหลาอยู่ในพื้นที่เพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และด้วยลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เป็นเนินเขาทำให้เป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดินมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้พบว่าการใช้ที่ดินโดยรอบส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องและสนับสนุนต่อการท่องเที่ยว มีร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและโรงแรม 1 แห่ง ส่วนบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษา สถาบันราชการและย่านที่พักข้าราชการ

ภาพที่ 3.6 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณหาดสมิหลา

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน ที่จอดรถสามารถรองรับได้ทั้งรถประจำทาง(รถทัวร์)และรถยนต์ ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสูง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ลานคอนกรีตโล่ง ลานสนามหญ้า ห้องน้ำ/ห้องสุขา ตู้บริการเบิกเงินอัตโนมัติและป้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจ ป้ายบอกเล่าเรื่องราว/ประวัติ ภูมิทัศน์โดยรอบได้รับการดูแลและปรับปรุงอยู่เสมอ สำหรับบริเวณโดยรอบมีร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง โรงแรมขนาดใหญ่ 1 แห่ง (ภาคผนวก ก ภาพที่ 6)

3) คุณค่าและความสำคัญของสถานที่ หาดสมิหลาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ โดยมีรูปหล่อนางเงือก และเกาะหนู เกาะแมว ที่มีประวัติเล่าขานเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ สร้างความคาดหวังให้กับนักท่องเที่ยวได้มาเยือน

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งเล่น ชมวิว นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์ วาดรูป/ระบายสี อ่านหนังสือ ถ่ายรูปและกิจกรรมกลางแจ้ง ผู้ใช้พื้นที่มีหลากหลายกลุ่มตั้งแต่กลุ่มวัยเด็กถึงวัยสูงอายุ มีการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันและหนาแน่นมากขึ้น ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์

-กิจกรรมแบบออกกำลังกาย ได้แก่ การเดินเล่น/เดินชมวิวนั่งพักผ่อน/ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก เดินวิ่งออกกำลังกาย และเล่นน้ำทะเล มีการใช้มากที่สุดในช่วงเย็น

(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นการค้าขายและให้บริการเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าที่ระลึก หาบเร่และแผงลอย ซึ่งมีการจัดพื้นที่ไว้อย่างเป็นสัดส่วน

(3) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย รวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น

3.6.7 สวนเสรี

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนราชดำเนินนอก มีลักษณะสวนสาธารณะเปิดโล่งติดชายหาดสมิหลา ภายในบริเวณมีการแบ่งพื้นที่สำหรับสวนไม้ตัด และพื้นที่สำหรับกิจกรรมแบบออกกำลังกาย ประกอบด้วย เครื่องออกกำลังกาย สนามเทนนิส ลานคอนกรีต

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณสวนเสรี ตั้งอยู่ในพื้นที่เพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับบริเวณหาดสมิหลา การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนต่อการท่องเที่ยวมีร้านค้า ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โรงแรม 1 แห่ง ส่วนบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งของสนามกอล์ฟ สถานศึกษา สถานที่ราชการและย่านที่พักอาศัย

ภาพที่ 3.7 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบสวนเสรี

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน มีที่จอดรถค่อนข้างจำกัด มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการปานกลาง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ห้องอาบน้ำ/ห้องสุขา ร้านอาหารและซุ้มจำหน่ายเครื่องดื่ม บริเวณใกล้เคียงมีโรงแรมขนาดใหญ่ 1 แห่ง ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ภูมิทัศน์โดยรวมมีความสวยงาม สะอาด แต่ขาดการดูแลในบางจุด (ภาคผนวก ก ภาพที่ 7)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ สวนเสรีเป็นส่วนสาธารณะขนาดเล็กระดับชุมชนดั้งเดิมของเมือง และเป็นสวนสุขภาพสำหรับทำกิจกรรมนันทนาการของชาวเมือง

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งเล่น นั่งพักผ่อน นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรมและทานอาหาร

-กิจกรรมแบบออกกำลังกาย ได้แก่ การเดินเล่น กิจกรรมกายบริหารบริเวณสวนสุขภาพ เดิน-วิ่งออกกำลังกาย เล่นเทนนิสบริเวณสนามเทนนิส กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่ การอาหารลิงบริเวณสวนไม้ดัดซึ่งบริเวณนี้มีผู้ใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบางมาก

(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นการค้าขายและให้บริการแก่ผู้ใช้พื้นที่ เช่น ร้านอาหารและซุ้มจำหน่ายอาหาร/เครื่องดื่ม ซึ่งมีเพียงไม่กี่ร้าน และเป็นเส้นทางเดินกลับที่พักอาศัยของเด็กนักเรียน

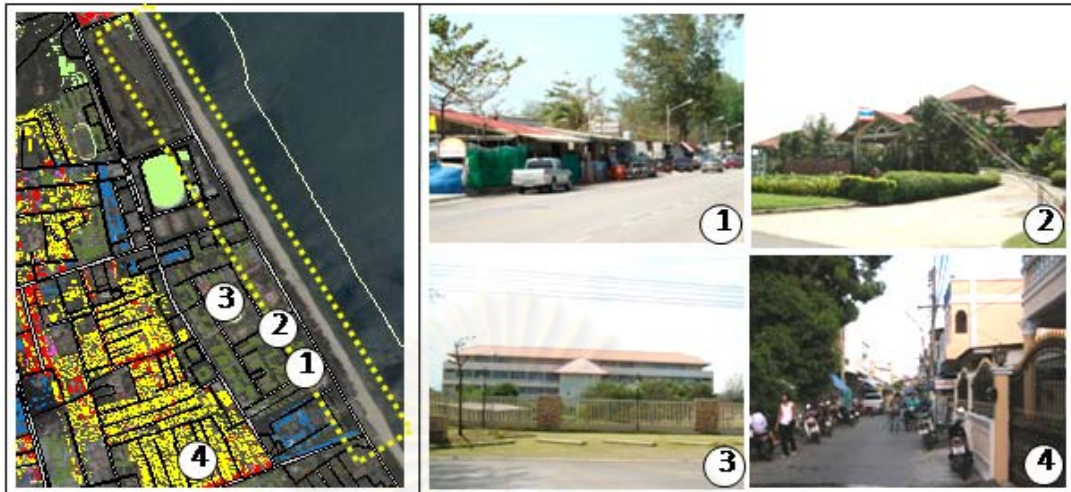
3.6.8 หาดชลลทัศน์

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนชลลทัศน์ ทางด้านทิศตะวันออกของเมืองสงขลา มีลักษณะเป็นหาดยาวโดยทิศเหนือติดต่อกับหาดสมิหลาและทิศใต้ติดต่อกับหาดเก้าเส้ง ภายในบริเวณมีลานดนตรีและวัฒนธรรมซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมกิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นทุกวันหยุดสุดสัปดาห์และงานประเพณีท้องถิ่น

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณโดยรอบเกือบทั้งหมดเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยสงขลา สถานที่ราชการ สนามกีฬาติณสูลานนท์และสนามกอล์ฟ ดังนั้นการพัฒนาและขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงถูกจำกัดจากการใช้ที่ดิน ซึ่งนับว่าเป็นข้อดีที่ไม่ทำให้การใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมของชายหาดถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเกิดการพัฒนาที่เกินขีดจำกัด

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน ที่จอดรถสามารถรองรับได้ทั้งรถประจำทาง(รถทัวร์)และรถยนต์ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสูง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ซุ้มศาลา ลานคอนกรีตโล่ง เครื่องเล่นเด็ก ซุ้มร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่ม ห้องอาบน้ำ/ห้องสุขาให้บริการเป็นระยะ มีป้อมสถานีตำรวจรักษาความปลอดภัยบริเวณลานดนตรีและวัฒนธรรม มีการกำหนดพื้นที่สำหรับ

ร้านอาหารริมหาดที่ให้บริการทั้งในช่วงกลางวันและกลางคืน มีโรงแรมขนาดใหญ่ 1 แห่ง บริเวณริมชายหาดโดยรอบ ภูมิทัศน์โดยรอบได้รับการดูแลและปรับปรุงอยู่เสมอ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 8)

ภาพที่ 3.8 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณหาดชลาลัย

3) คุณค่าและความสำคัญของสถานที่ หาดชลาลัยเป็นหาดสาธารณะของประชาชนทุกคนที่สามารถใช้ประโยชน์และเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเปรียบเสมือนหน้าตาของเมืองสงขลา รวมทั้งยังเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมในการจัดกิจกรรมพิเศษ เทศกาลงานประเพณีที่สำคัญระดับจังหวัดและประเทศ

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งเล่น นั่งชมวิว นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม วาดรูป/ระบายสี ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสัตว์ ชมการแสดงและฟังเพลง มีการใช้พื้นที่เรื่อยๆ ตลอดทั้งวัน และมากที่สุดช่วงเย็น ส่วนบริเวณร้านอาหารริมชายหาดเป็นการนั่งทานอาหาร/เลี้ยงสัตว์และฟังเพลง ผู้มาใช้พื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่น มีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงค่ำ บริเวณลานจอดรถหลังสนามกอล์ฟ เป็นการนั่งทานอาหาร นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม รวมกลุ่มโชว์เครื่องเสียงรถยนต์ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่น

-กิจกรรมแบบออกกำลัง ได้แก่ กิจกรรมกายบริหารของกลุ่มวัยเด็ก บริเวณริมชายหาด เล่นน้ำทะเลและกีฬาทางน้ำ เดิน-วิ่งออกกำลังกาย เดินชมวิวและปั่นจักรยาน

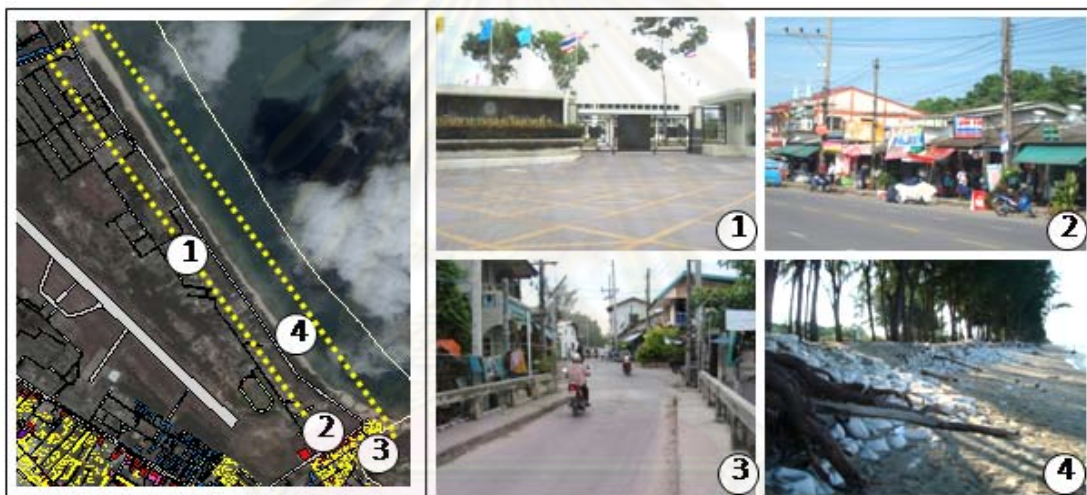
(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นการค้าขายและให้บริการเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ร้านค้าร้านอาหาร ซุ้มจำหน่ายอาหาร/เครื่องดื่ม ซึ่งมีการจัดพื้นที่ไว้อย่างเป็นสัดส่วน หาบเร่ แผงลอยและรถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่

(3) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย การรวมกลุ่มโชว์เครื่องเสียงรถยนต์ การใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษา จัดกิจกรรมในช่วงเทศกาลพิเศษและงานประเพณีท้องถิ่น

3.6.9 หาดเก้าเส้ง

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนชลลักษ์ ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง มีลักษณะเป็นหาดทรายแคบๆ โดยทิศเหนือติดต่อกับหาดชลลักษ์ และทิศใต้ของหาดเป็นจุดจอดเรือประมง(เรือหัวสิงห์)ของชาวบ้าน บริเวณใกล้เคียงกันเป็นที่ตั้งของชุมชนเก้าเส้งซึ่งเป็นหมู่บ้านประมง บริเวณริมหาดมีชายหาดหินใหญ่ตั้งเป็นจุดเด่นที่ชาวบ้านเรียกว่า ห้วยนางแรง ซึ่งเป็นจุดหมายตาอีกแห่งหนึ่งของหาดเก้าเส้ง

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณโดยรอบเกือบทั้งหมดเป็นพื้นที่ทางทหารจึงไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดๆ เกิดขึ้น ส่วนบริเวณปลายหาดเป็นย่านที่พักอาศัยของชุมชนเก้าเส้งมีความหนาแน่นค่อนข้างสูง ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวและชั้นครึ่งถึงสองชั้น ส่วนที่พักอาศัยกึ่งพาณิชยกรรมตั้งเกาะกลุ่มบริเวณถนนเก้าเส้ง เป็นการให้บริการภายในชุมชนและภายในเมือง โดยสินค้าหลัก คือ อาหารทะเล ซึ่งจัดเป็นตลาดสดอีกแห่งหนึ่งของเมือง

ภาพที่ 3.9 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณหาดเก้าเส้ง

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน มีที่จอดรถเพียงเล็กน้อย มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการจำกัด ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ส่วนบริเวณชุมชนเก้าเส้งเน้นการให้บริการแก่คนในชุมชนมากกว่าการท่องเที่ยว ภูมิทัศน์โดยรอบบริเวณมีความสวยงามแต่ยังขาดการดูแลและปรับปรุง (ภาคผนวก ก ภาพที่ 9)

3) คุณค่าและความสำคัญของสถานที่ หาดเก้าเส้งเป็นแหล่งอาชีพและที่ตั้งของหมู่บ้านประมงที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่มาตั้งแต่ดั้งเดิม ส่วน "ห้วยนางแรง" เป็นจุดหมายตาที่มีเรือแล่นตามตำนานท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักของชาวเมือง แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งเล่น ชมวิว นอนเล่น อ่านหนังสือ นั่งมองผู้อื่น
ทำกิจกรรม ทานอาหาร/ปิกนิกและถ่ายรูป มีการใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบางตลอดทั้งวัน

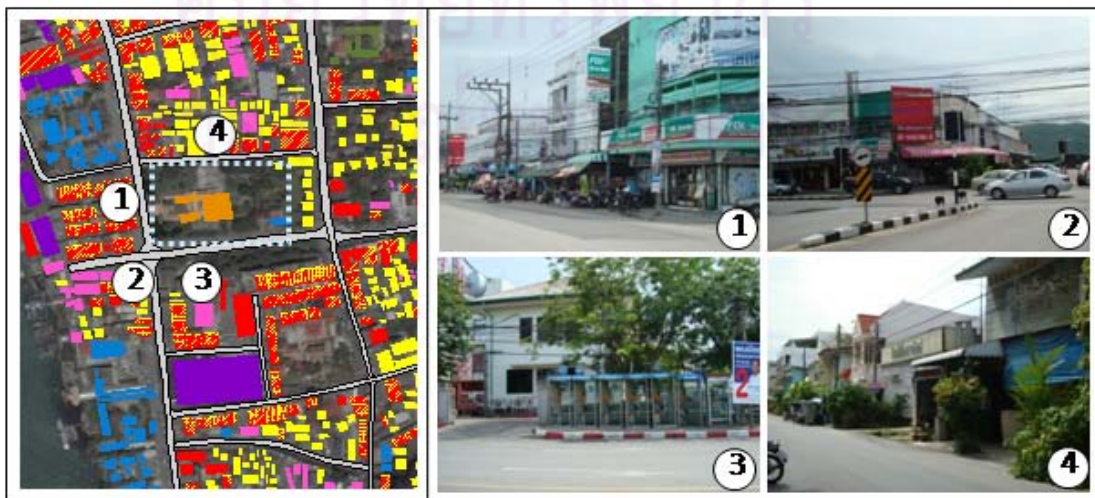
-กิจกรรมแบบออกกำลัง ได้แก่ กิจกรรมกายบริหารของกลุ่มวัยเด็กริมชายหาด
เดิน-วิ่งออกกำลังกาย เดินเล่นและเล่นน้ำทะเล

(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นการประกอบอาชีพประมงริมชายฝั่ง

3.6.10 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่ที่ถนนวิเชียรชม บริเวณย่าน
ใจกลางเมือง มีลักษณะเป็นพื้นที่อาคารปิดล้อม ขนาดพื้นที่ 11 ไร่ 21.7 ตร.วา ตัวอาคารมี
ลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมแบบจีนมีอายุกว่า 100 ปี เดิมเป็นคฤหาสน์ของเจ้าเมืองสงขลา สร้าง
โดยพระยาสุนทรานุรักษ์ ผู้ช่วยราชการเมืองสงขลา เมื่อพ.ศ. 2421 จนถึงปีพ.ศ.2516 กรม
ศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนอาคารแห่งนี้เป็นโบราณสถานและปรับปรุงเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ภายในบริเวณจัดแบ่งเป็นห้องต่างๆ เพื่อแสดงศิลปวัตถุภาคใต้ตอนล่าง นอกจากนี้ยังจัดแสดง
ศิลปโบราณวัตถุที่เกี่ยวกับตระกูล ณ สงขลา ซึ่งเป็นตระกูลเจ้าเมืองสงขลาในอดีตอีกด้วย เปิด
ให้บริการวันพุธ-อาทิตย์ เวลา 09.00-16.00 น. ปิดวันจันทร์-อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์
ค่าบริการชาวไทย 10 บาท ชาวต่างชาติ 30 บาท

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณโดยรอบส่วนใหญ่เป็นย่านพาณิชยกรรม ได้แก่
ถนนจะนะและถนนวิเชียรชม เป็นอาคารพาณิชย์ที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการ เช่น ร้านอาหาร
ร้านขายของชำ ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ถนนนครในเป็นที่ตั้งของตลาดทรัพย์สินและเป็น
ย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ของเมือง ส่วนอาคารที่พักอาศัยจะอยู่ในซอยถัดจากถนนสายหลักซึ่ง
ส่วนใหญ่เป็นซอยตันและซอยขนาดเล็ก

ภาพที่ 3.10 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน มีที่จอดรถยนต์ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสูง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ห้องสุขา ป้ายบอกเล่าเรื่องราวและประวัติ เจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูล/เอกสาร จำหน่ายสินค้าที่ระลึก รักษาความปลอดภัย มีการกำหนดราคาและเวลาในการให้บริการ บริเวณใกล้เคียงมีโรงแรมและเกสเฮาส์ให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสวยงาม สะอาด ได้รับการดูแลอยู่เสมอ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 10)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา เป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัตถุโบราณที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับชาติที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาและความเจริญรุ่งเรืองของชาติบ้านเมืองในอดีต รวมถึงประเพณีและวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น

4) กิจกรรมในพื้นที่ ผลการสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การทัศนศึกษาชมพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์/ศิลปะ ถ่ายรูป มีการใช้พื้นที่เรื่อยๆ เบบางตลอดทั้งวัน โดยกลุ่มคนที่มาใช้พื้นที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่มาทัศนศึกษา

(2) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น เช่น การกิจกรรมในวันอนุรักษ์มรดกไทย การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยและโรงเรียนจากภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง เป็นต้น

3.6.11 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนจะนะ บริเวณย่านใจกลางเมืองต่อเนื่องจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา มีลักษณะเป็นพื้นที่อาคารปิดล้อม ขนาดพื้นที่ 143.5 ตร.วา ตัวอาคารเป็นเรือนไม้ยกพื้นชั้นเดียว หลังคาทรงปั้นหยาสองหลังคู่ มีลานเปิดโล่งเชื่อมถึงกัน ภายในจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ของครอบครัวตูลานนท์ในอดีตและประวัติสกุลวงศ์ ปัจจุบันเทศบาลนครสงขลาเป็นผู้รับผิดชอบดูแล และยังเป็นศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว เปิดให้บริการวันอังคาร-อาทิตย์ เวลา 08.30-16.00 น. ปิดวันจันทร์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณโดยรอบเป็นย่านพาณิชยกรรม ได้แก่ ถนนจะนะ ถนนรามวิถีและถนนไทรบุรี เป็นอาคารพาณิชย์ที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการ เช่น ร้านจำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า คลินิก ร้านอาหาร ร้านขายของชำ ธนาคาร โรงแรม เป็นต้น บริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งของตลาดทรัพย์สินซึ่งเป็นย่านพาณิชยกรรมขนาดใหญ่ของเมือง ส่วนอาคารที่พักอาศัยจะอยู่ในบริเวณถนนนาสารและในซอยถัดจากถนนสายหลักส่วนใหญ่เป็นชอยตันและชอยขนาดเล็กมีลักษณะเป็นอาคารและตึกแถวค่อนข้างเงียบสงบไม่พลุกพล่าน

ภาพที่ 3.11 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบพิพิธภัณฑน์พำมะรงค์

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยสูง มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน ภายในสถานที่ไม่มีที่จอดรถ แต่สามารถจอดรถบนบริเวณโดยรอบ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการปานกลาง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ห้องสุขา ป้ายบอกเล่าเรื่องราวและประวัติ เจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูล/เอกสารสำหรับแจกนักท่องเที่ยวและรักษาความปลอดภัย มีการกำหนดเวลาในการให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสะอาดได้รับการดูแลอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมนั่งรถสามล้อชมเมือง ซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เทศบาลนครสงขลาจัดขึ้น บริเวณใกล้เคียงมีโรงแรมและเกสเฮาส์ให้บริการ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 11)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นอนุสรณ์สถานของครอบครัวดิณีสถูลานนท์ ซึ่งเป็นตระกูลบุคคลสำคัญของเมืองสงขลาและประเทศไทย

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การทัศนศึกษาพิพิธภัณฑน์และถ่ายรูป มีการใช้พื้นที่เรื่อยๆ ตลอดทั้งวัน กลุ่มผู้มาใช้พื้นที่มีหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา

(2) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยและโรงเรียนจากภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง

3.6.12 ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ครอบคลุมพื้นที่ถนนนางงาม ถนนนครในและถนนนครนอก มีลักษณะเป็นถนนสายเล็กๆ รถวิ่งได้ทางเดียว ภายในบริเวณประกอบด้วยอาคารบ้านเรือนที่มีสถาปัตยกรรมแบบจีนปณยูโรป มีลวดลายปูนปั้นประดับกรอบหน้าต่างและหัวเสาที่สวยงาม และเป็นที่ตั้ง “ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา” ที่เป็นที่เคารพสักการะของชาวสงขลาและประชาชนผู้นับถือทั่วไปสร้างขึ้นมาพร้อมกับการสร้างเมืองสงขลา

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณโดยรอบส่วนใหญ่เป็นย่านที่พักอาศัยปะปนกับพาณิชยกรรมประเภทการค้าและบริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านขนมและสินค้าที่ระลึก ร้านถ่ายรูป ร้านขายของชำ เป็นต้น ลักษณะเป็นอาคารไม้ห้องแถวเก่าชั้นเดียวและสองชั้นปะปนกับอาคารห้องแถวและบ้านเดี่ยวเกาะกลุ่มกันอย่างหนาแน่น นอกจากนี้ พบว่าอาคารบ้านเรือนหลายแห่งอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม ถูกทิ้งร้างและไม่มีการใช้ประโยชน์ ส่วนด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้มีทะเล อาคารส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นที่เก็บสินค้าและท่าเทียบเรือ รวมทั้งยังเป็นที่ตั้งของศาสนสถานอีกหลายแห่ง

ภาพที่ 3.12 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเดินทางเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยปานกลาง มีป้ายบอกเส้นทางเป็นบางจุด เนื่องจากถนนมีช่องทางสัญจรคับแคบทำให้มีที่จอดรถค่อนข้างจำกัด รถโดยสารขนาดกลางและขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ มีความพร้อมด้านการให้บริการค่อนข้างสูง ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหารและจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โรงแรมและที่พัก แต่ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างจำกัดไม่ว่าจะเป็นที่นั่งพักผ่อน ห้องสุขา เป็นต้น ภูมิทัศน์โดยรอบมีสวยงามและความสะอาด และสามารถพัฒนาให้เกิดความสวยงามและน่าสนใจได้อีกมาก (ภาคผนวก ก ภาพที่ 12)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นย่านเมืองเก่าที่ยังคงหลงเหลือเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของชาวเมือง และศาลเจ้าพ่อหลักเมืองเป็นที่เคารพสักการะของชาวสงขลาและประชาชนผู้นับถือทั่วไป

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งเล่น นั่งพักผ่อน ทานอาหาร/เลี้ยงสัตว์
ถ่ายรูป ซื้อสินค้าและของที่ระลึกพื้นเมือง กลุ่มผู้ใช้พื้นที่มีหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและวัย

ทำงานที่นิยมมาทานอาหารและซื้อขนม/เครื่องดื่มในช่วงกลางวัน ส่วนศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา ได้แก่ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และถ่ายรูป มีการใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบางตลอดทั้งวัน

-กิจกรรมแบบออกกำลัง ได้แก่ การเดินชมเมือง/ย่านวิถีชีวิตและปั่นจักรยาน

(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นประกอบอาชีพค้าขายและให้บริการแก่คนในเมือง รวมทั้งเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน การติดต่อธุรกิจ มาส่ง-รับลูกค้าจากโรงเรียน การซื้ออาหาร เป็นต้น

(3) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และจัดกิจกรรมในช่วงเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น เช่น งานวันตรุษจีน งานสมโภชเจ้าพ่อหลักเมือง

3.6.13 วัดมัทนิมมาวาส

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่ที่ถนนไทรบุรี มีลักษณะเป็นพื้นที่อาคารปิดล้อม เป็นวัดใหญ่และสำคัญที่สุดวัดหนึ่งในจังหวัด ซึ่งมีอายุมากกว่า 400 ปีมาแล้ว เคยใช้เป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาในสมัยราชกาลที่ 3 และเป็นที่ตั้งโรงเรียนหลวงแห่งแรกของสงขลา ภายในบริเวณมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ พระอุโบสถ ศาลาการเปรียญ ศาลาฤกษ์ เป็นศิลปะประยุกต์ไทย-จีน และพิพิธภัณฑ "ภัทรศิลปะ" ซึ่งเป็นที่เก็บพระพุทธรูปโบราณวัตถุ ที่เก็บรวบรวมจากเมืองสงขลา สทิงพระ และระโนด ซึ่งเป็นหลักฐานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ควรค่าแก่การศึกษา เปิดให้บริการวันพุธ-อาทิตย์ เวลา 13.00-16.00 น. ปิดวันจันทร์-อังคาร และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณโดยรอบเป็นย่านพาณิชยกรรมและกึ่งพาณิชยกรรมดั้งเดิมของเมือง ได้แก่ ถนนไทรบุรี ถนนรามัญและถนนรามวิถี ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าประเภทห้องแถวที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการ เช่น ร้านอาหาร/ขนม ร้านขายของชำ ร้านหนังสือ คลินิก ส่วนอาคารที่พักอาศัยจะอยู่ในซอยถัดจากถนนสายหลักและสายรอง ส่วนใหญ่เป็นชอยตันและชอยขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวและสองชั้น ปัจจุบันมีอาคารตึกแถวที่สร้างใหม่จำนวนมากซึ่งมีรูปแบบและสีสันทันต่างจากเดิมอย่างมาก

ภาพที่ 3.13 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบวัดมัทนิมมาวาส

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเดินทางเข้าถึงมีความสะดวก มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน เนื่องจากถนนมีช่องทางสัญจรคับแคบทำให้มีที่จอดรถค่อนข้างจำกัด รถโดยสารขนาดกลางและขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการค่อนข้างจำกัด ได้แก่ นั่งพักผ่อน ห้างน้ำ ป้ายบอกเล่าเรื่องราวและประวัติ มีเจ้าหน้าที่ให้บริการข้อมูลและรักษาความปลอดภัย มีการกำหนดผังวัดอย่างชัดเจน กำหนดเวลาให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสวยงาม สะอาด ได้รับการดูแลอยู่เสมอ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 15)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นวัดโบราณที่มีความสำคัญและมีชื่อเสียงระดับจังหวัด และเป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัตถุโบราณที่ควรค่าแก่การศึกษาที่บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติบ้านเมืองในอดีต รวมถึงพุทธศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความผูกพันต่อคนในท้องถิ่นและมีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การนั่งเล่นและถ่ายรูป มีการใช้พื้นที่ในช่วงเช้าโดยกลุ่มวัยสูงอายุมาใช้พื้นที่มากที่สุด

(2) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย การทัศนศึกษาชมพิพิธภัณฑ์ การประกอบกิจกรรมทางศาสนาและงานประเพณีท้องถิ่น

3.6.14 วัดชัยมงคล

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนชัย-เพชรมงคล มีลักษณะเป็นพื้นที่อาคารปิดล้อม สร้างในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยพระอาจารย์ชัย พระภิกษุชาวกลันตัน ประมาณปี พ.ศ. 2394 ภายในบริเวณมีเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุได้มาจากศรีลังกา ประมาณ ปี พ.ศ.2435 มีอุโบสถและศาลาการเปรียญที่สวยงาม นอกจากนี้ได้มีการแบ่งพื้นที่เพื่อใช้เป็นโรงเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษา ซึ่งมีความหลากหลายในด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายในวัด เปิดให้บริการทุกวัน เวลา 09.00-17.00 น.

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณโดยรอบส่วนใหญ่เป็นย่านที่พักอาศัยและหอพักนักศึกษา ลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวและสองชั้นกิ่งคอนกรีต ส่วนใหญ่จะอยู่ในชอยชุมชนขนาดเล็กหรือชอยตัน ส่วนที่พักอาศัยกิ่งพาณิชย์กรรมมีลักษณะเป็นอาคารตึกแถว 2-3 ชั้น ประเภทร้านจำหน่ายสินค้าและบริการ เช่น ร้านขายของชำ ร้านเช่าหนังสือ ร้านเสริมสวย ร้านอาหาร ร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะตั้งเกาะกลุ่มริมถนนชัยมงคลและถนนสระเกษ ให้บริการเพื่อคนในชุมชนและนักศึกษา

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยปานกลาง เนื่องจากถนนค่อนข้างแคบ ภายในวัดมีที่สำหรับจอดรถ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกและบริการค่อนข้างจำกัด ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ป้ายบอกเล่าเรื่องราวและประวัติ กำหนดเวลาให้บริการ มีการกำหนดเขตพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยว ภูมิทัศน์โดยรอบสะอาดได้รับการดูแล (ภาคผนวก ก ภาพที่ 14)

ภาพที่ 3.14 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณโดยรอบวัดชัยมงคล

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นวัดเก่าและสำคัญของจังหวัดสงขลา และเป็นประดิษฐานองค์พระเจดีย์บรมจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นที่เคารพสักการะ และมีความผูกพันต่อคนในท้องถิ่น และมีความสัมพันธ์กับชุมชน

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การนั่งเล่น นั่งพักผ่อน นอนเล่น และอ่านหนังสือบริเวณรอบพื้นที่ภายในวัด

-กิจกรรมแบบออกกำลัง ได้แก่ การเดินเล่น เดิน-วิ่งออกกำลัง และปั่นจักรยาน

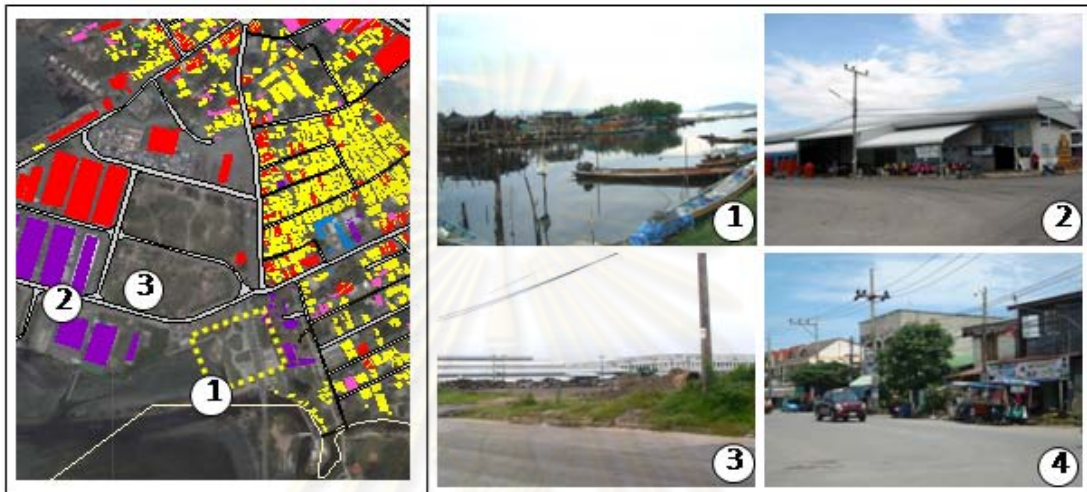
(2) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย การจัดกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่น และประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมพิเศษทางศาสนา เช่น กิจกรรมนั่งวิปัสสนากรรมฐาน การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยและโรงเรียน

3.6.15 สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

1) ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมา และสภาพแหล่งท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนถนนเตาหลวง ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมือง บริเวณชุมชนท่าสะพาน มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะเปิดโล่งติดทะเลสาบสงขลา สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนและเป็นประตูสู่การท่องเที่ยวทะเลสาบ ภายในบริเวณแบ่งเป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจมีการตกแต่งสวนหย่อมด้วยหินภูเขา และพื้นที่สวนสุขภาพเพื่อกิจกรรมแบบออกกำลัง

ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าบริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา ตั้งอยู่ในย่านอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง แพลลา โกดังเก็บสินค้า และย่านที่พักอาศัย

ค่อนข้างหนาแน่น ลักษณะเป็นบ้านทาวเฮาส์ บ้านไม้ชั้นเดียวและอาคารห้องแถว 1-2 ชั้น ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในซอยขนาดเล็ก ส่วนที่พักอาศัยกิ่งพาณิชย์กรรมมีลักษณะเป็นอาคารตึกแถว 2 ชั้น ประเภทร้านจำหน่ายสินค้าและบริการภายในชุมชนโดยเกาะกลุ่มตามถนนสายรองและถนนในชุมชน เช่น ร้านจำหน่ายอุปกรณ์ตกปลา/อุปกรณ์การประมง ร้านจำหน่ายของชำ นอกจากนี้พบว่าภายในบริเวณนี้มีถนนตัดในซอยจำนวนมาก ทำให้เกิดความคับคั่งและเป็นอันตรายในการสัญจรไปมา

ภาพที่ 3.15 การใช้ประโยชน์อาคารบริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

2) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงมีความสะดวกและปลอดภัยปานกลาง เนื่องจากมีรถบรรทุก รถขนาดใหญ่และรถส่งสินค้าประมงเข้า-ออกอยู่ตลอด มีป้ายบอกเส้นทางเป็นบางจุด ที่จอดรถสามารถรองรับได้ทั้งรถประจำทาง(รถทัวร์)และรถยนต์ มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการปานกลาง ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อน ลานคอนกรีต ลานสนามหญ้า เครื่องออกกำลังกาย เครื่องเล่นเด็ก ห้องสุขา ชุมจำหน่ายเครื่องดื่ม 1 แห่ง ในช่วงเย็นจะมีรถขายอาหารเคลื่อนที่ให้บริการ ภูมิทัศน์โดยรอบค่อนข้างสะอาด บริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งสถานีขนส่งสงขลาและตลาดนัดกลางคืนเปิดให้บริการในวันเสาร์และอาทิตย์ (ภาคผนวก ก ภาพที่ 15)

3) คุณค่า ความสำคัญของสถานที่ เป็นสวนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจและสวนสุขภาพภายในชุมชนที่ส่งเสริมให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นเสมือนประตูเมืองสงขลาอีกแห่งหนึ่งซึ่งเปรียบเสมือนจุดหมายตาก่อนเข้าเมืองอีกแห่งหนึ่ง

4) กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การสังเกตการณ์และบันทึกกิจกรรมจำแนกได้ ดังนี้

(1) กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

-กิจกรรมเพื่อพักผ่อน ได้แก่ การนั่งเล่น วาดรูป/ระบายสี อ่านหนังสือ ทานอาหาร ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่น มีการใช้พื้นที่ในช่วงเย็นมากที่สุด

-กิจกรรมแบบออกกำลังกาย ได้แก่ กิจกรรมกายบริหาร บริเวณสวนสุขภาพและเครื่องเล่นเด็ก เดิน-วิ่งออกกำลังกาย เต็นท์แอโรบิก และเล่นฟุตบอล ผู้ใช้มีตั้งแต่กลุ่มวัยเด็กถึงกลุ่มวัยสูงอายุ

(2) กิจกรรมจำเป็น เป็นค้าขายและให้บริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่ เช่น ชุมขายอาหารและ

เครื่องดื่ม รถขายจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่ ซึ่งจะให้บริการเฉพาะในช่วงเย็นเท่านั้น

(3) กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การพบปะ พูดคุย รวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาล เช่น งานธิดาโรงงานและอาหารอร่อย

สัญลักษณ์

- ที่อยู่อาศัย
- พาณิชยกรรม
- ที่อยู่อาศัยกึ่งพาณิชยกรรม
- สถาบันราชการ
- สถาบันศาสนา
- อุตสาหกรรม
- สถาบันการศึกษา
- ท่าเทียบเรือ
- พื้นที่ันทนาการ

ที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยว

1. อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ	2. สวนสองทะเล
3. อควาเลียม สงขลา	4. ลานกระบี่/สวนประติมากรรมฯ
5. เขาดังกวน	6. หาดสมิหลา
7. สวนเสรี	8. หาดชลาทัศน์
9. หาดแก้วสัง	10. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา
11. พิพิธภัณฑ์พธำมะรงค์	12. ย่านเมืองเก่า ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง
13. วัดมณีนิมมาวาส	14. วัดชัยมงคล
15. สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา	

ที่มา : จากการสำรวจ

แผนที่ 3.5 การใช้ประโยชน์อาคารและที่ตั้งสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

3.7 สรุปสภาพทั่วไปและองค์ประกอบทรัพยากรท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

เทศบาลนครสงขลาตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่มีลักษณะเป็นแหลมแคบยาวตามแนวทิศใต้สู่ทิศเหนือลงสู่ทะเล ด้านทิศตะวันตกติดต่อกับทะเลอ่าวไทย และด้านทิศตะวันตกติดต่อกับทะเลสาบสงขลา การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่พักอาศัยและกิ่งพาณิชย์กรรม โดยศูนย์กลางแหล่งพาณิชย์กรรมจะตั้งอยู่ตอนกลางของเมืองฝั่งทิศตะวันตก รองลงมาคือ การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สถาบันการศึกษาและศาสนสถาน หากไม่รวมพื้นที่ทางทหารซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ภายในเมือง ส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางธรรมชาติประเภทชายหาดซึ่งเป็นทั้งแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของเมือง

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของเทศบาลนครสงขลา มีบทบาทเป็นศูนย์กลางของชุมชนเมืองสงขลาและบริเวณโดยรอบและมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทหลัก คือ ด้านพาณิชย์กรรมและการบริการ ด้านอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ และด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้อาชีพของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอาชีพรับจ้าง ค้าขายและการบริการ รองลงมาคือ รับราชการ ซึ่งความสอดคล้องกับบทบาทในด้านต่างๆ ของเมือง

ประชากรในเขตเทศบาลนครสงขลาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงานมากที่สุด ร้อยละ 48.81 รองลงมาเป็นประชากรวัยเด็กและเยาวชน ร้อยละ 41.02 ส่วนด้านบริการทางสังคมภายในเมืองสงขลา มีความพร้อมในการรองรับสูง เช่น สถาบันราชการ สถาบันการศึกษา สถานบริการ สาธารณะสุข เป็นต้น เนื่องจากบทบาทในการเป็นเมืองศูนย์กลางราชการทั้งในส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค

ด้านสถานการณ์การท่องเที่ยว พบว่า จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคใต้ตอนล่าง จากช่วงระยะ 5 ปีที่ผ่านมา การท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.12 โดยอัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้นมาจากนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากภายในภูมิภาค โดยมีเมืองสงขลาเป็นศูนย์กลางรวมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางธรรมชาติที่สำคัญ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยถึงร้อยละ 92.68 โดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวในลักษณะที่หลากหลายตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง ในขณะที่การท่องเที่ยวภายในเทศบาลนครสงขลา ยังคงได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจากโครงการและแผนงานที่ทางจังหวัดและเทศบาลนครสงขลา กำหนดขึ้น ซึ่งบางโครงการได้ดำเนินการและประสบความสำเร็จ และยังมีอีกหลายโครงการที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาและรอดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

สำหรับความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยว โดยภาพรวม เมืองสงขลามีความพร้อมในการรองรับและให้บริการ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ศักยภาพในระดับเมือง เช่นเดียวกับผลจากการศึกษาลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบที่สำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 15 แห่ง เป็นผลจากการศึกษารวบรวมข้อมูลและสำรวจภาคสนาม ที่ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบ และเอกลักษณ์เฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นข้อมูลประกอบในการวิเคราะห์ศักยภาพในระดับพื้นที่ในบทต่อไป

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

พฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

ผลจากแบบสอบถามผู้ในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาจำนวน 438 ชุด แบ่งเป็นประชาชนในพื้นที่จำนวน 225 ชุด นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 213 ชุด จากการกำหนดพื้นที่ศึกษา 15 แห่ง ซึ่งผลการศึกษานำมาสู่การวิเคราะห์เพื่อประกอบการพิจารณาให้ทราบประเด็นต่างๆ ที่สำคัญต่อไป

4.1 ภาพรวมด้านการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

1) ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่ (ตารางที่ 4.1)

(1) เพศและอายุ ประชาชนมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันโดยเป็นเพศชายร้อยละ 50.67 เพศหญิงร้อยละ 49.33 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 24-35 ปี ร้อยละ 43.1 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 18-23 ปีและช่วงอายุ 36-45 ปี ร้อยละ 16.89 ช่วงอายุ 46-60 ปี ร้อยละ 14.7 ตามลำดับ

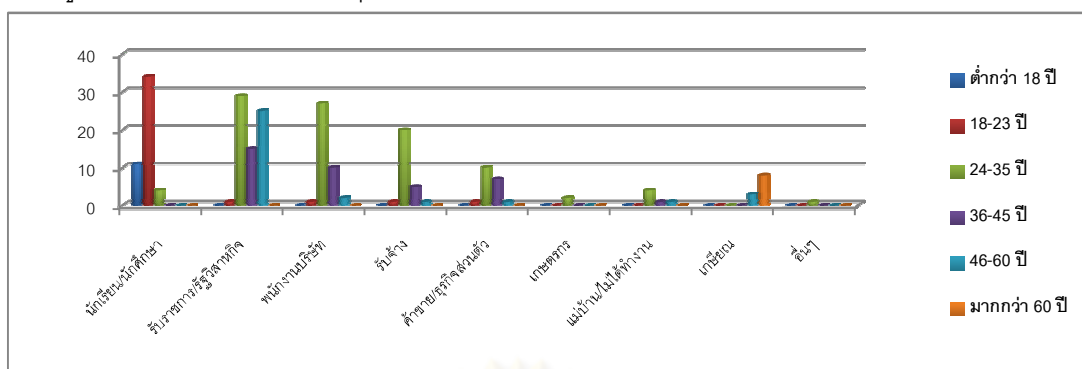
(2) รายได้ ประชาชนมีรายได้มากที่สุด ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 20.4 และระหว่าง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 13.8 ตามลำดับ

(3) ระดับการศึกษา ประชาชนมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 53.78 รองลงมาคือ ระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา ร้อยละ 21.78 ระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ

(4) อาชีพ ประชาชนมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมากที่สุดร้อยละ 31 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 21.78 พนักงานบริษัท ร้อยละ 17.78 และรับจ้าง ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่ พบว่าประชาชนที่ใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวมีหลากหลาย โดยกลุ่มวัยทำงานมีการใช้พื้นที่มากที่สุด ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 24-35 ปี ร้อยละ 43.11 โดยอาชีพที่โดดเด่นที่สุด คือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รองลงมาคือ พนักงานบริษัท รองลงมาคือ กลุ่มวัยรุ่น นักเรียน/นักศึกษา ส่วนกลุ่มวัยสูงอายุมีการใช้พื้นที่น้อยที่สุด ทั้งนี้ ผู้ใช้พื้นที่มีระดับรายได้อยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 5,000-10,000 บาทต่อเดือน และมีวุฒิการศึกษาที่ไล่เค้าน

แผนภูมิที่ 4.1 อาชีพกับช่วงอายุของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

เพศ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
		114	50.67	111	49.33	225
อายุ						
ต่ำกว่า 18 ปี	3	1.33	8	3.56	11	4.89
18-23 ปี	17	7.56	21	9.33	38	16.89
24-35 ปี	53	23.56	44	19.56	97	43.11
36-45 ปี	22	9.78	16	7.11	38	16.89
46-60 ปี	14	6.22	19	8.44	33	14.67
มากกว่า 60 ปี	5	2.22	3	1.33	8	3.56
อาชีพ						
นักเรียน/นักศึกษา	19	8.44	30	13.33	49	21.78
รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	36	16.00	34	15.11	70	31.11
พนักงานบริษัท	29	12.89	11	4.89	40	17.78
รับจ้าง	12	5.33	15	6.67	27	12.00
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	10	4.44	9	4.00	19	8.44
เกษตรกร	1	0.44	1	0.44	2	0.89
แม่บ้านไม่ได้ทำงาน	0	0.00	6	2.67	6	2.67
เกษียณ	6	2.67	5	2.22	11	4.89
อื่นๆ	1	0.44	0	0.00	1	0.44
ระดับการศึกษา						
ประถม	2	0.89	4	1.78	6	2.67
มัธยม	17	7.56	17	7.56	34	15.11
อาชีวะ/อนุปริญญา	34	15.11	15	6.67	49	21.78
ปริญญาตรี	53	23.56	68	30.22	121	53.78
ปริญญาโท	8	3.56	7	3.11	15	6.67
รายได้						
ต่ำกว่า 5,000	17	7.56	29	12.89	46	20.45
5,000-10,000	43	19.11	34	15.11	77	34.22
10,001-15,000	17	7.56	14	6.22	31	13.78
15,001-20,000	9	4	10	4.44	19	8.44
20,001-25,000	6	2.67	7	3.11	13	5.78
25,001-30,000	11	4.89	7	3.11	18	8.00
มากกว่า 30,001	11	4.89	10	4.44	21	9.33

2) ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว (ตารางที่ 4.2)

(1) ที่พักอาศัยปัจจุบัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เดินทางจากภายในภูมิภาคมากที่สุดคือ ภาคใต้ ร้อยละ 79.81 รองลงมาคือ กรุงเทพฯ ร้อยละ 10.33 และภาคกลาง ตามลำดับ

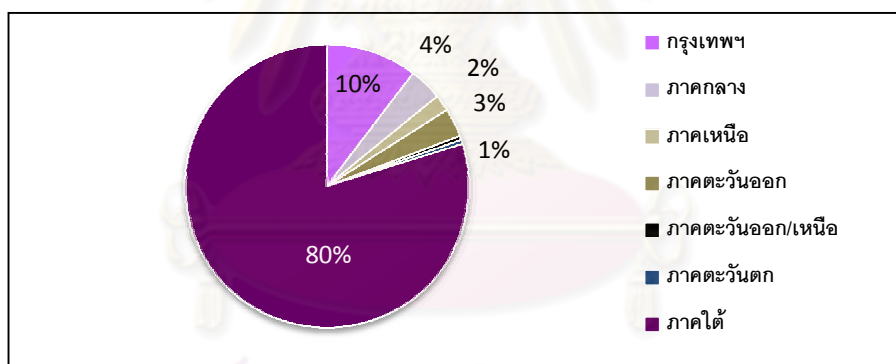
(2) เพศและอายุ นักท่องเที่ยวมีสัดส่วนของเพศชายร้อยละ 46.5 เพศหญิงร้อยละ 53.5 และอยู่ในช่วงอายุ 24-35 ปี มากที่สุดร้อยละ 36.15 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 36-45 ร้อยละ 25.82 และช่วงอายุ 46-60 ปี ตามลำดับ

(3) รายได้ นักท่องเที่ยวมีรายได้มากที่สุดระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 31.92 รองลงมาคือ รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 23 และรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท ตามลำดับ

(4) ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 54.93 รองลงมาคือ ระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา ร้อยละ 24.41 และระดับมัธยมศึกษา ตามลำดับ

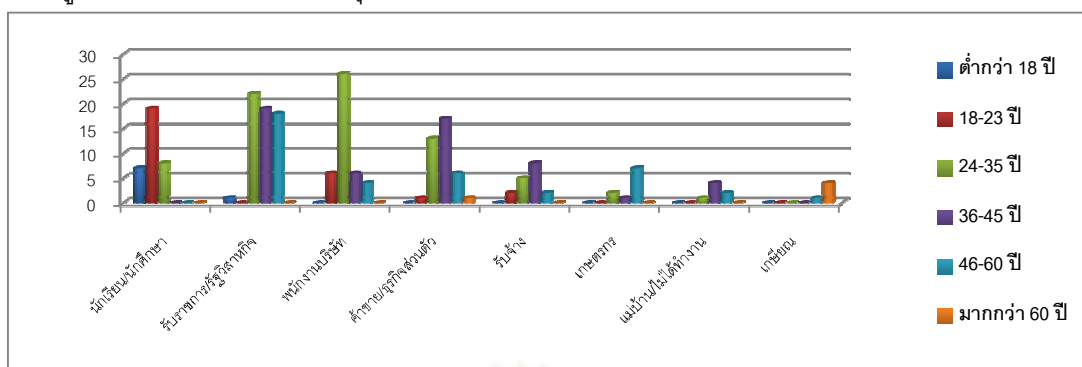
(5) อาชีพ นักท่องเที่ยวมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมากที่สุดร้อยละ 28.17 รองลงมาคือ พนักงานบริษัท ร้อยละ 19.72 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 17.84 และนักเรียน/นักศึกษา ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4.2 ที่มาของนักท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครสงขลา

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นผู้เดินทางจากภายในภูมิภาคมากที่สุด โดยกลุ่มวัยทำงานเป็นกลุ่มที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุด ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 24-35 ปี ร้อยละ 44.77 โดยอาชีพที่โดดเด่นที่สุดคือ อาชีพพนักงานบริษัท รองลงมาคือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังทางการเงินในการเดินทางท่องเที่ยว ส่วนกลุ่มวัยสูงอายุเป็นกลุ่มที่มีการใช้พื้นที่น้อยที่สุด โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีระดับรายได้ที่หลากหลายส่วนใหญ่อยู่วระหว่าง 5,000-15,000 บาทต่อเดือน และมีวุฒิการศึกษาคละเค้ากัน

แผนภูมิที่ 4.3 อาชีพกับช่วงอายุของนักท่องเที่ยวยที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวยที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

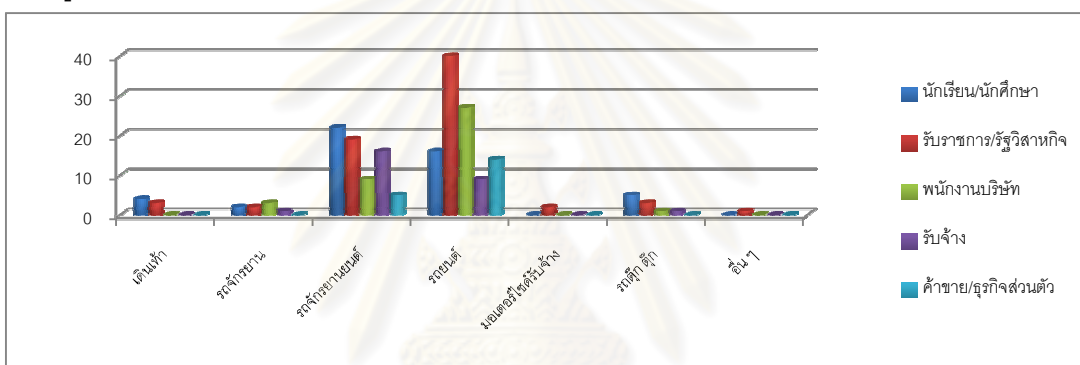
	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	99	46.47	114	53.52	213	100
อายุ						
ต่ำกว่า 18 ปี	3	3.03	5	4.39	8	3.75
18-23 ปี	10	10.1	18	15.79	28	13.15
24-35 ปี	41	41.41	36	31.58	77	36.15
36-45 ปี	22	22.22	33	28.95	55	25.82
46-60 ปี	23	23.23	17	14.91	40	18.78
มากกว่า 60 ปี	-	-	5	4.38	5	2.35
อาชีพ						
นักเรียน/นักศึกษา	10	10.1	24	21.05	34	15.96
รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	32	32.32	28	24.56	60	28.17
พนักงานบริษัท	24	24.24	18	15.79	42	19.72
รับจ้าง	9	9.09	8	7.02	17	7.98
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	17	17.17	21	18.42	38	17.84
เกษตรกร	7	7.07	3	2.63	10	4.69
แม่บ้าน/ไม่ได้ทำงาน	-	-	7	6.14	7	3.29
เกษียณ	-	-	5	4.39	5	2.35
ระดับการศึกษา						
ประถม	1	1.01	2	1.75	3	1.41
มัธยม	15	15.15	11	9.65	26	12.21
อาชีวะ/อนุปริญญา	27	27.27	25	21.93	52	24.41
ปริญญาตรี	49	49.49	68	59.65	117	54.93
ปริญญาโท	6	6.06	8	7.02	14	6.57
ปริญญาเอก	1	1.01	-	-	1	0.47
รายได้						
ต่ำกว่า 5,000	9	9.09	11	9.65	20	9.39
5,000-10,000	25	25.25	43	37.72	68	31.92
10,001-15,000	22	22.22	27	23.68	49	23
15,001-20,000	16	16.16	8	7.02	24	11.27
20,001-25,000	6	6.06	6	5.26	12	5.63
25,001-30,000	9	9.09	12	10.53	21	9.86
มากกว่า 30,001	12	12.12	7	6.14	19	8.92

4.2 ข้อมูลพฤติกรรมและรูปแบบการเดินทางเข้าใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

4.2.1 ข้อมูลพฤติกรรมและการเดินทางเข้าใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของประชาชนในพื้นที่

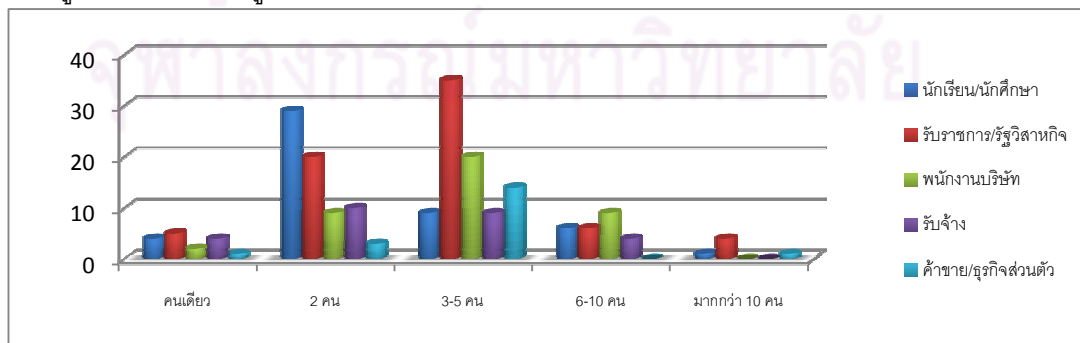
1) การใช้จ่ายยานพาหนะในการเดินทาง พบว่าประชาชนใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุดร้อยละ 49.78 รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ร้อยละ 35.11 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มวัยทำงานมีการใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด ในขณะที่รถจักรยานยนต์มีการใช้ในการเดินทางทั้งกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงานเพราะสะดวกในการเข้าถึงและสามารถหาที่จอดรถได้ง่าย ส่วนการเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะ เช่น รถตุ๊กตุ๊กและรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างได้รับความนิยมค่อนข้างน้อยเพราะประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มียานพาหนะเป็นของตัวเอง ส่วนการเดินทางเป็นการเดินทางในระยะทางใกล้ๆ จากที่พักอาศัย ที่ทำงาน และสถานศึกษา

แผนภูมิที่ 4.4 ยานพาหนะกับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

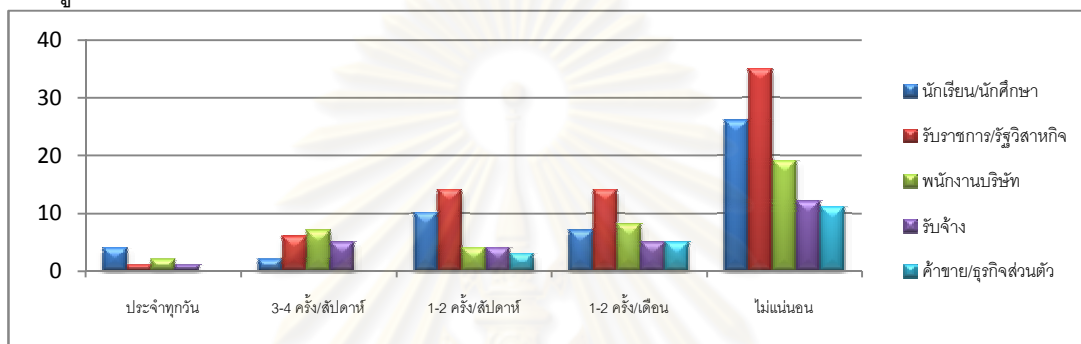
2) ผู้ร่วมเดินทาง พบว่าประชาชนส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 42.22 รองลงมาคือ เดินทางมา 2 คน ร้อยละ 33.8 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าประชาชนวัยทำงานส่วนใหญ่มักเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ในขณะที่กลุ่มวัยรุ่นมีการเดินทางมากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับยานพาหนะในการเดินทางด้วยเช่นกัน

แผนภูมิที่ 4.5 จำนวนผู้ร่วมเดินทางกับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

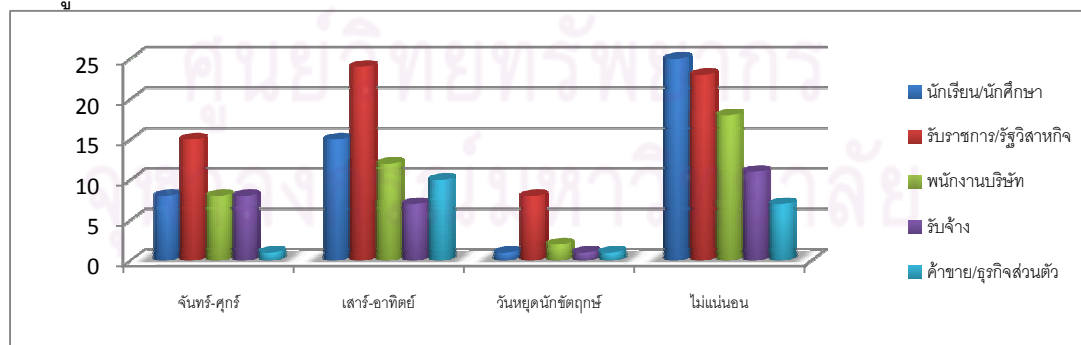
3) **ความถี่ในการใช้พื้นที่** พบว่าประชาชนทุกกลุ่มอาชีพมีความถี่ในการเข้าใช้ไม่แน่นอนมากที่สุดร้อยละ 51.56 เนื่องจากประชาชนบางกลุ่มไม่ได้พักอาศัยอยู่ภายในเมืองสงขลาแต่พักอยู่ในอำเภอใกล้เคียงจึงมีการเดินทางมาใช้พื้นที่ได้ไม่แน่นอน รองลงมาคือ มีความถี่ในการใช้พื้นที่เดือนละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 18.22 และสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 16.44 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความถี่ในการใช้พื้นที่ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์/เดือนและบ่อยยิ่งขึ้นสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะเพราะเหมาะแก่การพักผ่อนและมีกิจกรรมที่ต้องการ

แผนภูมิที่ 4.6 ความถี่กับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

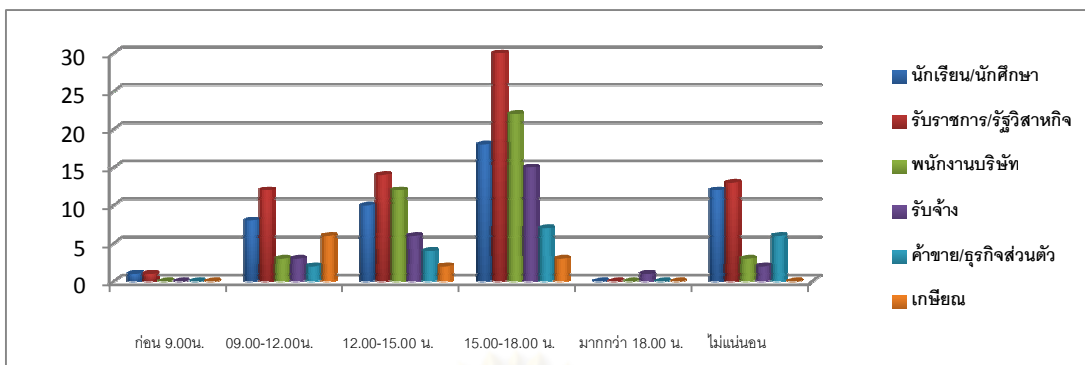
4) **วันที่มาใช้พื้นที่** พบว่าประชาชนมีวันมาใช้ไม่แน่นอนมากที่สุดร้อยละ 41.33 รองลงมาคือ วันหยุดสุดสัปดาห์ร้อยละ 32.89 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มนักเรียน/นักศึกษามีวันที่ใช้พื้นที่ไม่แน่นอนมากที่สุด เนื่องจากมีเวลาว่างจากเวลาเรียนมากกว่า กลุ่มวัยทำงานจึงไม่กำหนดวันที่แน่นอนในการมาใช้พื้นที่ ส่วนกลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการใช้พื้นที่ในช่วงวันธรรมดามากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ เพราะย่านสถาบันราชการส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวทำได้เปรียบในด้านที่ตั้งและการเข้าถึง

แผนภูมิที่ 4.7 วันที่มาใช้กับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

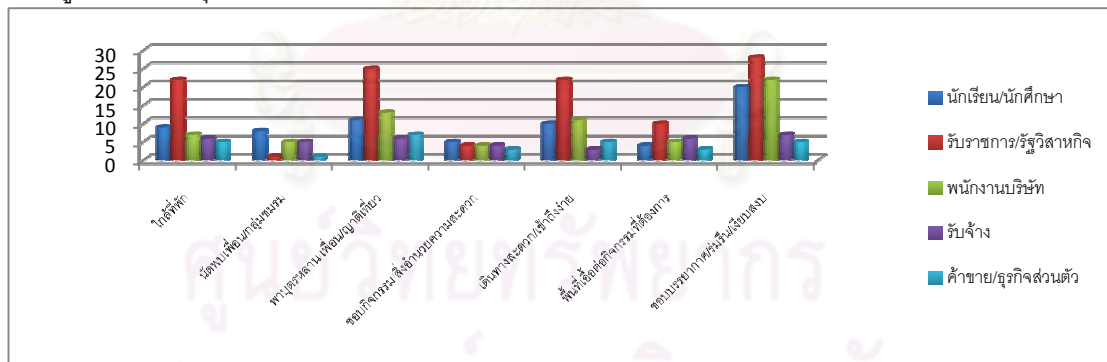
5) **ช่วงเวลาที่ใช้พื้นที่** พบว่าประชาชนมีการใช้พื้นที่ในช่วงเวลา 15.00-18.00 น. มากที่สุด ร้อยละ 43.56 รองลงมาคือ ช่วงเวลา 12.00-15.00 น. ร้อยละ 23.11 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าช่วงเย็นเป็นช่วงเวลาที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดจากทุกกลุ่มอาชีพ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ว่างจากกิจวัตรประจำวันจึงทำให้มีการใช้พื้นที่มากที่สุดเพื่อการพักผ่อน

แผนภูมิที่ 4.8 ช่วงเวลากับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

6) เหตุผลในการเลือกใช้สถานที่ พบว่าประชาชนมีเหตุผลในการเลือกใช้เพราะชื่นชอบบรรยากาศร่มรื่น/เงียบสงบมากที่สุดร้อยละ 39.56 รองลงมาคือ พานุตรหลาน/เพื่อน/ญาติมาเที่ยว ร้อยละ 30.67 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเลือกใช้มากที่สุด 5 อันดับ(ตารางที่ 4.3) คือ หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพร ลานสระบัวและสวนประติมากรรม และสวนสองทะเล ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะที่มีบรรยากาศร่มรื่น และสามารถทำกิจกรรมได้หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลและความต้องการในการเลือกใช้ ในขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ได้รับความนิยมน้อยกว่า เนื่องจากลักษณะของสถานที่และกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ใช้

แผนภูมิที่ 4.9 เหตุผลในการเลือกใช้กับอาชีพของประชาชนที่ใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

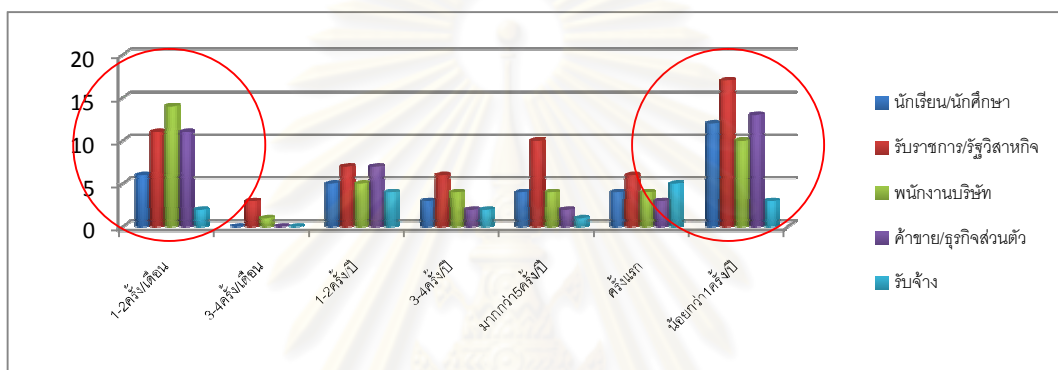

ตารางที่ 4.3 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเลือกใช้ของประชาชน

	สถานที่ท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
1	หาดสมิหลา	132	58.67
2	หาดชลาทัศน์	63	28
3	กรมหลวงชุมพร	58	25.78
4	ลานสระบัวและสวนประติมากรรม	52	23.11
5	สวนสองทะเล	51	22.67

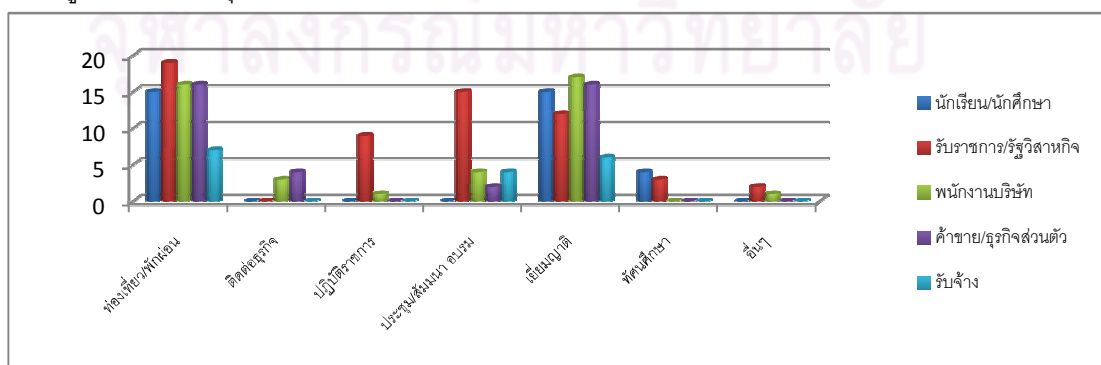
4.2.2 ข้อมูลพฤติกรรมและการเดินทางเข้าใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

1) **ความถี่ในการเดินทางมาเมืองสงขลา** พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาเมืองสงขลาน้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี ร้อยละ 27.7 รองลงมาคือ เดินทาง 1-2 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 21.60 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าเมืองสงขลา 1-2 ครั้ง/เดือนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียงทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไม่นานจึงสามารถเดินทางได้บ่อย ได้แก่ พัทลุง สตูล ปัตตานีและยะลา ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางน้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี ส่วนใหญ่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันแต่อยู่ในจังหวัดที่ไกลออกไปซึ่งใช้ระยะเวลานานในการเดินทางจึงไม่สะดวกในการเดินทางได้บ่อย รวมถึงนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอื่นๆ ด้วย แผนภูมิที่ 4.10 ความถี่ในการเดินทางมาเมืองสงขลา กับอาชีพของนักท่องเที่ยว

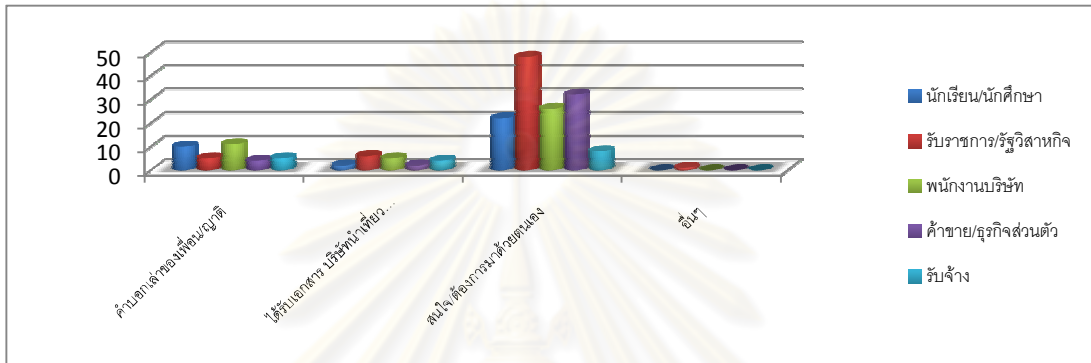
2) **วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง** พบว่านักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อนมากที่สุดร้อยละ 39.91 รองลงมาคือ เยี่ยมญาติ/เพื่อนร้อยละ 35.68 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวทุกกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อนและเยี่ยมญาติ นอกจากนี้ พบว่ากลุ่มวัยทำงานโดยเฉพาะอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีวัตถุประสงค์เพื่อการประชุม/สัมมนา/อบรมและปฏิบัติราชการมากที่สุดในกลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทและค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อธุรกิจมากที่สุดในกลุ่มวัยทำงานเช่นกัน

แผนภูมิที่ 4.11 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาเมืองสงขลา กับอาชีพของนักท่องเที่ยว

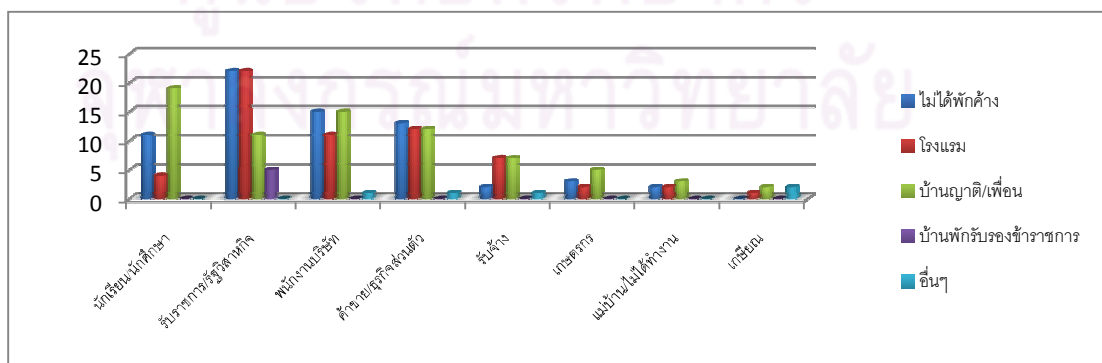
3) **มูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเที่ยวภายในเมืองสงขลา** พบว่านักท่องเที่ยวมีความสนใจ/ต้องการมาท่องเที่ยวด้วยตนเองมากที่สุดร้อยละ 71.83 คำบอกเล่าของเพื่อน/ญาติร้อยละ 17.84 ได้รับเอกสาร/บริษัทนำเที่ยวแนะนำร้อยละ 9.86 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวที่ได้รับข้อมูลจากเอกสาร/บริษัทนำเที่ยวแนะนำบางกลุ่มเป็นผู้ที่เดินทางเพื่อประชุม/อบรม/สัมมนาจึงใช้เวลาว่างจากช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อการพักผ่อนและแสวงหาความรู้จากสถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองที่ตนเดินทาง

แผนภูมิที่ 4.12 มูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเที่ยวภายในเมืองสงขลา กับอาชีพของนักท่องเที่ยว

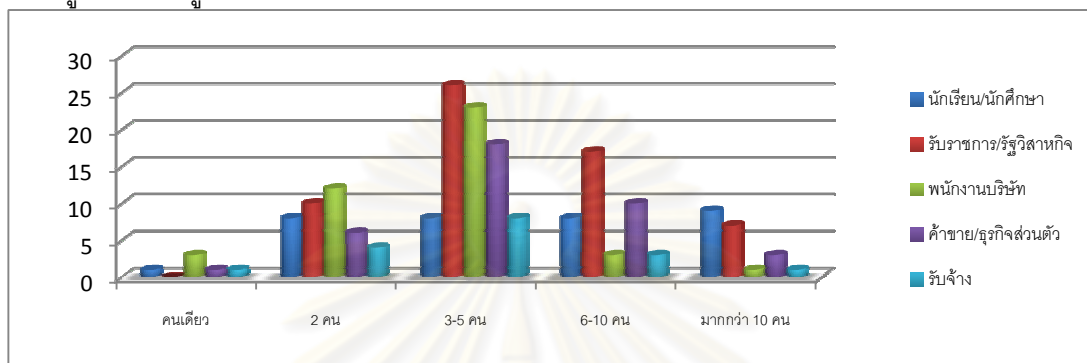
4) **ระยะเวลาที่พักในเมืองสงขลา** พบว่านักท่องเที่ยวมีการเดินทางไปกลับมากที่สุด ร้อยละ 31.92 โดยมีเหตุผลเพราะอยู่ใกล้ที่พักอาศัย/กลับสะดวก ร้อยละ 17.37 มีกำหนดพักค้างคืนที่อื่น ร้อยละ 14.55 รองลงมาคือ มีระยะเวลาพัก 2 วัน ร้อยละ 22.07 มีระยะเวลาพัก 1 วัน ร้อยละ 15.02 โดยมีกำหนดพักค้างบ้านญาติ/เพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 34.74 รองลงมาคือ โรงแรม ร้อยละ 28.64 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มวัยทำงานโดยเฉพาะกลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจและอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีอัตราการเข้าพักในโรงแรมค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางตามที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนกลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษานิยมพักค้างบ้านญาติ/เพื่อนมากที่สุด เนื่องจากยังมีข้อจำกัดในด้านกำลังค่าใช้จ่าย

แผนภูมิที่ 4.13 ระยะเวลาที่พักในเมืองสงขลา กับอาชีพของนักท่องเที่ยว

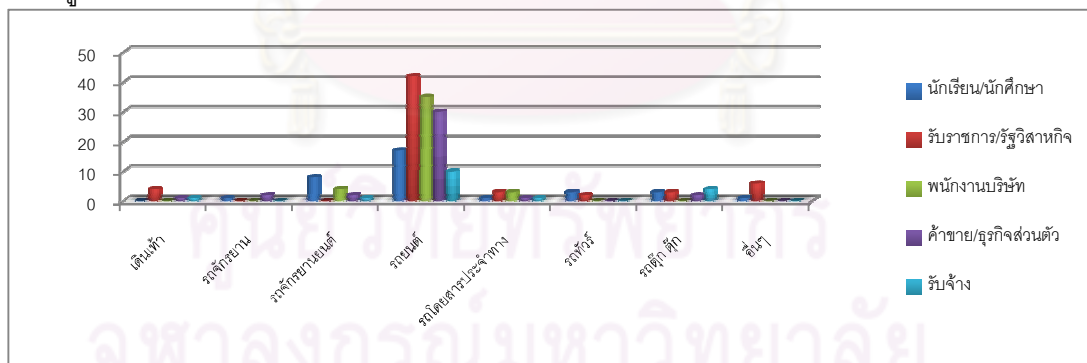
5) **ผู้ร่วมเดินทาง** พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน มากที่สุดร้อยละ 42.25 รองลงมาคือ เป็นกลุ่มตั้งแต่ 6-10 คน ร้อยละ 23.47 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อนนิยมเดินทางในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ และเพิ่มมากขึ้นในช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ เนื่องจากเป็นช่วงเวลารว่างจากการทำงานและพาบุตรหลานครอบครัวมาเที่ยวได้สะดวก

แผนภูมิที่ 4.14 ผู้ร่วมเดินทางมาเมืองสงขลากับอาชีพของนักท่องเที่ยว

6) **ประเภทยานพาหนะในการเดินทาง** พบว่านักท่องเที่ยวใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุดร้อยละ 69.95 รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 7.98 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางเป็นกลุ่มวัยทำงานที่มักเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ส่วนการเดินทางด้วยวิธีอื่นๆ ยังได้รับความนิยมค่อนข้างน้อย

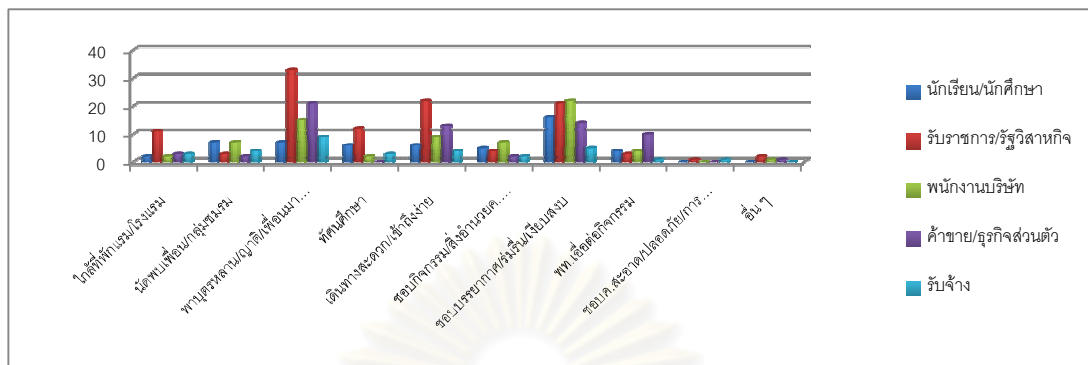
แผนภูมิที่ 4.15 ประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางกับอาชีพของนักท่องเที่ยว

7) **เหตุผลในการเลือกใช้สถานที่** พบว่านักท่องเที่ยวมีเหตุผลเพื่อพาบุตรหลาน/ญาติ/เพื่อนมาเที่ยวมากที่สุดร้อยละ 44.60 รองลงมาคือ ชอบบรรยากาศ/ร่มรื่น/เงียบสงบร้อยละ 40.38 เดินทางสะดวก/เข้าถึงง่ายร้อยละ 29.11 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 5 อันดับ(ตารางที่ 4.4) คือ หาดสมิหลา อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ สวนสองทะเล ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง และหาดชลาทัศน์ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีเหมาะ

แก่การพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งลักษณะของสถานที่ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ ชั่วเวลาและกิจกรรมได้หลากหลาย

แผนภูมิที่ 4.16 เหตุผลในการเลือกใช้สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับอาชีพของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.4 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเลือกใช้ของนักท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว		จำนวน	ร้อยละ
1	หาดสมิหลา	86	40.38
2	อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ	45	21.13
3	สวนสองทะเล	34	15.96
4	ย่านเมืองเก่า/ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	29	13.62
5	หาดชลาทัศน์	28	13.15

สรุปภาพรวมพฤติกรรมและการเดินทางใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

1) ประชาชนในพื้นที่ พบว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 74 รองลงมา เป็นกลุ่มวัยรุ่น (นักเรียน/นักศึกษา) ร้อยละ 22 โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวและรถจักรยานยนต์ในการเดินทางที่มีปริมาณที่ใกล้เคียงกัน มักเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน รองลงมา กับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน ซึ่งการใช้ยานพาหนะในการเดินทางมีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทางด้วยเช่นกัน นอกจากนี้พบว่าประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มียานพาหนะเป็นของตนเองทำให้มีการใช้บริการรถโดยสารสาธารณะค่อนข้างน้อย

โดยมีการเข้าใช้ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดร้อยละ 33 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ สามารถพาบุตรหลาน/ญาติมาเที่ยวได้สะดวก ซึ่งมีช่วงเวลาที่หลากหลายในการมาใช้พื้นที่ สำหรับวันธรรมดา มีการใช้พื้นที่ในช่วงเย็นมากที่สุด เพราะเป็นช่วงเวลาที่ว่างจากการทำงานและหลังเลิกเรียน ทำให้มีระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับความถี่ในการเข้าใช้ที่แตกต่างกันคือ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ และ 1-2 ครั้ง/เดือน ทั้งนี้จะพบว่าการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเมืองสงขลา ยังขึ้นอยู่กับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

สำหรับเหตุผลในการเลือกใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพราะชื่นชอบบรรยากาศร่มรื่น/เงียบสงบมากที่สุดร้อยละ 40 รองลงมาคือ พาบุตรหลาน/ญาติ/เพื่อนมาเที่ยว ร้อยละ 31 และเดินทาง

สะดวก/เข้าถึงง่ายร้อยละ 25 โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเลือกใช้ได้แก่ หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ และอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถใช้พื้นที่ทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนได้หลากหลายและไม่จำกัดช่วงเวลาในการเข้าใช้ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ มีความถี่ในการเข้าใช้ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของสถานที่และวัตถุประสงค์ในการเลือกใช้บริการ

2) **นักท่องเที่ยว** พบว่าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวภาคในภูมิภาคมากที่สุดร้อยละ 80 โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางบ่อยที่สุดเดือนละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 25 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พักอาศัยในจังหวัดใกล้เคียงที่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไม่นาน เพราะด้วยระยะทางที่ไม่ไกลมากเกินไป และมีเส้นทางคมนาคมการเข้าถึงที่สะดวกสบาย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานถึงร้อยละ 81 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่น(นักเรียน/นักศึกษา)ร้อยละ 17 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อนและเยี่ยมญาติ/เพื่อนถึงร้อยละ 76 เพื่อติดต่อธุรกิจ ประชุม/สัมมนา/อบรม และปฏิบัติราชการร้อยละ 20 และมีความสนใจ/ต้องการมาด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมืองสงขลามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่เป็นที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งยังได้ผลประโยชน์ทางอ้อมจากด้านเศรษฐกิจและบทบาทด้านต่างๆ ของเมืองที่นอกเหนือจากด้านการท่องเที่ยวโดยตรงด้วย

เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง และมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน จึงมีการใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด ซึ่งการเลือกใช้จ่ายพาหนะในการเดินทางจะมีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทางและความสะดวกด้านการเข้าถึงด้วยกัน ส่งผลเกิดการเดินทางไปกลับถึงร้อยละ 32 ส่วนนักท่องเที่ยวที่พักรับรองส่วนใหญ่จะพักรับรองญาติ/เพื่อนถึงร้อยละ 35 โดยมีระยะเวลาในการพัก 1-2 วัน และนิยมมาในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ว่างจากการทำงานและการเรียนสามารถพาครอบครัว/เพื่อนฝูงมาเที่ยวได้สะดวกซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่กล่าวมาข้างต้น

สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวได้แก่ หาดสมิหลา อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ สวนสองทะเล โดยมีเหตุผลในการเลือกใช้คือ เพื่อต้องการพาบุตรหลานมาเที่ยวและขึ้นชอบบรรยากาศครื้นเครง/เยี่ยมญาติ/เพื่อนถึงร้อยละ 45 และ 40 ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถใช้พื้นที่ทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนได้หลากหลายและไม่จำกัดช่วงเวลาในการเข้าใช้ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ มีการเข้าใช้ที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ของผู้เลือกใช้นอกเหนือจากเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางสังคมเช่น กิจกรรมทางศาสนา หรือช่วงงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น

4.3 ทศนคติและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

ผลจากแบบสอบถามทศนคติและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในเขตเทศบาลนครสงขลา จากกลุ่มตัวอย่าง 438 ราย ผลการศึกษาสามารถอธิบายด้านต่างๆ ดังนี้

1) **ด้านการคมนาคมและการเข้าถึง** ด้านสภาพถนน/เส้นทาง/ความปลอดภัย พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดร้อยละ 55.94 เนื่องจากถนนสายหลักภายในเมืองมีการปรับปรุงซ่อมแซมอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางแก่ผู้สัญจร ส่วนด้านป้ายบอกเส้นทาง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดร้อยละ 56 เนื่องจากป้ายบอกเส้นทางแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองยังมีค่อนข้างน้อยและขาดความต่อเนื่องในบางจุด

ตารางที่ 4.5 ทศนคติและปัญหาด้านการคมนาคมและการเข้าถึง

ด้านการคมนาคมและการเข้าถึง	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สภาพถนน/เส้นทาง/ความปลอดภัย	22	5.02	245	55.94	171	39.04
ป้ายบอกเส้นทาง	22	5.02	246	56.16	170	38.81

ที่มา : จากแบบสอบถาม

2) **ด้านที่พักแรม**(นักท่องเที่ยวจำนวน 81 คน) ด้านราคาที่พัก/การให้บริการ/สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นระดับดีมากที่สุดร้อยละ 54.32 เนื่องจากที่พักแรมในเมืองสงขลามีหลายระดับราคา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับราคาที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งรวมไปถึงการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้ของนักท่องเที่ยว รวมทั้งด้านความปลอดภัยที่มีความเห็นระดับดีมากที่สุด ร้อยละ 56.79

ตารางที่ 4.6 ทศนคติและปัญหาด้านที่พักแรม

ด้านที่พักแรม	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ราคาที่พัก/การให้บริการ/สิ่งอำนวยความสะดวก	0	0	37	45.68	44	54.32
มาตรฐานความปลอดภัย	3	3.70	32	39.51	46	56.79

ที่มา : จากแบบสอบถาม

3) **ด้านความปลอดภัย** ด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวม พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นระดับดีมากที่สุดร้อยละ 55.25 เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งกระจายอยู่ในย่านชุมชนและมีผู้ใช้พื้นที่ตลอดเวลา ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการใช้พื้นที่ในช่วงกลางวันมากกว่ากลางคืน ส่วนด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมมีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดร้อยละ 64.16 โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นค่อนข้างไปในแง่ลบและเห็นว่าควรปรับปรุงร้อยละ 20

ตารางที่ 4.7 ทศนคติและปัญหาด้านความปลอดภัย

ด้านความปลอดภัย	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บริเวณแหล่งท่องเที่ยว	28	6.39	168	38.36	242	55.25
จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	77	17.58	281	64.16	80	18.26

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4) **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ** ด้านที่จอตรด พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดร้อยละ 51.83 และมีความเห็นค่อนข้างไปในทางบวก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งห่างจากย่านชุมชนมีพื้นที่รองรับสำหรับจอตรดได้โดยไม่กีดขวางการสัญจร ในขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองบางแห่งไม่สามารถจัดพื้นที่สำหรับจอตรดได้ ส่งผลให้เป็นข้อจำกัดและไม่สะดวกแก่ผู้ใช้บริการ และกีดขวางการสัญจรไปมา

ด้านที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/ห้องสุขาและจุดให้บริการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดร้อยละ 68 และ 70 ตามลำดับ โดยประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นว่าคุณควรปรับปรุงร้อยละ 17 เนื่องจากการให้บริการด้านองค์ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมยังมีค่อนข้างน้อยและกระจายไม่ทั่วถึงทุกแห่ง ส่วนใหญ่มีให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ ของเมืองเท่านั้น

ด้านร้านอาหาร/จำหน่ายสินค้าที่ระลึกและธนาคาร/จุดแลกเปลี่ยนเงิน พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดและมีความเห็นระดับดีใกล้เคียงกันร้อยละ 48 และ 46 ตามลำดับ โดยร้านอาหาร/จำหน่ายสินค้าที่ระลึกนอกจากจะมีให้บริการอยู่ทั่วไปภายในเมืองแล้ว ยังจัดให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีความพร้อมในการรองรับทั้งประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว สำหรับด้านธนาคาร/จุดแลกเปลี่ยนเงินมีให้บริการทั่วไปภายในเมืองและสถานที่ท่องเที่ยวหลักๆ ที่มีการดูแลรักษาความปลอดภัยที่ทั่วถึง

ตารางที่ 4.8 ทศนคติและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่จอตรด	39	8.90	227	51.83	172	39.27
ที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/ห้องสุขา	59	13.47	298	68.04	81	18.49
จุดให้บริการท่องเที่ยว	53	12.10	307	70.09	78	17.81
ร้านอาหาร/จำหน่ายสินค้าที่ระลึก	34	7.76	209	47.72	195	44.52
ธนาคาร/จุดแลกเปลี่ยนเงิน	47	10.73	201	45.89	190	43.38

ที่มา : จากแบบสอบถาม

5) **ด้านสภาพภูมิทัศน์** ด้านความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดร้อยละ 58 โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่สาธารณะที่มักมีปัญหาเรื่องขยะและความสะอาดจากการใช้พื้นที่ ส่วนด้านความสวยงาม/การดูแลรักษา พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดและมี

ความเห็นระดับดีใกล้เคียงกันร้อยละ 44 ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าควรปรับปรุงร้อยละ 17 ซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังจากการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าประชาชนในพื้นที่ ตารางที่ 4.9 ทักษะคติและปัญหาด้านสภาพภูมิทัศน์

ด้านสภาพภูมิทัศน์	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสะอาด	52	11.87	253	57.76	133	30.37
ความสวยงาม/การดูแลรักษา	59	13.47	191	43.61	188	42.92

ที่มา : จากแบบสอบถาม

6) **ด้านการจัดการ** ด้านราคาเข้าชมสถานที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นระดับดีมากที่สุดร้อยละ 50 เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สาธารณะไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายในการใช้พื้นที่ นอกจากค่าจอดรถที่มีเก็บเฉพาะบางจุดเท่านั้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้จากผู้ใช้พื้นที่ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เก็บค่าบริการในการเข้าใช้มีอัตราค่าบริการที่เหมาะสมและยอมรับได้เช่นกันทั้งจากทั้งประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.10 ทักษะคติและปัญหาด้านการจัดการ

ด้านการจัดการ	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ราคาเข้าชมสถานที่	37	8.45	181	41.32	220	50.23

ที่มา : จากแบบสอบถาม

7) **ด้านความสำคัญ/เอกลักษณ์** ด้านป้ายบอกเล่าประวัติและความสำคัญในแหล่งท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นระดับพอใช้มากที่สุดและมีความเห็นระดับดีใกล้เคียงกันร้อยละ 48 ส่วนด้านคุณค่าและเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามีความเห็นระดับดีมากที่สุดร้อยละ 51 โดยภาพรวมแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับการจัดการที่ดีและแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในการรับรู้ถึงคุณค่าและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนเยือน

ตารางที่ 4.11 ทักษะคติและปัญหาด้านความสำคัญ/เอกลักษณ์

ด้านความสำคัญ/เอกลักษณ์	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ป้ายบอกเล่าประวัติ/ค.สำคัญในแหล่งท่องเที่ยว	35	7.99	213	48.63	190	43.38
คุณค่า/เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	21	4.79	194	44.29	223	50.91

ที่มา : จากแบบสอบถาม

4.4 การใช้พื้นที่ภายในสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งภายในเขตเทศบาลนครสงขลา โดยสามารถแจกแจงรายละเอียดได้ ดังนี้

4.4.1 อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 63.33 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่นร้อยละ 23.33 ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่ที่มากกว่านักท่องเที่ยว โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาใช้พื้นที่ 1-2 คน ร้อยละ 60 และใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางมากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3-10 คน ร้อยละ 60 และใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 15.00-18.00 น. ร้อยละ 46.67 เพราะบริเวณนี้มีลักษณะเป็นลานโล่งในช่วงเย็นจะมีบรรยากาศร่มรื่นกว่าช่วงกลางวันมาก โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 2-3 ชม. ร้อยละ 40 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 53

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนที่ต้องการความเงียบสงบ เนื่องจากเป็นสถานที่แสดงความเคารพบุคคลสำคัญของชาติทำให้การจัดองค์ประกอบและภูมิทัศน์ที่เน้นความสวยงามมากกว่าการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมประเภทอื่นๆ ทำให้กิจกรรมแบบออกกำลังมีค่อนข้างเบาบาง ทั้งนี้จะพบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีกิจกรรมที่ไม่แตกต่างกันแต่มีระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	12	14	26	86.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	11	12	23	76.67
นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	12	11	23	76.67
ทานอาหาร/ปิกนิก	10	12	22	73.33
ถ่ายรูป	8	7	15	50.00
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	4	7	11	36.67

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 63.33 รองลงมาคือ เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจร้อยละ 56.67 เพิ่มแสงสว่างและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยร้อยละ 50 นอกจากนี้นักท่องเที่ยวอยากให้มีการปรับปรุงด้านการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 53.33 ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณนี้อยู่ห่างไกลจากชุมชนและเป็นพื้นที่เปิดยากต่อการดูแลรักษาอุปกรณ์บางประเภทเช่น ตู้บริการเบิกเงินอัตโนมัติ ส่วนองค์ประกอบ

ด้านที่นั่งพักผ่อนและอุปกรณ์ตกแต่งชำรุดหลายจุดซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ใช้พื้นที่ รวมทั้งในช่วงหลังพระอาทิตย์ตกบริเวณนี้ค่อนข้างมืด บางที่เป็นจุดอับแสงและอยู่ห่างไกลจากชุมชนซึ่งมีผลต่อผู้ใช้พื้นที่ในด้านความปลอดภัยและระยะเวลาในการใช้พื้นที่ด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 4.1 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นเดียวกันคือ ปัญหาเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 80 โดยเฉพาะบริเวณเก้าอี้นั่งชมวิวยิมทะเล รองลงมาคือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ร้อยละ 56.67

แนวทางการแก้ปัญหา

- เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อกระจายสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการบางประเภทที่สามารถใช้ร่วมกันได้ รวมทั้งรณรงค์ สร้างจิตสำนึกในการร่วมกันรักษาความสะอาด
- สนับสนุนกิจกรรมและการใช้พื้นที่ให้หลากหลาย เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-การเข้าถึงพื้นที่ที่มีความสะดวกและเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดและระดับประเทศ -ตั้งอยู่ในพื้นที่เพื่อนันทนาการฯ สามารถควบคุมการพัฒนาและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ไม่เหมาะสม
จุดอ่อน	-ไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือกิจกรรมนันทนาการอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยดึงดูดต่อการมาใช้พื้นที่
ข้อจำกัด	-หากขาดการควบคุมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยตรง
โอกาส	-เทศบาลนครสงขลามิโครงการจัดระเบียบร้านค้าบริเวณสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งจะส่งผลส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณนี้

4.4.2 สวนสองทะเล

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณสวนสองทะเล พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 83.33 ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 53.33 รองลงมาเท่ากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน โดยใช้รถจักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 6-10 คน ร้อยละ 40 โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 15.00-18.00 น. ร้อยละ 66.67 เพราะบริเวณนี้ในช่วงเย็นมีบรรยากาศร่มรื่นด้วยต้นไม้ มีลานคอนกรีตและลานสนามหญ้าซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 53.33 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ที่หลากหลายตั้งแต่ 30 นาที-3 ชม. ทั้งนี้ขึ้นกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่เกิดขึ้น

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน โดยมีการแบ่งพื้นที่ทำกิจกรรมที่ชัดเจนได้แก่ พื้นที่บริเวณจุดชมวิวยุทยานาคพ่นน้ำ ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่แวะมาถ่ายรูปโดยใช้ระยะเวลาสั้นๆ ส่วนพื้นที่บริเวณลานสนามหญ้าเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมกายบริหารของกลุ่มวัยเด็ก เพราะด้วยลักษณะของพื้นที่และการจัดองค์ประกอบภูมิทัศน์ที่เน้นความสวยงามมากกว่าการใช้ประโยชน์ในด้านกิจกรรมอื่นๆ

ตารางที่ 4.13 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนสองทะเล

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่นพักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	14	15	29	96.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	10	12	22	73.33
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์	8	13	21	70.00
ถ่ายรูป	8	11	19	63.33
นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	5	9	14	46.67
อ่านหนังสือ	5	4	9	30.00

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวอย่างให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่มากที่สุดร้อยละ 93.33 ส่วนประชาชนในพื้นที่อยากให้มีแสงสว่างและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมากที่สุดร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 53.33 ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณนี้อยู่ห่างไกลจากชุมชน และเป็นพื้นที่เปิดโล่งยากต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยเช่นเดียวกับบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของสถานที่ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ 4.2 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนสองทะเล

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นเดียวกัน คือ ปัญหาเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่มากที่สุดร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ เรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 66.67

แนวทางการแก้ปัญหา

- เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อกระจายสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการบางประเภทที่สามารถใช้ร่วมกันได้

- สนับสนุนกิจกรรมและการใช้พื้นที่ให้หลากหลายเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	- การเข้าถึงพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ 2 เส้นทางคือ เส้นทางภายในเมืองและท่าแพขนานยนต์ - ตั้งอยู่ในพื้นที่เพื่อนันทนาการฯ สามารถควบคุมการพัฒนาและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ไม่เหมาะสม
จุดอ่อน	- ไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือกิจกรรมนันทนาการอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยดึงดูดต่อการมาใช้พื้นที่
ข้อจำกัด	- หากขาดการควบคุมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมทำให้เกิดความเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยตรง
โอกาส	- เทศบาลนครสงขลามิโครงการจัดระเบียบร้านค้าบริเวณสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งจะส่งผลส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณนี้

4.4.3 อดความเรียงสงขลา

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณอดความเรียงสงขลา พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุด ร้อยละ 100 โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 53.33 รองลงมาไปกับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3-10 คน ร้อยละ 80 โดยทั้งสองกลุ่มใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักเรียนที่มาทัศนศึกษาจากโรงเรียนภายในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มาใช้สถานที่มากที่สุดคือ ช่วง 12.00-15.00 น. ร้อยละ 46.67 และเป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มากกว่าวันธรรมดา โดยมี

ระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 53.33 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ที่ค่อนข้างหลากหลายตั้งแต่ 1-2 ชม. และ 2-3 ชม. ร้อยละ 46.67 และ 33.33 เนื่องจากมีความหลากหลายของกิจกรรม

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่ากิจกรรมมีความหลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทัศนศึกษา ชมพิพิธภัณฑ์ รongลงมาเป็นกิจกรรมกลางแจ้งและทำทาย ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่ทำกิจกรรมประเภทต่างๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้จะพบว่ากิจกรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ไม่มีความแตกต่างกันเนื่องจากลักษณะของสถานที่ที่กำหนดกิจกรรมเฉพาะในสถานที่

ตารางที่ 4.14 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณควาเรือมสงขลา

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์/ประวัติศาสตร์/ศิลปะ	12	13	25	83.33
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	11	12	23	76.67
ถ่ายรูป	9	14	23	76.67
ซื้อสินค้าของที่ระลึก	9	13	22	73.33
เดินเล่น/เดินชมวิว	9	12	21	70.00
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์	4	10	14	46.67

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยตรง จึงมีการพัฒนาอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นเรื่องการรักษาความสะอาด ความสวยงามของภูมิทัศน์ รวมทั้งการดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ แต่ทั้งนี้ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นที่อยากให้มีการปรับปรุงในด้านราคาเข้าชมสถานที่มากที่สุดร้อยละ 76.67 รongลงมาคือ การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 63.33

ภาพที่ 4.3 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณควาเรือมสงขลา

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นในเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 80 โดยเฉพาะด้านที่นั่งพักผ่อนและห้องน้ำที่ยังมีค่อนข้างน้อย ส่วน

ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นในเรื่องปัญหาความแออัดในการใช้พื้นที่มากที่สุดร้อยละ 46.67 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นหากมีผู้มาใช้พื้นที่พร้อมกันในเวลาเดียวกันเท่านั้น

แนวทางการแก้ปัญหา

- เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อกระจายสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ใช้ร่วมกันได้
- กำหนดราคาเข้าชมและเข้าร่วมกิจกรรมในเกณฑ์ที่รับได้สำหรับคนในท้องถิ่นเพื่อให้โอกาสในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ฯ

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	- มีหน่วยงานรับผิดชอบในการบริหารจัดการที่ชัดเจนส่งผลต่อการพัฒนาและจัดการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางและชัดเจน
จุดอ่อน	- ขาดความพร้อมในการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกบางส่วน
ข้อจำกัด	- ในช่วงฤดูฝนอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ดังนั้นควรสร้างกลยุทธ์เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนี้เพื่อลดการสูญเสียรายได้
โอกาส	- สามารถเพิ่มศักยภาพภายในพื้นที่ด้วยรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่แตกต่างหรือเหมาะสมกลุ่มผู้ใช้บริการเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ

4.3.4 ลานสระบัวและสวนประติมากรรมเฉลิมพระเกียรติ

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณบริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ สามารถวิเคราะห์ลักษณะการใช้พื้นที่โดยแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 73.33 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่นร้อยละ 26.67 โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 66.67 ใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางมากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน และ มากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 15.00-18.00 น. ร้อยละ 93.33 เพราะเป็นช่วงหลังเลิกทำงานและเลิกเรียน และเป็นทางผ่านแวะพักก่อนกลับบ้าน ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 3 ชม. ขึ้นไป ร้อยละ 40

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่าบริเวณลานสระบัวเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวาง มีต้นไม้ร่มรื่นเหมาะกับผู้ที่ต้องการความเงียบสงบ ไม่วุ่นวายและความเป็นส่วนตัว ประกอบกับลักษณะสถานที่เป็นลานสนามหญ้า ลานคอนกรีตโล่ง และมีองค์ประกอบของสถานที่ค่อนข้างจำกัดเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมระดับเมือง ส่วนบริเวณสวนประติมากรรมฯ กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลัง เนื่องจากอยู่ติดชายหาดทำให้มีกิจกรรมที่หลากหลายมากกว่าบริเวณลานสระบัว

ตารางที่ 4.15 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่นพักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	14	12	26	86.67
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสัตว์	12	11	23	76.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	11	10	21	70.00
วาดรูป/ระบายสี	12	3	15	50.00
อ่านหนังสือ	9	2	11	36.67
เล่นน้ำทะเล/กีฬาทางน้ำ	7	4	11	36.67
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	6	3	9	30.00
ถ่ายรูป	7	2	9	30.00

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ ด้านภูมิทัศน์และความสวยงาม และการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 53.33 นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการเพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจ ส่วนนักท่องเที่ยวอยากให้เพิ่มแสงสว่างและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 4.4 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกันคือ ปัญหาเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 60

แนวทางการแก้ปัญหา

- การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษาความสะอาดและดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยว
- เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อกระจายสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ บางประเภทที่สามารถให้ร่วมกันได้และเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย

-จัดการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ในบริเวณที่ชำรุดและบริเวณพื้นที่ที่รกร้างเพื่อเพิ่มการใช้ประโยชน์พื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมเพื่อดึงดูดผู้ใช้ที่สนองความต้องการทั้งจากประชาชนและนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของสถานที่และลดปัญหาการจับจองพื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึง เป็นลานจัดกิจกรรมของเมือง
จุดอ่อน	-พื้นที่บางจุดขาดการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการจับจองพื้นที่ของคนเร่ร่อนทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยและทำลายทัศนียภาพแก่ผู้ใช้พื้นที่และผู้พบเห็น -ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาใช้พื้นที่
ข้อจำกัด	-ข้อจำกัดด้านการขยายตัวของพื้นที่
โอกาส	-มีโอกาสในการพัฒนากิจกรรมและเป็นจุดท่องเที่ยวที่เชื่อมต่อกับหาดสมิหลาและเขาตังกวน

4.3.5 เจดีย์เขาตังกวน

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณเจดีย์เขาตังกวน พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่นร้อยละ 33.33 และเป็นประชาชนในพื้นที่มากกว่านักท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน และมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 33.33 ใช้รถยนต์ส่วนตัวและรถจักรยานยนต์ในการเดินทาง ในขณะที่นักท่องเที่ยวใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักเรียนที่มาทัศนศึกษาจากโรงเรียนภายในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มาใช้สถานที่มีหลากหลาย ตั้งแต่ 08.00-18.00 น. เนื่องจากสถานี่ลิฟต์ขึ้นเขาตังกวนมีกำหนดช่วงเวลาในการเปิดให้บริการที่แน่นอน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ตั้งแต่ 30 นาที-2 ชม. ร้อยละ 33.33 ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 53.33

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนที่ต้องการความเงียบสงบ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาที่เป็นที่เคารพสักการะของชาวเมือง ทำให้การจัดองค์ประกอบและภูมิทัศน์เน้นความสวยงามมากกว่าการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมประเภทอื่นๆ ทั้งนี้จะพบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นของประชาชนในพื้นที่เป็นการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนมากกว่านักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจและทำกิจกรรมที่ค่อนข้างหลากหลายกว่า นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อการศึกษาเรียนรู้ของกลุ่มนักเรียนด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 4.16 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณเจดีย์เขาดังกวน

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	12	13	25	83.33
เดินเล่น/เดินชมวิว	12	11	23	76.67
ถ่ายรูป	9	13	22	73.33
นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	11	10	21	70.00
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	5	5	10	33.33
ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก	2	8	10	33.33
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์	2	5	9	30.00

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นอยากให้ปรับปรุงในด้านภูมิทัศน์และความสวยงามในสถานที่มากที่สุดร้อยละ 70 โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ฝั่งวิหารศาลาแดงจนถึงฝั่งบันไดพญานาคที่ขาดการดูแลและปรับปรุงพื้นที่ค่อนข้างมาก รองลงมาคือ เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 60 และเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.5 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณเจดีย์เขาดังกวน

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกันคือ ปัญหาเรื่องสถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรมร้อยละ 63.33 รองลงมาคือ ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 56.67

แนวทางการแก้ปัญหา

-ปรับปรุงด้านภูมิทัศน์และเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวทั้งสองให้เกิดการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า รวมทั้งหาแนวทาง/ส่งเสริมให้มีการใช้พื้นที่ฝั่งบันไดพญานาคให้มากขึ้น

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึงและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัด -มีหน่วยงานรับผิดชอบในการบริหารจัดการที่ชัดเจนส่งผลต่อการพัฒนาและจัดการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางและชัดเจน
จุดอ่อน	-ขาดการจัดการพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้พื้นที่

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว(ต่อ)

ข้อจำกัด	-ในช่วงฤดูฝนอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ดังนั้นควรสร้างกลยุทธ์เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนี้เพื่อลดการสูญเสียรายได้
โอกาส	-สามารถเพิ่มศักยภาพภายในพื้นที่ด้วยรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่แตกต่างหรือเหมาะสมเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ

4.3.6 หาดสมิหลา

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณหาดสมิหลา พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 70 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่นร้อยละ 30 ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3-10 คน ร้อยละ 73.33 โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทัศนศึกษาและจุดนัดพบของกลุ่มนักเรียนที่มาจากโรงเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 12.00-18.00 น. เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งสถานที่ราชการและสถานศึกษาทำให้สะดวกในการเดินทางเข้าถึงและเป็นทางผ่านสามารถแวะพักก่อนกลับบ้าน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ตั้งแต่ 2-3 ชม. ร้อยละ 40 ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 46.67

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน เนื่องจากลักษณะของสถานที่มีการจัดองค์ประกอบและภูมิทัศน์ที่เน้นความสวยงาม และการให้บริการเพื่อการพักผ่อน และการท่องเที่ยวมากกว่ากิจกรรมกลางแจ้งและทำทนาย ส่วนกิจกรรมแบบออกกำลังเป็นการเล่นน้ำทะเลของกลุ่มวัยเด็กและกลุ่มวัยรุ่น

ตารางที่ 4.17 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดสมิหลา

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่นพักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	15	14	29	96.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	13	13	26	86.67
ถ่ายรูป	9	12	21	70.00
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสัตว์	11	9	20	66.67
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	5	4	9	30.00
เล่นน้ำทะเล/กีฬาทางน้ำ	7	2	9	30.00
ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก	3	5	8	26.67

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นอยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 63.33 รองลงมาคือ จัดระเบียบร้านค้าและหาบเร่ร้อยละ 53.33 และเพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจร้อยละ 50 รวมทั้งด้านความปลอดภัยที่ยังขาดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทางน้ำซึ่งควรได้รับการปรับปรุงเพื่อสร้างมาตรฐานและความมั่นใจให้กับผู้ใช้พื้นที่

ภาพที่ 4.6 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดสมิหลา

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกัน คือ ปัญหาเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 73.33 รองลงมาคือ ปัญหาขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 63.33

แนวทางการแก้ปัญหา

- การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษาความสะอาดและดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยว
- เพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ รวมทั้งจัดระเบียบร้านค้าและแผงลอยให้มีเอกลักษณ์ภายในพื้นที่
- สนับสนุนกิจกรรมและการใช้พื้นที่ให้หลากหลายเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึงและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา -มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการสูงในการรองรับการท่องเที่ยวและประชาชน
จุดอ่อน	-การใช้พื้นที่ถูกจำกัดขยายตัวด้วยลักษณะทางกายภาพ
ข้อจำกัด	-ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
โอกาส	-การสร้างศูนย์บริการการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ทำให้เกิดโอกาสในการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในเมืองสงขลาให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

4.3.7 สวนเสรี

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณสวนเสรี พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 76.67 ประชาชนในพื้นที่มากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน ร้อยละ 33.33 รองลงมาตามลำพังคนเดียวและมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 26.67 โดยใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทาง ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 60 โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 15.00-18.00 น. เพราะเป็นช่วงเวลาวางหลังเลิกงานและเลิกเรียน และบริเวณใกล้เคียงเป็น

สถานที่ราชการและสถานศึกษาทำให้สะดวกในการเดินทาง โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย ส่วนใหญ่ 3 ชม.ขึ้นไป ร้อยละ 40 ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 60

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่ามีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลังกาย โดยการแบ่งพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมที่ชัดเจนได้แก่ สนามเทนนิส สวนสุขภาพ สำหรับกิจกรรมแบบออกกำลังกาย ส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่ประชาชนในพื้นที่ ส่วนบริเวณสวนไม้ตัดเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน ทั้งนี้พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะแวะเวียนและใช้ระยะเวลาสั้นๆ โดยมีหาดสมิหลาเป็นจุดหมายหลัก ส่วนสวนเสรีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวรองหรือเป็นทางเลือกในการไปใช้หรือไม่ใช้ของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.18 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเสรี

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	13	10	23	76.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	8	13	21	70.00
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสัตว์	9	8	17	56.67
ถ่ายรูป	7	9	16	53.33
เดิน-วิ่ง ออกกำลังกาย	8	4	12	40.00
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	6	4	10	33.33

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นอยากให้มีการปรับปรุงด้านแสงสว่างและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมากที่สุดร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ด้านภูมิทัศน์และความสวยงามร้อยละ 53.33 ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 80 รองลงมาคือ เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจร้อยละ 60 ซึ่งเป็นความเห็นที่ค่อนข้างหลากหลายจากวัตถุประสงค์ในการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกันระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ 4.7 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเสรี

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นในเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 53.33 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในเฉพาะบางจุดของพื้นที่ ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่มีความเห็นในเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 80 เช่น ที่นั่งพักผ่อนและถังขยะ เป็นต้น

แนวทางการแก้ปัญหา

-เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อกระจายสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ บางประเภทที่สามารถให้ร่วมกันได้

-เพิ่มอุปกรณ์และเครื่องออกกำลังกายให้เพียงพอและหลากหลายตอบสนองกิจกรรมการใช้งาน เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึง เป็นสวนสุขภาพและสนามเทนนิสสำหรับออกกำลังกายของชาวสงขลา
จุดอ่อน	-ไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมและดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาใช้พื้นที่
ข้อจำกัด	-พื้นที่ถูกจำกัดการขยายตัวลักษณะทางกายภาพ
โอกาส	-มีโอกาสนำมาพัฒนาให้เกิดกิจกรรมและเป็นจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจเชื่อมต่อกับหาดสมิหลาภายในบริเวณเดียวกัน

4.3.8 หาดชลาทัศน์

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณหาดชลาทัศน์ พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 83.33 โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 66.67 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3-10 คน ร้อยละ 73.33 โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด

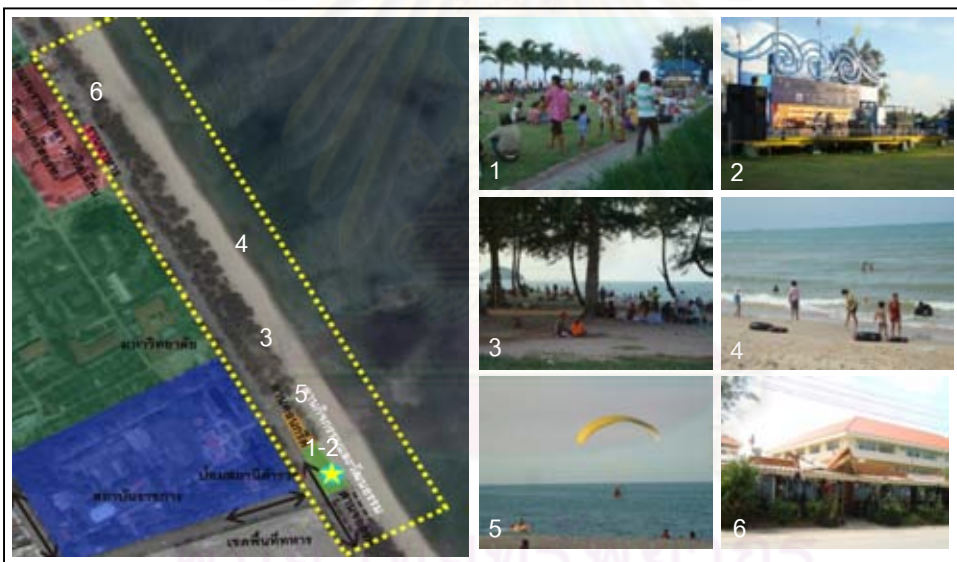
2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 15.00-18.00 น. เนื่องจากเป็นหลังเลิกงานและเลิกเรียน และบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งสถานศึกษาและย่านที่พักอาศัยทำให้สะดวกในการเดินทาง โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ที่ค่อนข้างหลากหลาย ส่วนใหญ่ 3 ชม. ขึ้นไปร้อยละ 53.33 ในขณะที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-3 ชม. ร้อยละ 40

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่ากิจกรรมในพื้นที่มีความหลากหลาย โดยมีศูนย์รวมกิจกรรมอยู่บริเวณลานดนตรีและวัฒนธรรม ซึ่งมีการจัดพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมและการใช้งานมากกว่าเน้นภูมิทัศน์เพื่อความสวยงามของพื้นที่ ในช่วงกลางคืนเป็นกิจกรรมเฉพาะของกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบกิจกรรมบันเทิงยามค่ำคืน ด้วยความได้เปรียบในด้านที่ตั้งที่เอื้ออำนวยกับการให้บริการและการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.19 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดชลาทัศน์

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่นพักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	14	14	28	93.33
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสัตว์	11	10	21	70.00
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	10	11	21	70.00
เดินเล่น/เดินชมวิว	8	12	20	66.67
เล่นดนตรี/ชมการแสดง/ฟังเพลง	8	8	16	53.33
ถ่ายรูป	7	7	14	46.67
กิจกรรมกลางคืน	6	5	11	36.67

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 73.33 ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านแสงสว่างและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยมากที่สุดร้อยละ 73.33 โดยเฉพาะบริเวณริมชายหาดที่ยังขาดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทางน้ำ นอกจากนี้ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นว่าควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 60

ภาพที่ 4.8 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดชลาทัศน์

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกันคือ ปัญหาเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 70 รองลงมาคือ ปัญหาขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 60

แนวทางการแก้ปัญหา

- การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษาความสะอาดและดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยว
- ปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ และเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัย
- สนับสนุนกิจกรรมและการใช้พื้นที่ให้หลากหลาย เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและลดปัญหาการใช้พื้นที่หรือจับจองพื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึงและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา -มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการสูงในการรองรับการท่องเที่ยวและประชาชน
จุดอ่อน	-การใช้ประโยชน์ที่ดินตลอดแนวชายหาดถูกใช้เป็นที่ทางทหาร มหาวิทยาลัยและสถาบันราชการ ทำให้ถูกจำกัดในด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว
ข้อจำกัด	-ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
โอกาส	-สามารถเพิ่มศักยภาพภายในพื้นที่ด้วยรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมกลุ่มผู้ใช้บริการเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ

4.3.9 หาดเก้าเส้ง

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณหาดเก้าเส้ง พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 90 โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาอยู่กับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน และมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 33.33 และ 26.67 ตามลำดับ ใช้รถยนต์ส่วนตัวและรถจักรยานยนต์ในการเดินทาง ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3-10 คน ร้อยละ 73.33 โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 15.00-18.00 น. เนื่องจากบริเวณนี้มีบรรยากาศเงียบสงบ และไม่พลุกพล่านวุ่นวายเหมาะกับผู้ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว รวมทั้งบริเวณใกล้เคียงเป็นชุมชนและตลาดเก้าเส้งทำให้มีความสะดวกต่อผู้ที่อยู่ในละแวกนี้ โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ตั้งแต่ 30 นาที-2 ชม. ร้อยละ 73.33 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 2-3 ชม. ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต้องการความเงียบสงบและยอมรับได้ในด้านองค์ประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ค่อนข้างจำกัด

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่าเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนที่ต้องการความเงียบสงบ และความเป็นส่วนตัว ส่วนกิจกรรมแบบออกกำลังเป็นการเล่นน้ำทะเลของกลุ่มวัยเด็กและกลุ่มวัยรุ่น ทั้งนี้พบว่าบริเวณนี้มีการใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบางตลอดทั้งวัน เนื่องจากลักษณะสถานที่จากการจัดองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงไม่เป็นที่นิยมของผู้ที่ต้องการความสะดวกสบาย

ตารางที่ 4.20 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดเก้าเส้ง

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	12	14	26	86.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	13	11	24	80.00
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์	9	8	17	56.67
ถ่ายรูป	6	10	16	53.33
เล่นน้ำทะเล/กีฬาทางน้ำ	6	8	14	46.67
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	8	3	11	36.67

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 76.67 รองลงมาคือ

ด้านภูมิทัศน์และความสวยงามร้อยละ 63.33 นอกจากนี้ยังรวมถึงด้านแสงสว่างและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และเพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจ เนื่องจากพื้นที่ตลอดแนวเป็นพื้นที่ทางทหารจึงไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดๆ ประกอบกับในช่วงหลังพระอาทิตย์ตกบริเวณนี้ค่อนข้างมืดซึ่งมีผลต่อผู้ใช้พื้นที่ด้านความปลอดภัยและระยะเวลาในการใช้พื้นที่

ภาพที่ 4.9 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณหาดเก่าเลี้ยง

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นในเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 70 รองลงมาคือ ปัญหาสถานที่เสื่อมโทรม และด้านขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 50

แนวทางการแก้ปัญหา

- การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษาความสะอาดและดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยว
- ปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัย
- ปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ในบริเวณที่ชำรุดและบริเวณพื้นที่ที่รกร้างเพื่อเพิ่มการใช้ประโยชน์พื้นที่และตอบสนองความต้องการใช้พื้นที่เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและลดปัญหาการจับจองพื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึงและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา
จุดอ่อน	-ขาดความพร้อมด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว -บริเวณชุมชนเก่าเลี้ยงขาดการจัดการน้ำเสียทำให้เกิดการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเลโดยตรงซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล
ข้อจำกัด	-ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
โอกาส	-สามารถเพิ่มศักยภาพภายในพื้นที่ด้วยรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมกลุ่มผู้ใช้บริการเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ

4.3.10 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 70 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยกลุ่มวัยรุ่น โดยประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 53.33 รองลงมาไปกับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักเรียนที่มาทัศนศึกษาจากโรงเรียนภายในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง

2) ระยะเวลาและช่วงเวลา พบว่าช่วงเวลาที่มีประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 12.00-15.00 น. ร้อยละ 53.33 รองลงมาคือ ไม่นานนอน ร้อยละ 33.33 โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 80 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ตั้งแต่ 30 นาที-1 ชม. และ 1-2 ชม. ร้อยละ 53.33 และ 40 ตามลำดับ เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวมีกำหนดช่วงเวลาให้บริการที่แน่นอน จึงมีการใช้พื้นที่เฉพาะในช่วงกลางวันเท่านั้น

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่า พบว่าส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทัศนศึกษาชมพิพิธภัณฑสถาน นอกจากนี้ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์จะมีการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน แต่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ประจำ

ตารางที่ 4.21 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
ทัศนศึกษา	14	15	29	96.67
ถ่ายรูป	10	12	22	73.33
เดินเล่น/เดินชมวิว	9	7	16	53.33
นั่งเล่น/พักผ่อนชมวิว/นอนเล่น	9	6	15	50.00
เดินชมเมือง/ย่านวิถีชีวิต	4	5	9	30.00

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยตรงทำให้มีการพัฒนาอยู่เสมอ แต่ทั้งนี้นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นอยากให้เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจร้อยละ 76.67 และการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจมากขึ้นร้อยละ 66.67

ภาพที่ 4.10 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นเรื่องเดียวกันคือ เรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 50

แนวทางการแก้ปัญหา

-เพิ่มรูปแบบการนำเสนอข้อมูลและกิจกรรมที่มีความน่าสนใจสามารถดึงดูดให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าใช้บริการได้เป็นประจำ

-ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงอย่างเป็นระบบ

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึงและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา -มีหน่วยงานรับผิดชอบบริหารจัดการโดยตรงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและจัดการอย่างมีทิศทางและชัดเจน
จุดอ่อน	-ไม่มีความแน่นอนในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ให้กับเด็กและเยาวชน
ข้อจำกัด	-ในช่วงฤดูฝนอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ดังนั้นควรสร้างกลยุทธ์เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนี้เพื่อลดการสูญเสียรายได้
โอกาส	-สามารถเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวด้วยรูปแบบกิจกรรมที่แตกต่างและเหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้บริการ

4.3.11 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 70 รองเป็นกลุ่มวัยรุ่น ร้อยละ 30 และเป็นประชาชนในพื้นที่มากกว่านักท่องเที่ยว โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาพร้อมกับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน ร้อยละ 60 และมาเป็นกลุ่ม 3-5 ร้อยละ 40 โดยใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางมากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 53.33 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด นอกจากนี้นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่บางกลุ่มยังมีการใช้บริการรถตุ๊กตุ๊กเพราะความสะดวกเนื่องจากอยู่ในย่านใจกลางเมือง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักเรียนทัศนศึกษาที่มาจากโรงเรียนภายในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง

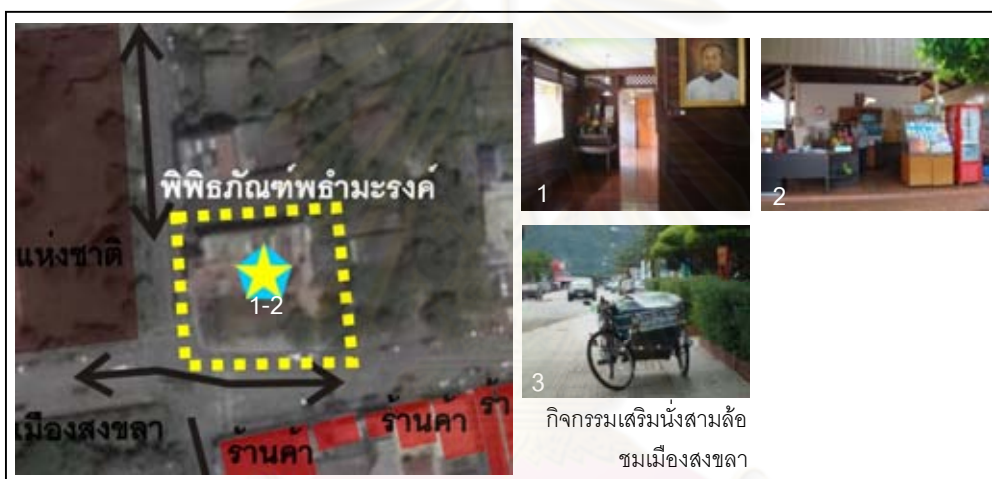
2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มาใช้สถานที่มีหลากหลาย ตั้งแต่ 09.00-18.00 น. เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวมีกำหนดช่วงเวลาให้บริการที่แน่นอน จึงมีการใช้พื้นที่เฉพาะในช่วงกลางวันเท่านั้น ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 30 นาที-1 ชม. ร้อยละ 53.33

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่า พบว่าเป็นกิจกรรมทัศนศึกษาชมพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งมีระยะเวลาสั้นๆ เพราะด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่จึงไม่สามารถมีกิจกรรมอื่นๆ ได้ และในบางช่วงเวลาที่ผู้ใช้พื้นที่ที่มาพร้อมกันทำให้เกิดความแออัดในการใช้สถานที่ด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 4.22 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานพะอำเภอรังค์

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
ทัศนศึกษา	13	14	27	90.00
ถ่ายรูป	10	12	22	73.33
เดินชมเมือง/ย่าน/วิถีชีวิต	6	9	15	50.00
นั่งเล่น/พักผ่อนชมวิว/นอนเล่น	9	5	14	46.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	8	6	14	46.67

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ บริการ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยตรงทำให้มีการพัฒนาอยู่เสมอ แต่ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีความเห็นที่อยากให้มีการเพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจร้อยละ 66.67 ส่วนประชาชนในพื้นที่อยากให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 60 เช่น ที่นั่งพักผ่อน ถึงชยะ เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านภูมิทัศน์และความสวยงามของสถานที่ร้อยละ 53.33

ภาพที่ 4.11 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณพิพิธภัณฑสถานพะอำเภอรังค์

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกันคือ เรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และปัญหาด้านความแออัดในการใช้พื้นที่ร้อยละ 33.33

แนวทางการแก้ปัญหา

- ปรับปรุงภูมิทัศน์และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ที่นั่งพักผ่อน เป็นต้น
 - ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงอย่างเป็นระบบ
- ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว**

จุดแข็ง	-มีความสะดวกในการเข้าถึงและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา -มีหน่วยงานรับผิดชอบในการบริหารจัดการที่ชัดเจนส่งผลต่อการพัฒนาและจัดการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางและชัดเจน
จุดอ่อน	-ข้อจำกัดด้านพื้นที่ทำให้ไม่สามารถตอบสนองกิจกรรมจากผู้ในพื้นที่ได้
ข้อจำกัด	-ในช่วงฤดูฝนที่อาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง ดังนั้นควรสร้างกลยุทธ์เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้สนใจเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนี้เพื่อลดการสูญเสียรายได้
โอกาส	-สามารถเพิ่มศักยภาพภายในพื้นที่ด้วยรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่แตกต่างหรือเหมาะสมกลุ่มผู้ใช้บริการเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ

4.3.12 ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 86.67 โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาอยู่กับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน ร้อยละ 53.33 และมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 40 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 73.33 ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่มาใช้คอนข้างหลากหลาย โดยส่วนใหญ่จะมาในช่วง 12.00-15.00 น. ร้อยละ 46.67 โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 30 นาที-1 ชม. ร้อยละ 53.33 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 46.67 ซึ่งการใช้พื้นที่จะมีการสับเปลี่ยนกลุ่มผู้ใช้ตามประเภทกิจกรรมและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงของวัน

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความหลากหลาย และมีความสัมพันธ์กับลักษณะของพื้นที่บริเวณย่านเมืองเก่าซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ รวมทั้งบริเวณศาลเจ้าพ่อหลักเมืองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

ตารางที่ 4.23 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
ทานอาหาร/เลี้ยงสังสรรค์	9	11	20	66.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	7	11	18	60.00
เดินชมเมือง/ย่านวิถีชีวิต	6	11	17	56.67
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	5	10	15	50.00
นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	6	9	15	50.00
ถ่ายรูป	5	7	12	40.00
ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก	6	6	12	40.00

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุดร้อยละ 76.67 โดยเฉพาะด้านที่นั่งพักผ่อนและห้องน้ำ รองลงมาคือ ด้านภูมิทัศน์และความสวยงามของสถานที่ร้อยละ 66.67 เนื่องจากอาคารบ้านเรือนบางส่วนถูกทิ้งร้างเปล่าทรุดโทรมและขาดการดูแลซึ่งจะทำให้สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ และการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลร้อยละ 53.33

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกันคือ เรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 70 นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังมีความเห็นในปัญหา ด้านสถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรมร้อยละ 53.33 ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่เป็นสิ่งคาดหวังในการเดินทางเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.12 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

แนวทางการแก้ปัญหา

- ปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและเพิ่มมาตรฐานด้านความปลอดภัย
- ปรับปรุงภูมิทัศน์ คงความเป็นเอกลักษณ์ของย่านเก่าและเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงอย่างเป็นระบบ

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา ด้วยเอกลักษณ์ของย่านเมืองเก่าและวิถีชีวิตที่เป็นจุดดึงดูดให้เกิดความสนใจแก่ผู้ใช้พื้นที่
จุดอ่อน	-ไม่มีโครงการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในย่านเมืองเก่าอย่างชัดเจน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวภายในเมือง
ข้อจำกัด	-การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยทำให้เกิดการสูญเสียอาคาร บ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่จากการก่อสร้างหรือเปลี่ยนแปลงอาคารเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจหรือกิจกรรมอื่น ๆ
โอกาส	-ลักษณะทางกายภาพและกิจกรรมทางเศรษฐกิจดั้งเดิมของพื้นที่ ส่งเสริมให้เกิดการดึงดูดและสร้างความน่าสนใจต่อการท่องเที่ยว

4.3.13 วัดมัสณีมาวาส

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณวัดมัสณีมา พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 83.33 โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มากับเพื่อนหรือญาติ 2 คน ร้อยละ 46.67 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3-10 คน ร้อยละ 77.78 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักเรียนทัศนศึกษาที่มาจากโรงเรียนภายในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลา que ประชาชนในพื้นที่มาใช้สถานที่มากที่สุดคือ ช่วง 09.00-12.00 น. ร้อยละ 53.33 รองลงมาคือ ช่วง 15.00-18.00 น. ร้อยละ 33.33 โดยระยะ

เวลาในการใช้พื้นที่ทั้งประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวค่อนข้างหลากหลายตั้งแต่ 30 นาที-1 ชม. และมากกว่า 1 ชม. ขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ในการพื้นที่ด้วยเช่นกัน

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ควรแสดงความเคารพและต้องการความเงียบสงบ กิจกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมทางพุทธศาสนา ได้แก่ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนา กิจกรรมทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์ภัทรศิลป์สังวร และการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนของประชาชนในละแวกใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีการแบ่งพื้นที่เพื่อใช้เป็นมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งนี้พบว่าการใช้พื้นที่ภายในวัดมัชฌิมาวาสค่อนข้างหลากหลายและเป็นการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมทางสังคมมากกว่าด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.24 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดมัชฌิมาวาส

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	13	8	21	87.50
ทัศนศึกษา	8	6	14	58.33
ถ่ายรูป	4	8	12	50.00
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	8	3	11	45.83
ทำบุญ/งานบวช(ทำบุญ,อุปสมบท,ทำบุญอุทิศ)	4	6	10	41.67

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 70.83 เพราะเป็นสถานที่สำคัญและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ควรให้ข้อมูลแก่สาธารณชนได้รับทราบ นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 66.67 โดยเฉพาะด้านที่นั่งพักผ่อนและห้องน้ำ ส่วนนักท่องเที่ยวอยากให้มีการเพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจร้อยละ 77.78

ภาพที่ 4.13 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดมัชฌิมาวาส

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นเดียวกัน คือ ปัญหาเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 66.67

แนวทางการแก้ปัญหา

- ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและเพิ่มรูปแบบการนำเสนอข้อมูลให้มีความน่าสนใจ
- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงอย่างเป็นระบบ

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-เป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางศาสนาของชาวสงขลา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑสถานทางพุทธศาสนาและโบราณวัตถุที่สำคัญที่เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงของภาคใต้
จุดอ่อน	-การปรับปรุงสถานที่ที่มีขั้นตอนยุ่งยาก ซับซ้อนในการจัดการ รวมทั้งด้านค่าใช้จ่ายในการทำงานบำรุง
ข้อจำกัด	-ในช่วงฤดูฝนที่อาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง
โอกาส	-ตั้งอยู่ในย่านศูนย์กลางชุมชนเมืองทำให้สะดวกในการเดินทางเข้าถึงและกิจกรรมทางเศรษฐกิจสามารถส่งเสริมให้เกิดการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชมได้

4.3.14 วัดชัยมงคล

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณวัดชัยมงคล พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 71 รองลงคือ กลุ่มวัยสูงอายุร้อยละ 29 โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 53.33 และมาตามลำพังเพียงคนเดียวร้อยละ 33.33 ใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางมากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาตามลำพังเพียงคนเดียว และมากับเพื่อนหรือญาติ 2 คน ร้อยละ 77.78 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาที่มาจากโรงเรียนภายในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่ประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างหลากหลาย ส่วนใหญ่มาในช่วง 09.00-12.00 น. ร้อยละ 53.33 โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 30 นาที-1 ชม. ร้อยละ 40 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 3 ชม.ขึ้นไป ร้อยละ 77.78 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ในการพื้นที่ด้วยเช่นกัน

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ควรแสดงความเคารพและต้องการความเงียบสงบ กิจกรรมส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมทางพุทธศาสนาได้แก่ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนาเช่น การนั่งวิปัสสนากรรมฐาน กิจกรรมทัศนศึกษาและนั่งสมาธิของนักเรียน และการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนของประชาชนในละแวกใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีการแบ่งพื้นที่เพื่อใช้เป็นโรงเรียนชัยมงคลวิทย์ ทั้งนี้พบว่าการใช้พื้นที่ภายในวัดชัยมงคลค่อนข้างหลากหลายและมีการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมทางสังคมมากกว่าด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.25 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดชัยมงคล

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	12	9	21	87.50
นั่งวิปัสณากรรมฐาน,ทำบุญ	4	8	12	50.00
เดินเล่น/เดินชมวิว	5	1	6	25.00
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	5	0	5	20.83
เดิน-วิ่ง ออกกำลังกาย	4	1	5	20.83

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์และความสวยงามมากที่สุดร้อยละ 75 รองลงมาคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 66.67 โดยเฉพาะด้านที่นั่งพักผ่อนและห้องสุขา นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวร้อยละ 66.67 เพราะเป็นสถานที่สำคัญและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ควรให้ข้อมูลแก่สาธารณชนได้รับทราบ

ภาพที่ 4.14 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณวัดชัยมงคล

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกันคือ ปัญหาเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 75

แนวทางการแก้ปัญหา

- ปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ
- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงอย่างเป็นระบบ

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-เป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางศาสนาของชาวสงขลาและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัด
จุดอ่อน	-ขาดความพร้อมในการรองรับด้านการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์
ข้อจำกัด	-ในช่วงฤดูฝนที่อาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง
โอกาส	-ตั้งอยู่ในย่านศูนย์กลางชุมชนเมืองทำให้สะดวกในการเดินทางเข้าถึงและกิจกรรมทางเศรษฐกิจสามารถส่งเสริมให้เกิดการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชมได้

4.3.15 สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

ผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา พบว่า

1) กลุ่มผู้ใช้ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ กลุ่มวัยรุ่นร้อยละ 33.33 และเป็นประชาชนในพื้นที่ที่มากกว่านักท่องเที่ยว โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 46.67 และมา 2 คน ร้อยละ 40 ใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางมากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่ม 3-5 คน ร้อยละ 60 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด

2) ช่วงเวลาและระยะเวลา พบว่าช่วงเวลาที่มีประชาชนในพื้นที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วง 15.00-18.00 น. เพราะเป็นช่วงหลังเลิกทำงานและเลิกเรียน ประกอบกับในช่วงเย็นมีบรรยากาศร่มรื่นกว่าช่วงกลางวัน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 30 นาที-1 ชม. ร้อยละ 40 และ 1-2 ชม. ร้อยละ 33.33 ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. ร้อยละ 46.67

3) กิจกรรมที่เกิดขึ้น พบว่ามีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลังกาย โดยการแบ่งพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมที่ชัดเจนได้แก่ ลานสนามหญ้าสำหรับกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน ลานคอนกรีตและสวนสุขภาพสำหรับกิจกรรมแบบออกกำลังกาย ทำให้มีการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ค่อนข้างหลากหลาย ทั้งนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากลักษณะของสถานที่ที่เน้นการให้บริการภายในย่านชุมชนมากกว่าเพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง

ตารางที่ 4.26 กิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

กิจกรรม(เลือกได้หลายกิจกรรม)	ประชาชน	นักท่องเที่ยว	รวม	ร้อยละ
นั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว/นอนเล่น	14	12	26	86.67
เดินเล่น/เดินชมวิว	13	12	25	83.33
ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์	9	11	20	66.67
ถ่ายรูป	6	10	16	53.33
นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	7	5	12	40.00
ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก	3	7	10	33.33
เดิน-วิ่ง ออกกำลังกาย	8	2	10	33.33

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่อยากให้มีการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 60 รองลงมาคือ เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจร้อยละ 53.33 และ ด้านแสงสว่างและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยร้อยละ 46.67 เนื่องจากในช่วงหลังพระอาทิตย์ตกบริเวณนี้ค่อนข้างมืดและอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม เป็นที่รวมของกลุ่มวัยรุ่น ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อผู้ใช้พื้นที่ นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่อยากให้ปรับปรุงด้านการจัดระเบียบร้านค้าและหาบเร่ร้อยละ 60

ภาพที่ 4.15 ตำแหน่งกิจกรรมการใช้พื้นที่บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

5) ปัญหาจากการใช้พื้นที่ พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเดียวกัน คือ ปัญหาเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 66.67 และปัญหาขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 60 โดยเฉพาะในด้านที่นั่งพักผ่อนและถังขยะ เป็นต้น

แนวทางการแก้ปัญหา

- การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรักษาความสะอาดสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมทางทะเล
- สนับสนุนกิจกรรมและการใช้พื้นที่ให้หลากหลาย เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองให้มีความสำคัญและน่าสนใจ

ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

จุดแข็ง	-ลักษณะทางกายภาพที่เป็นจุดเด่นที่เป็นจุดดึงดูดใจ และมีความสะดวกในการเดินทางเข้าถึง
จุดอ่อน	-ขาดการจัดการภายในพื้นที่และบริเวณโดยรอบรวมถึงกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ไม่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้ใช้พื้นที่ได้มากนัก จึงเป็นเส้นทางผ่านสำหรับเดินทางเลียบเมือง
ข้อจำกัด	-ผลกระทบจากมลภาวะทางกลิ่นและน้ำเสียที่เกิดจากอุตสาหกรรมประมงภายในพื้นที่
โอกาส	-สามารถเป็นจุดเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวประมงพื้นที่บ้านซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยเทศบาลนครสงขลา

4.5 สรุปพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการศึกษาและสำรวจสถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาสามารถกำหนดประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประเภท ตามการแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จากผลข้อมูลด้านพฤติกรรมการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งในเขตเทศบาลนครสงขลานำมาสู่การสรุปพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	สถานที่
1.แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	1.1 หาดสมิหลา
	1.2 หาดชลาทัศน์
	1.3 หาดแก้วเลี้ยง
2.แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และโบราณสถาน	2.1 อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ
	2.2 เจดีย์เขาดังกวน
	2.3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา
	2.4 พิพิธภัณฑพิพิธภามะรงค์
	2.5 ย่านเมืองเก่าและศาลหลักเมืองสงขลา
	2.6 วัดมณีนิมิตวาสน
	2.7 วัดชัยมงคล
3.แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม	3.1 สวนสองทะเล
	3.2 อควาเรียมสงขลา
	3.3 ลานกระบี่และสวนประติมากรรม
	3.4 สวนเสรี
	3.5 สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

4.5.1 พฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1) **ด้านกลุ่มผู้ใช้** แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถใช้ร่วมกันได้ทุกเพศทุกวัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากขึ้นชอบบรรยากาศร่มรื่น/เงียบสงบร้อยละ 53.33 รองลงมาคือพาบุตรหลาน/ญาติมาเที่ยวและเดินทางสะดวก/เข้าถึงง่าย นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 81.11 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ 35.56 รองลงมาคือ พนักงานบริษัทและนักเรียน/นักศึกษา โดยเดินทางมาเป็นกลุ่มกับครอบครัวเพื่อพาบุตรหลานมาเที่ยว และมาเป็นกลุ่มเพื่อนฝูงเพื่อต้องการพบปะสังสรรค์เช่นเดียวกับกลุ่มวัยรุ่นที่มักใช้พื้นที่เพื่อนัดเจอกับเพื่อนเพื่อพบปะ พูดคุย นอกจากนี้ พบว่าผู้ใช้พื้นที่ที่มากคนเดียวและมากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน มักใช้พื้นที่บริเวณที่เงียบสงบและมีความเป็นส่วนตัว ผู้ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุด ร้อยละ 73.33 นอกจากนี้ พบว่าประชาชนในพื้นที่ใช้จักรยานยนต์ในการเดินทางเข้าถึงบริเวณหาดแก้วเลี้ยงมากที่สุดเพราะสะดวกในการหาที่จอดรถ

2) **ด้านระยะเวลาและช่วงเวลา** พบว่าการเข้าใช้พื้นที่ที่สามารถเข้าใช้ได้ตลอดเวลา สำหรับวันธรรมดามีการใช้พื้นที่ของประชาชนในพื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) ซึ่งเป็นช่วงเวลาว่างหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมประจำวัน เป็นช่วงเวลาที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจหลังจากเหนื่อยล้าจากการทำงานหรือการเรียน ซึ่งมีการใช้พื้นที่ในระยะเวลาดังกล่าว ส่วนช่วงค่ำ (18.00 น.ขึ้นไป) พบว่ามีการใช้พื้นที่เฉพาะจุดมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณย่านร้านอาหารที่เปิดให้บริการในช่วงกลางคืน กลุ่มผู้ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่น (นักศึกษา) ซึ่งมีทั้งประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวที่พักภายในเมืองและใกล้เคียง ส่วนในวันหยุดสุดสัปดาห์มีกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลายทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่จะมีการเข้าใช้พื้นที่มากกว่าในวันธรรมดามาก เพราะนอกจากมีเวลาว่างจากการทำงานแล้วยังต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางด้วย ทั้งนี้พบว่าผู้ใช้พื้นที่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ตั้งแต่ 3 ชั่วโมงขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 33.33 โดยนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่บริเวณหาดเก้าเส้งตั้งแต่ 2 ชั่วโมงขึ้นไปมากที่สุดต่างจากประชาชนในพื้นที่ ส่วนการใช้พื้นที่บริเวณหาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์มีระยะเวลาที่หลากหลายและยาวนานกว่า โดยประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่ 1-2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 33.33

3) **ด้านกิจกรรม** พบว่ากิจกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันโดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลังกาย เช่น การนั่งเล่น/พักผ่อน/ชมวิว เดินเล่น/เดินชมวิว ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมทางเลือกที่สามารถใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวร่วมกันในทำกิจกรรมต่างๆ โดยมีองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เช่น ที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำ โรงแรมและร้านอาหาร สภาพแวดล้อมที่ดีมีร่มเงา ลานโล่งกว้าง และการตกแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงาม ที่เป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการเข้าใช้พื้นที่ และทำให้ผู้ใช้พื้นที่รู้สึกสะดวกสบาย ซึ่งปัจจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในการเลือกใช้พื้นที่ด้วยเช่นกัน โดยพบว่าหาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้รับความนิยมในการเลือกใช้พื้นที่มากกว่าหาดเก้าเส้งที่มีข้อจำกัดด้านปัจจัยเหล่านี้ รวมทั้งการจัดกิจกรรมพิเศษในพื้นที่ยังเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้เกิดการใช้พื้นที่ทางสังคมในการพบปะพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันทั้งจากบุคคลที่รู้จักและบุคคลแปลกหน้า นอกจากนี้พบว่าภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวยังถูกใช้เป็นที่เพื่อทำกิจกรรมจำเป็นของประชาชนในพื้นที่ได้แก่ กิจกรรมการค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การประมงริมชายฝั่ง เป็นต้น

4.5.2 พฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

1) **ด้านกลุ่มผู้ใช้** แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน สามารถจำแนกได้หลายประเภท ทำให้เกิดกลุ่มผู้ใช้ที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมพบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 74.24 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ 29.29 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา โดยเดินทางมากับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน รวมทั้งมาตามลำพังคนเดียวหรือมากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกิจกรรมในการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว โดยสามารถจำแนกได้ ดังนี้

อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรและเขาดังกวน พบว่ากลุ่มผู้ใช้พื้นที่ที่ค่อนข้างหลากหลายตั้งแต่กลุ่มวัยเด็กจนถึงกลุ่มวัยสูงอายุ โดยมีเหตุผลในการเลือกใช้พื้นที่คือ ชื่นชอบบรรยากาศร่มรื่น/เงียบสงบมากที่สุดร้อยละ 51.67 รองลงมาคือ เพื่อพานุตรหลาน/ญาติมาเที่ยวและเดินทางสะดวก/เข้าถึงง่าย ทั้งนี้พบว่านักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงาน รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่น(นักเรียน/นักศึกษา) มักเดินทางมากับครอบครัวเพื่อพานุตรหลาน/ญาติและเพื่อนฝูงมาเที่ยวและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งกลุ่มทัศนศึกษาซึ่งเป็นนักเรียนภายในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้พบว่าประชาชนในพื้นที่มักมาลำพังคนเดียวหรือมากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน

ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง พบว่าประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานที่มักเดินทางลำพังคนเดียวและมากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน มากับครอบครัวและกลุ่มเพื่อน เพื่อใช้บริการจากร้านค้าและร้านอาหารในช่วงกลางวัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวมากับครอบครัวและกลุ่มเพื่อนโดยนิยมมารับประทานอาหารและซื้อสินค้าที่ระลึก ทั้งนี้นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง เนื่องจากสะดวกต่อการเดินทางต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ โดยมีเหตุผลในการเลือกใช้นี้เนื่องจากชอบกิจกรรม/สิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 40 และต้องการพานุตรหลาน/เพื่อนมาเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมและการให้บริการภายในพื้นที่

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา พิพิธภัณฑสถานพระรามณรงค์ และ วัดมัทธิมาวาส วัดชัยมงคล เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการใช้พื้นที่ค่อนข้างจำกัด สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถาน พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อพาครอบครัวและบุตรหลานมาเที่ยวร้อยละ 53.33 กลุ่มวัยรุ่น(นักเรียน/นักศึกษา) มีวัตถุประสงค์เพื่อการทัศนศึกษาร้อยละ 38.33 และด้วยความสะดวกในการเดินทาง/เข้าถึงง่าย เนื่องจากตั้งอยู่ในย่านชุมชนทำให้สะดวกต่อการเข้าถึง ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยสูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์คือ พื้นที่เฝ้าต่อกิจกรรมที่ต้องการร้อยละ 50 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่เพื่อ

ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รองลงมาคือ เดินทางสะดวก/เข้าถึงง่าย เนื่องจากตั้งอยู่ภายในย่านชุมชนเช่นเดียวกับบริเวณพิพิธภัณฑสถานทำให้สะดวกต่อการเดินทาง ทั้งนี้พบ ถึงแม้สถานที่ท่องเที่ยวทั้งสองประเภทจะไม่ได้จำกัดกลุ่มผู้ใช้ แต่กลุ่มผู้ใช้พื้นที่กลับไม่มีความหลากหลายเนื่องจากถูกจำกัดด้วยกิจกรรมการใช้พื้นที่ที่ควรสอดคล้องกับประเภทสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น

2) **ด้านระยะเวลาและช่วงเวลา** พบว่าในช่วงวันธรรมดามีการใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบางและเรื่อย ๆ ตลอดทั้งวัน ผู้ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่มากกว่านักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ยังคนส่วนใหญ่ทำงานมีผู้ใช้พื้นที่ไม่มากนัก โดยช่วงเวลาที่มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือช่วงบ่าย (12.00-15.00 น.) เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเปิดให้บริการในช่วงกลางวัน และมีกำหนดปิดให้บริการในช่วงเย็น ยกเว้นบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรซึ่งมีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) ซึ่งเป็นช่วงเวลาดังหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมประจำวันไปแล้ว ประกอบกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่ร่มรื่นและเงียบสงบซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ พบว่ามีกลุ่มผู้ใช้และช่วงเวลาที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากเป็นช่วงเวลาดังจากการทำงานและการเรียน ทำให้ผู้ใช้พื้นที่มีเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจโดยมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งด้วยเช่นกัน ทั้งนี้สถานที่ท่องเที่ยวบางประเภทมีข้อจำกัดเฉพาะด้านกิจกรรมส่งผลให้เกิดการใช้พื้นที่ในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งอื่นภายในเมืองต่อไป ทั้งนี้พบว่าผู้ใช้พื้นที่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ประมาณ 30 นาที-1 ชั่วโมง ต่างจากบริเวณกรมหลวงชุมพรและเขาดังกวนที่มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชั่วโมงมากที่สุดร้อยละ 41.67 เนื่องจากสามารถใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ต้องการได้หลากหลายและตรงกับความต้องการของผู้ใช้พื้นที่ นอกจากนี้ พบว่าประชาชนในพื้นที่มีความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่ 1-2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 16.19 และ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 11.43 ในขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถานมีความถี่ในการใช้พื้นที่ไม่แน่นอนมากที่สุด

3) **ด้านกิจกรรม** พบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลัง ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นสามารถแจกแจงตามประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวดังนี้

อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรและเขาดังกวน พบว่ากิจกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่มีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลัง โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่คือ การนั่งเล่น/นั่งพักผ่อนร้อยละ 85 การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 73.33 ซึ่งเป็นกิจกรรมทางเลือกที่สามารถใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวร่วมกันในการทำกิจกรรมได้ค่อนข้างหลากหลาย เนื่องจากภายในพื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีมีร่มเงา ลานโล่งกว้าง และการตกแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการในพื้นที่ที่ทำให้ผู้ใช้พื้นที่รู้สึกสะดวกสบาย ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการเข้าใช้พื้นที่

นอกจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวยังเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมในการกิจกรรมเทศกาลประเพณีประจำท้องถิ่น และกิจกรรมจำเป็นของประชาชนในพื้นที่ได้แก่ กิจกรรมการค้าและบริการที่ให้บริการแก่ผู้ใช้พื้นที่

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา พิพิธภัณฑสถานพะอัมพะรังค์ และ วัดมัชฌิมาวาส วัดชัยมงคล สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑสถาน พบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ร้อยละ 93.33 ซึ่งเป็นกิจกรรมเฉพาะของสถานที่ เนื่องจากพิพิธภัณฑสถานเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดเก็บสิ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์จึงจำเป็นต้องควบคุมกิจกรรมเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อโบราณวัตถุ ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด พบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนาได้แก่ การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 87.5 และกิจกรรมทางสังคมในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนามาร้อยละ 45.83 ส่วนการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเช่น การนั่งเล่น/นั่งพักผ่อนส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่ของประชาชนในพื้นที่ที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง นอกจากนี้ภายในวัดยังเป็นสถานศึกษาโดยมีการกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจน ซึ่งการใช้พื้นที่ภายในวัดมีความหลากหลายของกิจกรรมทางสังคมมากกว่าเพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง

ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง พบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากกิจกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเลือก ในขณะที่กิจกรรมการใช้พื้นที่ของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมจำเป็นมากกว่าถึงแม้จะเป็นกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันเช่น การทานอาหาร/เลี้ยงสังสรรค์ การซื้อสินค้า/ของที่ระลึก การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เนื่องจากองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการในพื้นที่ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก รวมทั้งสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่เป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการเข้าใช้ นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมในด้านความเชื่อทางศาสนาและกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่น

4.5.3 พฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม

1) ด้านกลุ่มผู้ใช้ พบว่ากลุ่มผู้ใช้พื้นที่มีหลากหลาย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ทุกเพศทุกวัย โดยเหตุผลในการเลือกใช้พื้นที่คือ ชื่นชอบบรรยากาศร่มรื่น/เงียบสงบร้อยละ 47.33 รองลงมาคือ เดินทางสะดวก/เข้าถึงง่ายและใกล้ที่พักอาศัย ทั้งนี้พบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุด โดยมีอาชีพที่หลากหลาย และกลุ่มวัยรุ่น(นักเรียน/นักศึกษา) ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มักเดินทางมากับครอบครัวเพื่อพาบุตรหลานมาเที่ยว และกลุ่มเพื่อนเพื่อการพบปะสังสรรค์ นอกจากนี้ประชาชนในพื้นที่นิยมมาใช้พื้นที่ตามลำพังหรือมากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน โดยมักใช้พื้นที่บริเวณที่เงียบสงบและมีความเป็นส่วนตัว รวมทั้งกลุ่มนักเรียนที่มาทัศนศึกษาจากจังหวัดใกล้เคียงที่มักแวะมาเที่ยวชม ทั้ง

นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางมากที่สุดร้อยละ 58.67 นอกจากนี้พบว่าประชาชนในพื้นที่มักใช้จักรยานยนต์ในการเดินทางโดยเฉพาะบริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา ลานสระบัวและสวนประติมากรรม สวนเสรี เนื่องจากสะดวกในการเดินทางเข้าถึงเพราะอยู่ใกล้ที่พักอาศัยและหาที่จอดรถได้ง่าย

2) **ด้านระยะเวลาและช่วงเวลา** สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะสามารถเข้าใช้ได้ตลอดเวลา ในวันธรรมดาจะมีการใช้พื้นที่ของประชาชนในพื้นที่มากที่สุดคือ ช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) ซึ่งเป็นช่วงเวลาดังหลังเสร็จสิ้นกิจวัตรประจำวันและเหมาะแก่การพักผ่อนหรือทำกิจกรรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพร่างกาย ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่มากกว่านักท่องเที่ยว ส่วนในวันหยุดสุดสัปดาห์มีกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลายมากขึ้นทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ และมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ที่นานขึ้นกว่าวันธรรมดา ในขณะที่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมีวัตถุประสงค์เพื่อแวะเที่ยวชมและมีระยะเวลาดสั้นๆ เพื่อเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่นๆ เนื่องจากลักษณะของสถานที่ไม่ตอบสนองต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาหรือต้องการสัมผัสสิ่งแปลกใหม่ที่แตกต่างจากท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย ส่วนอควาเรียมสงขลา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการกำหนดช่วงเวลาในการให้บริการที่แน่นอน ในวันธรรมดามีการใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบางและเรื่อยๆ ตลอดทั้งวัน ต่างจากวันหยุดสุดสัปดาห์ที่มีกลุ่มผู้ใช้ที่หนาแน่นขึ้น ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชั่วโมงมากที่สุด ร้อยละ 50 สำหรับประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้สถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 17.33 และ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ในขณะที่อควาเรียมสงขลา มีการใช้พื้นที่ไม่แน่นอนมากที่สุด

3) **กิจกรรม** สถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะ พบว่ากิจกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่มีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลังกาย ซึ่งเป็นกิจกรรมทางเลือกที่สามารถใช้พื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการ จากการจัดองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ที่นั่งพักผ่อน เครื่องออกกำลังกาย เครื่องเล่นเด็ก รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ดี บรรยากาศที่ร่มรื่นเงียบสงบ ลานโล่งกว้าง และการตกแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงาม เป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการเข้าใช้พื้นที่ ส่วนบริเวณอควาเรียมสงขลา ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ร้อยละ 83.33 กิจกรรมกลางแจ้งที่ทำหายเช่น ขับรถโกคาร์ท ซึ่งเป็นกิจกรรมเฉพาะภายในสถานที่ ทำให้การใช้พื้นที่ระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมจำเป็นในด้านการค้าและให้บริการ และศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมในการพบปะพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การจัดงานเทศกาล และงานประเพณีประจำท้องถิ่น

ตาราง 4.27 สรุปพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

	สถานที่	ประเภทผู้ใช้	กิจกรรมที่เกิดขึ้น	กลุ่มผู้ใช้ส่วนใหญ่	ผู้ร่วมเดินทาง	การเดินทาง	ระยะเวลา
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	1)หาดสมิหลา	ประชาชน	นั่งเล่น/พักผ่อน,เดินเล่น,ทานอาหาร	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มาเป็นกลุ่ม 6-10 คน	รถยนต์ส่วนตัว	2-3 ชม.
		นักท่องเที่ยว	นั่งเล่น/พักผ่อน,เดินเล่น,ถ่ายรูป	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
	2)หาดชลาทัศน์	ประชาชน	นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร,นั่งมองผู้อื่น	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	2-3 ชม.
		นักท่องเที่ยว	นั่งเล่น/พักผ่อน,เดินเล่น,นั่งมองผู้อื่น,ทานอาหาร	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 5-10 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
	3)หาดเก้าเส้ง	ประชาชน	เดินเล่น,นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร	วัยทำงาน	มา 2 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
		นักท่องเที่ยว	นั่งเล่น/พักผ่อน,เดินเล่น,ถ่ายรูป	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	2-3 ชม.
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	4)อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ	ประชาชน	นั่งเล่น/พักผ่อน,สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์,เดินเล่น	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มา 2 คน	รถจักรยานยนต์	2-3 ชม.
		นักท่องเที่ยว	นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร,สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 6-10 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
	5)เจดีย์เขาตังกวน	ประชาชน	เดินเล่น,นั่งเล่น/นั่งพักผ่อน,สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มา 2 คน,มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	30 นาที-1 ชม.,1-2 ชม.
		นักท่องเที่ยว	ถ่ายรูป,เดินเล่น,สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	วัยทำงาน	มา 2 คน,มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
	6)พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา	ประชาชน	ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ,ถ่ายรูป,เดินเล่น	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน,มา 2 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
		นักท่องเที่ยว	ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ,ถ่ายรูป,เดินเล่น	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	30 นาที-1 ชม.
	7)พิพิธภัณฑฯพำวงรงค์	ประชาชน	ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ,ถ่ายรูป,นั่งเล่น	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มา 2 คน	รถจักรยานยนต์	30 นาที-1 ชม.
		นักท่องเที่ยว	ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ,ถ่ายรูป,เดินชมเมือง	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	30 นาที-1 ชม.
	8)ย่านเมืองเก่า ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	ประชาชน	ทานอาหาร,เดินเล่น,สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	วัยทำงาน	มา 2 คน,มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	30 นาที-1 ชม.
		นักท่องเที่ยว	ทานอาหาร,เดินชมเมือง,นั่งเล่น/พักผ่อน	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
9)วัดมณีนิมมาวาส	ประชาชน	สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์,ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ,นั่งเล่น	วัยทำงาน	มา 2 คน	รถยนต์ส่วนตัว	30 นาที-1 ชม.	
	นักท่องเที่ยว	สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์,ถ่ายรูป,ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 6-10 คน	รถยนต์ส่วนตัว	2-3 ชม.	
10)วัดชัยมงคล	ประชาชน	สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์,เดินเล่น,นั่งเล่น	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถจักรยานยนต์	30 นาที-1 ชม.	
	นักท่องเที่ยว	สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์,นั่งวิปัสสนากรรมฐาน-ทำบุญ	วัยทำงาน	มาตามลำพัง	รถยนต์ส่วนตัว	3 ชม.ขึ้นไป	
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกีฬา	11)สวนสองทะเล	ประชาชน	นั่งเล่น/พักผ่อน,เดินเล่น,ทานอาหาร	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์,รถจักรยานยนต์	1-2 ชม.
		นักท่องเที่ยว	นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร,เดินเล่น	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 6-10 คน	รถยนต์ส่วนตัว	3 ชม.ขึ้นไป
	12)อควาเลียม สงขลา	ประชาชน	ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ,นั่งเล่น,ซื้อสินค้าที่ระลึก	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
		นักท่องเที่ยว	ถ่ายรูป,ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑฯ,ซื้อสินค้าที่ระลึก	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
	13)ลานสระบัว สวนประติมากรรม	ประชาชน	นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร,วาดรูป/ระบายสี	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถจักรยานยนต์	มากกว่า 3 ชม.
		นักท่องเที่ยว	นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร,เดินเล่น	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	มากกว่า 3 ชม.
	14)สวนเสรี	ประชาชน	นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร,เดิน-วิ่งออกกำลังกาย	วัยทำงาน	มา 2 คน,มาตามลำพัง	รถจักรยานยนต์	3 ชม.ขึ้นไป
		นักท่องเที่ยว	เดินเล่น,นั่งเล่น/พักผ่อน,ถ่ายรูป	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.
	15)สวนเฉลิมพระเกียรติ 72พรรษา	ประชาชน	นั่งเล่น/พักผ่อน,ทานอาหาร,เดิน-วิ่งออกกำลังกาย	วัยทำงาน,วัยรุ่น	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน,มา 2 คน	รถจักรยานยนต์	30 นาที-1 ชม.
		นักท่องเที่ยว	นั่งเล่น/พักผ่อน,เดินเล่น,ทานอาหาร,ถ่ายรูป	วัยทำงาน	มาเป็นกลุ่ม 3-5 คน	รถยนต์ส่วนตัว	1-2 ชม.

สรุปพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะเปิดโล่ง สามารถใช้ร่วมกันได้ทุกเพศทุกวัย โดยกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลัง สำหรับในวันธรรมดาส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่ของประชาชนในพื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น ส่วนวันหยุดสุดสัปดาห์มีการใช้พื้นที่ที่หลากหลายมากขึ้นของกลุ่มผู้ใช้ ช่วงเวลา และกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่น ที่มาจับครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตั้งแต่ 3-5 คน ขึ้นไป ทั้งนี้พบว่า หาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเข้าใช้พื้นที่ทั้งจากนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งต่างจากหาดเก้าเส้งที่ค่อนข้างได้รับความนิยมในการเข้าที่ต่ำกว่า ด้วยองค์ประกอบของพื้นที่และลักษณะของสถานที่ที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ที่ต่างกัน

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรมและพฤติกรรมในการเข้าใช้ ทั้งนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะและกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน โดยกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะจะเกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพิพิธภัณฑ์และวัด ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้พื้นที่จากกิจกรรมที่ไม่แตกต่างกันมากระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งในด้านกิจกรรมและช่วงเวลาในการเข้าใช้ ส่วนกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนจะเกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพที่สวยงามและมีความหลากหลายของกิจกรรมได้แก่ อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ เจดีย์เขาดังกวน และย่านเมืองเก่า โดยกิจกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานที่มาจับครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตั้งแต่ 3-5 คนขึ้นไป ส่วนพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของประชาชนพบว่าทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว และกิจกรรมแบบออกกำลังที่เกิดขึ้นค่อนข้างประปราย ด้วยข้อจำกัดจากลักษณะของสถานที่ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่นที่มาจับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน และมาจับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนตั้งแต่ 3-5 คน โดยมีการใช้พื้นที่ที่หลากหลายของกิจกรรม และช่วงเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานที่ที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ด้วยเช่นกัน

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม พบว่ากิจกรรมและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของนักท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนแทบทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานที่มาจับครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตั้งแต่ 3-5 คน ขึ้นไป ในวันหยุดสุดสัปดาห์ ต่างจากพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของประชาชนซึ่งมีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลัง ซึ่งในวันธรรมดาส่วนใหญ่มี

การใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น ส่วนวันหยุดสุดสัปดาห์มีการใช้พื้นที่ที่หลากหลายมากขึ้นของกลุ่มผู้ใช้และช่วงเวลา ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยรุ่น ที่มาเป็นกับครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ตั้งแต่ 3-5 คน ขึ้นไป หรือมาตามลำพัง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานที่ที่ส่งผลให้เกิดกิจกรรม และพฤติกรรมการใช้พื้นที่ด้วยเช่นกัน ในขณะที่อควาเรียมสงขลาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่กำหนดกิจกรรมขึ้นเฉพาะ จึงไม่มีความแตกต่างของกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

จากข้อมูลพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ทำให้ทราบถึงประเภทกลุ่มผู้ใช้ ช่วงเวลาและระยะเวลา และกิจกรรมที่เกิดขึ้น ทั้งนี้พบว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดกลุ่มผู้ใช้ที่มีลักษณะแตกต่างตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ซึ่งจากข้อมูลพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ สามารถนำไปประกอบการวิเคราะห์และสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

การวิเคราะห์ศักยภาพและรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการศึกษาลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาโดยการสำรวจภาคสนาม และผลจากข้อมูลแบบสอบถามตามที่ได้เสนอในบทที่ 4 นำมาประกอบการพิจารณาเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำมาสู่การวิเคราะห์และสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

5.1 การวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

5.1.1 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการศึกษาสภาพทั่วไปขององค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาในบทที่ 3 และผลจากแบบสอบถามด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 นำมาสู่การวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ทราบถึงศักยภาพและปัญหาที่แท้จริง โดยพิจารณาองค์ประกอบในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการคมนาคมและการเข้าถึง ด้านที่พักแรม ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ และด้านสภาพภูมิทัศน์

1) **ด้านการคมนาคมและการเข้าถึง** การเข้าถึงเมืองสงขลานั้นนับได้ว่ามีความสะดวก มีสภาพของเส้นทางสัญจรอยู่ในระดับดีสามารถเดินทางได้สะดวกในทุกฤดูกาล โดยมีเส้นทางสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงเมืองสงขลากับอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีเส้นทางเข้าถึงทางน้ำ ด้วยการโดยสารแพขนานยนต์ ซึ่งเป็นการย่อเส้นทางจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 จากอำเภอสิงหนครเพื่อเข้าสู่เมืองสงขลาโดยตรง

ส่วนเส้นทางสัญจรภายในเมือง มีถนนสายหลักและถนนสายรองที่เป็นเส้นทางเชื่อมโยงสู่ย่านชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว และเชื่อมโยงระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณใกล้เคียงที่มีความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทางเข้าถึง ส่วนเส้นทางสัญจรภายในย่านชุมชนค่อนข้างลำบากในเข้าถึง เนื่องจากมีช่องทางสัญจรเดินทางเดียว เช่น ถนนนครนอก ถนนนครใน ถนนนางงาม เป็นต้น และบางจุดไม่มีป้ายบอกเส้นทางที่ต่อเนื่องทำให้เกิดความสับสนแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่ไม่คุ้นเคยเส้นทาง นอกจากนี้ยังพบว่า เส้นทางเดินเท้าที่เชื่อมโยงภายในพื้นที่และระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณที่ใกล้เคียงยังขาดความต่อเนื่องทั้งในด้านเส้นทางและองค์ประกอบที่

สนับสนุนต่อการเดินเท้าเช่น ความร่มรื่น สิ่งกีดขวางบนทางเดินเท้า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ระดับพอใช้กว่าร้อยละ 50

นอกจากนี้ในด้านการบริการขนส่งสาธารณะส่วนใหญ่เป็นการให้บริการกับประชาชนในพื้นที่มากกว่าเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งในด้านการให้บริการ ราคา ความปลอดภัยและเส้นทางสัญจร ที่ให้บริการเฉพาะเส้นทางสายหลักๆ ดังนั้นจึงควรได้รับการปรับปรุงและหาแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมต่อเมืองและการท่องเที่ยว

ภาพที่ 5.1 ถนนไทรบุรี

ภาพที่ 5.2 ถนนนครนอก-นครใน

ภาพที่ 5.3 เส้นทางเดินเท้า

2) **ด้านที่พักแรม** ถึงแม้ว่าภายในเมืองสงขลามิจะมีสถานที่พักแรมเพียง 20 แห่ง แต่ด้วยความหลากหลายด้านราคาที่พักที่มีราคาไม่แพงจนถึงระดับสูง มีตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมอยู่ภายในเมือง ใกล้สถานที่ราชการที่สำคัญ และแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีความสะดวกในด้านบริการต่างๆ และการเดินทางเข้าถึง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวระดับดีกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ยังพบว่าสถานที่พักแรมในเมืองสงขลานอกจากจะรับรองนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีบทบาทในการรองรับการประชุมสัมมนาและอบรมของหน่วยงานราชการและเอกชน ทำให้ในบางช่วงเวลาที่พักแรมอาจมีไม่เพียงพอในการรองรับผู้ใช้บริการ รวมทั้งสถานที่พักแรมบางแห่งถึงแม้จะมีราคาถูกแต่อยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม ซึ่งส่งผลต่อการเลือกใช้บริการของนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่พักแรมให้มีมาตรฐานที่ดีย่อมมีผลต่อการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเมือง

3) **ด้านความปลอดภัย** โดยภาพรวมเมืองสงขลามิมีความปลอดภัยค่อนข้างสูง เนื่องจากมีข้อได้เปรียบด้านลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีทะเลล้อมรอบทั้งสองด้าน ทำให้เมืองสงขลามิทางเข้า-ออกค่อนข้างจำกัดทำให้ง่ายต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยในระดับหนึ่ง ส่วนภายในเมืองสงขลามิมีจุดให้บริการดูแลรักษาความปลอดภัย 2 แห่ง คือ สถานีตำรวจภูธรเมืองสงขลาและหน่วยบริการจราจร สภ.สงขลา ที่ตั้งอยู่ในภายในย่านใจกลางเมืองที่ให้บริการและดูแลรักษาความปลอดภัยในระดับเมือง ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการใช้พื้นที่ในช่วงกลางวันมากกว่ากลางคืน (แผนที่ 5.1)

ในส่วนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวม พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเกือบครึ่งของเมืองสงขลาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทพื้นที่สาธารณะที่ขาดเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในพื้นที่โดยตรง ทำให้ส่งผลต่อความรู้สึกและระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ในระดับพอใช้ถึงร้อยละ 64 โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ที่มีความคุ้นเคยและใช้พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นประจำจึงมองเห็นปัญหาได้มากกว่านักท่องเที่ยวที่มานานๆ ครั้ง ซึ่งรวมไปถึงด้านจุดให้บริการที่ควรกระจายให้ทั่วถึงในแหล่งท่องเที่ยวและย่านชุมชน

4) ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก

(1) ด้านที่จอดรถโดยรวมอยู่ในระดับที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ระดับพอใช้และมีความเห็นค่อนข้างไปในทางบวก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชนซึ่งมีพื้นที่กว้างขวาง และสามารถจัดพื้นที่สำหรับรองรับรถโดยสารขนาดใหญ่ได้สะดวก ในขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งภายในเมืองค่อนข้างมีข้อจำกัดในด้านพื้นที่สำหรับจอดรถ เนื่องจากมีช่องทางสัญจรที่ค่อนข้างคับแคบ และเป็นช่องทางเดินรถทางเดียว ไม่สามารถจัดพื้นที่สำหรับจอดรถได้ ได้แก่ ย่านเมืองเก่า/ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง วัดมัสยิดมิมาวาส ทำให้ต้องจอดรถริมถนนบริเวณโดยรอบ ส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้ใช้บริการและกีดขวางการสัญจร (แผนที่ 5.1)

(2) ด้านที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/ห้องสุขาและจุดให้บริการท่องเที่ยว พบว่าการให้บริการโดยรวมยังมีค่อนข้างน้อยและกระจายไม่ทั่วทุกแห่ง โดยเฉพาะห้องสุขาและที่นั่งพักผ่อนซึ่งบางแห่งอยู่ในสภาพที่ชำรุดและขาดการดูแลรักษาปรับปรุง บางแห่งไม่มีให้บริการหรือมีไม่เพียงพอแก่ผู้มาใช้พื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ระดับพอใช้ถึงร้อยละ 68 เช่นเดียวกับจุดให้บริการท่องเที่ยวถึงร้อยละ 70 ซึ่งส่วนใหญ่จะมีให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวหลักๆ ของเมืองเท่านั้น

(3) ด้านร้านอาหาร/ร้านขายสินค้าที่ระลึก จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่บางกลุ่มมีความชื่นชอบในการรับประทานอาหารโดยเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถในการให้บริการ เนื่องจากภายในเมืองสงขลา มีร้านอาหารหลากหลายประเภทตั้งกระจายอยู่ทั่วไปภายใต้ย่านชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งที่สามารถสร้างเป็นจุดดึงดูดและเอกลักษณ์ในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้เกิดการเดินทางเข้ามาเมืองสงขลามากขึ้น ส่วนแหล่งบันเทิงในเมืองสงขลาไม่มากนัก ประกอบกับมีกลุ่มผู้สนใจเฉพาะกลุ่มซึ่งเป็นการสร้างทางเลือกให้กับผู้ที่สนใจท่องเที่ยวในยามค่ำคืนและเพิ่มกิจกรรมให้กับแหล่งท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้ควรได้รับการควบคุมเพื่อไม่ให้ส่งผลต่ออุปนิสัยของเมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติเช่นกัน

ในขณะที่ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกถึงแม้จะมีกระจายอยู่ทั่วไปภายในเมืองและสถานที่ท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้ร้านค้าส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเฉพาะบุคคลไม่ได้มีการรวมกลุ่มทำให้ขาดเอกลักษณ์ของพื้นที่ ร้านค้าบางแห่งจึงไม่เป็นที่รู้จักและขาดโอกาสในการนำเสนอสินค้า

(4) ด้านธนาคาร/จุดแลกเปลี่ยนเงิน พบว่าส่วนใหญ่มีให้บริการทั่วไปภายในเมืองและย่านชุมชน ซึ่งนับว่าเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นในระดับพอใช้และมีความเห็นค่อนข้างไปในทางบวกกว่าร้อยละ 80 แต่ทั้งนี้การให้บริการตู้เบิกเงินอัตโนมัติในสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถให้บริการได้ เพราะตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชนอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยทั้งจากตัวผู้ใช้บริการและอุปกรณ์ให้บริการ

5.1.2 สรุปปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการวิเคราะห์ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา สามารถสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านการคมนาคมและการเข้าถึง

1.1) การขาดความเชื่อมโยงของเส้นทางเดินเท้าในพื้นที่และระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณที่ใกล้เคียงที่ขาดความต่อเนื่องทั้งในด้านเส้นทางและองค์ประกอบที่สนับสนุนต่อการเดินเท้า เช่น ขาดความร่มรื่น สิ่งกีดขวางบนทางเดินเท้า สภาพชำรุดขาดการซ่อมแซม เป็นต้น บางจุดไม่มีป้ายบอกเส้นทางที่ต่อเนื่องทำให้เกิดความสับสนแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่ไม่คุ้นเคยเส้นทาง

1.2) การบริการขนส่งสาธารณะ ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการกับประชาชนในพื้นที่มากกว่าเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งในด้านการให้บริการ ราคา ความปลอดภัย และเส้นทางสัญจร ที่ให้บริการเฉพาะเส้นทางสายหลักภายในเมือง

2) ด้านความปลอดภัย

ถึงแม้ว่าโดยภาพรวมเมืองสงขลาจะมีความปลอดภัยอยู่ในระดับดี แต่ในส่วนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะยังคงต้องได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีต่อการท่องเที่ยว และสร้างความมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินกับนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ

3.1) ด้านที่จอดรถ โดยเฉพาะบริเวณย่านเมืองเก่าซึ่งเป็นย่านที่พักอาศัยกึ่งพาณิชย์กรรมเก่าของเมืองที่อาคารบ้านเรือนกระจุกตัวค่อนข้างหนาแน่น และมีช่องทางสัญจรที่ค่อนข้างคับแคบ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนพื้นที่สำหรับจอดรถและต้องจอดรถริมถนนทำให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้ใช้บริการและกีดขวางการสัญจรไปมา

3.2) ด้านที่นึ่งพักผ่อนและห้องสุขา ที่ยังมีค่อนข้างน้อยและกระจายไม่ทั่วถึง ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ เป็นบริการพื้นฐานที่ควรจัดให้บริการแก่ผู้ใช้พื้นที่ทั้งประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบาย รวมทั้งยังเป็นการช่วยกระจายเพื่อลดความแออัดในการใช้สถานที่ท่องเที่ยวเฉพาะแห่ง

3.3) ด้านร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก โดยเฉพาะร้านอาหารกึ่งบันเทิงริมชายหาดที่ควรได้รับการควบคุมเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่ออุปลักษณะของเมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติและ การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบที่เป็นสถานศึกษาและสถานที่ราชการที่สำคัญของเมือง ส่วนด้านร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่ยังขาดการรวมกลุ่มทำให้ขาดเอกลักษณ์ของพื้นที่

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมา จะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปประกอบข้อเสนอแนะแนวทางในบทต่อไป เพื่อดึงศักยภาพที่สนับสนุนต่อการท่องเที่ยวและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนในพื้นที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการศึกษาสำรวจลักษณะทางกายภาพของสถานที่ท่องเที่ยวในบทที่ 3 และผลจากแบบสอบถามการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว นำมาสู่การวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ทราบถึงศักยภาพและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาองค์ประกอบในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการเข้าถึง ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย ด้านสภาพภูมิทัศน์ และด้านกิจกรรมการใช้พื้นที่

5.2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1) **ด้านการเข้าถึง** พบว่าการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีความสะดวกและปลอดภัยสูงในการเดินทาง เนื่องจากมีถนนสายรอง คือ ถนนเก้าเต็งและถนนชลาทัศน์ ที่แยกจากถนนสายหลักก่อนเข้าสู่ภายในเมืองบริเวณแยกเก้าเต็ง และมีป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวและบอกเส้นทาง ทำให้มีความสะดวกและไม่เกิดความสับสนแก่นักท่องเที่ยวที่นำรถยนต์ส่วนตัวมาเอง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ในระดับดีกว่าร้อยละ 50 รวมทั้งมีเส้นทางที่เชื่อมโยงกับย่านชุมชน สถานที่ราชการ และสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งระยะทางที่ใกล้และใช้เวลาในการเดินทางที่น้อยย่อมเป็นข้อได้เปรียบในการเข้าถึงและส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้พื้นที่

ตารางที่ 5.1 ทศนคติด้านการเข้าถึงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ด้านการเข้าถึง	แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
สภาพถนน/เส้นทาง/ความปลอดภัย	57	63	28	31	5	6
ป้ายบอกเส้นทาง	51	57	32	36	7	8

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

2) **ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก** พบว่าบริเวณหาดชลาทัศน์และหาดสมิหลามีความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกสูง เช่น ที่จอดรถ ร้านค้า ร้านอาหาร ที่นั่งพักผ่อน และห้องน้ำ/ห้องสุขา เป็นต้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มักอยู่โดยรอบภายในพื้นที่หรือในบริเวณใกล้เคียงเพื่อบริการแก่ผู้ใช้พื้นที่ให้ได้รับความสะดวกสบายและประทับใจ แต่ทั้งนี้พบว่าด้านที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำ/ห้องสุขา หลายแห่งอยู่ในสภาพที่ชำรุด ขาดการจัดการที่ดี และไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะบริเวณหาดเก้าเต็งที่มีข้อจำกัดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่เห็นควรปรับปรุงกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้เป็นผลจากการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบที่เป็นพื้นที่ทางทหาร ส่งผลให้หาดเก้าเต็งได้รับความนิยมในการเลือกใช้พื้นที่น้อยที่สุดทั้งจากประชาชนในพื้นที่เองและนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลในการตัดสินใจเลือกใช้พื้นที่เมื่อเปรียบเทียบกับสถานที่ท่องเที่ยวประเภทเดียวกัน

ตารางที่ 5.2 ทักษะด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก	แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ที่จอดรถ	32	36	46	51	12	13
ร้านอาหาร/สินค้าที่ระลึก	20	22	52	58	18	20
ที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/สุขา	20	22	38	42	32	36

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

3) **ด้านสภาพภูมิทัศน์** แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเมืองสงขลา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ด้วยลักษณะทางกายภาพ การจัดตกแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงาม และสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมต่อรูปแบบกิจกรรม กลุ่มผู้ใช้และช่วงเวลาที่หลากหลาย ซึ่งรวมไปถึงเอกลักษณ์เฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งที่สร้างความคาดหวังให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม รวมทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และประกอบอาชีพการค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของประชาชนในพื้นที่ แต่ทั้งนี้พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาด้านขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ในระดับพอใช้และเห็นควรปรับปรุงร้อยละ 70 ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อสภาพภูมิทัศน์ และสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรง ส่วนด้านความสวยงามและการดูแลรักษาพบว่าประชาชนในพื้นที่มีความเห็นควรปรับปรุงกว่าร้อยละ 30 โดยเฉพาะบริเวณหาดเก่าแสง ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขในด้านการจัดการและการขอความร่วมมือทั้งจากนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เองให้ช่วยกันดูแลรักษาและใช้พื้นที่อย่างมีจิตสำนึกที่ดี

ตารางที่ 5.3 ทักษะด้านสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ด้านสภาพภูมิทัศน์	แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ความสะอาด	27	30	45	50	18	20
ค.สวยงาม/การดูแลรักษา	33	37	37	41	20	22

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

4) **ด้านความปลอดภัย** เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว และการเลือกใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว สำหรับด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวพบว่าทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นระดับดีมากที่สุดร้อยละ 52 เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ไม่ห่างจากย่านชุมชน สถานที่ราชการ และมีกิจกรรมด้านการค้าและบริการเพื่อการท่องเที่ยว ทำให้ภายในพื้นที่มีความคึกคักและมีชีวิตชีวา แต่ในด้านเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยภายในสถานที่ท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่อยังขาดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทางน้ำประจำพื้นที่ ที่ส่งผลต่อความรู้สึกและความมั่นใจต่อผู้ใช้พื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ

ความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ในระดับควรปรับปรุง ร้อยละ 43 แต่ทั้งนี้พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังคงได้รับความนิยมในการเลือกใช้สูง เนื่องจากมีปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลมากกว่า และด้วยความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้และช่วงเวลาจึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความคึกคักและมีชีวิตชีวาส่งผลให้ความสำคัญของปัญหาด้านความปลอดภัยลดลง ถึงอย่างไรก็ตามจะต้องคำนึงและให้ความสำคัญในด้านการดูแลรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ให้ทั่วถึงเพื่อสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยให้กับแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 5.4 ทศนคติด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ด้านความปลอดภัย	แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ความปลอดภัยบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว	47	52	36	40	7	8
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	8	9	43	48	39	43

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

5) **ด้านกิจกรรมที่เกิดขึ้น** เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเป็นพื้นที่สาธารณะของเมืองที่มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนการใช้งานได้หลากหลายจากกลุ่มผู้ใช้ กิจกรรม และช่วงเวลา ทั้งนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสถานที่ท่องเที่ยวย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในการเลือกใช้พื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการ และการเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมในการพบปะ สังสรรค์ จัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น

5.2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

1) **ด้านการเข้าถึง** พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งเกาะกลุ่มภายในย่านชุมชน ทำให้มีเส้นทางเชื่อมโยงเข้าถึงที่สะดวกและต่อเนื่องกัน แต่ทั้งนี้พบว่าเส้นทางภายในย่านชุมชนบางจุดมีช่องทางสัญจรที่คับแคบทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทาง และขาดป้ายบอกทางที่ต่อเนื่อง เช่น บริเวณวัดชัยมงคลและย่านเมืองเก่า ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของประชาชนในพื้นที่ในระดับพอใช้กว่าร้อยละ 50 ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ห่างจากย่านชุมชน ได้แก่ อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ เขาตั้งกวน มีถนนสายรอง คือ ถนนราชดำเนินนอก ถนนแหลมสนอ่อน ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงสู่สถานที่ท่องเที่ยวและมีช่องทางสัญจรที่กว้างขวาง และมีป้ายบอกเส้นทางที่ต่อเนื่องทำให้สะดวกต่อการเดินทางซึ่งเป็นข้อได้เปรียบในด้านการเข้าถึง

นอกจากนี้พบว่าเส้นทางเดินเท้ายังขาดความต่อเนื่องที่เชื่อมโยงภายในพื้นที่และระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณที่ใกล้เคียง ทั้งในด้านเส้นทางและองค์ประกอบที่สนับสนุนต่อการเดินเท้า เช่น ความร่มรื่น สิ่งกีดขวางบนทางเดินเท้า เป็นต้น ส่งผลให้เกิดการเลือกใช้สถานที่ท่องเที่ยวเฉพาะแห่งถึงแม้สถานที่ท่องเที่ยวจะอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกันก็ตาม

ตารางที่ 5.5 ทศนคติด้านการเข้าถึงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

ด้านการเข้าถึง	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานฯ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
สภาพถนน/เส้นทาง/ความปลอดภัย	100	50	91	46	7	4
ป้ายบอกเส้นทาง	83	42	102	52	13	7

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

2) **ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก** เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อาคารปิดล้อมและมีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยเฉพาะ รวมถึงการจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้พื้นที่ที่มีการให้บริการที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมและขีดความสามารถในการให้บริการของแต่ละสถานที่ สำหรับด้านที่จอตลอด พบว่าบริเวณพิพิธภัณฑ์ท่ามะรงค์ค่อนข้างมีข้อจำกัดในการให้บริการ รวมทั้งตั้งอยู่ในย่านพาณิชยกรรมที่มีผู้คนซื้อขายสินค้าตลอดทั้งวันทำให้หาที่จอดรถค่อนข้างลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ระดับพอใช้ร้อยละ 53 ส่วนด้านที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/ห้องสุขา พบว่าบริเวณย่านเมืองเก่าค่อนข้างมีข้อจำกัดในด้านการบริการมากที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นที่ย่านพาณิชยกรรมของเมืองที่เน้นการให้บริการเพื่อค้ามากกว่าการคำนึงถึงความสวยงามและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เห็นควรปรับปรุงร้อยละ 30 โดยภาพรวมทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นระดับพอใช้และค่อนข้างไปทางบวก ซึ่งความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งจำเป็นที่สนับสนุนให้ผู้ใช้พื้นที่ได้รับความสะดวกสบายและเกิดความประทับใจต่อสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งส่งผลให้เกิดการเลือกใช้พื้นที่ในครั้งต่อไป

ตารางที่ 5.6 ทศนคติด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานฯ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ที่จอดรถ	93	47	79	40	26	13
ร้านอาหาร/สินค้าที่ระลึก	51	26	117	59	30	15
ที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/สุขา	55	28	104	53	39	20

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

3) **ด้านสภาพภูมิทัศน์** เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเป็นพื้นที่อาคารปิดล้อมทำให้ง่ายต่อการจัดการและการดูแลรักษา ทั้งในด้านความสะอาดและความสวยงามของสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ในระดับดีกว่าร้อยละ 40 ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพร ได้รับการจัดตกแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงาม และสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมต่อรูปแบบกิจกรรมภายในพื้นที่ แต่ทั้งนี้ยังคงมีปัญหาด้านขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ ในขณะที่ย่านเมืองเก่าซึ่งเป็นย่านที่มีจุดเด่นของ

สถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะย่าน โดยภาพรวมมีอาคารจำนวนไม่น้อยที่อยู่ในสภาพทรุดโทรม ขาดการดูแลและปรับปรุง ซึ่งทำให้เกิดความไม่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมและอาจทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ของย่านได้หากอาคารเหล่านี้จะต้องถูกรื้อถอนไปเพราะความเสื่อมโทรม

ตารางที่ 5.7 ทศนคติด้านสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

ด้านสภาพภูมิทัศน์	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานฯ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ความสะอาด	96	48	82	41	20	10
ค.สวยงาม/การดูแลรักษา	86	43	88	44	24	12

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

4) **ด้านความปลอดภัย** พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำและกำหนดช่วงเวลาให้บริการที่แน่นอน โดยจะเปิดให้บริการเฉพาะในช่วงกลางวัน ทำให้มีการเคลื่อนไหวของกิจกรรมและกลุ่มคนภายในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ จึงไม่มีผลต่อความรู้สึกของผู้ใช้พื้นที่ ต่างจากบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ ที่เป็นพื้นที่สาธารณะเปิดโล่ง ตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชน และขาดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยภายในพื้นที่ ทำให้มีผลต่อความรู้สึกและความมั่นใจต่อผู้ใช้ที่ทั้งในด้านความรู้สึกและระยะเวลาในการใช้พื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ในระดับควรปรับปรุงร้อยละ 46.67 ดังนั้น ความปลอดภัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะเปิดโล่งซึ่งเป็นพื้นที่รองรับกลุ่มคนและกิจกรรมที่หลากหลาย ที่สร้างความมั่นใจให้เกิดการเลือกใช้และการรวมตัวกันของกลุ่มคน

ตารางที่ 5.8 ทศนคติด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

ด้านความปลอดภัย	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานฯ					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ความปลอดภัยบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว	132	67	53	27	13	7
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	72	36	81	41	45	23

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

5) **ด้านกิจกรรมที่เกิดขึ้น** เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะเช่น สถานที่สำคัญทางศาสนา หรือสถานที่รำลึกถึงบุคคลสำคัญของชาติ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องสอดคล้องกับสถานที่ท่องเที่ยวและวัตถุประสงค์ของกลุ่มผู้ใช้ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการทัศนศึกษาหาความรู้ เพื่อประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการ และการเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมเพื่อการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การจัดกิจกรรมทางศาสนา การจัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น แต่ทั้งนี้พบว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นยังไม่สามารถดึงดูดให้เกิดการเลือกใช้พื้นที่ได้มากนัก เพราะนอกจาก

ข้อจำกัดด้านกิจกรรมที่เกิดขึ้นที่ขาดความหลากหลายแล้ว การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมกิจกรรมที่น่าสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และทำให้ประชาชนในพื้นที่เห็นความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณของท้องถิ่นมากขึ้น

5.2.3 แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม

1) **ด้านการเข้าถึง** สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งกระจายอยู่ห่างจากย่านชุมชน โดยมีถนนสายรอง คือ ถนนราชดำเนินนอก ถนนแหลมสนอ่อน และถนนเตาหลวงที่เชื่อมโยงสู่สถานที่ท่องเที่ยวโดยตรง มีความสะดวกและปลอดภัยสูงในการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ระดับดี ร้อยละ 59 รวมทั้งมีเส้นทางที่เชื่อมโยงกับย่านชุมชน สถานที่ราชการ และสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง แต่ทั้งนี้พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังขาดความต่อเนื่องที่เชื่อมโยงระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงในด้านเส้นทางและองค์ประกอบที่สนับสนุนต่อการเดินทาง เช่น ความร่มรื่น สิ่งกีดขวางบนทางเดินเท้า เป็นต้น นอกจากนี้พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะดวกในการเข้าถึงและมีระยะทางที่ใกล้ย่อมมีผลต่อการเลือกใช้พื้นที่จากประชาชนในพื้นที่ได้บ่อย ทั้งนี้สถานที่แห่งนั้นจะต้องสามารถตอบสนองการใช้พื้นที่ตามวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่ต้องการด้วยเช่นกัน ในขณะที่นักท่องเที่ยวไม่ได้คำนึงถึงระยะทางแต่ให้ความสนใจกับกิจกรรมที่จะทำในสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่า

ตารางที่ 5.9 ทศนคติด้านการเข้าถึงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม

ด้านการเข้าถึง	แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
สภาพถนน/เส้นทาง/ความปลอดภัย	89	59	56	37	5	3
ป้ายบอกเส้นทาง	69	46	72	48	9	6

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

2) **ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก** สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกปานกลาง โดยสถานที่ท่องเที่ยวมีการให้บริการและการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่แตกต่างกันจะมีการจัดองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกันด้วยเช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่เน้นการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย ประกอบด้วยอุปกรณ์เครื่องออกกำลังกาย เครื่องเล่นเด็ก และลานคอนกรีต เป็นต้น ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวที่เน้นการออกแบบที่ความสวยงามเพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อใช้ประโยชน์ในจัดกิจกรรมต่างๆ ระดับเมือง จำเป็นต้องจำกัดอุปกรณ์บางประเภทภายในพื้นที่ แต่ทั้งนี้พบว่าบริการด้านที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำ/ห้องสุขา หลายแห่งอยู่ในสภาพที่ชำรุด ขาดการจัดการที่ดี และไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ระดับพอใช้ร้อยละ 59 เช่นเดียวกับการให้บริการด้านร้านค้า

และร้านอาหารที่ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชนและจำกัดกิจกรรมด้านการค้าและบริการเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบ ทั้งนี้ความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งจำเป็นที่สนับสนุนให้ผู้ในพื้นที่ได้รับความสะดวกสบายและเกิดความประทับใจต่อสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้เกิดการเลือกใช้บริการในพื้นที่ในครั้งต่อไป

ตารางที่ 5.10 ทักษณคดีด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม

ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก	แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ที่จอดรถ	74	49	64	43	12	8
ร้านอาหาร/สินค้าที่ระลึก	50	33	77	51	23	15
ที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/สุขา	36	24	88	59	26	17

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

3) **ด้านสภาพภูมิทัศน์** เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สาธารณะเปิดโล่งโดยมีจุดดึงดูดที่นำสนใจของสถานที่ท่องเที่ยวจากการจัดตกแต่งสภาพภูมิทัศน์ที่ความสวยงามและสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมต่อรูปแบบกิจกรรม กลุ่มผู้ใช้ และช่วงเวลาที่หลากหลาย สำหรับการจัดการด้านความสวยงามและการดูแลรักษาของสถานที่ท่องเที่ยวโดยภาพรวมได้ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นระดับพอใช้และค่อนข้างไปในทางบวก ส่วนความเรียบร้อยสงขลาคือพื้นที่อาคารปิดล้อมและมีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยเฉพาะทำให้ง่ายต่อการจัดการและการดูแลรักษา แต่ทั้งนี้พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาด้านขยะและความสะอาดจากการใช้พื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ใช้พื้นที่ระดับพอใช้และเห็นควรปรับปรุงร้อยละ 62 ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อสภาพภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่ดีของพื้นที่ ดังนั้นจึงต้องได้รับการจัดการและการขอความร่วมมือทั้งจากนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เองให้ช่วยกันดูแลรักษาและใช้พื้นที่อย่างมีจิตสำนึกที่ดี

ตารางที่ 5.11 ทักษณคดีด้านสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม

ด้านสภาพภูมิทัศน์	แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ความสะอาด	57	38	65	43	28	19
ค.สวยงาม/การดูแลรักษา	61	41	66	44	23	15

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

4) **ด้านความปลอดภัย** เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สาธารณะเปิดโล่งและไม่มีขอบเขตที่แน่นอน ทำให้ไม่สะดวกต่อการดูแลรักษาความปลอดภัย สถานที่บางแห่งขาดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชนไม่มีร้านค้าหรือกิจกรรมใดๆ

ให้บริการภายในพื้นที่ในช่วงกลางคืน จึงไม่ค่อยมีผู้ใช้พื้นที่ในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากผลต่อความรู้สึกและความมั่นใจต่อผู้ใช้ทั้งในด้านความปลอดภัยและระยะเวลาที่น้อยลงในชว่่งเย็น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ในระดับควรปรับปรุงร้อยละ 21 ในด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน แตกต่างจากอควาเรียมสงขลา ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงและกำหนดช่วงเวลาให้บริการแน่นอน ย่อมส่งผลต่อม้ันใจของผู้ใช้แม้จะเป็นให้บริการถึงช่วงค่ำ ดังนั้น ความปลอดภัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความมั่นใจทำให้เกิดการเลือกใช้พื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะเปิดโล่งซึ่งเป็นที่รองรับกลุ่มคน และกิจกรรมที่หลากหลาย ตารางที่ 5.12 ทศนคติด้านความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม

ด้านความปลอดภัย	แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม					
	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ
ความปลอดภัยบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว	85	57	49	33	16	10
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	30	20	88	59	32	21

ที่มา : การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

5) **ด้านกิจกรรมที่เกิดขึ้น** เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเป็นพื้นที่สาธารณะของเมืองที่มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนการใช้งานได้หลากหลายจากกลุ่มผู้ใช้ กิจกรรม และช่วงเวลา โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกันในการเลือกใช้พื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการ และการเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางสังคมในการพบปะ สังสรรค์ จัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่น แต่ทั้งนี้พบว่าภายในพื้นที่ยังขาดความหลากหลายของกิจกรรมส่วนใหญ่เน้นการให้บริการเพื่อการพักผ่อนของประชาชนในพื้นที่มากกว่าเพื่อดึงดูดด้านการท่องเที่ยว ต่างจากอควาเรียมสงขลาที่มีกิจกรรมเป็นจุดดึงดูดเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ภายในเมือง

5.2.4 สรุปปัญหาของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา สามารถสรุปปัญหาปัญหาที่เกิดขึ้นขึ้นจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านต่างๆ ดังนี้

1) **ด้านการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่สะดวก** ได้แก่ บริเวณย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เนื่องจากมีสภาพถนนที่คับแคบทำให้รถโดยสารขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ ทำให้หมดโอกาสในการแวะเยี่ยมชมและเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น การขาดเส้นทางเดินทางที่เชื่อมโยงภายในพื้นที่และระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง ทั้งในด้านเส้นทางและองค์ประกอบที่สนับสนุนต่อการเดินทางเช่น ความร่มรื่น สิ่งกีดขวางบนทางเดินเท้า ป้ายบอกเส้นทาง และกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เป็นต้น

2) **ด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก** เป็นบริการพื้นฐานที่ควรจัดให้บริการแก่ผู้ใช้พื้นที่เช่น ห้องน้ำ/ห้องสุขา ที่นั่งพักผ่อน ที่จอดรถ ร้านค้า ที่ร่วมเงาเพื่อการพักผ่อน เป็นต้น ซึ่งบางแห่งอยู่ในสภาพที่ชำรุดและขาดการดูแลรักษาปรับปรุง บางแห่งไม่มีให้บริการหรือมีไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้พื้นที่ ทั้งนี้ความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งจำเป็นที่สนับสนุนให้ผู้ใช้พื้นที่ได้รับความสะดวกสบาย และเกิดความประทับใจส่งผลให้เกิดการตัดสินใจเลือกใช้พื้นที่ในครั้งต่อไป

3) ด้านสภาพภูมิทัศน์

3.1) ด้านขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อสภาพภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรง

3.2) ด้านความเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยวได้แก่ บริเวณย่านเมืองเก่าเนื่องจากอาคารหลายแห่งถูกปล่อยทิ้งร้างและอยู่ในสภาพทรุดโทรม ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ย่านเมืองเก่า ที่เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังในการเดินทางมาเยี่ยมชม

4) **ด้านความปลอดภัย** ในส่วนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่สาธารณะเปิดโล่ง ยังคงต้องได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อสร้างมาตรฐานที่ดีด้านการท่องเที่ยว และสร้างความมั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนในพื้นที่

5) **ด้านกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว** ขาดกิจกรรมที่น่าสนใจที่จะดึงดูดให้เกิดการใช้พื้นที่ในช่วงเวลาปกติจากนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ และไม่สามารถยืดระยะเวลาให้นักท่องเที่ยวอยู่ในเมืองสงขลาได้นานขึ้น รวมทั้งการขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจหรือเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ

6) **ด้านการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมกิจกรรม** เมืองสงขลาในภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวทางทะเล ในขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ไม่ค่อยได้รับความสนใจหรือเป็นที่รู้จัก เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้เมืองสงขลาเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาต่างๆ ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ซึ่งจะเป็นข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาในหัวข้อต่อไป

5.2.5 การจัดลำดับศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

การจัดลำดับศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครสงขลา แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งภายในเมืองสงขลา เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาและปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีข้อด้อยหรือข้อจำกัดและส่งเสริมจุดแข็งของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้มีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1) การกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ (1)ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว (2)คุณค่าและเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว (3)กิจกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยผู้ศึกษาได้กำหนดคะแนนค่าน้ำหนักของเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาแต่ละด้านจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 ซึ่งพิจารณาให้ค่าคะแนนจากสภาพการเข้าถึง องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยและสภาพภูมิทัศน์

(2) คุณค่าและเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 ซึ่งพิจารณาให้ค่าคะแนนจากคุณค่าหรือความสำคัญที่เป็นสิ่งดึงดูดใจ สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และการรับรู้และให้ความสำคัญของประชาชนในพื้นที่ เช่น เอกลักษณ์ของสถานที่ ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์หรือความเชื่อทางศาสนา บรรยากาศทางธรรมชาติและวิถีชีวิต เป็นต้น

(3) กิจกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 ซึ่งพิจารณาให้ค่าคะแนนจากความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ ช่วงเวลา และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละประเภท

2) ขั้นตอนการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

(1) การให้ค่าคะแนนของเกณฑ์แต่ละด้าน โดยแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

3	หมายถึง	ดีมาก
2	หมายถึง	ปานกลาง
1	หมายถึง	น้อย

(2) นำค่าคะแนนข้อย่อยมาหามัธยิมเลขคณิต \bar{X}

(3) นำค่ามัธยิมเลขคณิตที่ได้คูณค่าน้ำหนักขององค์ประกอบแต่ละด้าน

(4) นำผลรวมของคะแนนที่ได้จาก ข้อ3)มาแบ่งช่วงลำดับศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยว

ตารางที่ 5.13 การวิเคราะห์ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านและให้ค่าคะแนน

เกณฑ์พิจารณา	ลักษณะทางกายภาพ						คุณค่าเอกลักษณ์			กิจกรรมการใช้พื้นที่					คะแนนรวม
	สภาพการเข้าถึง	สิ่งอำนวยความสะดวก	ความปลอดภัย	สภาพแวดล้อม	ค่าเฉลี่ย	คะแนน=3	คุณค่าและเอกลักษณ์	ค่าเฉลี่ย	คะแนน=1	กลุ่มผู้ใช้	ช่วงเวลา	กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	คะแนน=2	
1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ															
1.1 หาดสมิหลา	3	3	2.5	2.5	2.75	8.25	3	3	3	3	3	2.5	2.83	5.66	16.91
1.2 หาดชลาทัศน์	3	2.5	2.5	2.5	2.63	7.89	2.5	2.5	2.5	3	3	3	3	6	16.39
1.3 หาดแก้วสัง	3	1.5	2	2	2.13	6.39	2	2	2	3	2	1	2	4	12.39
2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน															
2.1 อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ	3	2.5	2.5	3	2.75	8.25	3	3	3	3	3	2	2.67	5.34	16.59
2.2 เขาดังกวน	3	3	3	2.5	2.88	8.64	3	3	3	3	2	2	2.33	4.66	16.3
2.3 ย่านเมืองเก่า/ศาลเจ้าพ่อฯ	2	2.5	2.5	3	2.5	7.5	3	3	3	3	3	2	2.67	5.34	15.84
2.4 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	3	2	3	3	2.75	8.25	3	3	3	2	2	1	1.67	3.34	14.59
2.5 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	3	2	3	3	2.75	8.25	3	3	3	2	2	2	2	4	15.25
2.6 วัดชัยมงคล	2	2	3	2.5	2.38	7.14	3	3	3	2	2	1	1.66	3.32	13.46
2.7 วัดมณีมาวาส	2	2	3	3	2.5	7.5	3	3	3	2	2	2	2	4	14.5
3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม															
3.1 สวนสองทะเล	3	1.5	2.5	3	2.5	7.5	2.5	2.5	2.5	3	2	2	2.33	4.66	14.66
3.2 สวนเสรี	3	2.5	2.5	2.5	2.63	7.89	2	2	2	2	2	3	2.33	4.66	14.55
3.3 ลานกระบี่/สวนประติมากรรมฯ	3	2	2.5	3	2.63	7.89	2.5	2.5	2.5	3	2	2	2.33	4.66	15.05
3.4 อควาเลียม สงขลา	3	2	3	3	2.75	8.25	3	3	3	3	2	3	2.67	5.34	16.59
3.5 สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา	2.5	2	2	2.5	2.25	6.75	2	2	2	3	2	2	2.33	4.66	13.41

ที่มา : จากการวิเคราะห์

การแบ่งช่วงค่าคะแนนตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ระดับคะแนน 16.08-17.91

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง ระดับคะแนน 14.24-16.07

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ ระดับคะแนน 12.39-14.23

- สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมทั้งทางด้านลักษณะทางกายภาพของสถานที่ท่องเที่ยวในด้านการเข้าถึงที่มีความสะดวกและปลอดภัย มีองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก การดูแลรักษาความปลอดภัย สภาพแวดล้อมดี สะอาด เรียบร้อย การจัดภูมิทัศน์ที่เหมาะสม ด้านคุณค่าและเอกลักษณ์ของสถานที่ และมีกิจกรรมการใช้พื้นที่ที่หลากหลายทั้งประเภทผู้ใช้ ช่วงเวลา และกิจกรรม

- สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่มีปัญหาหรือข้อด้อยในบางด้านจากสาเหตุบางประการที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขและปรับปรุง เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมที่ดี แต่ขาดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยที่ทั่วถึงทำให้ส่งผลต่อความมั่นใจในการเลือกใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น เป็นต้น

- สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่มีข้อจำกัดหรือข้อด้อยจากองค์ประกอบต่างๆ บางด้านที่มีผลให้ภาพรวมของสถานที่ท่องเที่ยวถูกลดความสำคัญลง เช่น การขาดความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องห้องน้ำ/ห้องสุขา ร้านค้าและร้านอาหาร เป็นต้น ที่ส่งผลต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่ต้องการความสะดวกสบาย หรือ สถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัดที่มีข้อจำกัดด้านกิจกรรมการใช้พื้นที่ ส่งผลให้ความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวไม่ตรงกับความต้องการในการตัดสินใจเลือกใช้ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวทั้งหมด 15 แห่ง สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงมีจำนวน 5 แห่ง ร้อยละ 40 ได้แก่ หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ อควาเลียม สงขลาและเขาดังกวน

2. สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลางมีจำนวน 7 แห่ง ร้อยละ 33.33 ได้แก่ ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง พิพิธภัณฑ์ท่ามะรงค์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา วัดมัชฌิมาวาส ลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ สวนสองทะเลและสวนเสรี

3. สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำมีจำนวน 3 แห่ง ร้อยละ 26.67 ได้แก่ สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา หาดเก้าเส้งและวัดชัยมงคล

ตารางที่ 5.14 จำแนกศักยภาพตามจำนวนและประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว

ระดับศักยภาพ ของสถานที่	จำแนกตามประเภท			รวม	ร้อยละ
	ทางธรรมชาติ	ทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	ทางวัฒนธรรมและกิจกรรม		
สูง	2	2	1	5	33.33
ปานกลาง	-	4	3	7	46.67
ต่ำ	1	1	1	3	20
รวม	3	7	5	15	100

5.3 การวิเคราะห์และสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการสำรวจพื้นที่ภาคสนามซึ่งได้เป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิในบทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในบทที่ 4 และการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยได้นำมาประกอบการวิเคราะห์และสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ดังนี้

5.3.1 รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1) **หาดสมิหลา** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเมือง ตลอดแนวชายหาดเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพาณิชยกรรม และด้วยเอกลักษณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ทำให้เป็นที่คาดหวังในการเดินทางมาเยี่ยมเยียนของนักท่องเที่ยว และเป็นศูนย์รวมกิจกรรมนันทนาการ ด้วยความพร้อมในด้านองค์ประกอบของสถานที่ท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) **การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว** พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนเช่น การนั่งเล่น เดินชมวิว ทานอาหาร/ปิกนิก และซื้อสินค้าของที่ระลึก ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่และการให้บริการ โดยมีทั้งนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายอยู่ที่เดียวหรือใช้ระยะเวลาสั้นๆ เพื่อเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่น

(2) **การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน** พบว่า ประชาชนในพื้นที่นิยมมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 2-3 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลัง โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดในช่วงเย็น 15.00-18.00 น.

(3) **การใช้พื้นที่เพื่อการค้า** เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวประเภทร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ร้านอาหาร หาบเร่ แผงลอยขายอาหารและเครื่องดื่ม และการให้บริการขนส่ง(รถตุ๊กตุ๊ก มอเตอร์ไซด์รับจ้าง) ซึ่งมีหลายระดับราคาที่เป็นทางเลือกแก่ผู้ซื้อ โดยมีการจัดพื้นที่ให้บริการอย่างเป็นสัดส่วนเนื่องจากข้อจำกัดด้านการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ โดยมีช่วงเวลากการใช้พื้นที่และให้บริการทั้งในช่วงกลางวันและช่วงค่ำ

(4) **การใช้พื้นที่ทางสังคม** เป็นการใช้พื้นที่จัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่นซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นประจำทุกๆ ปี ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมาก รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมเข้าค่ายเดินทางไกลของนักเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากลักษณะพื้นที่เหมาะสมต่อการทำกิจกรรม มีเส้นทางเชื่อมโยงสู่สถานที่สำคัญหลายแห่ง

กล่าวโดยสรุป หาดสมิหลามีความสำคัญทั้งในด้านการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมที่หลากหลายที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นในเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 73.33 และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 63.33 ส่วนการใช้พื้นที่เพื่อการค้า พบว่ายังขาดความเป็นเอกลักษณ์ของร้านค้าและการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า

2) **หาดชลาทัศน์** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศตะวันออกของเมือง ตลอดแนวชายหาดเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษา สถานที่ราชการ โดยมีศูนย์รวมกิจกรรมนันทนาการอยู่บริเวณลานดนตรีและวัฒนธรรม ด้วยความพร้อมในด้านองค์ประกอบของสถานที่ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) **การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว** พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลังเช่น การนั่งเล่น เดินชมวิว ทานอาหาร/ปิกนิก ชมการแสดงดนตรี ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่และการให้บริการ โดยมีทั้งนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายอยู่ที่เดียวหรือให้ระยะเวลาสั้นๆ เพื่อเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่น

(2) **การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน** พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 3 ชม.ขึ้นไป เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งสถานศึกษา และย่านชุมชน ทำให้สะดวกในการเดินทางเข้าถึง โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและกิจกรรมแบบออกกำลังเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ช่วงค่ำเป็นการใช้พื้นที่สำหรับกิจกรรมกลางคืน(ทานอาหาร-ฟังเพลง)ซึ่งเป็นกิจกรรมเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดในช่วงเย็น 15.00-18.00 น.

(3) **การใช้พื้นที่เพื่อการค้า** เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยมีจัดพื้นที่ให้บริการอย่างเป็นสัดส่วน กระจายเป็นจุดๆ ตลอดแนวหาดทั้งประเภทร้านอาหาร ชุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม หาบเร่ รถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่ ซึ่งมีหลายระดับราคาที่เป็นทางเลือกแก่ผู้ซื้อ โดยมีช่วงเวลาการใช้พื้นที่และให้บริการทั้งในช่วงกลางวันและกลางคืน

(4) **การใช้พื้นที่ทางสังคม** เป็นการใช้พื้นที่จัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่นซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นประจำทุกๆ ปี ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมาก รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมเข้าค่ายเดินทางไกลของนักเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากลักษณะพื้นที่เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมที่ไม่รบกวนกับผู้ใช้พื้นที่กลุ่มอื่น

กล่าวโดยสรุป หาดขลาคัทศน์มีความสำคัญทั้งในด้านการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมที่หลากหลายที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นในเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 70 และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำ/ห้องสุขาร้อยละ 60 รวมทั้งการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมในการดื่มแอลกอฮอล์และเปิดเครื่องเสียง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่รบกวนต่อผู้ใช้กลุ่มอื่นๆ

3) **หาดเก้าเส้ง** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมือง ตลอดแนวชายหาดเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พื้นที่ทางทหาร และย่านชุมชนเก้าเส้ง ส่งผลให้ไม่สามารถเกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดๆ ที่สนับสนุนและดึงดูดการเลือกใช้พื้นที่ทั้งจากประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) **การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว** พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 2-3 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนเช่น การนั่งเล่น เดินชมวิว ทานอาหาร/ปิกนิก ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการความเงียบสงบ ยอมรับได้กับข้อจำกัดในด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มักใช้ระยะเวลาสั้นๆ เพื่อเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่น

(2) **การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน** พบว่า ประชาชนในพื้นที่นิยมมากับเพื่อนหรือคนรัก 2 คน และมาเป็นกลุ่มครอบครัว ซึ่งมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน ทำงาน โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดในช่วงเย็น 15.00-18.00 น. ส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่จากประชาชนที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง และผู้ที่ต้องการความเงียบสงบ ความเป็นส่วนตัวและไม่พลุกพล่านวุ่นวาย

(3) **การใช้พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพ** เป็นการ ใช้พื้นที่ประกอบอาชีพประมงริมชายฝั่ง ซึ่งเป็นอาชีพและวิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป หาดเก้าเส้งถึงแม้จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของเมืองสงขลา แต่การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวยังขาดความพร้อมในด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 70 ดังนั้นการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นการใช้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนในพื้นที่ และการประกอบอาชีพประมงริมชายฝั่งมากกว่าเพื่อการท่องเที่ยวโดยตรง

สรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และเป็นที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยวด้วยเอกลักษณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ทำให้เป็นที่คาดหวังในการเดินทางมาเยี่ยมเยือน รวมทั้งเป็นพื้นที่ศูนย์รวมกิจกรรมนันทนาการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเหตุผลที่คนมาใช้พื้นที่สาธารณะเป็นจำนวนมากจะต้องมีองค์ประกอบที่สนับสนุนไม่ว่าจะเป็นที่นั่งพักผ่อน สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านค้า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งความพร้อมขององค์ประกอบในด้านต่างๆ สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบกิจกรรมกลุ่มผู้ใช้ และช่วงเวลา ซึ่งกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์และเอื้ออำนวยซึ่งกันทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในเมือง และด้านสังคมที่ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ และการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมในการดื่มแอลกอฮอล์และเปิดเครื่องเสียงที่รบกวนผู้ในกลุ่มอื่นๆ ส่วนการใช้พื้นที่เพื่อการค้าถึงแม้จะมีการจัดพื้นที่ให้บริการอย่างเป็นสัดส่วน แต่ทั้งนี้ยังขาดความเป็นเอกลักษณ์ของร้านค้าและการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

5.3.2 รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

1) **อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศเหนือสุดของเมือง ภายในพื้นที่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นสถานที่แสดงความเคารพบุคคลสำคัญของชาติ ด้วยการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม และมีความพร้อมในองค์ประกอบด้านต่างๆ ภายในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) **การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว** พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัว โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 76.67 และกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน นักท่องเที่ยวที่มักแวะมาในช่วงกลางวันใช้ระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากไม่มีกิจกรรมที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาในช่วงเย็นจะใช้ระยะเวลาที่นานขึ้นเพื่อการพักผ่อน เนื่องจากบรรยากาศที่ร่มรื่นกว่าช่วงกลางวัน

(2) **การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน** พบว่า ประชาชนในพื้นที่นิยมมากับเพื่อนหรือคนรัก ซึ่งมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 2-3 ชม. ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนโดยเฉพาะการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 80 การนั่งทานอาหาร โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดในช่วงเย็น 15.00-18.00 น. เพราะมีบรรยากาศที่ร่มรื่นและไม่พลุกพล่านวุ่นวาย

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการค้า เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่ประเภทร้านอาหารกึ่งผับ หาบเร่ รถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่ ซึ่งมีเพียงเล็กน้อย โดยมีช่วงเวลาการใช้พื้นที่และให้บริการถึงช่วงเย็นเท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในพื้นที่ และตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชนในช่วงค่ำจึงไม่มีผู้มาใช้พื้นที่มากนัก

(4) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการใช้พื้นที่จัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่นซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นประจำทุกๆ ปี เช่น การจัดงานเทศกาลปีใหม่ การจัดงานสงขลามารธาธอน นานาชาติ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคมระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่โดยมีการทำกิจกรรมร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ เป็นสถานที่ที่ระลึกถึงบุคคลสำคัญของชาติ และเป็นที่พักทางด้านจิตใจจากคติความเชื่อ ทำให้มีนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เดินทางมาสักการบูชาอยู่เสมอ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 80 และขาดสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่นั่งพักผ่อนและถังขยะร้อยละ 56.67 รวมทั้งความหลากหลายของกิจกรรมที่จะดึงดูดและยืดระยะเวลาการใช้พื้นที่ให้นานขึ้น

2) **เจดีย์เขาดังกวน** ตั้งอยู่บนยอดเขาดังกวนด้านทิศเหนือของเมือง ภายในพื้นที่และบริเวณโดยรอบเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สถาบันราชการ และที่พักอาศัยหนาแน่นปานกลาง ทำให้บริเวณโดยรอบมีบรรยากาศที่ไม่พลุกพล่าน รวมทั้งภายในสถานที่มีความพร้อมในองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่สามารถรองรับกลุ่มผู้ใช้ได้หลากหลาย ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัว และมากับเพื่อนหรือคนรัก โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 66.67 และกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนที่ต้องการความเงียบสงบ โดยมีการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันและมากยิ่งขึ้นในวันหยุดสุดสัปดาห์

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัว และมากับเพื่อนหรือคนรัก โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่หลากหลายตั้งแต่ 30 นาที-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 73.33 และกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน ส่วนกิจกรรมแบบออกกำลังเช่น การเดิน-วิ่งออกกำลัง เป็นการใช้พื้นที่บริเวณฝั่งบันไดพญานาคจากประชาชนในละแวก เนื่องจากบริเวณนี้ไม่ค่อยมีผู้มาใช้มากนักเพราะขาดการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดตลอดทั้งวัน

(4) *การใช้พื้นที่ทางสังคม* เป็นการใช้พื้นที่จัดงานประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่นคือ พิธีห่มผ้าองค์พระเจดีย์ ประเพณีลากพระและตักบาตรเทโว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นประจำทุกๆ ปี ความสำคัญทางศาสนาและคติความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคมระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ และส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ มีจิตสำนึกและห่วงแหนรักษาสมบัติของท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป เจดีย์เขาดังกล่าวมีความสำคัญทั้งในด้านการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก และมีความสัมพันธ์กับคติความเชื่อของประชาชนเมืองสงขลา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงเพื่ออนุรักษ์โบราณสถานที่สำคัญของท้องถิ่น แต่ทั้งนี้พบว่าการใช้พื้นที่บริเวณฝั่งศาลาวิหารแดงถึงบันไดพญานาคยังขาดความคุ้มค่า เนื่องจากขาดการพัฒนาและปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 63

3) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา ตั้งอยู่ภายในย่านใจกลางเมือง เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่พักอาศัยหนาแน่น ซึ่งมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง ทั้งนี้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานที่มีความสำคัญระดับชาติ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) *การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว* พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มเป็นครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 30 นาที-1 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการทัศนศึกษาเพื่อศึกษาหาความรู้ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ โดยมีการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันเพื่อเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่น

(2) *การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน* พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการทัศนศึกษาเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดตลอดทั้งวัน

(3) *การใช้พื้นที่ทางสังคม* เป็นการใช้พื้นที่ในการจัดงานกิจกรรมพิเศษ เช่น งานวันอนุรักษ์มรดกไทย การจัดกิจกรรมเสวนาโดยคณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมพิเศษที่จัดขึ้นไม่ประจำแน่นอน รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ มีจิตสำนึกและห่วงแหน

รักษาสมบัติของท้องถิ่น รวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับเยาวชนในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์แต่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ประจำ

กล่าวโดยสรุป พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลามีความสำคัญทั้งในด้านการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ ถึงแม้จะตั้งอยู่ในย่านชุมชนและพาณิชยกรรมที่มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนจากภายนอกสถานที่ แต่ด้วยลักษณะของสถานที่เป็นอาคารปิดล้อม จึงไม่สามารถเข้าใช้เพื่อทำกิจกรรมอื่นได้ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่เป็นปัญหาด้านขาดสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 50

4) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา ตั้งอยู่ในย่านใจกลางเมือง เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่พักอาศัยหนาแน่น ซึ่งมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นอนุสรณ์สถานของตระกูลดิณสุลานนท์ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 30 นาที-1 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการทัศนศึกษาเพื่อการศึกษาหาความรู้ โดยมีช่วงเวลากการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันเป็นระยะเวลาสั้นๆ แล้วเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่น

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 30 นาที-1 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการทัศนศึกษาเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดตลอดทั้งวัน

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของตระกูลบุคคลสำคัญของเมืองสงขลา

กล่าวโดยสรุป พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลามีความสำคัญทั้งในด้านการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ ถึงแม้จะตั้งอยู่ในย่านชุมชนและพาณิชยกรรมที่มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนจากภายนอกสถานที่ เช่นเดียวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา แต่ด้วยลักษณะของสถานที่เป็นอาคารปิดล้อมและมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ จึงไม่สามารถเข้าใช้เพื่อทำกิจกรรมอื่นได้ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาด้านความแออัดจากการใช้พื้นที่และการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านที่นั่งพักผ่อน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 33.33 ดังนั้นการจัดที่นั่งพักในจุดต่างๆ จะช่วยกระจายการกระจุกตัวและลดความแออัดภายในบริเวณเดียวกันได้

5) ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา ตั้งอยู่ภายในย่านใจกลางเมือง เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่พักอาศัยหนาแน่น ซึ่งเป็นย่านเมืองเก่าที่ยังคงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเมืองสงขลา ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายในย่าน รวมทั้งความเชื่อทางศาสนา มีช่วงเวลากการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวัน

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมากับเพื่อนหรือคนรัก และมาเป็นกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 30 นาที-1 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการให้บริการ และความเชื่อทางศาสนา โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันธรรมดามากที่สุดตลอดทั้งวัน

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการค้า เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการแก่ประชาชนในเมืองและนักท่องเที่ยว โดยมีจุดเด่นในด้านร้านอาหาร ของกินและสินค้าที่ระลึกพื้นเมือง ซึ่งเป็นอาชีพของประชาชนภายในย่านเมืองเก่า โดยมีช่วงเวลากการใช้บริการทั้งช่วงเช้าและช่วงค่ำ ซึ่งประเภทของร้านค้าจะเปลี่ยนไปตามช่วงเวลาและกลุ่มผู้ใช้บริการ

(4) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการใช้พื้นที่ในการจัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่นได้แก่ งานวันตรุษจีน งานสมโภชเจ้าพ่อหลักเมือง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นประจำทุกๆ ปี ความสำคัญทางศาสนาและคติความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างงาน อาชีพ และรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นและเมืองสงขลา

กล่าวโดยสรุป ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมืองมีความสำคัญในการเป็นย่านพาณิชยกรรมด้านการค้าและบริการ โดยมีจุดเด่นของย่านทั้งในด้านการค้าและให้บริการ และสถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือนที่เป็นจุดดึงดูดในด้านการท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้ภายในพื้นที่ยังขาดความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนต่อการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 70 รวมทั้งความเสื่อมโทรมของอาคารบ้านเรือนร้อยละ 53.33 ที่เป็นสิ่งคาดหวังในการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว

6) วัดมัทนิมาวาส ตั้งอยู่ภายในย่านเมืองเก่า เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่พักอาศัยหนาแน่น เป็นวัดโบราณที่ชื่อเสียงระดับจังหวัด และมีพิพิธภัณฑ์ภัทรศิลปะ

ที่เก็บรวบรวมพระพุทธรูป โบราณวัตถุ ที่ควรค่าแก่การศึกษา ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัว โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 2-3 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 88.89 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนา และและการทัศนศึกษา ชมพิพิธภัณฑ์ มีช่วงเวลากการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันเป็นระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งในแต่ละวันมีนักท่องเที่ยวค่อนข้างเบาบาง เนื่องจากภายในสถานที่ไม่มีกิจกรรมที่สนับสนุนและดึงดูดต่อการท่องเที่ยว รวมทั้งการเดินทางเข้าถึงที่ค่อนข้างจำกัด

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมากับเพื่อนหรือญาติ 2 คน ซึ่งมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 30 นาที-1 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ร้อยละ 86.67 การทัศนศึกษาชมพิพิธภัณฑ์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนา นอกจากนี้เป็นการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนของประชาชนในละแวกใกล้เคียง โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันเป็นระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งในแต่ละวันมีผู้ใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบาง

(3) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการใช้พื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานประเพณีท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและความเชื่อของประชาชน รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนภายในจังหวัด ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุที่มีคุณค่าของท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป วัดมัชฌิมาวาสมีความสำคัญในการเป็นศูนย์รวมทางสังคม โดยมีกิจกรรมทางศาสนาซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ แต่ทั้งนี้ในด้านการท่องเที่ยวยังขาดความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนต่อการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 66.67

7) **วัดชัยมงคล** ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของเมือง เป็นการใช้อยู่ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่พักอาศัยหนาแน่น เป็นวัดเก่าที่ประดิษฐานองค์พระเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่เคารพสักการะ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาตามลำพัง และมากับเพื่อนหรือญาติ 2 คน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 3 ชม.ขึ้นไป กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนา มี

ช่วงเวลาการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันเป็นระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งในแต่ละวันมีนักท่องเที่ยวค่อนข้างเบาบาง เนื่องจากภายในสถานที่ไม่มีกิจกรรมที่สนับสนุนและดึงดูดต่อการท่องเที่ยว รวมทั้งการเดินทางเข้าถึงที่ค่อนข้างจำกัด

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัว โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 30 นาที-1 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนา นอกจากนี้เป็นการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนของประชาชนในละแวกใกล้เคียงเช่น การวิ่งเล่นของเด็ก นอนพักผ่อน นั่งทานอาหาร และที่จอดรถ โดยมีการเข้าใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเช้า 09.00-12.00 น. ซึ่งในแต่ละวันมีผู้ใช้พื้นที่ค่อนข้างเบาบาง

(3) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการใช้พื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานประเพณีท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและความเชื่อของประชาชน รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษาและกิจกรรมทางศาสนาของนักเรียนภายในจังหวัด รวมทั้งภายในวัดมีการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับใช้เป็นสถานศึกษาระดับอนุบาลและประถมศึกษา

กล่าวโดยสรุป วัดชัยมงคลมีความสำคัญในการเป็นศูนย์รวมทางสังคม โดยมีกิจกรรมทางศาสนาซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ของเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ แต่ทั้งนี้ในด้านการท่องเที่ยวยังขาดความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสนับสนุนต่อการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 75 รวมทั้งการใช้พื้นที่อย่างไม่คุ้มค่าและเหมาะสมได้แก่ การใช้พื้นที่วัดเป็นที่จอดรถของประชาชนที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง

สรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีคุณค่าและความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ของเมืองจากอาคารประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน วัดวาอาราม และอนุสาวรีย์ ทั้งนี้สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะทำให้มีการเข้าใช้ด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบกิจกรรม กลุ่มผู้ใช้ และช่วงเวลา ซึ่งกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์และเอื้ออำนวยประโยชน์ซึ่งกันทั้งในด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและคติความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น และด้านเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นและเมืองสงขลาอีกด้วย ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านขาดความพร้อมด้านองค์ประกอบ

และสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่จะสนับสนุนและดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมทั้งการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม

5.3.3 รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม

1) **สวนสองทะเล** ตั้งอยู่บริเวณทิศเหนือสุดของเมือง ภายในพื้นที่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นสวนสาธารณะเปิดโล่งเลียบริมชายฝั่งทะเล โดยมีประติมากรรมพญานาคพ่นน้ำเป็นจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของสถานที่ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) **การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว** พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 3 ชม.ขึ้นไป กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน โดยนักท่องเที่ยวที่มักแวะมาในช่วงกลางวันจะใช้ระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากไม่มีกิจกรรมที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาในช่วงเย็นจะใช้ระยะเวลาที่นานขึ้นเพื่อการพักผ่อน เนื่องจากบรรยากาศที่ร่มรื่นกว่าช่วงกลางวัน

(2) **การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน** พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยว โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดในช่วงเย็น 15.00-18.00 น. เพราะมีบรรยากาศที่ร่มรื่นและไม่พลุกพล่านวุ่นวาย

(3) **การใช้พื้นที่เพื่อการค้า** เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่ประเภทหาบเร่ รถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่ โดยมีช่วงเวลาการใช้พื้นที่และให้บริการถึงช่วงเย็นเท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในพื้นที่ และตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชนในช่วงค่ำจึงไม่มีผู้มาใช้พื้นที่มากนัก

กล่าวโดยสรุป สวนสองทะเลมีความสำคัญในการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ แต่สำหรับด้านการท่องเที่ยวยังขาดความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 73.33 รวมทั้งการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะจากประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวบางกลุ่มด้วยเช่นกัน

2) **ลานสรวบและสวนประติมากรรม** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศเหนือของเมือง ภายในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สถาบันราชการ และที่พักอาศัยหนาแน่นปานกลาง เป็นสวนสาธารณะเปิดโล่งเลียบริมชายทะเล และเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมระดับเมือง โดยมีงานประติมากรรมและ

สระบัวขนาดใหญ่เป็นจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของสถานที่ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 3 ชม.ขึ้นไป กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนเฉพาะการนั่งทานอาหาร/ปิกนิกร้อยละ 73.33 โดยนักท่องเที่ยวที่มักแวะมาในช่วงกลางวันจะใช้ระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากไม่มีกิจกรรมที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาในช่วงเย็นจะใช้ระยะเวลาที่นานขึ้นเพื่อการพักผ่อนเนื่องจากบรรยากาศที่ร่มรื่นกว่าช่วงกลางวัน

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 3 ชม.ขึ้นไป กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและออกกำลังกาย ทั้งวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์มีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น 15.00-18.00 น. เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งสถานที่ราชการ สถานศึกษา และที่พักอาศัย ทำให้สะดวกในการเดินทางเข้าถึง

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการค้า เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่ประเภทหาบเร่ รถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่ แผงลอย โดยมีช่วงเวลากการใช้พื้นที่และให้บริการถึงช่วงเย็นเท่านั้น เนื่องจากบริเวณที่ตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชนในช่วงค่ำจึงไม่มีผู้ใช้พื้นที่มากนัก

(4) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการใช้พื้นที่ในการจัดงานเทศกาลและงานประเพณีท้องถิ่นได้แก่ งานกาชาดประจำปี งานประเพณีลากพระและตักบาตรเทโว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก และยังเป็น การช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นและเมืองสงขลา รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เป็นการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมเข้าค่ายเดินทางไกลของนักเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง โดยใช้พื้นที่บริเวณลานสระบัวเป็นสถานที่ทำกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากลักษณะพื้นที่เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมและไม่รบกวนกับผู้ใช้พื้นที่กลุ่มอื่นๆ

กล่าวโดยสรุป ลานสระบัวและสวนประติมากรรม มีความสำคัญในการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ และมีความสำคัญในการเป็นสถานที่จัดกิจกรรมระดับเมือง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก และยังเป็น การช่วยส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีความเห็นเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ร้อยละ 73.33 และปัญหาเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 60 รวมทั้งการ

ใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะทั้งจากประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม และการจับจองพื้นที่ของคนเร่ร่อน

3) **สวนเสรี** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศเหนือของเมือง ภายในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสถานที่ราชการ เป็นสวนสาธารณะเปิดโล่งเขียวร่มรื่น โดยมีส่วนไม้ตัดรูปสัตว์ต่างๆ สนามเทนนิส เครื่องออกกำลังกาย เป็นจุดเด่นของสถานที่ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) **การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว** พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนประเภทเดินเล่น/เดินชมวิวร้อยละ 86.67 นักท่องเที่ยวมักแวะมาในช่วงกลางวันและใช้ระยะเวลาสั้นๆ แล้วเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่น เนื่องจากภายในสถานที่ไม่มีกิจกรรมที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม

(2) **การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน** พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมากับเพื่อนหรือคนรัก โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 3 ชม.ขึ้นไป กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีทั้งกิจกรรมแบบออกกำลังกายและกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน โดยมีการแบ่งพื้นที่ทำกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็นถึงค่ำ เนื่องจากภายในพื้นที่มีกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ทำให้มีระยะเวลาในการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย

(3) **การใช้พื้นที่เพื่อการค้า** เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่ประเภทร้านอาหารและซุ้มจำหน่ายอาหาร/เครื่องดื่ม ซึ่งมีเพียงไม่กี่ร้าน โดยมีช่วงเวลาการให้บริการตลอดทั้งวัน

กล่าวโดยสรุป สวนเสรี มีความสำคัญในการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ แต่สำหรับด้านการท่องเที่ยวยังขาดความพร้อมในด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่จะสนับสนุนและดึงดูดนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง ส่วนปัญหาจากการใช้พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวมีความเห็นในเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 53.33 ส่วนประชาชนมีความเห็นในเรื่องขาดสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 80

4) **สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมือง ภายในพื้นที่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม เป็นสวนสาธารณะเปิดโล่งติดชายฝั่งทะเลสาบสงขลา และเป็นประตูสู่เมืองสงขลา โดยมีรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) **การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว** พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน โดยนักท่องเที่ยวมักแวะมาในช่วงเย็นและใช้ระยะเวลาสั้นๆ แล้วเดินทางต่อไปยัง

สถานที่อื่น เนื่องจากภายในพื้นที่ไม่มีกิจกรรมที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วม และเป็นเส้นทางเชื่อมโยงการเข้าและออกของเมืองอีกเส้นทางหนึ่ง

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมากับเพื่อนหรือคนรัก และมาเป็นกลุ่มกับเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 30 นาที-1 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีทั้งกิจกรรมแบบออกกำลังและกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่ทำกิจกรรมอย่างชัดเจน โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันธรรมดามากที่สุดในช่วงเย็น 15.00-18.00 น.

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการค้า เป็นการประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่ประเภทซุ้มจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มซึ่งมีอยู่เพียง 1 ร้าน รถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่และแผงลอย โดยมีช่วงเวลากการให้บริการในช่วงเย็นเท่านั้น เนื่องจากบริเวณโดยรอบเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมโรงงานประมงในช่วงค่ำจึงไม่มีผู้ใช้พื้นที่มากนัก

(4) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการใช้พื้นที่ในการจัดงานเทศกาลพิเศษเช่น งานธิดาโรงงานและอาหารอร่อย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มีความสำคัญในการเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ แต่สำหรับด้านการท่องเที่ยวยังขาดความพร้อมในด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่จะสนับสนุนและดึงดูดนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูงซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 60 รวมทั้งปัญหาเรื่องขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ร้อยละ 66.67

5) **อควาเรียมสงขลา** ตั้งอยู่บริเวณด้านทิศเหนือสุดของเมือง ภายในพื้นที่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม อควาเรียมสงขลาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศทางน้ำและพันธุ์สัตว์น้ำ และมีกิจกรรมที่น่าสนใจที่จัดขึ้นเฉพาะภายในสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีรูปแบบการใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อศึกษาหาความรู้ร้อยละ 86.67 และกิจกรรมแบบออกกำลัง โดยมีช่วงเวลากการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวัน

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน พบว่าประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน โดยมีระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากที่สุด 1-2 ชม. กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมทัศนศึกษาและกิจกรรมแบบออกกำลังเช่นเดียวกับ

นักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นกิจกรรมเฉพาะที่จัดขึ้นภายในสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีการเข้าใช้พื้นที่ในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดตลอดทั้งวัน

(3) **การใช้พื้นที่ทางสังคม** เป็นการที่ใช้พื้นที่ในการจัดงานกิจกรรมพิเศษเช่น งานแสดงคอนเสิร์ตฟูลมูนปาร์ตี้ งานแข่งขันเครื่องเสียงรถยนต์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก และเป็นกิจกรรมที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ภายในเมือง รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศทางน้ำและพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นการทำกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ส่งเสริมให้เยาวชนได้รับความรู้และเกิดจิตสำนึกในการร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

กล่าวโดยสรุป ความสำเร็จสงขลา มีความสำคัญทั้งในด้านการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศทางน้ำ ซึ่งมีความหลากหลายของกิจกรรมที่จัดขึ้นที่มีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่และความพร้อมในด้านการให้บริการ ส่วนปัญหาจากการใช้พื้นที่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นเรื่องปัญหาความแออัดจากการใช้พื้นที่ในเวลาเดียวกันร้อยละ 46.67

สรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม

สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะเปิดโล่ง ด้วยการออกแบบและตกแต่งภูมิทัศน์ที่เน้นความสวยงาม ทำให้เป็นสิ่งที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว ในขณะที่สวนสาธารณะที่มีการออกแบบเพื่อกิจกรรมแบบออกกำลัง ทำให้มีการเข้าใช้ของประชาชนในพื้นที่มากกว่าเพื่อการท่องเที่ยว และด้วยความพร้อมขององค์ประกอบในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่นั่งพักผ่อน สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านค้า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นเหตุผลที่สนับสนุนให้เกิดการเลือกใช้พื้นที่ ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบกิจกรรม กลุ่มผู้ใช้ และช่วงเวลา ในขณะที่ความพร้อมสงขลาที่มีความพร้อมขององค์ประกอบและกิจกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นเฉพาะภายในสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ การใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะจากประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม สำหรับด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ยังขาดความพร้อมในด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่จะสนับสนุนและดึงดูดนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง

ตารางที่ 5.15 สรุปลักษณะและรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว	ลักษณะทางกายภาพของสถานที่ท่องเที่ยว	ด้านช่วงเวลาและระยะเวลา	กิจกรรมการใช้พื้นที่	ปัญหาจากการใช้พื้นที่
1.แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ				
1.1 หาดสมิหลา	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ด้วยองค์ประกอบทางกายภาพในด้านต่างๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ได้หลากหลาย	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้ค่อนข้างเบาบาง และมากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้มากขึ้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 2-3 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้	-ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ -ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ -ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของร้านค้าและการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า
1.2 หาดชลาทัศน์	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ด้วยองค์ประกอบทางกายภาพในด้านต่างๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ได้หลากหลาย	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้ค่อนข้างเบาบาง และมากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้มากขึ้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 2-3 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้	-ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ -ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ -การทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมเช่น ดื่มแอลกอฮอล์และเปิดเครื่องเสียงรบกวนผู้อื่น
1.3 หาดเก้าเส้ง	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด	-วันธรรมดา วันหยุดสุดสัปดาห์ มีการเข้าใช้ค่อนข้างเบาบาง และมากขึ้นในช่วงเย็น(15.00-18.00 น.) -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 2-3 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่
2.แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน				
2.1 อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ด้วยองค์ประกอบทางกายภาพในด้านต่างๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ได้หลากหลาย	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้เบาบาง และมากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้ และมากที่สุดในช่วงเย็น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 2-3 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า -การใช้พื้นที่ทางสังคม	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ -ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ -ขาดความหลากหลายของกิจกรรมที่น่าสนใจ
2.2 เขาดังกวน	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ด้วยองค์ประกอบทางกายภาพในด้านต่างๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ได้หลากหลาย	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้เบาบางตลอดทั้งวัน -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้มากขึ้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 30นาที-2 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้	-ขาดการพัฒนาด้านภูมิทัศน์ทำให้เกิดการใช้พื้นที่อย่างไม่คุ้มค่า
2.3 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่จำกัดเพื่อให้สอดคล้องกับสถานที่	-วันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ มีการเข้าใช้เฉพาะในช่วงกลางวันเท่านั้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 30นาที-1 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้	-ขาดกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นไม่ประจำแน่นอน -ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เช่น ที่นั่งพักผ่อน

ตารางที่ 5.15 สรุปลักษณะและรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา(ต่อ)

ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว	ลักษณะทางกายภาพของสถานที่ท่องเที่ยว	ด้านช่วงเวลาและระยะเวลา	กิจกรรมการใช้พื้นที่	ปัญหาจากการใช้พื้นที่
2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน				
2.4 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่จำกัดเพื่อให้สอดคล้องกับสถานที่	-วันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ มีการเข้าใช้เฉพาะในช่วงกลางวันเท่านั้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 30 นาที-1 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 30 นาที-1 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้	-ปัญหาความแออัดจากการใช้พื้นที่ -ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เช่น ที่นั่งพักผ่อน
2.5 ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมบางอย่างที่เป็นข้อจำกัดของสถานที่	-วันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ มีการใช้พื้นที่ตลอดทั้งวันตามช่วงเวลาการให้บริการของร้านค้าภายในพื้นที่ -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 30 นาที-1 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า -การใช้พื้นที่ทางสังคม	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ -ความเสื่อมโทรมของอาคารบ้านเรือนที่เป็นสิ่งค้ำหวงของนักท่องเที่ยว
2.6 วัดมณีมาวาส	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่จำกัดเพื่อให้สอดคล้องกับสถานที่	-วันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ มีการเข้าใช้เฉพาะช่วงกลางวันเท่านั้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 2-3 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 30 นาที-1 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เช่น ที่นั่งพักผ่อน หอมน้ำเป็นต้น
2.7 วัดชัยมงคล	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมที่เป็นข้อจำกัดของสถานที่	-วันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์มีการใช้พื้นที่เฉพาะในช่วงกลางวันเท่านั้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 3 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 30 นาที-1 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้	-ขาดความพร้อมด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนต่อการท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ -การใช้พื้นที่อย่างไม่คุ้มค่าและเหมาะสม
3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม				
3.1 สวนสองทะเล	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมที่ยังขาดความหลากหลาย	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้เบาบางตลอดทั้งวัน และมากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้มากขึ้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 3 ชม. ขึ้นไป -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เช่น ที่นั่งพักผ่อน หอมน้ำ ร้านอาหาร เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่น่าสนใจ -การใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมเช่น ดื่มแอลกอฮอล์
3.2 ลานสรวบและสวนประติมากรรมฯ	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมบางอย่างที่เป็นข้อจำกัดของสถานที่	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้เบาบางตลอดทั้งวัน และมากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้มากขึ้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 3 ชม. ขึ้นไป -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 3 ชม. ขึ้นไป	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เช่น ที่นั่งพักผ่อน หอมน้ำ ร้านอาหาร เป็นต้น -ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่ -การใช้พื้นที่ทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม

ตารางที่ 5.15 สรุปลักษณะและรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา(ต่อ)

ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว	ลักษณะทางกายภาพของสถานที่ท่องเที่ยว	ด้านช่วงเวลา	กิจกรรมการใช้พื้นที่	ปัญหาจากการใช้พื้นที่
3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและกิจกรรม				
3.3 สวนเสรี	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากปัจจัยด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมที่ยังขาดความหลากหลาย	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้เบาบางตลอดทั้งวัน และมากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้มากขึ้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 3 ชม.ขึ้นไป	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เช่น ที่นั่ง พักผ่อน ห้องน้ำ ร้านอาหาร เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว -ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่
3.4 สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่ำ เนื่องจากปัจจัยด้านการเข้าถึงที่อยู่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่มีอยู่อย่างจำกัดและเน้นการให้บริการเพื่อประชาชนในพื้นที่มากกว่าด้านการท่องเที่ยว	-วันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์มีการเข้าใช้เบาบางตลอดทั้งวัน และมากที่สุดในช่วงเย็น (15.00-18.00 น.) -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 30 นาที-1 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่เพื่อการค้า -การใช้พื้นที่ทางสังคม	-ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ และกิจกรรมที่จะสนับสนุนและดึงดูดนักท่องเที่ยว -ปัญหาขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่
3.5 อควาเลียม สงขลา	-สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ด้วยองค์ประกอบทางกายภาพในด้านต่างๆ ที่โดดเด่นและแตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ	-วันธรรมดา มีการเข้าใช้เรื่อยๆ ตลอดทั้งวัน -วันหยุดสุดสัปดาห์ มีความหลากหลายในการเข้าใช้พื้นที่มากขึ้น -นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม. -ประชาชนในพื้นที่มีระยะเวลาเข้าใช้ 1-2 ชม.	-การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว -การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ -การใช้พื้นที่ทางสังคม และ เพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้	-อัตราเข้าชมที่ค่อนข้างสูง ขาดโอกาสแก่ผู้มีรายได้น้อยในการเข้าใช้บริการ -ปัญหาเรื่องความแออัด หากมีผู้มาใช้พื้นที่พร้อมกัน

สรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ทำให้ทราบว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดกิจกรรมการใช้พื้นที่ที่หลากหลาย ที่มีความสัมพันธ์และเอื้ออำนวยประโยชน์ซึ่งกัน ซึ่งจากที่กล่าวมาสามารถสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ได้ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีการใช้พื้นที่จากกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ และ ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทั้งในด้านการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ภายในพื้นที่ยังประกอบด้วยกิจกรรมการค้าและบริการซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องและสนับสนุนต่อการท่องเที่ยว รวมทั้งยังเป็นพื้นที่ศูนย์รวมทางสังคมจากการจัดงานเทศกาล งานประเพณีท้องถิ่น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น และยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและเมืองด้วยเช่นกัน

2) แหล่งท่องเที่ยวที่จำกัดกิจกรรมและช่วงเวลาการเข้าใช้พื้นที่ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา พิพิธภัณฑ์พ้อมระรงค์ อควาเรียมสงขลา และเจดีย์เขาดังกวน เนื่องจากสถานที่เป็นอาคารปิดล้อมและกำหนดช่วงเวลาให้บริการที่แน่นอน กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และการใช้พื้นที่ทางสังคมเช่น การจัดกิจกรรมทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษาเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัด กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่ทางสังคมซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางศาสนาและมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

3) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของเมือง ได้แก่ สวนสองทะเล อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรชวลินสุรวรรณและสวนประติมากรรม สวนเสรี และสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา เนื่องจากสถานที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสวนสาธารณะ และเป็นพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการใช้พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในเมือง และด้วยการออกแบบตกแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงามจึงเป็นจุดดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว นอกจากนี้สถานที่บางแห่งยังเป็นพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมระดับเมืองจากการจัดงานเทศกาล และงานประเพณีท้องถิ่น ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม การพบปะแลกเปลี่ยนข่าวสาร และยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและเมืองด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 5.16 สรุปการใช้พื้นที่จำแนกตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยว	การใช้พื้นที่เพื่อ การท่องเที่ยว	การใช้พื้นที่เพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจ	การใช้พื้นที่เพื่อ การประกอบอาชีพ	การใช้พื้นที่ ทางสังคม
1.หาดสมิหลา	X	X	X	X
2.หาดชลาทัศน์	X	X	X	X
3.หาดเก้าเส้ง	O	X	O	-
4.อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ	X	X	O	O
5.เจดีย์เขาดังกวน	X	X	-	O
6.พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา	X	O	-	O
7.พิพิธภัณฑท์พรำมรงค์	X	O	-	-
8.ย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง	X	X	X	X
9.วัดมณีมาวาส	O	O	-	X
10.วัดชัยมงคล	O	O	-	X
11.สวนสองทะเล	X	X	O	-
12.ลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ	X	X	O	X
13.สวนเสรี	O	X	O	-
14.สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา	O	X	O	O
15.อควาเรียมสงขลา	O	X	-	X

X = มาก , O = น้อย , - = ไม่มีกิจกรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 ผลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา เพื่อให้มีความสมบูรณ์และเป็นจริงในทางปฏิบัติ โดยมีประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ คือ บทบาทหน้าของหน่วยงาน ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และ แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการท่องเที่ยวตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

1) **สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา** มีบทบาทในการประสานนโยบายและจัดดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด สนับสนุนด้านงบประมาณ จัดทำแผนงานและโครงการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรม นางสาวพนวรรณ ยามาเจริญ เจ้าหน้าที่ท่องเที่ยว และ นางสาวนภัสสร เวชศาสตร์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ซึ่งผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

เทศบาลนครสงขลามีความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้โดยภาพรวมยังขาดความโดดเด่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวสร้างขึ้นใหม่ เช่น อควาเรียมสงขลา ที่ได้รับการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์จนเป็นที่รู้จัก ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมควบคู่กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์และเพิ่มพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและประชาชน เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

2) **สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดสงขลา** มีหน้าที่โดยตรงในการวางผังและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน นายวุฒิมิพงษ์ เพิ่มพูนทวีทรัพย์ นักผังเมืองชำนาญการ ซึ่งผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

- การปรับปรุงอาคารย่านเมืองเก่าจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการขาดกฎหมายในการควบคุมและอนุรักษ์ ส่งผลให้เกิดการรื้อถอนอาคารเก่าและก่อสร้างอาคารใหม่ที่ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์

- การพัฒนาชุมชนเก่าเสี่ยงในการจัดระเบียบอาคารบ้านเรือน และตลาดภายในชุมชนให้มีความเรียบร้อยเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการ และสร้างภูมิทัศน์ที่ดีต่อเมืองยังขาดการมีส่วนร่วมและการยอมรับจากคนในชุมชน ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่

- การจัดให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทร้านค้าและร้านอาหารต่างๆ บริเวณพื้นที่นันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมควรจัดให้บริการเฉพาะจุดบริเวณ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

3) สำนักงานเทศบาลนครสงขลา

(1) กองพัฒนาการท่องเที่ยว มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเดิมให้เป็นที่รู้จัก พัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวใหม่ รวมทั้งให้ข้อมูลและประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา นางอรอุมา การะภรณ์ นักพัฒนาการท่องเที่ยว 5 ได้เสนอความคิดเห็นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเมืองสงขลาว่าควรให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตของชาวเมือง ซึ่งจะส่งเสริมและดำรงรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ยั่งยืนตลอดไป รวมทั้งการจัดงานเทศกาลประเพณีท้องถิ่นและกิจกรรมพิเศษต่างๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

(2) กองวิชาการและแผนงาน มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้กับเทศบาลนครสงขลา โดยจัดโครงการและกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม เทศกาลและงานประเพณีประจำปี รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว นายอภิวุฒิ จันทรเชียว เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ได้เสนอความคิดเห็นในประเด็นปัญหา ดังนี้

- การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ควรควบคุมกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมและส่งเสริมกิจกรรมให้สอดคล้องกับบทบาทในการเป็นเมืองการศึกษาและเมืองศูนย์กลางราชการ

- แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานภายในเมืองยังไม่ได้ได้รับความสนใจ ต่างจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เช่น หาดสมิหลา ที่มีการเข้าใช้พื้นที่อย่างคึกคักคั่งจากนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์และให้ความรู้มากยิ่งขึ้น

(3) สำนักการช่าง มีบทบาทหน้าที่ในการบังคับใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามข้อกำหนดผังเมืองรวมเมืองสงขลา นายปวิศร์ ศิริพิพัฒกุล เจ้าหน้าที่ผังเมือง ซึ่งผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ ดังนี้

- การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่/สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการรับผิดชอบโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานอื่นๆ ทำให้เกิดความล่าช้าและขาดความต่อเนื่องในการจัดการหากเปลี่ยนผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่แตกต่างกัน

- แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ยังขาดความโดดเด่นและขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม ทำให้เกิดความไม่มั่นใจกับนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

4) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา อาจารย์จีฟ้า แก้วแพรง ได้เสนอความคิดเห็นในประเด็นปัญหาและการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา โดยมีประเด็นด้านต่างๆ ดังนี้

- ปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากพฤติกรรมและกิจกรรมของกลุ่มผู้ใช้เอง โดยเฉพาะบริเวณริมชายหาด พบว่าผู้ใช้กลุ่มวัยรุ่นมักนิยมมานั่งดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ซึ่งส่งผลทำให้ผู้ใช้พื้นที่กลุ่มอื่นๆ รู้สึกไม่ปลอดภัยและเห็นว่าไม่เหมาะสม

-การให้บริการด้านร้านอาหารและร้านเครื่องดื่มที่ไม่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งโดยรอบเป็นที่ตั้งของสถานศึกษา ซึ่งควรกำหนดพื้นที่ให้บริการและจัดกิจกรรมที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณโดยรอบ

-เมืองสงขลามีจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นการดึงรายได้จากการท่องเที่ยวจึงควรมีการส่งเสริมพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่มีความเข้มข้นของกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดความคุ้มค่าของการลงทุน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความคุ้มค่าในการเดินทางและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและผู้ใช้พื้นที่ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวควรเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับความพร้อมในการรองรับและไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวเมือง

ดังนั้น ผลจากการสัมภาษณ์ทั้งในด้านประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการท่องเที่ยวตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานในประเด็นต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถนำมาประกอบข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สถานการณ์การท่องเที่ยว

จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคใต้ตอนล่าง ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับการท่องเที่ยว จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2550 พบว่า การท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.12 โดยมีอัตราการเติบโตมาจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลับมีแนวโน้มลดลงและค่อนข้างคงที่ ทั้งนี้เป็นเพราะปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อต่อเนื่อง ทั้งนี้ภาครัฐบาลและเอกชนได้ร่วมมือในการสนับสนุนส่งเสริมจัดกิจกรรมต่างๆ ในช่วงเทศกาลเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวเริ่มกระเตื้องขึ้น และด้วยบทบาทในการเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ เมืองศูนย์กลางราชการและศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้ ทำให้ยังคงมีผู้เดินทางเข้า-ออก ติดต่อกิจการค้าและงานราชการเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลสนับสนุนต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาจากประเภทของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2550 มีจำนวนเพิ่มขึ้น 590,064 คน ค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.84 โดยนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณมากที่สุดมาจากภาคใต้ โดยในปี พ.ศ. 2550 ปริมาณนักท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 70 ของนักท่องเที่ยวชาวไทย รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวจากกรุงเทพและภาคกลาง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ พบว่ามีจำนวนลดลงตั้งแต่จากปี พ.ศ. 2546-2550 เป็นจำนวน 284,182 คน ค่าเฉลี่ยอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ 7.63 โดยนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณมากที่สุดมาจากทวีปเอเชียคิดเป็นร้อยละ 75 ทั้งนี้ยังคงเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมากที่สุด รองลงมาคือ สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่าเมืองสงขลามีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่ได้รับความนิยมทั้งจากนักท่องเที่ยวและรวมไปถึงประชาชนในพื้นที่เองด้วยเช่นกัน

สงขลาเป็นเมืองเก่าที่มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน และด้วยลักษณะทางกายภาพที่เป็นจุดเด่นเฉพาะของเมือง ส่งผลให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมเยือนอยู่เสมอ จากการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเทศบาลนครสงขลา พบว่าเมืองสงขลามีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม เมืองสงขลาจึงมีเอกลักษณ์เฉพาะจากลักษณะทางกายภาพของเมือง คุณค่าทางสถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือน และโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและงานประเพณีประจำท้องถิ่นที่สนับสนุนต่อการท่องเที่ยว ส่วน

ด้านโครงข่ายการคมนาคมขนส่งสามารถเชื่อมโยงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศประกอบด้วย ท่าอากาศยานขนาดใหญ่ ท่าเรือน้ำลึกสงขลา ท่าแพขนานยนต์ โครงข่ายถนนสายหลักและสายรองที่เชื่อมโยงเข้าสู่เมืองสงขลา ย่านชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมและสมบูรณ์ จากการที่เมืองสงขลามีบทบาทเป็นเมืองบริการรองจากเมืองหาดใหญ่ จึงมีความพร้อมจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองเพื่อรองรับกิจกรรมและให้บริการในบทบาทด้านอื่นๆ ของเมืองไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารราชการ ด้านการศึกษาหรือแม้กระทั่งการท่องเที่ยว

จากพฤติกรรมและการเดินทางใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา โดยภาพรวมสามารถจำแนกพฤติกรรมระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและประชาชนในพื้นที่ได้ ดังนี้

ด้านกลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวภายในภูมิภาคมากที่สุดร้อยละ 80 โดยเป็นผู้ที่พักอาศัยในจังหวัดใกล้เคียงได้แก่ พัทลุง สตูล ปัตตานีและยะลา ทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทางไม่นานส่งผลให้มีความถี่ในการเดินทางเข้าถึงเมืองสงขลาบ่อยที่สุดเดือนละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 25 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานร้อยละ 81 นิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อนหย่อนใจและเยี่ยมญาติ/เพื่อนร้อยละ 76 โดยส่วนใหญ่เดินทางไปกลับถึงร้อยละ 32 ส่งผลให้เมืองสงขลา มีรูปแบบท่องเที่ยวภายในวันเดียว สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเลือกใช้จากนักท่องเที่ยวได้แก่ หาดสมิหลา อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพร สองสONGทะเล เป็นต้น โดยมีเหตุผลในการเลือกใช้คือ เพื่อต้องการพาบุตรหลานมาเที่ยวและชอบบรรยากาศริมรีน/เจียบสงบร้อยละ 45 และ 40 ตามลำดับ

ด้านกลุ่มประชาชนในพื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานมากที่สุดร้อยละ 74 ใช้รถยนต์ส่วนตัวและรถจักรยานยนต์ในการเดินทางในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน และมักเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่นิยมมาใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุดร้อยละ 33 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ว่างสามารถพาบุตรหลาน/ญาติมาเที่ยวได้สะดวก ส่วนวันธรรมดามีการใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น และมีระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับความถี่ในการเข้าใช้ที่แตกต่างกันคือ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์และ 1-2 ครั้ง/เดือน ทั้งนี้การใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวยังขึ้นอยู่กับประเภทของแหล่งท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน สำหรับเหตุผลในการเลือกใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพราะชื่นชอบบรรยากาศริมรีน/เจียบสงบมากที่สุด ร้อยละ 40 รองลงมาคือ พาบุตรหลาน/ญาติ/เพื่อนมาเที่ยวและเดินทางสะดวก/เข้าถึงง่าย สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการเลือกใช้ได้แก่ หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์และอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพร เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเป็นที่สาธารณะที่สามารถใช้พื้นที่ทำกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนได้หลากหลายและไม่จำกัดช่วงเวลาในการเข้าใช้

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยวภายในเขตเทศบาลนครสงขลาจากนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่จำนวน 438 คน พบว่าด้านที่พักแรมโดยรวมมีความเห็นระดับดี แต่ทั้งนี้ยังมีสถานที่พักแรมบางแห่งยังอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมขาดการปรับปรุงย่อมส่งผลต่อการเลือกใช้บริการและภาพลักษณ์ของเมือง ด้านการคมนาคมและการเข้าถึงภายในเมืองมีความเห็นระดับพอใช้และมีความเห็นค่อนข้างไปในทางบวก โดยเห็นว่าควรปรับปรุงในด้านระบบขนส่งสาธารณะที่ยังไม่สนับสนุนต่อการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ส่วนด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมยังมีค่อนข้างน้อยและกระจายไม่ทั่วถึงส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุงในด้านที่นั้งพักผ่อน ห้องน้ำ/ห้องสุขา ในขณะที่ด้านที่จอดรถอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนการให้บริการด้านร้านอาหาร/จำหน่ายสินค้าที่ระลึกและธนาคาร/จุดแลกเปลี่ยนเงินมีความเห็นระดับพอใช้และมีความเห็นค่อนข้างไปในทางบวก ทั้งนี้เนื่องจากร้านอาหารบางแห่งยังขาดการจัดการที่ดีทั้งในด้านรูปแบบที่เหมาะสม ด้านความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีความเห็นระดับดี ส่วนด้านสภาพภูมิทัศน์มีความเห็นระดับพอใช้ในด้านความสะอาดและมีความเห็นค่อนข้างไปในทางบวกในด้านความสวยงาม/การดูแลรักษา สำหรับการจัดการในด้านราคาเข้าชมสถานที่และด้านความสำคัญ/เอกลักษณ์มีความเห็นระดับดี

6.2 สรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว นำมาประกอบรวมกับการวิเคราะห์และสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา ดังนี้

1) **รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ** แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยุ้จักด้วยเอกลักษณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ทำให้เป็นที่คาดหวังในการเดินทางมาเยี่ยมชม นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญของประชาชนในพื้นที่ ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และจัดลำดับศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว(บทที่ 5 ดูในหัวข้อ 5.2.1 และ 5.2.5) พบว่า หาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบกิจกรรม กลุ่มผู้ใช้ และช่วงเวลา(บทที่ 4 ดูในหัวข้อ 4.5.1) ต่างจากหาดเก้าเส้งที่มีศักยภาพต่ำ ทำให้เกิดความแตกต่างในการเข้าใช้พื้นที่ ซึ่งเหตุผลที่คนมาใช้พื้นที่สาธารณะเป็นจำนวนมากจะต้องมีองค์ประกอบที่สนับสนุน ซึ่งความพร้อมขององค์ประกอบในด้านต่างๆ สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม ทั้งนี้สามารถจำแนกรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่และการให้บริการ เนื่องจากความพร้อมขององค์ประกอบในด้านต่างๆ และกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ส่งผลให้เป็นจุดหมายหลักของการท่องเที่ยว

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่และการให้บริการ ซึ่งวันธรรมดามีการเข้าใช้พื้นที่มากที่สุดในช่วงเย็น และมากยิ่งขึ้นในวันหยุดสุดสัปดาห์ทำให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรม กลุ่มผู้ใช้และช่วงเวลา

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการค้าและประกอบอาชีพ เป็นกิจกรรมด้านการค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการสร้างงาน และรายได้ให้แก่ประชาชนในเมือง นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพประมงริมชายฝั่งที่พึ่งพาอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น

(4) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการใช้พื้นที่จากการจัดเทศกาลพิเศษและงานประเพณีท้องถิ่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นเสมือนห้องเรียนธรรมชาติที่ให้ความรู้แก่เยาวชนเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

2) รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีคุณค่าและความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จึงมีลักษณะเป็นอาคารปิดล้อมและกำหนดช่วงเวลาในการเข้าใช้ที่แน่นอน ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและจัดลำดับศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว(บทที่ 5 คู่มือหัวข้อ 5.2.2 และ 5.2.5) พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีระดับศักยภาพที่แตกต่างกัน เนื่องจากสถานที่แต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะส่งผลให้มีการเข้าใช้ด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างตามประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง(บทที่ 4 คู่มือหัวข้อ 4.5.2) ทั้งนี้สามารถจำแนกรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ได้ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ แต่ทั้งนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีระยะเวลาสั้นๆ ในช่วงกลางวันเท่านั้น เนื่องจากความพร้อมขององค์ประกอบในด้านต่างๆและกิจกรรมที่ยังไม่ดึงดูดและสนับสนุนต่อการท่องเที่ยว

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีลักษณะเฉพาะเช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา พิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา จึงเป็นข้อจำกัดในการเข้าใช้จากกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสถานที่ แม้ว่าจะมีข้อได้เปรียบในด้านที่ตั้งที่อยู่ในย่านชุมชน

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการค้า เป็นกิจกรรมด้านการค้าและบริการแก่ประชาชนในเมืองและนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นอาชีพและวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชนในย่านเมืองเก่า โดยมีความต้องการให้บริการและประเภทของร้านค้าเปลี่ยนไปตามช่วงเวลาและกลุ่มผู้ใช้บริการ

(4) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการนำพื้นที่ในการจัดงานประเพณีท้องถิ่นและกิจกรรมทางศาสนา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและคติความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และทางศาสนาที่ให้ความรู้แก่เยาวชน เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ดีทางศาสนา

3) รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นส่วนสาธารณะเปิดโล่งที่เน้นการออกแบบและตกแต่งภูมิทัศน์ที่สวยงามและสวนสาธารณะที่เน้นการออกแบบเพื่อกิจกรรมแบบออกกำลังกาย และด้วยความพร้อมขององค์ประกอบในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม ที่นั่งพักผ่อน สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านค้า ซึ่งเป็นเหตุผลที่สนับสนุนให้เกิดการเลือกใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน ในขณะที่ความเยี่ยมชมซึ่งมีลักษณะเฉพาะของรูปแบบกิจกรรมและการให้บริการ ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และจัดลำดับศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว(บทที่ 5 ดูในหัวข้อ 5.2.3 และ 5.2.5) พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวมีระดับศักยภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีการเข้าใช้ด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน(บทที่ 4 ดูในหัวข้อ 4.5.3) ทั้งนี้สามารถจำแนกรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม ได้ดังนี้

(1) การใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว กิจกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีระยะเวลาสั้นๆ ในช่วงกลางวันเท่านั้น เนื่องจากความพร้อมขององค์ประกอบในด้านต่างๆ และกิจกรรมที่ไม่ดึงดูดต่อนักท่องเที่ยว ต่างจากความเยี่ยมชมซึ่งสามารถตอบสนองความคาดหวังและต้องการแสวงหาลักษณะแปลกใหม่ที่แตกต่างจากท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยของนักท่องเที่ยว

(2) การใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ ซึ่งทั้งวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์มีการใช้พื้นที่มากที่สุดคือ ช่วงเย็น ในขณะที่ความเยี่ยมชม เป็นสถานที่ที่มีลักษณะเฉพาะจึงเป็นข้อจำกัดในการเข้าใช้เพื่อการพักผ่อนสำหรับประชาชนทั่วไป

(3) การใช้พื้นที่เพื่อการค้า เป็นกิจกรรมด้านการค้าและบริการแก่ผู้มาใช้พื้นที่ ซึ่งเป็นการให้บริการบางช่วงเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่ผู้มาใช้พื้นที่เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในพื้นที่และตั้งอยู่ห่างจากย่านชุมชน จึงมีการใช้พื้นที่เฉพาะในบางช่วงเวลาเท่านั้น

(4) การใช้พื้นที่ทางสังคม เป็นการนำพื้นที่ในการจัดงานเทศกาลพิเศษและงานประเพณีท้องถิ่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมให้เกิด

การสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนและเมืองสงขลา รวมทั้งยังเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นเสมือนห้องเรียนธรรมชาติและสถานที่ให้ความรู้แก่เยาวชนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมเพื่อการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น

จากการสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทตามที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีความหลากหลายของกิจกรรมการใช้พื้นที่ที่เหมือนและแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่ตามประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีการใช้พื้นที่จากกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าและบริการต่างๆ เป็นต้น มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยังส่งผลให้เกิดการสร้างงานและรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและเมืองสงขลาเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

2) แหล่งท่องเที่ยวที่จำกัดกิจกรรมและช่วงเวลาการเข้าใช้พื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีลักษณะเฉพาะและเป็นอาคารปิดล้อมที่กำหนดช่วงเวลาให้บริการที่แน่นอน ดังนั้นการใช้พื้นที่จึงจำกัดเฉพาะกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละประเภท

3) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของเมือง เนื่องจากสถานที่ประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีข้อจำกัดการใช้พื้นที่จากกิจกรรมจากบางประเภทโดยเฉพาะกิจกรรมด้านการค้าและบริการ ส่งผลให้การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและจัดกิจกรรมระดับเมือง

ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่หลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละพื้นที่อาจเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวรูปแบบเดียวหรือหลายรูปแบบผสมผสานกัน เมื่อพิจารณาจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นสามารถจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาได้ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีชายหาดซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมเป็นจำนวนมากในแต่ละปี และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่ได้รับความนิยมจากของประชาชนในเมืองและที่อยู่ใกล้เคียง

2) การท่องเที่ยวชมสถาปัตยกรรมและโบราณสถาน สงขลาเป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่ยังคงมีตึกแถวโบราณที่เป็นสถาปัตยกรรมยุคโคโลเนียลผสมศิลปะจีนที่สวยงามบริเวณย่านถนนนครนอก ถนนนครในและถนนนางงาม รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด และพิพิธภัณฑ์

3) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ในอดีตเมืองสงขลาเคยเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญ ซึ่งปัจจุบันยังคงพบเห็นวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และอาหารการกินของชาวสงขลาได้บริเวณย่านเมืองเก่า

4) การท่องเที่ยวตามเทศกาลและงานประเพณี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นจำนวนมาก โดยเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและคติความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น

5) การท่องเที่ยวเพื่อการซื้อสินค้าและของที่ระลึก ซึ่งเป็นสินค้าประเภทของกินและของที่ระลึกพื้นบ้านที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ได้แก่ ข้าวเกรียบกุ้ง-ปลา เม็ดมะม่วงหิมพานต์ ขนมไทยโบราณ และผ้าทอเกาะยอ เป็นต้น

ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงควรคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดใจและสร้างความคาดหวังในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในการใช้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งการเป็นศูนย์รวมทางสังคม การศึกษา วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญของภาคได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

6.3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา

จากการวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว(บทที่ 5 หัวข้อ5.2.4) และรูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากพฤติกรรมของกลุ่มผู้ใช้และกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว(บทที่ 5 ตารางที่ 5.15) ซึ่งจากประเด็นต่างๆ ดังกล่าวได้นำมาสู่ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ร่วมกับความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์หน่วยงาน และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวทางที่มีความเหมาะสมและเกิดการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการระหว่างประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมศักยภาพให้เทศบาลนครสงขลาเป็นเมืองน่าอยู่และเมืองน่าเที่ยว

1. แนวทางจัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
2. แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งและการสัญจร
3. แนวทางการปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวก/บริการ
4. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

โดยแนวทางในการพัฒนาดังกล่าวจะครอบคลุมถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งรายละเอียดของแนวทางต่างๆ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

6.3.1 แนวทางการจัดการด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

1) แนวทางการอนุรักษ์และปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

(1) บริเวณหาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์ กำหนดจัดแบ่งขอบเขตพื้นที่เพื่อควบคุมกิจกรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ ซึ่งจะทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดการและสร้างความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานและควบคุมดูแล

-กำหนดขอบเขตพื้นที่ให้บริการและควบคุมกิจกรรมร้านอาหารกึ่งสถานบันเทิง และร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ใช้บริการ

-ปรับปรุงรูปแบบของร้านบริเวณโดยรอบเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ซึ่งจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนที่ชื่นชอบการรับประทานอาหาร และการจับจ่ายซื้อสินค้าของที่ระลึก และ เป็นการสร้างจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและใช้พื้นที่ให้เกิดความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

(2) บริเวณหาดเก้าเส้ง มีข้อจำกัดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ ดังนั้นจึงควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเช่น ห้องน้ำ ที่นั่งพักผ่อน เครื่องเล่นเด็ก แสงสว่าง เป็นต้น เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้พื้นที่ให้ได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบ เพื่อความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเพิ่มพื้นที่เพื่อการพักผ่อนของประชาชนในพื้นที่

มาตรการควบคุม

- การออกกฎหมายข้อบังคับ โดยจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลให้ผู้ใช้พื้นที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ
- การป้องกันมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางเสียหาย เช่น การทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือปล่อยน้ำเสียลงในทะเล การขีดเขียนข้อความตามต้นไม้ โดยวิธีป้องกันจำเป็น ต้องออกกฎหมายในการแก้ไขเช่น ออกกฎหมายลงโทษผู้ทำลายแหล่งท่องเที่ยว ออกกฎหมายป้องกันมิให้อุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เป็นต้น
- การดูแลรักษา เป็นการดำเนินการเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความเรียบร้อยสมบูรณ์ สวยงามและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งการดูแลรักษาเบื้องต้น ก็คือการดูแลรักษาความสะอาด การจัดระเบียบและการซ่อมบำรุง

2) แนวทางการอนุรักษ์และปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ

โบราณสถาน

(1) สถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัดได้แก่ วัดชัยมงคล วัดมัชฌิมาวาส การพัฒนาและปรับปรุงนั้นจะต้องถูกตามหลักวิชาการอนุรักษ์และโบราณสถาน ควรมีการจัดผังบริเวณใช้ที่ดินภายในวัดอย่างเหมาะสมประกอบด้วย เขตบริการ เขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาส หากจำเป็นต้องมีสิ่งก่อสร้างใหม่ให้ยึดแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมเพื่อความกลมกลืนและสวยงาม

รวมทั้งจัดป้ายชี้แจงแผนผัง ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของสิ่งก่อสร้างทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้ใช้บริการ และควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ ที่นั่งพักผ่อน แสงสว่าง เป็นต้น ให้บริการแก่ผู้ใช้พื้นที่ให้ได้รับความสะดวก รวมทั้งการควบคุมกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมภายในวัด

(2) ย่านเมืองเก่าและศาลหลักเมือง การขอความร่วมมือจากเจ้าของอาคารในการดำเนินการอนุรักษ์ และอาจดำเนินการโดยเจ้าของอาคารเองโดยทางรัฐมีมาตรการสนับสนุน เช่น การให้เงินอุดหนุนเพื่อการซ่อมแซมอาคาร หรือการลดภาษีให้กับเจ้าของอาคารที่ทำการอนุรักษ์ สนับสนุนให้มีการนำอาคารเดิมมาใช้งานด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของย่านนั้น ทั้งนี้การพัฒนาและปรับปรุงจะต้องถูกต้องตามหลักวิชาการอนุรักษ์และโบราณสถานเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถานที่ที่สร้างความคาดหวังให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชม

(3) เจดีย์เขาดังกวัน การปรับปรุงสิ่งก่อสร้างและองค์ประกอบตกแต่งสถานที่จะต้องเป็นไปตามหลักวิชาการอนุรักษ์และโบราณสถาน รวมไปถึงปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณฝั่งศาลาวิหารแดงจนถึงบันไดพญานาคเพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า

มาตรการควบคุม

- การออกกฎหมายคุ้มครองควบคุม เป็นการออกกฎหมายคุ้มครองป้องกันรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่คู่ประเทศนานๆ โดยกำหนดบทลงโทษผู้ละเมิดหรือฝ่าฝืน
- การกำหนดผังเมืองหรือผังเฉพาะ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดผังเมืองเพื่อป้องกันมิให้มีการปลูกสร้างใดๆ มาบดบังทัศนียภาพโดยรอบ

มาตรการสนับสนุน

- การจัดหางบประมาณในการบูรณะซ่อมแซม เนื่องจากการบูรณะซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมาก ดังนั้นรัฐบาลควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอในการบูรณะซ่อมแซม

3) แนวทางการอนุรักษ์และปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรม

(1) สถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะที่มีการใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมระดับเมือง ทำให้จำกัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกบางประเภท การปรับปรุงพื้นที่ทางกายภาพ ลักษณะทางภูมิทัศน์และการเพิ่มร่มเงาในพื้นที่ ดังนั้นจึงควรมีการจัดแบ่งพื้นที่และเพิ่มองค์ประกอบเหล่านี้เพื่อเกิดการใช้งานในช่วงอื่นๆ และมีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและลดการจับจองพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม

(2) สถานที่ท่องเที่ยวประเภทสวนสาธารณะระดับชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมออกกำลังกายและกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนของประชาชนในพื้นที่มากกว่าเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากภายในพื้นที่เน้นการจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องออกกำลังกาย เครื่องเล่นเด็ก ลานคอนกรีตและลานสนามหญ้าที่สามารถใช้ทำกิจกรรมได้หลากหลาย ดังนั้นจึงควรเพิ่มมาตรฐานความปลอดภัยของอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อรองรับการใช้บริการของประชาชนในพื้นที่และเกิดผู้ใช้กลุ่มใหม่ๆ เช่น กลุ่มวัยรุ่นที่หันมาร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างสุขภาพที่ดี

มาตรการสนับสนุน

- *การปลูกฝังให้เห็นคุณค่า* การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้ประชาชนเข้าใจและปลูกฝังให้เห็นคุณค่าเพื่อช่วยกันสืบสืบทอดต่อไปไม่ให้สูญหาย รวมทั้งการจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนต่างถิ่นได้รู้จัก โดยจัดในช่วงเวลาที่เหมาะสมและถูกต้องกับประเพณีและกิจกรรมเหล่านั้น
- *การดูแลรักษาความสะอาด* เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม หากเกิดความสกปรกขึ้นแก่สถานที่เหล่านี้ ย่อมทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่ประทับใจ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นที่จะต้องจัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจัดเตรียมภาชนะไว้รองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ

6.3.2 แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งและการสัญจร

จากผลการศึกษา พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาหลายแห่งยังขาดความเชื่อมโยงของเส้นทางเดินเท้าภายในพื้นที่และระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง การเข้าถึงที่ไม่สะดวกจากสภาพถนนที่คับแคบ ขาดความต่อเนื่องของป้ายบอกเส้นทางและพื้นที่สำหรับจอดรถ รวมทั้งการบริการขนส่งสาธารณะที่ขาดการจัดระบบที่ดี (บทที่ 5 หัวข้อ 5.1.2 และหัวข้อ 5.2.5) ซึ่งการพัฒนาและปรับปรุงระบบการคมนาคมขนส่งและการสัญจร เป็นภารกิจของสำนักงานเทศบาลนครสงขลา (แผนที่ 6.1)

1) เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึง

-ควรจัดป้ายบอกเส้นทางและแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่สำคัญต่างๆ ภายในเมืองอย่างต่อเนื่องและมีตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสม

-จัดเตรียมพื้นที่จอดรถสาธารณะสำหรับพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงโดยเฉพาะบริเวณย่านเมืองเก่าที่มีช่องทางสัญจรค่อนข้างคับแคบ เพื่อลดปริมาณการสัญจรภายในพื้นที่และไม่ส่งผลกระทบต่อการสัญจรของประชาชนในพื้นที่

-แยกพื้นที่สำหรับจอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ เพิ่มการตีเส้นที่จอดรถให้เป็นระเบียบอย่างชัดเจน

2) รถบริการขนส่งสาธารณะ (มอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถสามล้อ รถตุ๊กตุ๊ก)

ระบบขนส่งสาธารณะภายในเมือง ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการกับประชาชนในพื้นที่มากกว่าเพื่อการท่องเที่ยว ดังนั้นการเพิ่มเส้นทางสัญจรและประสิทธิภาพของระบบขนส่งสาธารณะให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก และกำหนดอัตราค่าโดยสารที่มีมาตรฐานเดียวกันหรือเหมาะสมต่อระยะทาง เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้บริการขนส่งสาธารณะให้มากขึ้น รวมทั้งการกำหนดจุดจอดพำนักเพื่อรอผู้โดยสาร ควรมีการกำหนดจุดจอดให้เป็นกิจจะลักษณะ มีการจัดระเบียบที่ดี ไม่สับสนวุ่นวาย ปะปนกับกับทางสัญจร เพื่อลดปัญหาการจอดรถรอผู้โดยสารริมถนนซึ่งทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด

3) เส้นทางสัญจรทางเดินเท้า

-จัดระเบียบทางเท้าให้มีความสะดวกในการสัญจร ควบคุมการตั้งวางสินค้า หาบเร่ แผงลอยและป้ายโฆษณาที่กีดขวางที่อาจทำให้เกิดอันตรายและความไม่สะดวกแก่ผู้สัญจรไปมา

-ปรับปรุงพื้นผิวทางเดินเท้าให้มีสภาพที่ดีและมีความต่อเนื่อง จัดให้มีร่มเงาจากต้นไม้โดยรอบตลอดทางเดินโดยเฉพาะเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างสถานที่ เพิ่มความปลอดภัยจากยานพาหนะโดยปลูกต้นไม้หรือสร้างรั้วเหล็กเป็นแนวเพื่อป้องกันไม่ให้รถจักรยานยนต์วิ่งขึ้นบนทางเท้า

-กำหนดทางข้ามทางม้าลาย ในย่านชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวที่มีผู้คนและการสัญจรพลุกพล่านโดยตีเส้นทางข้ามให้ชัดเจนหรือจัดให้มีสัญญาณไฟการข้ามถนน รวมทั้งมีการตีเส้นบนถนนเพื่อชะลอความเร็วของรถ

4) การปรับปรุงและจัดพื้นที่จอดรถในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

การจัดหาพื้นที่ว่างสำหรับจอดรถและเป็นจุดพักควรเป็นบริเวณที่อยู่ในระยะที่สามารถเดินถึงได้ แต่หากไม่สามารถจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการให้บริการได้ อาจใช้วิธีการที่เป็นสากล คือ การจัดให้มีรถนำเที่ยวรับนักท่องเที่ยวไปส่งยังจุดหมายปลายทางแล้วนัดหมายเวลาเพื่อมารับและส่งยังจุดจอดรถต่อไป นอกจากนี้ควรจัดป้ายสัญลักษณ์ที่แสดงทางเข้า-ออก ป้ายสัญลักษณ์ลานจอดรถบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

6.3.3 แนวทางการปรับปรุงองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

การจัดการด้านองค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเป็นภารกิจของสำนักงานเทศบาลนครสงขลา สำนักงานการท่องเที่ยวเขต 1 และในบางพื้นที่ประชาชนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งนี้ขนาดของการบริการหรือความสามารถในการให้บริการอาจมีข้อจำกัดในเฉพาะบางสถานที่ท่องเที่ยว (แผนที่ 6.2)

1) การดูแลรักษาความสะอาด

จากผลการศึกษา พบว่าปัญหาด้านขยะและความสกปรกจากการใช้พื้นที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่สาธารณะแทบทั้งหมด ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานที่ท่องเที่ยวโดยตรง จึงได้เสนอแนวทางดังนี้

(1) การจัดการขยะ ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะ รวมทั้งเพิ่มจำนวนถังขยะให้กระจายอย่างทั่วถึงภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การออกแบบถังขยะจะต้องมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและลักษณะเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

(2) การรณรงค์รักษาความสะอาด รณรงค์และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องและใช้พื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการดูแลรักษาความสะอาดภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างมีระบบ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้ ตระหนัก และมีจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยวและใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างถูกต้องเหมาะสม

2) ด้านการรักษาความปลอดภัย

การปรับปรุงจุดให้บริการรักษาความปลอดภัยเดิม(ป้อมตำรวจ)บริเวณหาดชลาทัศน์ และหาดสมิหลา และเพิ่มจุดให้บริการรักษาความปลอดภัยในบริเวณย่านชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่บริเวณในละแวกใกล้เคียง จัดให้มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ หรือจัดอาสาสมัครจากชุมชนให้มีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาความปลอดภัย รวมทั้งการติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับโครงการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยที่ทางเทศบาลนครสงขลาจัดขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานความปลอดภัยแก่ประชาชนในเมือง และส่งเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเมืองให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรกำหนดขอบเขตพื้นที่สำหรับกิจกรรมทางน้ำ และจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยทางน้ำในจุดพื้นที่ให้บริการ เพื่อให้สามารถดูแลรักษาความปลอดภัยได้อย่างทั่วถึง โดยเป็นภารกิจของเทศบาลนครสงขลาเป็นผู้จัดตั้งศูนย์รักษาความปลอดภัย หรือการขอความร่วมมือจากค่ายกรมหลวงสงขลานครินทร์ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมหาดชลาทัศน์ ในการดูแลรักษาความปลอดภัยทางน้ำแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวภายในบริเวณโดยรอบโดยเฉพาะในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ที่มีทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เข้าใช้เป็นจำนวนมาก

3) องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

การจัดหาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกควรคำนึงถึงผู้ใช้ที่เป็นเด็กและคนชรา ที่มีไซ้สำหรับผู้ใหญ่แต่เพียงอย่างเดียว ควรจัดให้เพียงพอและสอดคล้องกับปริมาณของผู้ใช้พื้นที่ในแต่ละบริเวณของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นภารกิจของสำนักงานเทศบาลนครสงขลา และสำนักงานการท่องเที่ยวเขต 1

(1) ห้องน้ำสาธารณะ ควรจัดเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอและกระจายอย่างเหมาะสมตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และมีรูปแบบที่ไม่ขัดต่อสภาพแวดล้อม มีอัตราค่าบริการอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดอย่างทั่วถึง

(2) ที่นั่งพักผ่อน พื้นที่พักผ่อน พื้นที่ร่มเงาและแสงสว่าง โดยจัดเพิ่มที่นั่งพักผ่อนให้เพียงพอและปรับปรุงอุปกรณ์ที่เสียหาย ซึ่งอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ชำรุดทรุดโทรมย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของสถานที่ท่องเที่ยว การเพิ่มร่มเงาด้วยต้นไม้ประจำถิ่นเพื่อความสะอาดในการดูแลรักษาและสร้างเอกลักษณ์ของเมืองให้เป็นที่รู้จัก การจัดเพิ่มแสงสว่างในบริเวณที่เป็นจุดอับแสงเพื่อป้องกันอันตรายในจุดเสี่ยงต่อผู้ใช้พื้นที่ทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ และถึงแม้บางพื้นที่จะไม่มีกิจกรรมเกิดขึ้น แต่เพื่อป้องกันการจับจองพื้นที่ทำกิจกรรมไม่เหมาะสมของกลุ่มวัยรุ่นและคนเร่ร่อน

(3) แผนที่และป้ายบอกทาง ซึ่งแผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญภายในเมืองสงขลาจะต้องสามารถสื่อให้เข้าใจได้ง่ายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งการแนะนำวิธีการเดินทางและเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว

(4) การจัดระเบียบร้านค้า ร้านอาหารและหาบเร่แผงลอย โดยกำหนดรูปแบบร้านค้า ร้านอาหาร เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์และมาตรฐานที่ดีทั้งในด้านราคาและความสะอาด ซึ่งจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ได้มากขึ้น และทำให้เกิดการสร้างงานและรายได้เพิ่มขึ้นแก่ประชาชนในเมือง กำหนดพื้นที่รองรับสำหรับหาบเร่ แผงลอย และรถจำหน่ายอาหารเคลื่อนที่ เพื่อลดการกีดขวางการสัญจรและพื้นที่ทางเดินเท้า รวมทั้งควบคุมกิจกรรมกลางคืนย่านร้านอาหารกึ่งบันเทิงริมหาดชลาทัศน์ที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.3.4 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว

1) การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูล

การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เครือข่ายและกลุ่มองค์กรต่างๆ เพื่อให้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวสามารถทำได้ อย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ และ อินเทอร์เน็ต ทั้งนี้สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวคือ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนทั่วไปและกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 1 สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา และสำนักงานเทศบาลนครสงขลา

2) แนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว

การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยว และเกิดการใช้จ่ายที่คุ้มค่ากับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางด้านการค้าและบริการภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานเทศบาลนครสงขลา และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา

(1) การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย

-ส่งเสริมกิจกรรมการค้าและบริการบริเวณย่านเมืองเก่า ซึ่งเป็นย่านพานิชยกรรมเก่าที่ยังคงมีบทบาทต่อเมืองและมีรูปแบบสถาปัตยกรรมอาคารบ้านเรือนที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ทั้งนี้จึงควรมีการควบคุมการใช้ที่ดินและอาคารควบคู่กับการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อป้องกันการก่อสร้างดัดแปลงหรือรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่จะทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ของพื้นที่ จากการศึกษาของเมืองเก่าถูกจัดให้อยู่ในเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมซึ่งมีความเหมาะสมที่จะส่งเสริมให้มีกิจกรรมการค้าและบริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยเน้นกิจกรรมด้านการรับประทานอาหารและการซื้อสินค้าที่ระลึกที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่โดยเฉพาะ ซึ่งจะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มความมีชีวิตชีวาและกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสามารถยืดระยะเวลาในการใช้พื้นที่มากยิ่งขึ้น

-จัดกิจกรรมนั่งรถรางนำเที่ยวรอบเมืองสงขลา เป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในเมืองสงขลามากยิ่งขึ้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนอกจากจะเป็นการยืดระยะเวลาการท่องเที่ยวภายในเมืองสงขลาแล้วยังนำมาซึ่งรายได้จากค่าใช้จ่ายต่างๆ ของนักท่องเที่ยวและผู้ใช้บริการจากสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้

แวะเวียน รวมทั้งเป็นการลดมลพิษจากยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวภายในเมือง ทั้งนี้ การจัดเส้นทางนำเที่ยวจะต้องไม่เป็นเส้นทางที่ซ้ำซ้อนกับเส้นทางนำเที่ยวของโครงการนั่งสามล้อ ชมเมืองซึ่งเป็นโครงการที่มีอยู่ก่อน เพราะอาจมีผลต่อการเลือกใช้บริการและส่งผลกระทบต่อกลุ่ม อาชีพสามล้อ ทั้งนี้การจัดโครงการสามารถดำเนินการโดยเทศบาลนครสงขลาและหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ายังมีประเด็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมอีกหลายประเด็นจากรายละเอียดที่ศึกษา โดยมีประเด็นที่น่าสนใจต่างๆ ที่ควรศึกษาเพื่อ ประโยชน์ในด้านการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมให้การท่องเที่ยวในเขต เทศบาลนครสงขลาเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านการจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ใน การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง
2. ควรมีการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและผลกระทบทางด้าน กายภาพ เศรษฐกิจและสังคม จากการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอนุรักษ์องค์ประกอบเมืองที่มีคุณค่าทางประวัติ ศาสตร์ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นเมืองสงขลาควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวใน เชิงอนุรักษ์ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจน์ นทีวุฒิกุล. ตรรกะของการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะอย่างอเนกประโยชน์ในเมืองเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- จารุภัทร เปลียนกลิ่น. เที่ยวทั่วไทยไปกับนายรอบรู้: สงขลา. กรุงเทพฯ: สารคดี, (ม.ป.ป.).
- ณัฐวุฒิ คำห้วน. แนวทางการพัฒนาเมืองสูงใหญ่โก-ลกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชายแดน. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, สาขาวิชาการวางแผนเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- เดชา บุญค้ำ. คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- เทศบาลนครสงขลา, สำนักงาน. แผนพัฒนาเทศบาลนครสงขลาประจำปี 2550. สงขลา: (ม.ป.พ.), 2550.
- เทศบาลนครสงขลา, สำนักงาน. โครงการ/แผนปฏิบัติการเชิงบูรณาการด้านการท่องเที่ยว พ.ศ. 2548-2550. สงขลา: (ม.ป.พ.), 2548.
- นิตา ชัชกุล. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์, 2549.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์, 2548.
- ฝ่ายวางแผนโครงการและพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กองวางแผนโครงการ. รายงานการสำรวจเบื้องต้นเพื่อพัฒนากการท่องเที่ยวลุ่มป่าป่าง ลำพูน พ.ศ.2528. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2528.
- วรรณ วังวานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และ นิรุบล คล่องเวสสะ. พฤติกรรมนันทนาการกับสภาพการใช้พื้นที่สาธารณะภายในชุมชนอยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ศศิธร ยิ้มศิริ. การพัฒนากการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, สาขาวิชาการวางแผนเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ภาษาอังกฤษ

Gunn, Clare A. Tourism Planning. New York: Crane Russak, 1979.

Inskeep, Edward. Tourism planning : an integrated and sustainable development approach, New York: Van Nostrand Reinhold, 1991.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

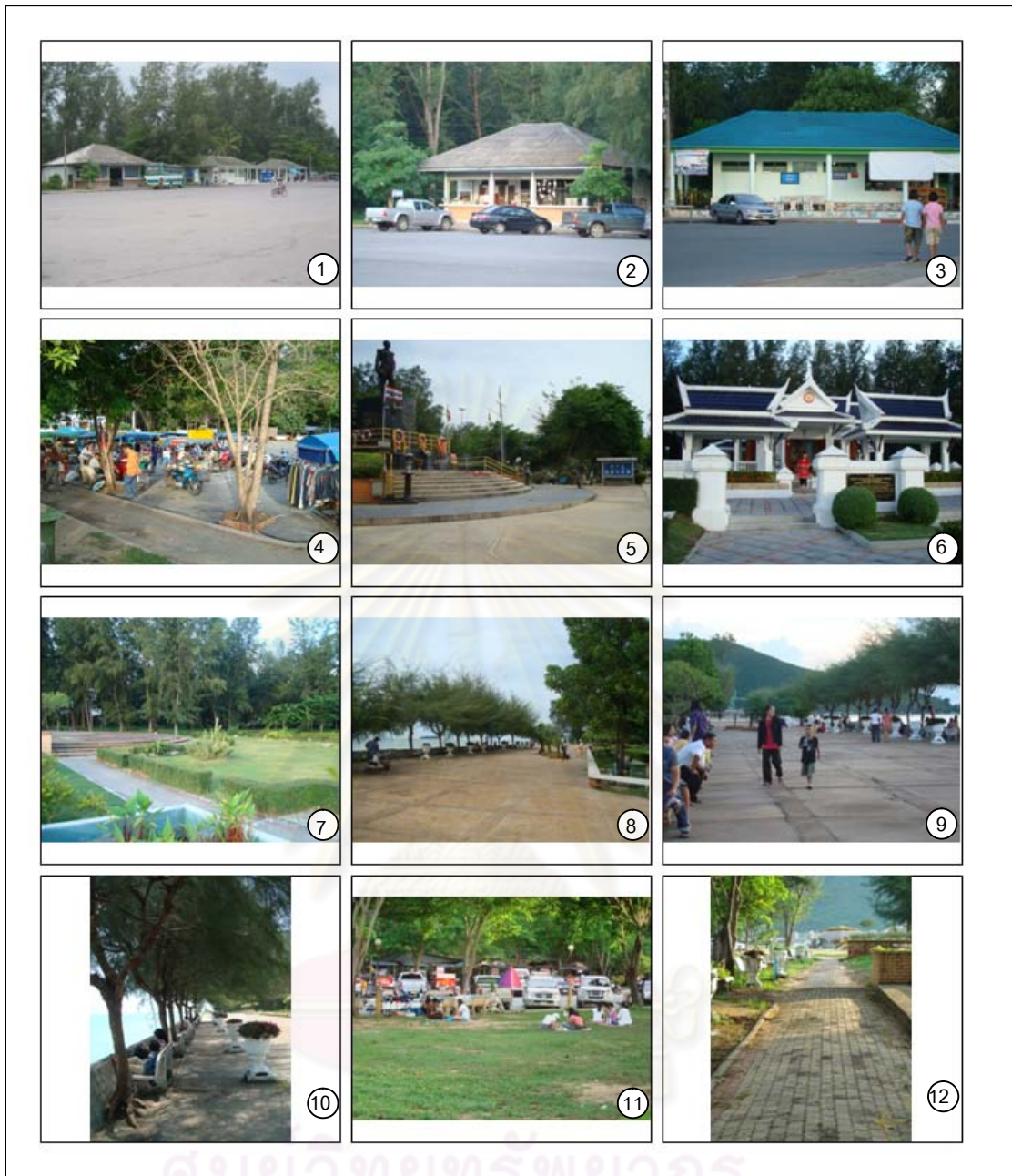
ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

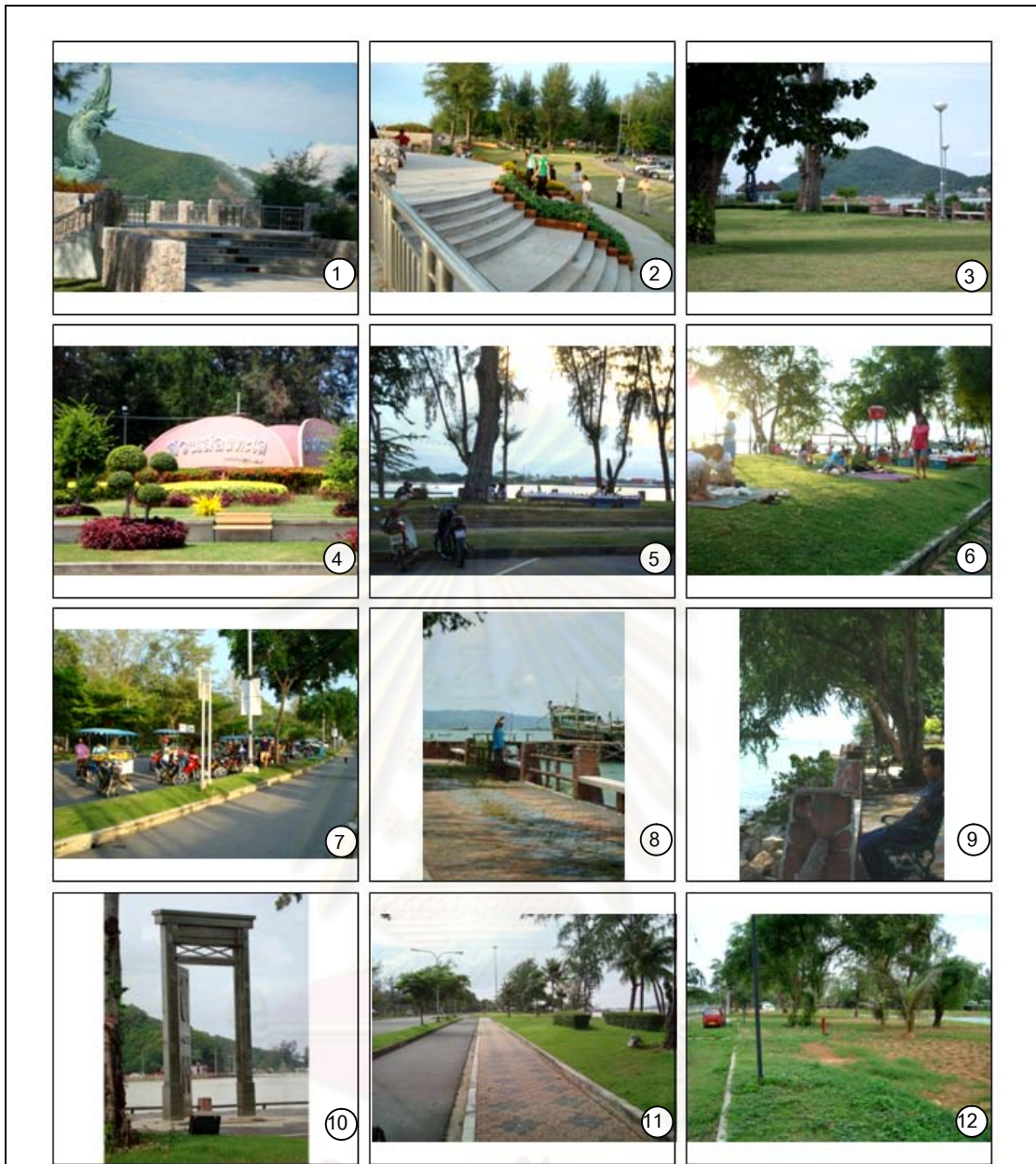
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ

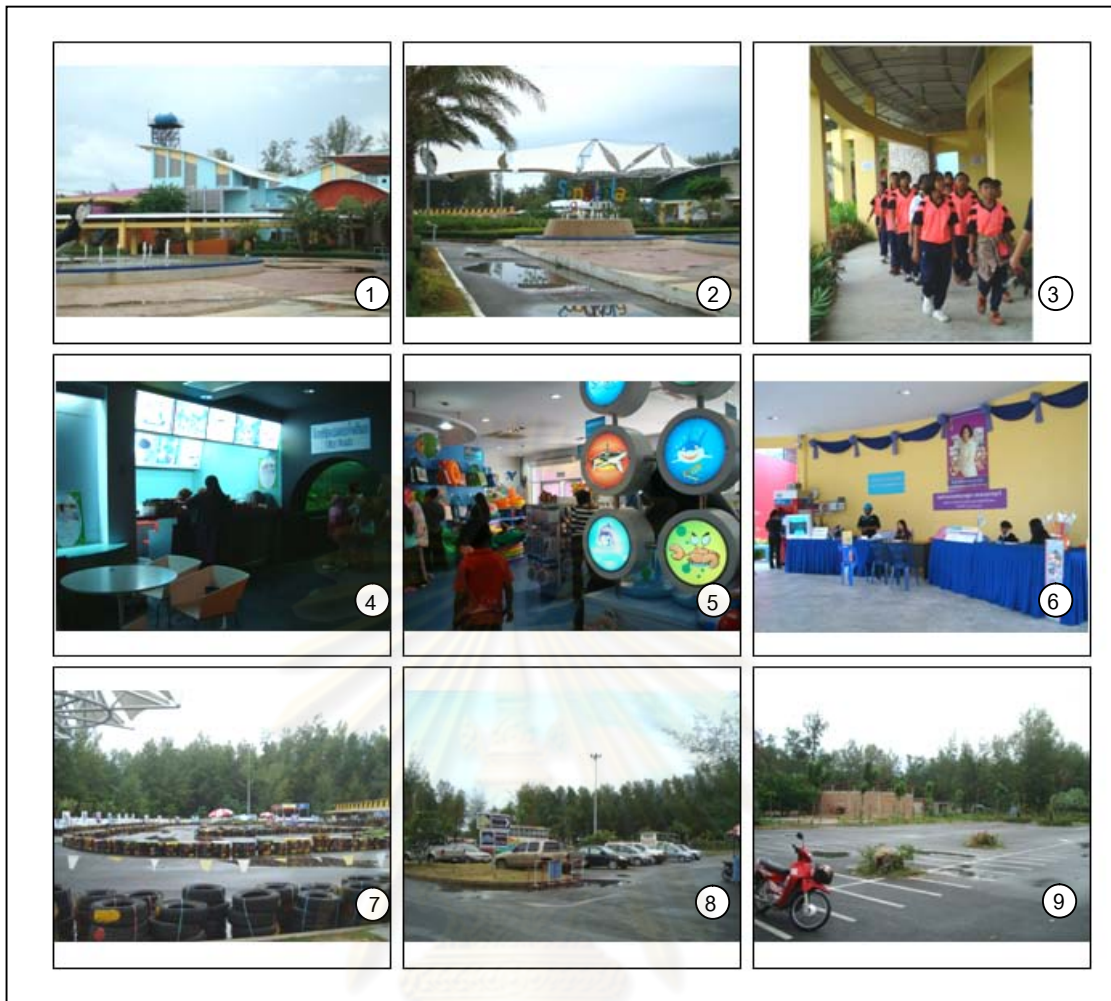
1.ลานจอดรถ	11.ลานสนามหญ้า
2.ร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม	12.ทางเดินเท้า
3.ห้องสุขา	
4.จุดจอดรถขายอาหารเคลื่อนที่	
5.อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ	
6.ศาลกรมหลวงชุมพรฯ	
7.ลานสนามหญ้าบริเวณศาลฯ	
8-9.บริเวณลานคอนกรีต	
10.ม้านั่งริมขอบชายฝั่ง	

ภาพที่ 2 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณสวนสองทะเล

- 1.จุดชมวิวบริเวณพญานาคพ่นน้ำ(หัว)
- 2.บริเวณโดยรอบของจุดชมวิว
- 3.ลานคอนกรีตบริเวณจุดชมวิว
- 4.วงเวียนสวนสองทะเล
- 5.ลานคอนกรีตบริเวณจุดชมวิว
- 6.ลานสนามหญ้า
- 7.จุดจอดรถและรถขายอาหารเคลื่อนที่
- 8-9.บริเวณลานคอนกรีต
- 10.งานประติมากรรมภายในพื้นที่
- 11.เส้นทางสัญจร
- 12.พื้นที่ว่างฝั่งตรงข้าม

ภาพที่ 3 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณควาเรียมสงขลา

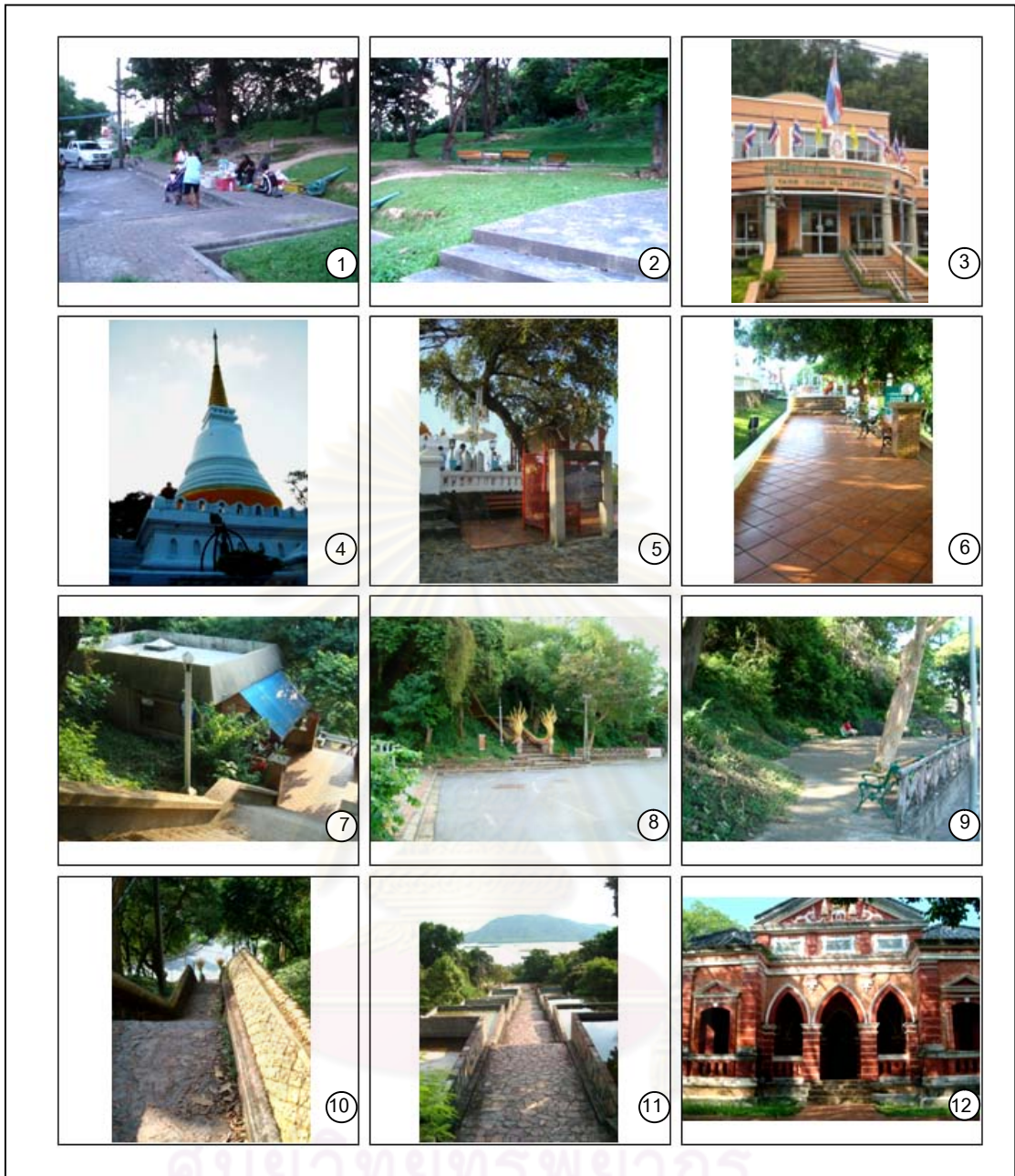
1. อาคารพิพิธภัณฑสถานสัตว์น้ำ
2. ลานคอนกรีต
3. ทางสัญจรภายในพิพิธภัณฑฯ
- 4-5. ร้านอาหารและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
6. จุดประชาสัมพันธ์
7. ลานสนามแข่งรถ
8. ลานจอดรถยนต์
9. ลานจอดรถจักรยานยนต์

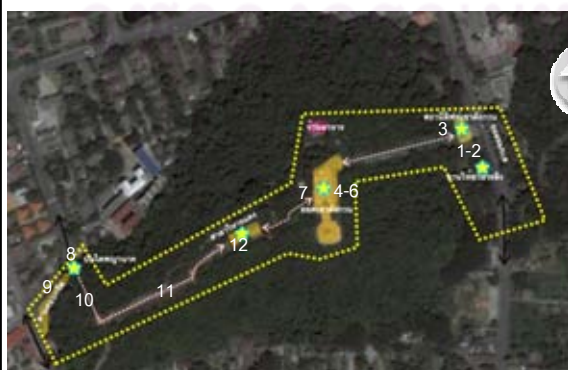
ภาพที่ 4 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณลานสระบัวและสวนประติมากรรมฯ

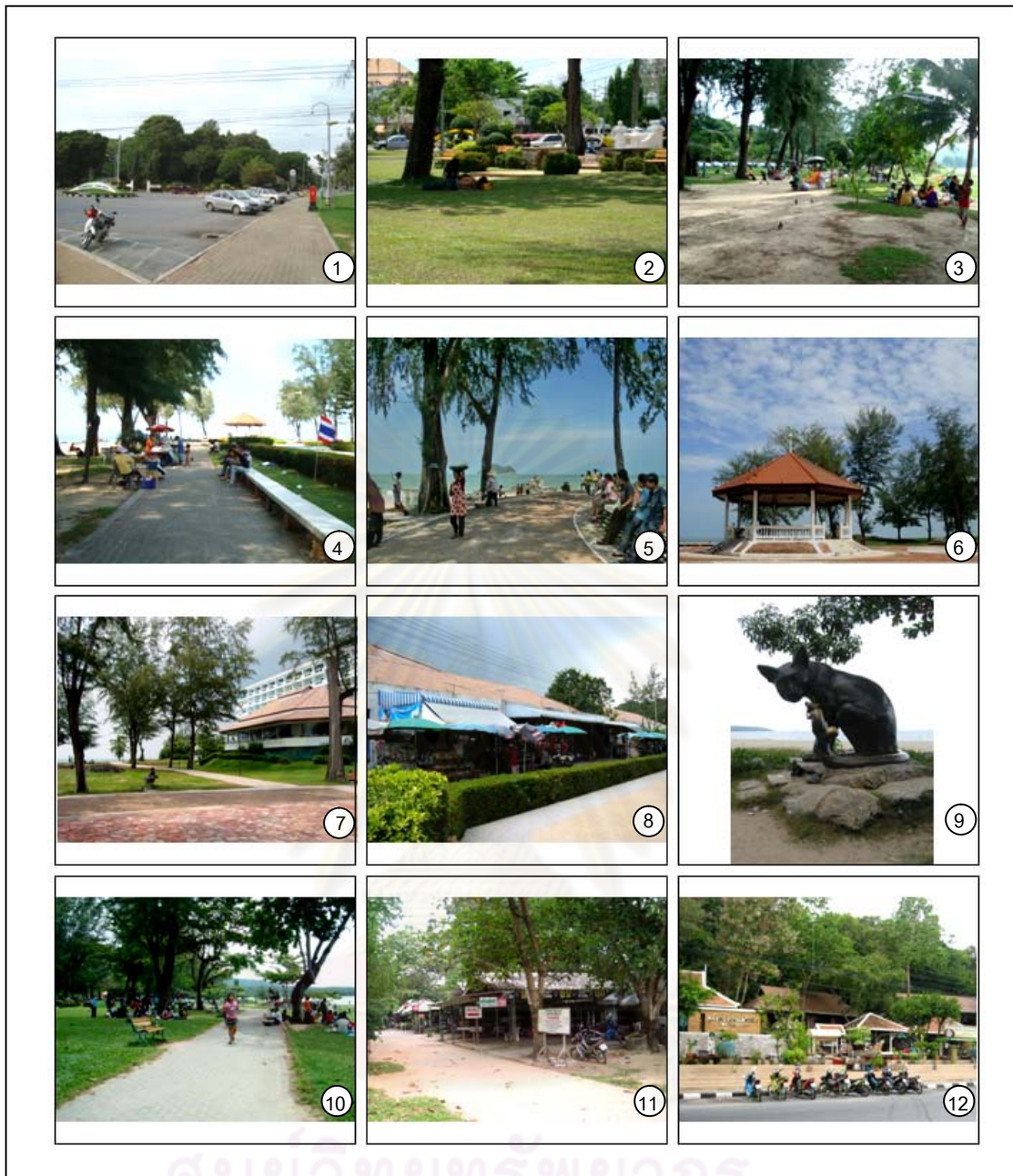
- 1.สวนประติมากรรม
- 2.ลานสนามหญ้า
- 3.ลานสนามเด็กเล่น
- 4-5.สระน้ำ-ทางสัญจรภายในบริเวณสวนประติมากรรม
- 6.ลานชมดาวและประติมากรรมพญานาค(สระตื้น)
- 7.ลานสนามหญ้าบริเวณลานสระบัว
- 8.ลานสนามเด็กเล่น
- 9-10.สระบัว
- 11-12.ลานคอนกรีตสำหรับจัดกิจกรรม

ภาพที่ 5 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณเจดีย์เขาดังกวน

- 1.ลานจอดรถ
- 2.ลานให้อาหารลิง
- 3.สถานีรถไฟเขาดังกวน
- 4-6.บริเวณยอดเขาดังกวน
- 7.ร้านค้าและห้องสุขา
- 8.ทางขึ้นบันไดพญานาค
- 9.ลานคอนกรีตที่นั่งพักผ่อนบริเวณบันไดพญานาค
- 10.สภาพบันไดทางขึ้นเขา
- 11.สระน้ำบริเวณบันไดทางขึ้นเขาดังกวน
- 12.ศาลาวิหารแดง

ภาพที่ 6 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดสมิหลา

1.ลานจอดรถ	11.ร้านอาหารทะเล
2-3.ลานสนามหญ้า	12.ร้านอาหารลานดอกแก้ว
4.แผงลอยขายอาหารและเครื่องดื่ม	
5.ม้านั่งบริเวณริมหาด	
6.ศาลาไทย	
7.โรงแรมริมหาด	
8.ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	
9.รูปประติมากรรมแมว-หนู	
10.ทางเดินเท้า	

ภาพที่ 7 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณสวนเสรี

- 1.ลานสนามหญ้า(สวนหย่อม)
- 2.สวนสุขภาพ
- 3.สระน้ำภายในสวนหย่อม
- 4-5.ลานจอดรถและสนามเทนนิสเทศบาลนครสงขลา
- 6.ร้านอาหาร
- 7-8.ตู้จำหน่ายอาหารเครื่องดื่ม
- 9.งานประติมากรรม
- 10-12.สวนไม้ตัด

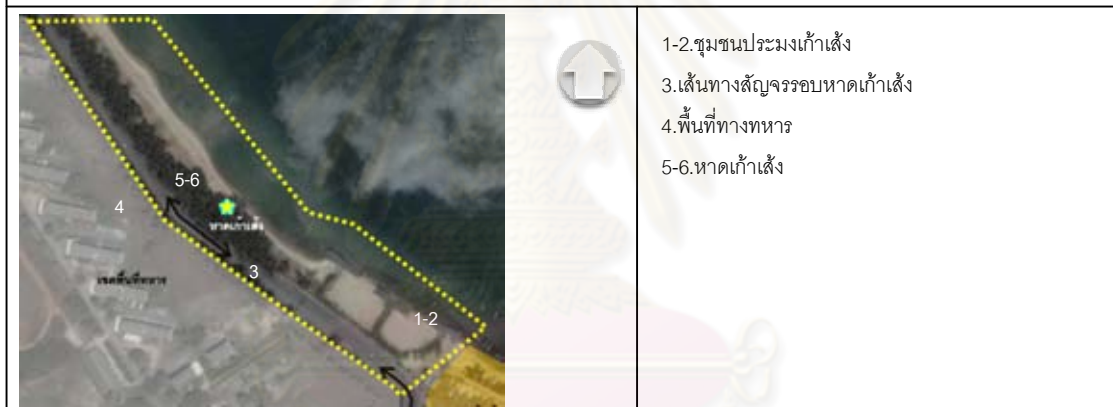
ภาพที่ 8 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดชลาลัย

- 1,10.รูปปั้นประติมากรรม
- 2.ตู้จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ห้างสุชา
- 3,12.บริเวณลานจอดรถ
- 4.ย่านร้านอาหารริมทะเล
- 5.โรงแรมราชมั่งคลา พาวิลเลียม บีชแอนด์รีสอร์ท
- 6.ริมชายหาด
- 7-8.ลานดนตรีและวัฒนธรรม
- 9.ทางเดินเท้าริมชายหาด
- 11.ป้อมสถานีตำรวจ

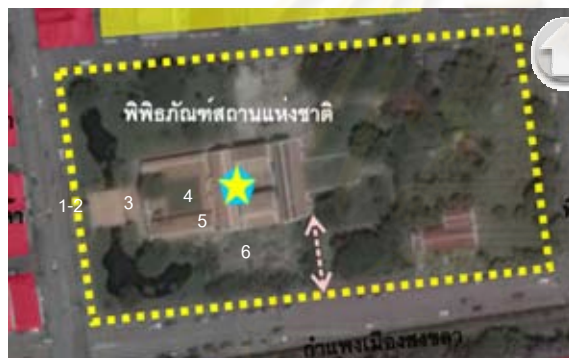
ภาพที่ 9 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณหาดเก้าเส้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

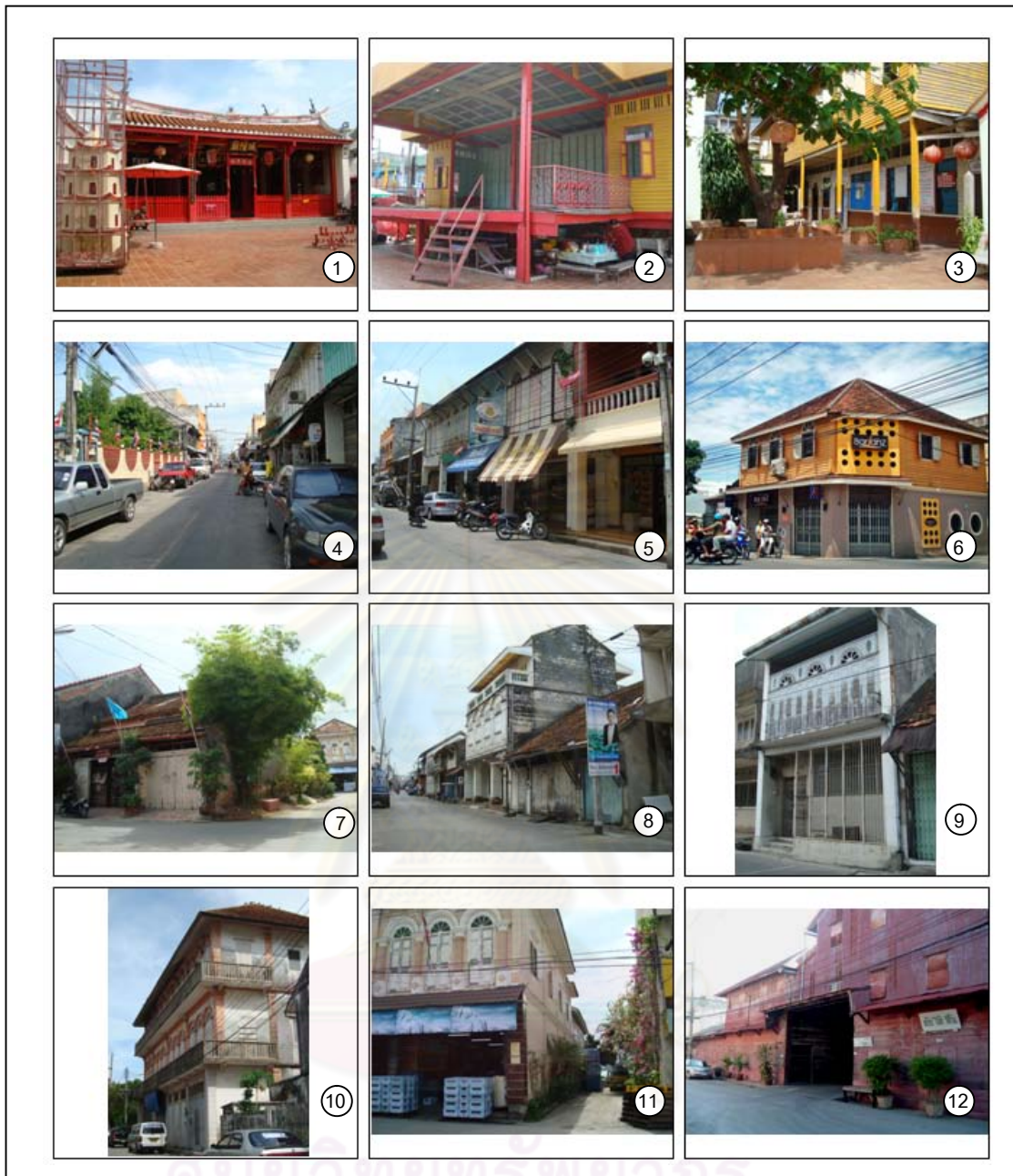

ภาพที่ 10 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา

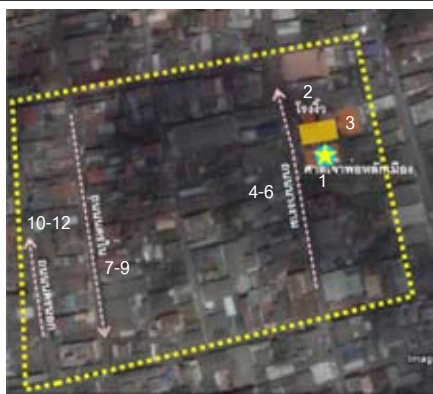

1. บริเวณด้านหน้าพิพิธภัณฑ
2. เส้นทางสัญจรหน้าพิพิธภัณฑ
3. สวนหย่อมภายใน
4. อาคารพิพิธภัณฑ
5. ภายในอาคารแสดงโบราณวัตถุ
6. บริเวณด้านข้างอาคารพิพิธภัณฑ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 12 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณย่านเมืองเก่าและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง

- 1.ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง
- 2.เวทีนั่งภายในบริเวณศาลเจ้าพ่อหลักเมือง
- 3.โรงเรียนสงขลาวิทยามูลนิธิภายในบริเวณศาลเจ้าพ่อฯ
- 4-6.อาคารและร้านค้าบริเวณถนนนางงาม
- 7-9.อาคารและร้านค้าบริเวณถนนนครใน
- 10-12.อาคารและร้านค้าบริเวณถนนนครนอก

ภาพที่ 13 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณวัดมหัศจรรย์

	 <ol style="list-style-type: none"> 1.ศาลาฤกษ์ตัดตน 2.โบสถ์ 3.พิพิธภัณฑ์ภัทรรศิลป์ 4-5.ลานสนามหญ้าและบริเวณรอบโบสถ์ 6.ที่นั่งพักผ่อน 7-9.ทางสัญจรและป้ายบอกเส้นทาง 10-11.งานประติมากรรมแด่โบราณวัตถุ 12.รูปปั้นยักษ์หน้าวัด
--	--

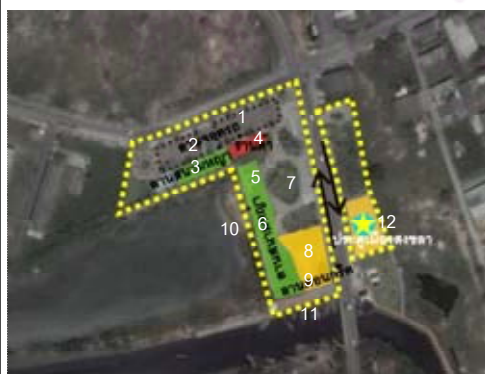
ภาพที่ 14 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณวัดชัยมงคล

1. ทางสัญจรภายในวัด
2. เจดีย์พระบรมธาตุ
3. ลานจอดรถ
4. พื้นที่ว่างภายในวัด
5. ทางสัญจรภายในวัด
6. อุโบสถประกอบพิธี
7. สถาปัตยกรรมหอระฆัง
8. ศาลา
9. โรงเรียนชัยมงคลวิทย์

ภาพที่ 15 องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา

- 1.บริเวณลานจอดรถ
- 2.บริเวณลานจอดรถและลานกิจกรรม
- 3.สวนสุขภาพ
- 4.ซุ้มจำหน่ายเครื่องดื่มและห้องสุขา
- 5-6.ลานสนามหญ้า
- 7.สวนหย่อมตกแต่งภายในพื้นที่
- 8-9.ลานคอนกรีตและที่นั่งพักผ่อน
- 10.ทัศนียภาพริมชายฝั่ง
- 11.จุดจอดเรือประมงชาวบ้าน
- 12.ประตูเมืองสงขลา

ภาคผนวก ข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจลักษณะทางกายภาพและกิจกรรมการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวภายในเทศบาลนครสงขลา

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว.....

ประเภท () ธรรมชาติ () ประวัติศาสตร์ () ศิลปวัฒนธรรม

งานประเพณีที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว () มี () ไม่มี

ชื่องาน.....

เดือนที่จัดงาน.....

ที่พักแรม (ในพื้นที่, ใกล้เคียง)

-ที่พัก เช่น บ้านพัก ห้องพัก รีสอร์ท โรงแรม จำนวน.....แห่ง

-สถานที่ซักผ้าเช็ดผ้า ซ่อมแซมอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ () มี () ไม่มี

การเข้าถึงและที่จอดรถ

-ความชัดเจนของป้ายสัญญาณ/บอกเส้นทาง..... การปรับปรุงซ่อมแซม () มี () ไม่มี

-ลานจอดรถ.....แห่ง รองรับการยนต์ได้.....คัน ลักษณะลานจอด () ดิน () คอนกรีต

-สภาพทางเดินและป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน, ความต่อเนื่องของทางเดินเท้า.....

สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่

-ศูนย์บริการข้อมูล.....จุด เจ้าหน้าที่.....คน เอกสาร/ข้อมูลท่องเที่ยว () มี () ไม่มี

-เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยจำนวน.....จุด เจ้าหน้าที่.....คน

-ร้านขายของฝากของที่ระลึกจำนวน.....ลักษณะชั่วคราว.....ร้านอาหาร.....

-ร้านอาหาร.....ลักษณะร้านชั่วคราว.....ร้านอาหาร.....ห่างจากจุดท่องเที่ยว.....ม.

-ศาลา, ที่นั่งพักจำนวน () มี () ไม่มี ดั่งชยะ () มี () ไม่มี

-ห้องน้ำจำนวน () มี () ไม่มี ค่าธรรมเนียม.....บาท

-โทรศัพท์สาธารณะ () มี () ไม่มี ธนาคาร/ตู้ ATM () มี () ไม่มี

-ลานจัดกิจกรรมจำนวน.....แห่ง ลักษณะลาน () ปูน () ดิน () สนามหญ้า

-แผนที่/แผนผังแหล่งท่องเที่ยว () มี () ไม่มี

ด้านการจัดการ

-ประตูทางเข้าชัดเจน/ป้ายบอกรายละเอียด () มี () ไม่มี

-ค่าเข้าชมสถานที่ () มีบาท () ไม่มี

-คุณค่าและการดูแลรักษาสถานที่และความสวยงาม () ดี () ไม่ดี

-ป้ายบอกเล่าประวัติ/เรื่องราวของสถานที่ () ภาษาไทย () ภาษาอังกฤษ

-มีสถานที่หรือบริการสำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ไม่รบกวนกลุ่มอื่นๆ () มี () ไม่มี

-ข่าวสารแผนโครงการเพื่อแจ้งกิจกรรมต่างๆ สำหรับให้นักท่องเที่ยวทราบ () มี () ไม่มี

กิจกรรมในพื้นที่

กิจกรรมนันทนาการในแหล่งท่องเที่ยว

() นั่งเล่น,นั่งพักผ่อน	() เดินเล่น,คุยเล่น	() อ่านหนังสือ/นอนเล่น
() ทานอาหาร,ปิกนิก	() วิ่ง-เดินออกกำลังกาย	() ปั่นจักรยาน
() เดินแอโรบิก	() วาดรูป,ระบายสี,เล่นดนตรี	() เล่นน้ำทะเล/กีฬาทางน้ำ
() ชมทิวทัศน์	() นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	() ซื้อสินค้าของที่ระลึก
() ตกปลา	() ศึกษาประวัติศาสตร์	() ชมการแสดงศิลปวัฒนธรรม
() เดินชมเมือง/ย่าน	() อื่นๆ.....	

5.กิจกรรมทางเศรษฐกิจ.....

6.กิจกรรมทางสังคม.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา”

โดย นางสาวมลลดา อู่ยก นิสิตภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัย

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุณาทำเครื่องหมาย ในวงเล็บ () และกรอกข้อความลงในคำตอบที่ท่านเลือกในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.2 อายุ () ต่ำกว่า 18 ปี () 18 – 23 ปี () 24 – 35 ปี () 36 – 45 ปี () 46 – 60 ปี () มากกว่า 60 ปีขึ้นไป
- 1.3 อาชีพ () นักเรียน/นักศึกษา () รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () พนักงานบริษัท () ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว () รับจ้าง () เกษตรกร
() แม่บ้าน/ไม่ได้ทำงาน () เกษียณ () อื่น ๆ ระบุ.....
- 1.4 ที่พักอาศัยในปัจจุบัน จังหวัด ระบุ.....
- 1.5 การศึกษา () น้อยกว่าประถมศึกษา () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา () ระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
- 1.6 รายได้ () ต่ำกว่า 5,000 () 5,001-10,000 () 10,001-15,000 () 15,001-20,000 () 20,001-25,000 () 25,001-30,000 () มากกว่า 30,001

ส่วนที่ 2 รูปแบบและพฤติกรรมการเดินทางเข้าถึงเมืองสงขลา

- 2.1 ท่านเดินทางมาเมืองสงขลา () ครั้งแรก ()ครั้ง/เดือน ()ครั้ง/ปี () อื่น ๆ
- 2.2 วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมายังเมืองสงขลาเพื่อ () ท่องเที่ยว/พักผ่อน () ติดต่อธุรกิจ () ปฏิบัติราชการ
() ประชุม/สัมมนา/อบรม () เยี่ยมญาติ/เพื่อน () ทักษะศึกษา () อื่น ๆ (ระบุ).....
- 2.3 ระยะเวลาที่ท่านใช้เวลาอยู่ในเมืองสงขลา
() มาเช้า-กลับเย็น เพราะ..... อยู่ใกล้กับที่พักกลับสะดวก มีกำหนดพักค้างคืนที่อื่นแล้ว อื่นๆ.....
() พักค้างคืนวัน/คืน ท่านเลือกพักที่ใดในเมืองสงขลา
() โรงแรม () เกสเฮาส์ () บ้านญาติ/เพื่อน () บ้านพักรับรองข้าราชการ () อื่นๆ ระบุ.....
- 2.4 ท่านตัดสินใจเที่ยวภายในเมืองสงขลาเพราะเหตุใด
() คำบอกเล่าของเพื่อน/ญาติ () ได้รับเอกสาร/บริษัทนำเที่ยวแนะนำ () สนใจ/ต้องการมาด้วยตนเอง () อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 3 รูปแบบการเดินทางและข้อมูลการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว (สถานที่

- 3.1 ท่านมีผู้ร่วมเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ด้วยหรือไม่ ก็นรวมท่านด้วย ระบุ
- 3.2 ท่านเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะใด () เดินเท้า () รถจักรยาน () จักรยานยนต์ () รถยนต์ส่วนตัว () สามล้อถีบ
() รถโดยสารสาธารณะ:รถประจำทาง,รถตู้,รถสองแถว () รถทัวร์ () มอเตอร์ไซด์รับจ้าง () รถตุ๊ก ตุ๊ก () อื่น ๆ (ระบุ).....
- 3.3 สำหรับท่านที่ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ ท่านมีความพึงพอใจในด้านการบริการและอัตราค่าโดยสารหรือไม่ () พอใจ () ไม่พอใจ
- 3.4 ท่านมาใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้เพราะเหตุใด () ใกล้ที่พัก/โรงแรม/โรงแรม () นัดพบเพื่อน/ชมรม () พานดูรถ/ลาน/ญาติ/เพื่อนเที่ยว
() ทักษะศึกษา () เดินทางสะดวก/เข้าถึงง่าย () ชอบกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวก () ชอบบรรยากาศ/ร่มรื่น/เงียบสงบ
() พหุ.เชื้อต่อการทำกิจกรรมที่ต้องการ () ชอบค.ส.สะอาด/ปลอดภัย/การดูแลรักษา () อื่นๆ ระบุ.....
- 3.5 กิจกรรมที่ท่านทำในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ทำเครื่องหมาย ในวงเล็บ () เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรม	ทำ	กิจกรรม	ทำ	กิจกรรม	ทำ
1.นั่งเล่น/นั่งพักผ่อน/นั่งชมวิว/นอนเล่น	☐	7.นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	☐	13เดิน-วิ่ง ออกกำลังกาย	☐
2.เดินเล่น/เดินชมวิว	☐	8.ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์/ประวัติศาสตร์/ศิลปะ	☐	14.ปั่นจักรยาน	☐
3.อ่านหนังสือ	☐	9.เดินชมเมือง/ย่านวิถีชีวิต	☐	15.เล่นน้ำทะเล/กีฬาทางน้ำ	☐
4.ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์	☐	10.ถ่ายรูป	☐	16.ตกปลา	☐
5.วาดรูป/ระบายสี	☐	11.เล่นดนตรี/ชมการแสดง/ฟังเพลง	☐	17.เดินแอโรบิก	☐
6.นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	☐	12.ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก	☐	18.กิจกรรมกลางแจ้ง(อาหารและฟังเพลง)	☐

อื่น ๆ ระบุ.....

- 3.6 ท่านใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้นานเท่าไร () ไม่เกิน 30 นาที () 30 นาที- 1 ชม. () 1-2 ชม. () 2-3 ชม. () 3 ชม.ขึ้นไป
- 3.7 ในการเดินทางครั้งนี้ ท่านได้แวะเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ภายในเมืองสงขลาหรือไม่
() แวะ ระบุสถานที่
- () ไม่แวะ เพราะ... มีเป้าหมายอยู่ที่นี้เพียง มีเวลาไม่พอต้องรีบกลับ ไม่สนใจในสถานที่อื่น
- 3.8 ท่านเคยร่วมกิจกรรมพิเศษ/งานประเพณี ที่จัดขึ้นในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้หรือไม่

เคย	ไม่เคย
() รู้สึกประทับใจและให้ความสำคัญกับกิจกรรม/งานประเพณี	() ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมงานประเพณีที่จัดขึ้น
() เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ	() ทราบ แต่ไม่สนใจในกิจกรรม/งานประเพณีที่จัดขึ้น
() ไม่รู้สึกประทับใจและไม่สนใจ	() ไม่มีเวลาว่างในช่วงนั้น
() อื่น ระบุ.....	() กังวลเรื่องความปลอดภัย

3.9 นอกจากนี้ ท่านเคยเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด

สถานที่ท่องเที่ยว	ไม่เคยมา	ไม่ทุกครั้ง ที่มาเที่ยว	ทุกครั้ง มาเที่ยว	สถานที่ท่องเที่ยว	ไม่เคยมา	ไม่ทุกครั้ง ที่มาเที่ยว	ทุกครั้ง มาเที่ยว
1.อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ				11.พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา			
2.สวนสองทะเล				12.พิพิธภัณฑ์พืชมะรูงค์			
3.อควาเรียมสงขลา				13.ย่านเมืองเก่าศาลหลักเมือง			
4.สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา				14.เจดีย์พระบรมธาตุ วัดชัยมงคล			
5.หาดสมิหลา				15.วัดมัจฉิมาวาส			
6.ลานกระบือ/สวนประติมากรรมฯ				16.บ่อน้ำร้อนน้ำร้อนทราย			
7.สวนเสรี				17.สวนเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา			
8.หาดชลาทัศน์ (ลานคนตรีฯ)				18.สนามกอล์ฟทองใหญ่			
9.หาดเก้าเส้ง				19.กำแพงเมืองสงขลา			
10.เขาดังกง/สถานีรถไฟฯ				20.ศาลจารึก 3 ภาษา			

ส่วนที่ 4 ปัญหาและทัศนคติจากการใช้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวและสภาพทั่วไปในเมือง

สิ่งอำนวยความสะดวก	ภายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว			สภาพทั่วไปภายในเมืองสงขลา		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1.สภาพการเข้าถึง						
-สภาพถนน/เส้นทาง/ความปลอดภัย						
-ป้ายบอกเส้นทาง						
2.ที่พักแรม (สำหรับผู้ที่พักแรมในเมืองสงขลา)						
-ด้านราคา/การให้บริการ/สิ่งอำนวยความสะดวก						
-มาตรฐานความปลอดภัย						
3.ความปลอดภัย						
-บริเวณแหล่งท่องเที่ยว						
-จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน						
4.สิ่งอำนวยความสะดวก/การบริการ						
-พื้นที่สำหรับจอดรถ						
-ร้านอาหาร/ร้านขายสินค้าที่ระลึก						
-ที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/ห้องสุขา						
-จุดให้บริการท่องเที่ยว						
-ธนาคาร/จุดแลกเปลี่ยนเงิน						
5.สภาพภูมิทัศน์						
-ความสะอาด						
-ความสวยงามและการดูแลรักษา						
6.ความสำคัญ/เอกลักษณ์						
-ป้ายบอกเล่าประวัติและค.สำคัญในสถานที่ท่องเที่ยว						
-คุณค่า/เอกลักษณ์ของพื้นที่						
7.การจัดการ						
-ราคาเข้าชมสถานที่						

4.2 ปัญหาที่ท่านพบจากการใช้พื้นที่ในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คือ..... () ความแออัดไม่เพียงพอในการใช้พื้นที่ () ปัญหาขยะและค.สกปรกจากการใช้พื้นที่
 () สถานที่ท่องเที่ยวไม่ได้รับการดูแลและเสื่อมโทรม () ความไม่เป็นระเบียบของร้านค้า หาบเร่และแผงลอย
 () ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่นั่งพักผ่อน ห้องสุขา () อื่น ๆ ระบุ

4.3 ท่านอยากให้มีการปรับปรุงด้านใดในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ถนน/ป้ายบอกเส้นทางเข้าถึงพื้นที่ () จัดระเบียบร้านค้า หาบเร่และแผงลอย () แสงสว่าง/การรักษาความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่
 () มาตรฐานบริการขนส่งสาธารณะ () ปรับปรุงด้านราคาเข้าชมที่สูงเกินไป () การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว
 () เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจภายในสถานที่ท่องเที่ยว () สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่นั่งพักผ่อน ที่จอดรถ ห้องสุขา
 () ภูมิทัศน์และความสวยงามในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ () อื่น ๆ ระบุ.....

4.4 ท่านคาดหวังให้เมืองสงขลา มีลักษณะการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

- () เมืองศูนย์รวมแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรม/เทศกาลประเพณีท้องถิ่นของจังหวัด () เมืองท่องเที่ยวประวัติศาสตร์และธรรมชาติที่เรียบง่าย
 () แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมคึกคักและบันเทิงยามค่ำคืนริมหาด () อื่น ๆ ระบุ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

จบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามประชาชนประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "รูปแบบการใช้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา"
 โดย นางสาวมลธิดา อู่ยงก นิสิตภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัย
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุณาทำเครื่องหมาย ในวงเล็บ () และกรอกข้อความลงในคำตอบที่ท่านเลือกในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ ()ชาย ()หญิง
- 1.2 อายุ ()ต่ำกว่า 18 ปี ()18-23 ปี ()24-35 ปี ()36-45 ปี ()46-60 ปี ()มากกว่า 60 ปีขึ้นไป
- 1.3 อาชีพ ()นักเรียน/นักศึกษา ()รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ()พนักงานบริษัท ()รับจ้าง ()ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ()เกษตรกร ()แม่บ้านไม่ได้ทำงาน ()เกษียณ ()อื่น ๆ ระบุ.....
- 1.4 การศึกษา ()น้อยกว่าประถมศึกษา ()ประถมศึกษา ()มัธยมศึกษา ()ระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา ()ปริญญาตรี ()ปริญญาโท ()ปริญญาเอก
- 1.5 ระดับรายได้ ()ต่ำกว่า 5,000 ()5,001-10,000 ()10,001-15,000 ()15,001-20,000 ()20,001-25,000 ()25,001-30,000 ()มากกว่า 30,001

ส่วนที่ 2 รูปแบบการเดินทางและความถี่ในการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว (สถานที่.....)

- 2.1 ท่านมีผู้ร่วมเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ด้วยหรือไม่ คำนวณท่านด้วย ระบุ
- 2.2 ท่านเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ด้วยยานพาหนะใด ()เดินเท้า ()รถจักรยาน ()รถจักรยานยนต์ ()รถยนต์ส่วนตัว ()มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ()รถตุ๊ก ตุ๊ก ()สามล้อถีบ ()อื่นๆ (ระบุ).....
- 2.3 สำหรับท่านที่ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ ท่านพอใจในการให้บริการและอัตราค่าโดยสารหรือไม่ ()พอใจ ()ไม่พอใจ
- 2.4 เหตุผลในการเลือกใช้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ ()ใกล้ที่พักอาศัย ()นัดพบเพื่อน/ชมรมต่างๆ ()ใกล้ที่ทำงาน/สถาบันการศึกษา ()พาบุตรหลานเพื่อนญาติมาเที่ยว ()ชอบกิจกรรม/สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ ()เดินทางสะดวก/เข้าถึงง่าย ()พื้นที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมที่ต้องการ ()ชอบบรรยากาศ/ร่มรื่น/เงียบสงบ ()ทัศนศึกษา ()อื่นๆ ระบุ.....
- 2.5 ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ ()ประจำทุกวัน ().....ครั้ง/สัปดาห์ ().....ครั้ง/เดือน ()ไม่แน่นอน
- 2.6 วันที่ท่านเข้าใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ประจำ ()วันจันทร์-วันศุกร์ ()วันเสาร์-อาทิตย์ ()วันหยุดนักขัตฤกษ์ ()ไม่แน่นอน
- 2.7 ช่วงเวลาที่ท่านมาประจำ ()05.00-08.00 น. ()08.00-12.00 น. ()12.00-16.00 น. ()16.00-20.00 น. ()20.00-24.00 น. ()ไม่แน่นอน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว

3.1 กิจกรรมที่ท่านทำในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรม	ทำ	กิจกรรม	ทำ	กิจกรรม	ทำ
1.นั่งเล่นนั่งพักผ่อนนั่งชมวิว/นอนเล่น	☐	7.นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์	☐	13.เดิน-วิ่ง ออกกำลังกาย	☐
2.เดินเล่น/เดินชมวิว	☐	8.ทัศนศึกษาพิพิธภัณฑ์/ประวัติศาสตร์/ศิลปะ	☐	14.ปั่นจักรยาน	☐
3.อ่านหนังสือ	☐	9.เดินชมเมือง/ย่านวิถีชีวิต	☐	15.เล่นน้ำทะเล/กีฬาทางน้ำ	☐
4.ทานอาหาร/ปิกนิก/เลี้ยงสังสรรค์	☐	10.ถ่ายรูป	☐	16.ตกปลา	☐
5.วาดรูป/ระบายสี	☐	11.เล่นดนตรี/ชมการแสดง/ฟังเพลง	☐	17.เดินแอโรบิก	☐
6.นั่งมองผู้อื่นทำกิจกรรม	☐	12.ซื้อสินค้า/ของที่ระลึก	☐	18.กิจกรรมกลางคืน(อาหารและฟังเพลง)	☐

อื่น ๆ ระบุ.....

- 3.2 ท่านใช้เวลาในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้นานเท่าไร ()ไม่เกิน 30 นาที ()30 นาที-1 ชั่วโมง ()1-2 ชั่วโมง ()2-3 ชั่วโมง ()3 ชั่วโมงขึ้นไป

3.3 ท่านเคยร่วมกิจกรรมพิเศษ/งานประเพณี ที่จัดขึ้นในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้หรือไม่

เคย	ไม่เคย
() รู้สึกประทับใจและให้ความสำคัญกับกิจกรรม/งานประเพณี	() ไม่ทราบว่ามีกิจกรรม/งานประเพณีที่จัดขึ้น
() เป็นกิจกรรมที่นาน ๆ จัดครั้ง	() ทราบ แต่ไม่สนใจในกิจกรรม/งานประเพณีที่จัดขึ้น
() ไม่รู้สึกประทับใจและไม่สนใจ	() ไม่มีเวลารว่างในช่วงนั้น
() อื่น ระบุ.....	() กังวลเรื่องความปลอดภัย

3.4 ความถี่ในการใช้พื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ให้ค่าคะแนนดังนี้ 0=ไม่เคยไป , 1=น้อย , 2=ปานกลาง , 3=มากที่สุด

สถานที่ท่องเที่ยว	0	1	2	3	สถานที่ท่องเที่ยว	0	1	2	3	สถานที่ท่องเที่ยว	0	1	2	3
1.อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรฯ					8.หาดชลาทัศน์ (ลานคนตรีฯ)					15.วัดมณีนิมิต				
2.สวนสองทะเล					9.หาดแก้ว					16.บ่อน้ำพุร้อนน้ำพุร้อน				
3.อควาเรียมสงขลา					10.เขาคิงกอนสถานลิลิตฯ					17.สวนเฉลิมพระเกียรติ72พรรษา				
4.สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา					11.พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสงขลา					18.สนามกอล์ฟทองใหญ่				
5.หาดสมิหลา					12.พิพิธภัณฑ์พระรามวงษ์					19.กำแพงเมืองสงขลา				
6.ลานกระบี่-สวนประติมากรรมฯ					13.ย่านเมืองเก่าศาลหลักเมือง					20.ศาลเจ้ารี 3 ภาษา				
7.สวนเสรี					14.เจดีย์พระบรมธาตุ วัดชัยมงคล									

ส่วนที่ 4 ปัญหาและทัศนคติจากการใช้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเมืองสงขลา

สิ่งอำนวยความสะดวก	ภายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว			สภาพทั่วไปภายในเมืองสงขลา		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1.สภาพการเข้าถึง						
-สภาพถนน/เส้นทาง/ความปลอดภัย						
-ป้ายบอกเส้นทาง						
2.ความปลอดภัย						
-บริเวณแหล่งท่องเที่ยว						
-จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน						
3.สิ่งอำนวยความสะดวก/การบริการ						
-พื้นที่สำหรับจอดรถ						
-ร้านอาหาร/ร้านขายสินค้าที่ระลึก						
-ที่นั่งพักผ่อน/แสงสว่าง/ห้องสุขา						
-จุดให้บริการท่องเที่ยว						
-ธนาคาร/จุดแลกเปลี่ยนเงิน						
4.สภาพภูมิทัศน์						
-ความสะอาด						
-ความสวยงามและการดูแลรักษา						
5.ความสำคัญ/เอกลักษณ์						
-ป้ายบอกเล่าประวัติและค.สำคัญในแหล่งท่องเที่ยว						
-คุณค่า/เอกลักษณ์ของพื้นที่						
6.การจัดการ						
-ราคาเข้าชมสถานที่						

4.2 ปัญหาที่ท่านพบจากการใช้พื้นที่ในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คือ.....() ความแออัดไม่เพียงพอในการใช้พื้นที่ () ขยะและค.สกปรกจากการใช้พื้นที่
 () สถานที่ท่องเที่ยวไม่ได้รับการดูแลและเสื่อมโทรม () ความไม่เป็นระเบียบของร้านค้า หาบเร่และแผงลอย
 () ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่นั่งพักผ่อน ห้องสุขา () อื่น ๆ ระบุ

4.3 ท่านอยากให้มีการปรับปรุงด้านใดในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ถนนป้ายบอกเส้นทางเข้าถึงพื้นที่ () จัดระเบียบร้านค้าหาบเร่และแผงลอย () แสงสว่าง/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
 () มาตรฐานบริการขนส่งสาธารณะ () ปรับปรุงด้านราคาเข้าชมที่สูงเกินไป () การประชาสัมพันธ์/ให้ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว
 () เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจภายในสถานที่ท่องเที่ยว () สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่นั่งพักผ่อน ที่จอดรถ ห้องสุขา
 () ภูมิทัศน์และความสวยงามในพื้นที่และบริเวณโดยรอบ () อื่น ๆ ระบุ.....

4.4 ท่านคิดว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายในเมืองสงขลาจะส่งผลกับชีวิตความเป็นอยู่ของท่านอย่างไร

- () ทำให้เกิดการแข่งขันและค่าครองชีพที่สูงขึ้น () ทำให้เกิดความวุ่นวาย ความแออัดในการใช้พื้นที่ร่วมกัน
 () เหมือนเดิม ความเป็นอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง () ทำให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามา
 () คุณภาพชีวิตดีขึ้นจากโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว () อื่น ๆ ระบุ.....

4.5 ท่านคาดหวังให้เมืองสงขลา มีลักษณะการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร

- () เมืองศูนย์รวมแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน/เทศกาลประเพณีท้องถิ่น () เมืองท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ธรรมชาติที่เงียบสงบ
 () แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมคึกคักและบันเทิงยามค่ำคืนริมหาด () อื่น ๆ ระบุ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

จบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาใช้เวลาตอบแบบสอบถาม

หัวข้อการสัมมนาหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลนครสงขลา

1. บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา
2. ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและผลจากการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลา
3. แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวมลลชฎา ชุ่มยก เกิดวันที่ 14 มิถุนายน 2524 ที่จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาในหลักสูตรการ
วางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2549

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย